

FESTA MAJOR

2 0 1 4

Sant Hilari Sacalm

28,29, 30 i 31 d'agost

Font Vella

El Agua de tu Vida

TRANSPORTS
Ricard Moragas i Fills, S.A.

Estació Servei Sant Hilari

Ps Font del Cirerer, 43
Tel.: 972 872 030 - Fax: 972 868 168
17403 Sant Hilari Sacalm (Girona)

Diputació de Girona

Font Vella
Hotel Balneari
Sant Hilari Sacalm • Girona
★★★★

GRITECSA

SERVEI 24 HORES
93 883 36 44

OFICINA ENGINYERIA I LEGALITZACIONS

INSTAL·LACIONS GAS PROPÀ I NATURAL
CLIMATITZACIÓ
MANTENIMENT CREMADORS
VAPOR
AIRE COMPRIMIT

REPSOLGAS

C. CAMÍ DE LA TOLOSA, 15
Pol. Ind. SOT DELS PRADALS - 08500 VIC
Tel. 93 883 36 44 - FAX 93 885 14 47 - gritecsa@gritecsa.com
enginyeria@gritecsa.com - www.gritecsa.com

Programa de la Festa Major de Sant Hilari Sacalm 2014

Editat per les Àrees de Cultura i Festes de l'Ajuntament de Sant Hilari.

La portada és de **Mª Carme Porta i Brugués**

De les fotografies antigues, se n'indica la procedència o són de l'arxiu A.S.V.

L'Ajuntament ha convidat a participar totes les diferents entitats del poble i s'han publicat tots els escrits que han arribat.

L'Ajuntament no comparteix, necessàriament, l'opinió dels autors.

No és permesa la reproducció total o parcial dels escrits i de les fotografies sense el permís dels autors.

Coordinació:

Àrea de Cultura de l'Ajuntament de Sant Hilari Sacalm i Àngel Serradesanferm i Valls

Maquetació, disseny i impressió: Gràfiques Montseny

D.L.: GI-1061-2011

RECUMAS
RECUPERACIONS MASNOU, SL

Polígon Ind. Molí de les Planes
C/ Rec del Molí, 3-5 / 08470 Sant Celoni (Barcelona)
Tel. 93 867 07 95 / Fax. 93 867 52 60

Salutació de l'alcalde

Gràcies!

S'apropa el final de l'estiu i, encara que pugui semblar contradictori, a Sant Hilari la fi de la calor i el bon temps és motiu d'alegria, perquè és l'època de l'any en què celebrem la nostra Festa Major. L'arribada d'aquest programa a les cases és, des de fa dècades, tot un aconteixement, ja que constitueix el pròleg de la festa i esdevé un

catàleg immillorable de tot el que ha passat al llarg de l'últim any a la vila. Un catàleg que entre tots fem molt gruixut: entitats, clubs esportius, associacions, casals, empreses i, també, institucions. No pensem de fer coses, d'organitzar fires, competicions, concerts, espectacles i actes populars de tot tipus. Els comptariem per centenars. Fer una llista, ara i aquí, seria gairebé impossible i injust, perquè segur que ens n'oblidariem d'algun.

De tots ells, però, estareu d'acord amb mi que l'acte d'actes, per vistós i multitudinari, és la Festa Major, que aquest any arriba amb una programació molt atapeïda que, com tot el que succeeix a Sant Hilari, la fem possible entre tots. Els dies de festa ballarem i cantarem; soparem i dinarem amb familiars i amics; escoltarem els crits del Carro del Mam; baixarem en carretó; bucejarem en l'escuma i aplaudirem el ball dels gegants, en Bernat i la Blanca. Ens ho passarem bé, en definitiva, que és el que compte, sobretot en temps que no són precisament fàcils i en els quals les dosis de felicitat, per petites que siguin, s'aprecien moltíssim.

Abans de dir-vos la frase que marca la tradició –sí, aquella exclamació tan nostrada que diu: "Visca la Festa Major!– deixeu-me, primer, hilariencs i hilariencques, que us doni les gràcies per fer d'aquest poble, amb tots els seus defectes i mancances, el millor de món. Per ser-hi sempre i estar disposats a donar un cop de mà per fer que la nostra gent tiri endavant. Gràcies, perquè des que sóc alcalde, he comptat amb el vostre suport. Gràcies, també, als que ens heu criticat, sempre des del respecte, perquè les vostres objeccions són necessàries per fer-nos obrir els ulls i així poder rectificar errors. Gràcies, hilariencs i hilariencques, perquè, malgrat crisis i situacions difícils, no heu deixat en cap moment de ser gent amb trempera per tirar endavant. Gràcies per tenir paciència quan ha calgut i per perdre-la quan ha fet falta, i per aturar-me pel carrer per explicar-me els vostres problemes i preocupacions, per estirar-me les orelles quan he pres decisions que no us han agradat i per ajudar-me a resoldre dubtes amb els vostres consells. Gràcies per deixar-me ser el vostre alcalde.

Mireu, a Sant Hilari –menys néixer-hi, per una raó tan senzilla com que les maternitats, de fa molts anys, les tenim a Girona i a Vic– ho he fet tot. Aquí he crescut, hi he estudiat, treballat, format la meua família i plantat les meves arrels a una gran profunditat. D'aquest poble, me'n conec tots el racons i podria dir que pràcticament tots i cadascun dels veïns i veïnes. Aquí hi tinc, també, els meus amics. Sant Hilari, què caram, és la meua vida i espero que en continuï formant part durant molt de temps. Si és així, em consideraré una persona afortunada i feliç, perquè sóc un fan de Sant Hilari i la seva gent. Allà on vaig sempre deixo ben clar a tothom quin és el meu origen: "Sóc de la capital de les Guilleries –els dic–, el millor poble del món".

I, és clar, el millor poble del món es mereix una Festa Major com cal, de manera que, amb aquest objectiu, hem treballat intensament per fer-la possible. Espero que us agradi i que la gaudiu amb la intensitat de les grans ocasions. I ara sí: Bona Festa Major!

Albert Santaugini i Homs
Alcalde

Projectes per Sant Hilari

PROGRAMA FEINA

El 27% de les persones que han participat en el Programa Feina –gairebé una de cada tres– impulsat per l'Ajuntament, han aconseguit l'objectiu: trobar un lloc de treball. En números absoluts, això vol dir que 10 persones han aconseguit feina entre els mesos d'abril i juny, d'entre un total de 37 persones ateses en algun dels serveis del Programa. El 73% de les persones ateses han estat dones; el 75% tenia més de 35 anys; el 38% porten menys d'un any a l'atur i el 43% fa dos anys que no tenen feina. Després de l'estiu, el Programa programarà accions formatives per ajudar als usuaris, per exemple, a buscar i trobar feina per Internet. Per tot plegat, l'alcalde, Albert Santaugini, considera que engegar el Programa Feina "és, probablement, una de les iniciatives més importants engegades des de l'Ajuntament. Estem parlant que 10 persones, 10 famílies, han rebut molt bones notícies i això, per a nosaltres, és molt gratificant".

ANY MORAGUES

El conseller de Presidència i portaveu del Govern, Francesc Homs, va presidir, el mes de març, a la Cooperativa, la inauguració de l'Any Moragues, que se celebra a Sant Hilari fins la primavera del 2015. L'acte va comptar amb la participació de l'alcalde del municipi, Albert Santaugini, i l'artista Domènec Fita, autor del monument a Moragues. Tots ells van subratllar la importància de la figura de Moragues, personatge que ha passat a la història com un dels més importants defensors de la causa catalana durant la Guerra de Successió. D'altra banda, l'1 de juny, unes 500 persones van prendre part en la I Caminada Popular al Mas Moragues, la casa natal del general.

NOVA AGENDA MENSUAL

La nova agenda mensual que reparteix l'Ajuntament casa per casa, s'ha consolidat com una eina de comunicació molt útil, que permet a tots els veïns i veïnes conèixer amb detall tot allò que fan les entitats i les activitats que programa el consistori.

CONVENI AMB FONT VELLA

Aguas Font Vella y Lanjarón S.A. i l'Ajuntament de Sant Hilari Sacalm van signar, l'octubre de l'any passat, la renovació del conveni de col·laboració entre l'empresa i el municipi. L'acord tindrà vigència fins a l'any 2021 i preveu per part d'Aguas Font Vella y Lanjarón una aportació econòmica mínima a l'any de 100.000 € fins a la finalització del conveni, que podrà variar segons el benefici d'explotació de l'empresa. Actualment la planta de Font Vella a Sant Hilari Sacalm és un important motor de generació d'ocupació per a la zona. De fet de les 123 persones ocupades a la planta, el 80% són veïns de Sant Hilari Sacalm.

INVERSIONS D'INTERÈS GENERAL

El nou passeig de Villaret, que voreja el poble pel sector del polígon la Bòbila; la renovació de la xarxa de clavegueram i el reasfaltatge del Passeig de la Font del Ferro; l'acondicionament del col·legi Guilleries, que enguany celebra el 75è aniversari, i la instal·lació de llums tipus LED a la carretera d'Arbúcies, el principal vial d'accés al municipi, configuren la llista d'inversions del pressupost municipal per al 2014, dotada amb una partida de 337.300€. Bona part d'aquests projectes ja estan en marxa, com és el cas del vial de Villaret, que ja s'ha finalitzat, i la reforma del passeig de la Font del Ferro, una obra que tindrà efectes positius per a tot el poble. Un cop renovada la xarxa de clavegueram d'aquest carrer quedaran resoltos bona part dels problemes que pateix la depuradora a causa de l'acumulació de sorra.

QUATRE EMPRESSES AL CENTRE AQUA

El nou Espai AQUA de Sant Hilari Sacalm, ubicat al polígon Mas Garriga, va obrir les portes, el juny de 2013, amb la inauguració de l'exposició permanent "**Aigua: memòria, natura i benestar**", que té com a protagonistes el bosc i les fonts de les Guilleries. L'AQUA acull també un centre d'innovació empresarial i viver d'empreses, que ja està en marxa, amb quatre empreses instal·lades, i que també és la seu de la **Càtedra de l'Aigua, Natura i Benestar**, que codirigeixen les universitats de Girona (UdG) i Vic (UVic). És tracta d'una eina per difondre i transferir coneixement sobre el benestar social i la promoció de la salut; la comunicació, el patrimoni cultural i el territori; l'aigua, el medi ambient, l'eficiència energètica i la natura; i, finalment, el turisme i el bosc.

Pregó Festa Major 2013

Benvolguts hilariencs i hilarienques, alcalde, distingides autoritats, corporació municipal, senyores, senyors, amigues, amics i familiars. Gràcies, en primer lloc, per convidar-me a fer el pregó de la Festa Major. Quan m'ho va demanar l'alcalde vaig sentir una gran alegria, però també una gran responsabilitat.

Perquè vull fer un pregó recordant les meves vivències, i perquè és el que sento; òbviament, us parlaré de les meves estades estiuenques de jove a Sant Hilari, el meu pare, el Dr. Josep Mª Arimany Ridaura, l'any 90 i la gran amiga i ninotaire, Pilarin Bayés; per tant sóc el tercer vigatà que el fa.

Com molts sabeu, tinc arrels hilarienques. La meva àvia paterna, Dolors Ridaura, coneguda com la "Lola de can Joan Ridaura" era filla de Sant Hilari i es va casar amb un vigatà, el meu avi Melcior. Jo, de petit, passava tots els estius amb els avis a la casa anomenada "Villa Montseny", ubicada al carrer "14 d'Abril", que en aquella època es deia el passeig de Víctor Pradera. Els estius a Sant Hilari representaven la llibertat de no estar sotmès a la disciplina dels pares i estar amb els avis i, sobretot, amb l'àvia, que era molt tolerant i em deixava fer el que volia. Estic parlant de l'any 69, quan tenia 10 anys, i, concretament, del 69 al 74 en què era un adolescent i corria en bicicleta tot el dia pel poble.

Recordo les excursions a la Font Picant, al Sobirà, a Villaret, a Vilavecchia, a la Miranda o a la Font Vella. De tant en tant, fèiem una excursió a Sant Miquel de les Formi-

gues o al Pla de les Arenes. Però, permeteu-me que vagi enrere, a aquell 29 d'agost de 1969, quan celebraven la festa Major al poble. A la portada de "La Vanguardia" es publicava que el president Nixon feia un homenatge a la dona de l'expresident Johnson, posant-li el seu nom a un jardí; que un cardenal anglès intervenia en les converses per a la pacificació a l'Ulster i Belfast; i a nivell esportiu el Barça guanyava el Trofeu Gàmper a la final contra el Reial Saragossa per un 2 a 1, essent capità del Barça en Zaldua.

Els estius a Sant Hilari per a un adolescent eren apassionants. Tanmateix el trajecte per arribar-hi era desagradable. Vivíem a Vic i amb el "600" de l'avi fèiem la carretera infernal de Vic a Sant Hilari, on la marejada estava assegurada. Un cop arribats a casa dels avis, de seguida agafava la bici i me n'anava a veure en "Pitu", de la plaça del Dr. Gravalosa que me la posava a punt després de l'espera oportuna i quan a ell li anava bé...

Cada dia arribava puntualment a Sant Hilari, l'autocar de la Hispano Hilariense que venia de Barcelona, i portava estiuejants que venien a passar l'estiu al poble. En aquella època, la colònia de forasters era molt important, tant els que venien a prendre les aigües com els que volien gaudir del clima i de la bona estança que vivíem a Sant Hilari.

Encara ara m'impacta l'arribada a Sant Hilari dels amos del Televisors "Vanguard", els Srs. Cahué, que arribaven amb un Rolls Royce i un xofer amb guants blancs i gorra

que els deixava davant de l'Hotel Suís. Era tot un espectacle, i tota la mainada ens posàvem al costat del cotxe per a poder-lo tocar.

Una altra anècdota que recordo és la pujada per anar en bicicleta al Pla de les Arenes. Jo tindria uns 14 anys i vam fer una carrera per a pujar a dalt al Pla, com sabeu, està a 4 km del poble però la pujada és forta. Vam arribar tots amb la llengua fora, però un cop allà estirats al Pla i veient aquell paisatge, que es un dels més meravellosos i bonics de les Guilleries, el cansament ens va deixar. Recordo la vegetació, que era extraordinària, amb freixes, coníferes, castanyers i roures. Anàvem a les masies del voltant, i encara recordo, la dels Cortals, que ens van donar un refresc quan ens veieren tan assedegats.

Deixeu-me recordar personatges de Sant Hilari amb els que vaig tenir molta relació. Cada estiu venia a casa nostra, enviat pel Fuster Montalt "pare", l'envernissador "Marlet"; home entranyable que per envernissar dos balancins s'hi passava una setmana i aconseguia treure de polleguera la meva àvia, perquè no acabava mai. La causa era la seva "labia" i explicacions amb les que ens deixava a tots bocabadats. Ens explicava que sabia francès, que anava molt a Marsella i a Lloret de Mar on hi coneixia moltes noies franceses. Nosaltres, que érem nanos petits, ens ho passàvem d'allò més bé escoltant-lo.

També recordo en Lluís, el lampista, que sempre estava disposat a venir quan l'aigua i la llum se n'anaven i ens donava alguna explicació científica del perquè havia marxat la llum.

A l'estiu del 72, la meva àvia, cansada de que tot el dia anés en bicicleta per Sant Hilari, em va portar a la botiga de Cal Vigatà i va parlar amb en Quico "Vigatà" pare d'en Xavier Clos, i li va demanar si em podia donar classes de repàs a l'estiu. En Xavier Clos en aquells moments feia 3er de Medicina i es guanyava alguna pesseta donant classes de repàs a l'estiu a nanos de la colònia estiuenca. Fèiem les classes al primer pis de la torneria i se sentia perfectament el funcionament del taller i de les serres, que feien un soroll considerable. Moltes vegades, quan anava a la torneria "Vigatà", del carrer del Dr. Morales, trobava al costat de la torneria a la llevadora de Sant Hilari, la Lola Clos, que tenia molta amistat amb la meva àvia i que sempre em saludava i em deia que aprofités el temps. Aquestes classes em van servir de molt per a la meva formació en general, ja que vaig tenir un gran mestre enamorat del seu poble. Arrel d'aquestes classes va néixer una gran amistat que en l'actualitat encara perdura entre la nostra família i la família Clos-Masó. També vaig conèixer, a l'estiu del 72, un personatge entranyable, una gran persona, l'Àngel Serradesanferm, l'home que millor coneix la història de Sant Hilari de Sacalm i que porta al cor l'amor pel seu poble. Recordo molt bé els sopars a casa l'Àngel i la Margarita que, juntament amb el Dr. Antoni Pladevall, famós historiador i que havia set professor meu al col·legi de Sant Miquel dels Sants de Vic, ens servia una escalivada extraordinària.

Una altra anècdota que m'agradaria explicar-vos, és que, a l'estiu del 72, vaig començar a guanyar alguna pesseta per primera vegada a la meva vida. Gràcies a la confiança de la Maria del "Bar Joan" deixava vendre als forasters, "La Vanguardia" al matí i a la tarda el "Noticiero

Universal", a la plaça del Dr.Gravalosa, a la Font Vella i a la Font del Pic. Amb les propines vaig fer alguns duros a l'estiu.

No puc deixar d'esmentar algunes persones que van ser amics meus durant la joventut: en Carles Fauria, en Jordi Barrufet, en Toni Pursals, la Fina Torres, la Pili Broto, la Conxita Soucheiron, en Quim Raich i la Carmen Gual, entre molts d'altres, que fèiem una gran colla, els estius a Sant Hilari.

També vull recordar estimat "tio" Fèlix Ridaura, la tia "Asunción" i els seus fills Jordi i Anna, així com el seu gendre Pep Barrufet, amb els quals passava molts dies jugant al frontó i a la petanca.

Tampoc puc oblidar la tieta Roser, la Teresa i en Josep de Can Joan Ridaura i la Montserrat i en Ramon del Café "Centro", on feien els millors calamars a la romana. Una vegada a la meva àvia li van passar la recepta secreta per a fer-los i el secret era que afegien sífó a l'arrebos-sat...

A l'estiu també fèiem activitats aquàtiques, com anar a banyar-nos a la riera o a les piscines de Villaret o del Solterra, on l'aigua era molt freda i no convidava massa al bany. Recordo amb il·lusió les Festes Majors de Sant Hilari, els concerts de l'Orquestra Maravella i, sobretot, els de la Trinca a Villaret, on hi havia un ball molt divertit. Els partits de tennis a Can Pere. Feien campionats on sempre hi estava en Pere "Tauler" amb el seu puro a la boca i parlant sempre del Barça. Els vermuts del diumenge al Bar Tívoli o al Bar Club. Les passejades a beure l'aigua a la Font Vella o a la Font del Pic amb anissos. Recordo l'anècdota d'un estiu que em va mossegar el gos dels veïns, els Fauria i em va haver de curar el Dr. Soucheiron que va posar el gos en quarantena. En tinc molts de records i no vull allargar-me. Anar a comprar a Can Botella les piles i les bombetes que venia a l'estiu la Conxita, una estudiant de farmàcia, o anar a can Jombo a la ferreteria que tenien sempre de tot, però hi havia un cert desmanec.

Un cop feta aquesta entranyable repassada de la meva particular auca de Sant Hilari, permeteu-me que us parli del lligam entre Vic i Sant Hilari. Atès que les comunicacions per carretera eren molt dolentes, pràcticament no hi havia ningú de Vic que vingués a estiuejar a Sant Hilari, solament la nostra família i la d'en Pere Torres, acompanyants del Pare Mossèn Tarrés, gran amic nostre.

Però sí que m'agradaria parlar d'un fet històric que lliga Vic amb Sant Hilari. El 17 de maig de 1705, ara fa més de 300 anys, es signa, a l'ermita de Sant Sebastià, al costat de Vic, el pacte anomenat dels vigatans, on un grup de persones, entre ells Toni de Peguera i Josep Anton Martí de Vic, Francesc Macià, Bac de Roda, Jaume Puig de Perafita i Josep Moragues i Mas, de Sant Hilari. Signen un pacte secret amb el Regne d'Anglaterra, que facilitaria ajuda militar contra Felip V de Castella i donaria suport a l'Arxiduc d'Àustria Carles III. El general Moragues, fill de Sant Hilari, va tenir un paper destacat a la guerra de Successió.

Es lògic que els hilariencs, que teniu la capital administrativa provincial a Girona i la seu del partit judicial a Santa Coloma de Farners, no anéssiu mai a Vic, excepte

alguns pagesos que el dissabte al matí agafaven la línia regular de la "Hispano" i anaven al mercat de Vic. L'únic vincle que existia amb Vic, és que pertanyíem al Bisbat de Vic, un dels més grans de Catalunya, ja que Igualada, Manresa, Ripoll, i part de la Selva, juntament amb Osona, pertanyien a Vic.

Però les comunicacions en l'actualitat han canviat. El 22 de maig de 1993 es va inaugurar l'Eix Transversal, que posteriorment ha estat desdoblant aquest 2013. Això fa que Vic estigui molt a prop i que en 25 minuts ens puguem plantar a la plaça Major de Vic a fer un gelat. Aquesta infraestructura ha fet que molts hilariencs vagin a Vic a comprar, al metge o a estudiar a la UVic i, per tant, enriqueix el poble.

Personalment, he procurat i impulsat que Sant Hilari tingui veu i vot en l'Orgue de Govern de la Universitat de Vic i on l'alcalde de Sant Hilari és patró de la Fundació Universitària Balmes. A més, la Universitat ha donat el suport per a la creació de la "Càtedra Aqua" al centre Tecnològic de Sant Hilari.

Sant Hilari ha de ser una població més del Campus de la UVic que aporta el lideratge del coneixement a la Catalunya Central i que passarà a dir-se Universitat de Vic Central de Catalunya.

Sant Hilari ha d'aprofitar aquest motor econòmic del coneixement per integrar-se com a centre d'excel·lència en matèria de les aigües mineromedicinales, que s'estudiarà des de la Càtedra de l'aigua de Sant Hilari.

Estic a punt d'acabar; deixeu que la meva creativitat aflori amb un petit vers sense pretensions que he fet per a vosaltres hilariencs.

*Sant Hilari de Sacalm, vila de les 100 fonts,
capital de les Guillerries d'on surt aigua medicinal,
que primer va ser curativa i després ha set economia
productiva.
Del bosc ve la fusta que a Sant Hilari tornegen com a
records,
que juntament amb els "Jaumets" són apreciats per
tots.*

Que tingueu tots una bona Festa Major i que l'esperança i la confiança en un futur millor hi sigui sempre present.

Moltes Gràcies. Visca la Festa Major, Visca Sant Hilari, Visca Catalunya!

Dr. Josep Arimany Manso
Dijous, 29 d'agost de 2013

Aspectes de la festa 2013

Festa de l'escuma

Gegants

Baixada de Carretons

Espectacle és dansa

Correfoc

Animació Shakin All Brass Band

XXXVIIè Concurs Literari de Narració Curta

ACTA de la reunió dels membres del jurat del **XXXVIIè Concurs Literari de Narració Curta**, organitzat per l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament de Sant Hilari Sacalm, celebrada el dissabte 26 d'abril de 2014, a les 11 del matí.

Les categories i el nombre de participants han estat els següents:

Categoria A	26 participants
Categoria B	24 participants
Categoria C	6 participants
Categoria D	54 participants
TOTAL Obres presentades	110 participants

Formen el Jurat:

- **Jordi Saurina**
- **Manel Ruiz**
- **Montse Moya**

Un cop valorades les obres presentades i tenint en compte les bases del concurs, els membres del jurat han decidit el següent:

Categoria A : Obra: El somni d'una intel·ligent **de Clàudia Barcelona Suy**
Categoria B : Obra: Passat, present, futur... **de Laia Casas Borràs**
Categoria C : Obra: El silenci dels corbs **de Jordi Garcia Jordán**
Categoria D : Obra: El relat **d'Albert Garcia Elena**

I perquè així consti, els membres del jurat i la regidora de Cultura de l'Ajuntament de Sant Hilari Sacalm, que actua com a secretària, signen aquesta acta.

Jordi Saurina, Manel Ruiz, Montse Moya, Laura Pagespetit (Secretària)

El somni d'una intel·ligent

Categoria A

L'Aura és una noia molt intel·ligent i per ella això és molt bo, però els seus companys de classe no opinen el mateix, pensen que és una mica massa intel·ligent i l'anomenen "l'empollona" de la classe. És per això que la noia no té gaires amics.

Cada dia surt de l'escola amb en Marc, el seu inseparable i únic millor amic, i tots dos es dirigeixen cap a la biblioteca, allà poden desconnectar d'allò dolent que els hi ha passat durant el dia, per ells és un altre món. Aquella setmana l'Aura ha de fer un treball de recerca i va a la planta baixa a buscar una enciclopèdia. Un cop a baix va directe al prestatge d'enciclopèdies i diccionaris.

De cop i volta s'adona que allà al costat hi ha una porta més aviat petita, que mai s'havia adonat que existia.

Tenia tanta curiositat que va decidir treure-hi el cap, va obrir la porta poc a poc i va entrar-hi. Tot estava molt fosc, no es veia res, la noia va fer un pas al davant, però va xocar amb alguna cosa i un pot li va caure al cap, tan fort que

l'Aura va quedar inconscient al terra...

L'Aura va obrir els ulls, al seu voltant s'havia convertit en un ambient calorós i clar, on hi tocava un sol meravellós.

De cop se li va acostar un jove que li va donar la benvinguda al món dels follets savis! L'Aura no es podia creure el que li deia aquell jove "follet" anomenat Lori.

Així que el noi la va acompanyar a casa del rei perquè ell la convencés... El rei li va explicar que si era allà era perquè tenia algun problema que havia de solucionar i l'Aura li va explicar la seva situació, tot i que pensava que no era gaire important. Després d'això sa majestat li va mostrar a la noia un llibre molt valuós del regne, gràcies al qual podien ser savis i ajudar a la gent com ella.

L'endemà la missatgera del rei va avisar a l'Aura i en Lori que el rei els citava amb urgència, ja que el llibre havia desaparegut!

Lentament els follets s'anirien debilitant sense el llibre i el follet que el tenia a les seves mans es faria molt poderós i

“Quan va obrir els ulls, es va adonar que estava en aquella cambra fosca de la biblioteca...”

es convertiria en un perill enorme.

L'Aura estava decidida a ajudar als seus nous amics. Van revisar la sala on es trobava el llibre per intentar trobar alguna pista i la jove Aura va descobrir una taca molt estranya... En Lori de seguida va veure que era "glònia", el menjar que donaven als Raus, els seus cavalls voladors.

Però trobar aquella taca no els va servir de gaire ajuda, ja que pràcticament tots els follets del regne tenien un Rau.

La Lisi, una amiga d'en Lori va anar a casa del jove follet per ajudar-los, en Lori es començava a trobar malament i es deia que el rei també s'havia posat malalt.

L'Aura va preguntar a la Lisi quin va ser el primer lloc en el qual va començar a falta la màgia i ella li va dir que era un lloc anomenat "turó de la felicitat immortal".

Així que els tres amics es van dirigir al turó amb l'esperança de descobrir alguna cosa.

Quan ja estaven cansats de buscar i a punt de marxar van sentir un sorolls a l'altre costat del turó...S'hi van acostar i en una petita caseta de fusta van reconèixer en Hank, un dolent follet malhumorat que tenia el llibre a les seves mans!

Però quan es va adonar de la presència dels joves va sortir corrents...La Lisi va cridar al seu Rau i es va tirar a sobre del dolent follet. Mentrestant l'Aura va tornar el llibre al rei ràpidament.

Quan van anunciar la bona nova al rei, va estar tan content, que va regalar un present a l'Aura, un saquet amb pedretes màgiques dels follets, per si algun dia es trobava en alguna mala circumstància.

En Hank va tenir el seu càstig i els tres amics el seu reconeixement.

Aquella nit l'Aura no podia dormir, havia tingut massa emocions en un dia!

Quan va obrir els ulls, es va adonar que estava en aquella cambra fosca de la biblioteca i que tot havia estat un meravellós somni d'uns minutets, perquè va aparèixer en Marc corrents dient-li que estava tardant massa i que havia baixat a veure què passava.

- Estàs bé? – li va preguntar el seu amic.

- Sí... només que aquest viatge m'ha fet adonar que ser intel·ligent és una cosa bona!

- Sí... segur que sí, tot i que no ser de quin viatge em parles.

- És igual, anem a fer deures.

Quan feien deures la noia va notar un pes a la butxaca i una cosa que li sortia de dins, ho va estirar i en va sortir un saquet amb pedres precioses, les pedres màgiques dels follets...

Clàudia Barcelona Suy

Passat, present, futur...

Categoria B

En aquell precís instant, en creuar la porta blanca de la casa número quatre del barri de Pedralbes de Barcelona, deixava enrere el meu passat per formar part d'una prestigiosa família catalana. Els veïns no paraven de recordar-me la sort que tenia; que els meus pares adoptius es podrien permetre comprar-me qualsevol caprici que desitgés. El món em somreia i em cantava cançons a cau d'orella, però jo no li mostrava cap mena d'agraïment: per mi era el mateix una família multimilionària que una que visqués a sota un pont. I és que el que realment volia, els meus nous pares no m'ho podien comprar ni amb la quantitat més gran de diners del món: em delia per saber qui eren els meus pares biològics i anhelava per ser la causa del somriure d'alguna persona, per insinificant que fos.

Els dies van anar passant i la família Calafell resultà sorprendre'm. Realment les primeres impressions enganyen. En Jordi, el senyor Calafell, jeia cada tarda a la butaca del seu despatx amb la pipa de fusta de cirerer i m'explicava tota mena d'històries: anècdotes dels seus germans, l'experiència de l'avi a la guerra civil, com va conèixer la seva dona (és a dir, la meva mare)...

La Rosa, la senyora Fortuny, se'n cuidava de donar-me tot l'amor que no havia rebut durant els llargs anys d'orfenat i de visites a cases impresentables. A part d'això, cuinava uns pastissos que estaven per llepar-se'n els dits.

No obstant això, la gran satisfacció per l'èxit d'adaptació amb la meva nova família, en Pere, el fill dels Calafell i Fortuny, s'ocupava d'interpretar tots els papers que un germà gran de 16 anys faria: manar-me com si fos el meu pare, canviar de lloc les meves coses, deixar desordenat el lavabo que havíem de compartir... Malgrat tot, tenia la cer-

tesa que en el fons era un bon noi, i que s'alegrava de tenir per fi la germana petita que sempre havia demanat. Dijous 24 de juliol.

Feia una calor exuberant, de manera que els meus nous pares van creure oportú anar a fer una petita visita a un poblet rural anomenat Sant Hilari Sacalm, on ja havien estat altres vegades. Així doncs, tota la família Calafell i Fortuny ens trobàvem a La Vila de les Cent Fonts al cap de dues hores. Ens vam instal·lar a l'hotel Vilar Rural, als afores del poblat. Després d'allotjar-nos vam baixar a la piscina a relaxar-nos. Tanmateix, al cap d'un parell d'hores estava cansada de prendre el sol i no fer res.

- Per què no jugues amb en Pere a les piles? - em proposà la mare

- Em sembla que està ocupat parlant amb aquelles noies d'allà...- vaig respondre mirant-lo amb perspicàcia.- Puc anar a veure les oques?

- Està bé però recorda que d'aquí a una hora anem a dinar.

Un cop davant dels animalons, vaig veure que més avall començava la verda vegetació. Una curiositat desmesurada em va inclinar a endinsar-me a les profunditats del bosc. Després de caminar durant una estona, darrere d'uns matolls, vaig descobrir un cau més gran de l'habitual. En voler mirar si descobria algun animal indefens, vaig relliscar caient a dins del refugi. No donava crèdit al que veia. Em vaig haver fregar els ulls per comprovar que no em trobava a dins d'un somni. Una mena de pantalla virtual es mostrava davant meu amb una nota escrita a mà al costat d'una petita roca: *Amb aquest invent, podrà conèixer el seu futur només pronunciant el número dels anys en què vol que es mostri el seu demà.*

“Tal i com era d'esperar, va sortir projectada la meva imatge...”

Que emocionant!- vaig pensar.

Tot seguit vaig pronunciar amb veu clara i precisa - Vint-i-dos!

Seguidament, la pantalla electrònica em mostrà una noia amb faccions xineses de 32 anys al costat d'un home more i alt. Ambdós es trobaven en un hospital i miraven ufanosos el que semblava un nadó: el seu nadó.

Després d'estar una estona dictant nombre rere nombre, vaig pensar que si deia les xifres en negatiu podria veure el meu passat. Per comprovar si funcionava la meua teoria, vaig dir enèrgicament:

- Menys cinc!

Tal i com era d'esperar, va sortir projectada la meua imatge de quan vaig celebrar la meua festa d'aniversari dels cinc anys.

De manera instantània, les ganes de descobrir els meus ascendents em va omplir les entranyes. Quan em disposava a pronunciar en veu alta la meua edat de manera negativa, una temor inquietant em va fer reflexionar: I si no m'agradava el meu passat? I si em decebria? I si després no tornava a ser la mateixa?

Les campanes de l'església es van interceptar entre els meus obscurs pensaments i em van fer adonar de dues coses: que era l'hora d'anar a dinar, i que realment no necessitava saber perquè vaig acabar en un orfenat. Ara em trobava a gust amb els Calafell i havia aconseguit ésser la causa del seu somriure, un dels meus somnis. Per tant, perquè necessitava saber coses de les que en podia prescindir?

Tot seguit, vaig dirigir-me cap al restaurant amb un somriure d'orella a orella pensant amb en com era de beneïta per haver volgut esbrinar fets irreparables del passat i en què l'important era el present.

- I aquest somriure? - em preguntaren la família.

- No res, només que estic contenta d'estar aquí. Què puc escollir de la carta, mama? - era la primera vegada que nomenava així a la Rosa i, la veritat, és que ella també se n'adonà. Com a contesta, em respongué tota cofoia:

- El que més desitgis!

Laia Casas Borràs

El silenci dels corbs

Categoria C

La barreja de nervis, de l'estat pèssim del camí d'Elx i de la quantitat de gent que eren dins d'aquella camioneta, havia fet perbocar a diverses persones durant les primeres hores del viatge. El sol, aquell dimecres vint-i-nou de març del mil nou-cents trenta-nou, s'havia deixat tapar pels núvols com el derrotat, dèbil i afligit, es deixa trepitjar pel vencedor. Tothom era seriós, cadascú capficat en els seus pensaments. El silenci inundava el camió. De sobte, algun soroll molest, agut, el trencà.

-Aquest nadó no pot estar dues hores sense cridar? -digué Diego mentre estrenyia les dents fent un soroll esgarrifós. El pare de l'infant li contestà molt bruscament que si el xiquet tenia fam, ho havia de dir d'alguna manera. Mentrestant, la mare intentava tranquil·litzar el seu fill posant-li el pit a la boca, però malauradament, no podia donar-li llet. Aquesta se li havia tornada agra a causa d'una malaltia que patí poc després de parir. Quan encara eren a la ciutat, tenien una dida que ajudà a créixer el noi, però aquesta se n'anà d'un dia per l'altre, sense dir res a ningú, com l'ànima que abandona el cos mort i fred que habitava.

En un racó, Frederic contemplava com el pare de la criatura acarona els cabells a la seva dona, mentre ella alletava falsament el seu fill. En un moment del seu passat, ell també havia format part d'aquella escena tan afectiva. Però un dia, el destí va decidir arrabassar-li tot allò que ell més volia.

El desdèjuni estava llest damunt la taula del menjador, en l'estructura de la qual es podia percebre una certa debilitat deguda a anys d'aguantar grans pesos damunt seu. Aquell aliment que per sort o per desgràcia, mantenia amb vida la família de Frederic es componia de dues peces dures de pa de sègol i dos gots d'aigua. Reme, al veure la cara de fàstic que feia el seu marit quan entrà per la porta del menjador i descobrí el que tenien per desdèjuna, digué que si se n'anaren

a viure al camp, la vida seria molt més fàcil. A més -prosseguí- estaríem més segurs. Frederic estava cansat de sentir tots els matins la mateixa història: segurs no podem estar enlloc -digué.

Mesos enrere havien manat construir refugis que segons les paraules que disparava la gent i volaven per l'aire fins penetrar dins les orelles d'altres persones, podien protegir fins a vint-i-quatre mil persones. No obstant, Frederic no s'ho acabava de creure. Amb la guerra, havia après a no fiar-se de ningú.

-Fugim d'ací, amor meu, amb l'arribada de tota aquesta gent, Alacant està convertint-se en un refugi nacional, en el centre de la diana. Si visquérem al camp... -Frederic no aguanta més

la insistència de la seva dona i, furios, l'empentà sobre la taula que amb el colp, no aguanta més i s'escaixà enmig del menjador fent un soroll estrepitos.

De fons se sentí un plor, com el d'un nadó. Aleshores, Frederic ordenà a Reme que es fera càrrec del xiquet, que ell se n'anava a treballar. Fins després -digué, mentre deixava marxar, potser, una última oportunitat.

Els ulls de Reme no pogueren evitar plorar davant d'aquella impotència causada pel seu marit i davant d'aquella por front al seu futur incert. Aleshores, mentre s'eixugava les llàgrimes per no fer malpensar el seu fill, arplegà els plats del desdèjuni que havia deixat abandonats el seu marit i havent canviat els bolquers al seu fill, decidí anar al mercat per veure si trobava alguna cosa barata per dinar.

Faltaven pocs minuts per a les onze aquell matí de dimecres, vint-i-cinc de maig del mil nou-cents trenta-vuit, quan la llum del sol inundava la ciutat, encara que n'estigués amagat darrere dels núvols, com si temés alguna cosa.

Reme, mentre pujava les escales del mercat central, recordava el colp que havia rebut del seu marit. Aleshores, mirà el seu fill que portava en braços, i li xiuxiuejà mentre li acarici-

“Frederic, assegut encara en aquell racó, començà a plorar amargament en silenci.”

ava el rostre amb el dit: ton pare no és mala persona, són els nervis que ens canvien a tots. Només entrà per la porta, sentí un soroll que l'alarmà a ella i a tots els mercaders i clients que es trobaven dins d'aquell edifici. Els bombardejaven. Aquell soroll era l'alarma que avisava la població alacantina de resguardar-se en les seues cases o en els tan famosos refugis. Tothom eixí del mercat per arrecerar-se, però era massa tard. Quan van voler córrer, els nou Savoia en formació de a tres, ja havien començat a pegar fognades. Reme es trobava a la porta del mercat, amb la por que li impedia moure les cames. No sabia què fer. De sobte, veié un avió que s'aproximava cada vegada més a ella, amb intenció d'estavellar-se contra el mateix sòl on s'havia quedat plantada. La por anava pujant-li més amunt, llevant-li fins la força suficient per aguantar-se les ganexes d'orinar. Aquell avió, en arribar a l'altura dels edificis, alçà una mica el vol, com l'ocell que tem la seua presa, i soltà un artefacte que poc a poc, amb la mateixa direcció que l'aparell que l'havia projectat, anà acostant-se fins on es trobaven ella i el seu fill. Quan aquell artefacte tocà terra, silencià el mercat central i les vides dels que s'hi trobaven per sempre més.

Frederic, assegut encara en aquell racó, començà a plorar amargament en silenci. En aquell moment recordà una frase que li deia la seva àvia molt sovint: les llàgrimes netegen l'ànima. A ell li eren necessàries moltes llàgrimes per netejar tot el dolor i el penediment que albergava en la seva. El silenci seguia inundant el camió. Sols es sentien les gotes d'aigua que banyaven el sol i convertien la terra eixuta i dura en una massa dèbil, fins que de sobte se sentiren colps a la porta del camió. Toc, toc, toc -tornaren a trucar. Les cares dels viatjants es miraren entre elles, sorpreses. Ningú gosava obrir la porta tement el pitjor, fins que Diego s'alçà dient alguna cosa a contracor, obrí una mica la porta, deixant una ranura per la que tot just es po-

dia veure alguna cosa i preguntà que qui era. Ningú respongué.

-Que qui és, pregunte? -digué cridant. Mentre acabava d'obrir totalment la porta, rebé un tret al front que el matà a l'instant. El cos inert de Diego caigué al sòl humit. Un grup de feixistes, del bàndol nacionalista, obligaren tots els ocupants a baixar del camió. Si no ho feien, ja sabien massa bé què és el que passaria. Frederic fou l'últim a baixar del camió, quan ho feu, després de veure el cos de Diego brut de fang i damunt d'una gran taca de sang, veié tots els seus companys de viatge un al costat de l'altre, en fila índia, amb les mans per damunt dels seus caps, cadascú davant d'un arbre dels que vorejaven el camí.

El que pareixia el cap d'aquells militars, intentà arrencar el nadó dels braços de sa mare mentre remugava que potser encara podia rebre una millor educació que la que rebria amb son pare i sa mare si no anaren a morir en pocs minuts. La seva boca podia a ironia. Rigué. Però sa mare, subjectant el seu fill amb totes les poques forces que li quedaven, digué que preferia que el seu fill morís amb ella i que no fóra com un d'ells. Després, li escopí en la cara.

Frederic mentrestant no oposava cap resistència, no tenia cap cosa que protegir ni per què sobreviure. Les seves llàgrimes es camuflaven amb les gotes de pluja que li banyaven la cara. Tot el que li quedava en aquell moment era el record de la seva dona i el seu fill. Un dels militars, en veure que Frederic plorava li pegà al cap amb la culata del fusell i li cridà: roig, maricó.

El silenci inundava el paisatge. De sobte, uns trets el trencaren per pocs segons. Tornà el silenci, un silenci que avui en dia encara queda dins els cors. El feixisme guanyà la guerra: la pau no seria possible.

Jordi Garcia Jordán

El relat

Categoria D

L'escriptor no "escull una professió", com aquell que es fa metge o policia. No es tracta tant d'escollir com de ser escollit, i un cop s'accepta el fet que no es serveix per a cap altra cosa, cal estar preparat per recórrer un llarg i penós viatge durant la resta de la vida.
Paul Auster, *Viure al dia*

Després d'esperar-se tres quarts d'hora a la saleta, la secretària li diu que ja pot passar.

-Home, Garcia, quina il·lusió veure'!! Feia molt que no passava per aquí!

-Sí, ja ho sé, senyor Franch. És que he estat ocupat mirant d'escriure aquell relat que va demanar-me per donar una mica més de gruix al llibre que em va dir que em publicaria, se'n recorda?

-Mmmmh... ah! Sí, sí, és clar! El llibre. És clar. I tant... i doncs, ja l'ha escrit, *el llibre*? Que bé, home! Semblava que estava passant per un sotrac realment important.

-Doncs sí, m'ha costat de parir, el conte que faltava. Fa una temporada que no m'acabo de trobar.

-No s'hi amoïni; vostè té fusta, Garcia. El que passa és que és molt jove. El que ha de fer és viure. Sí: viure. És la millor recepta. Vostè visqui, que ja veurà com després acaba escrivint amb fluidesa torrencial.

-Això és el que em diu tothom. El que passa és que si no escric, no puc viure. És un bon embolic, sap? I no em refereixo al pla-

existencial; vull dir que si no em publiquen res, no tinc diners, i d'aquesta manera ho tinc malament per anar fent viatges per Europa, m'entén?

-Perfectament.

-Doncs el que podríem fer és el que fa temps que li dic: em té en nòmina, i jo li vaig entregant tot el que escric, senyor Franch...

-Sí, home, com els americans! Jo li faig la transferència bancària i vostè m'envia els contes des d'un pis d'Estocolm amb vistes a Kungsträdgården, ben allitat, per correu electrònic, amb un Iphone 5 que, a més, li regalo!

-Sí!! Això mateix!

-I vostè es pensa que sóc imbècil, oi? Vostè mai no escriuria res, si anés per la vida tirant de l'American Express. Com si no els conegués, jo, als de la seva generació. Quina són ara...? La "X", encara, o ja són de la "Z", o com en diuen ara, els "ninis"?

-Ja hi tornem a ser. Jo no m'identifico pas amb cap lletra; que no veu que sóc un *lletraferit*? Ja veig que no ens entendrem mai, amb vostè, senyor Franch...

-Miri, Garcia, els temps no estan com per anar fent despeses alegrament, amb la crisi que hi ha. Ja veu com tinc la taula, d'originals; el mercat és el mercat. I a més, ara escriu tothom. Em cau molt bé, ja ho sap. Fa un puret? No? Ah, perdoni, no recordava que havia deixat de fumar.

-És que no m'arriba ni per a tabac.

-No es posi així, home, que ben grassonet se'l veu. En canvi, miri'm a mi! Estic passant una mala època, la feina s'amuntega i...

-Doncs perdoni que li ho digui, però cada cop que vinc li veig un ordinador nou. No podria donar-me'n algun dels vells? Per cert, què en fa, dels vells?

-Els dono als correctors.

-I una feineteta de corrector, no me la podria donar? No sé, un grapat de galerades, encara que fos?

-Uff...! Malament, malament... A més, és una feina d'esclaus, i vostè és un creador.

-Se li agraeix el sarcasme. És igual. Encara té la brigada de correctors allà, al soterrani, agafant pulmonies a dos euros la pàgina? Perdoni, perdoni, no se m'enfadi.

Disculpi. Anem al gra: aquí té el relat.

-Oh, el relat! A veure? mmm... ah, pe-però això uè és? Però si només... però si només són quatre fulls... On s'ha vist, això? Deixi'm veure... i a més... és un diàleg, que són menys paraules encara!

-I què? Li canviem la lletra per una altra de més gran, com ara una Times 18, i avall. El que importa és que ocupi espai, no és això el que sempre em diu?

-Sí, coi, però és que aquí només hi ha diàleg! Res de narració. Això no és literatural! No descriu els personatges, res d'anàlisi psicològica... això és una guia telefònica. Ni els

americans farien una cosa semblant. Garcia, Garcia... dos mesos per a això??

-Li asseguro que és una meravella de relat. És originalíssim.

-Garcia...Garcia... miri, faci-me'n cinc cèntims, i després ja veurem què en fem.

-Entesos. Doncs és un diàleg, com vostè mateix ha observat.

-Sí, això ja ho he vist tot sol. Un diàleg sobre què?

-Bé, és un diàleg entre un escriptor i el seu editor.

-Ah...! Un diàleg entre un escriptor i el seu editor...?

-Sí.

-Està bé.

-Jo crec que sí. Ja en té prou, o en vol saber alguna cosa més?

-No se'm posi impertinent, Garcia! A veure: és un altre conte d'escala de cargol dels seus?

-Que no li sembla bé? Però, per què em fa aquest posat de lluç bullit? Per cert, em sembla que se li ha mort l'havà.

-I de què va, el diàleg?

-Bé, ja sap, els temes típics de redacció: l'editor escanyapobres, l'escriptor jove i incomprès i tot això.

-I per què escanyapobres? Què té contra mi? O és que parla d'algú altre? No em deu estar fent el salt...?

-Ah, no, si no parlo pas de ningú en concret...! És un relat. És pura literatura, és ficció! Ho ha dit vostè mateix: jo sóc un creador.

-Sí sí, un creador... I per què és tan curt -el relat, vull dir-...?

-Bé, si vol puc fer més llarg el diàleg. El que passa és que aleshores perdria intensitat.

Això és com fer l'amor, prou que ho sap vostè. Per cert, a les secretàries tampoc no els renova mai el contracte? I de quina agència de models les treu?

-No pensi malament, que sap que tinc dona i fills.

-Ah, no en dubtava pas. Ja veig que té la foto aquí, a la tauleta, no fos cas que se n'oblidés. On és feta, al Pirineu? Estava bufona, la seva dona. No té pas cap germana petita?

-Ecolti, Garcia, ara tinc molta feina, i no puc dedicar-me a fer-la petar. Com acaba?

-El què?

-El-relat-que-tinc-a-les-mans.

-Ah, el relat, doncs res; al final, després d'una conversa constructiva i enriquidora per a ambdues parts, l'editor acaba editant el relat que li porta l'escriptor, i és tot un èxit i l'escriptor es fa famós, i l'editor, ric. Com ha de ser. Vaja, que acaba bé, com si diguéssim.

-Però Garcia: això no ven, que no ho entén?

-I què haig de fer, doncs? Fer que el relat que ha escrit l'autor sigui

un xurro i ningú no l'hi vulgui publicar?

-Home, tampoc és ben bé això, però quedaria més tràgic... seria més literari.

-Sí, però si el relat és dolent, aleshores l'editor no voldrà publicar-lo, entén? El relat ha de ser bo. Prou que ha de saber-ho, vostè, això. Vostè és editor. O és que m'he perdut alguna cosa des de l'última vegada que vaig venir?

-Doncs faci una cosa: faci un relat boníssim on es parli d'un editor que no vol publicar un relat perquè és dolentíssim.

-Un moment... a veure: com ho ha dit, això, que m'ho apunto?

-Sí, és clar: faci un relat bo que parli d'un relat dolent. No sé, faci-s'ho venir bé; vostè és l'escriptor.

-Ja... entenc...

-És clar, home, si és molt fàcil. Jo, perquè no tinc temps, però si no, em penso que me les escriuria jo mateix, les històries.

-Molt bé, molt bé. De quantes pàgines el vol?

-Home, posi'm, ben maques, vuit o nou planes.

-Vuit o nou planes??

-Sí, home: vuit o nou planes. Si es fan en un tres i no res! Escolti, mai no havia vist un escriptor tan llardat com vostè. Què passa, que la xicoteta li xucla tota l'energia?

-Però si no tinc parella, jo, prou bé que ho sap.

-No m'estranya, només escriu sobre personatges assetjats per les dones.

-Que se'n fot de mi, ara? Què insinua?

-És broma, home. Vostè ja saps que jo sóc de la branca psicologista de l'hermenèutica.

-No sé què deu voler dir.

-Jo tampoc, francament, però quan clavo la pota, dic això i tot-hom es queda pensant. Com a mínim, serveix per fer temps mentre la cosa es calma.

-Bé, deixem-ho córrer...

-Ho veu?

-Si us plau, no m'interrompi, que estic intentant concentrar-me: vostè el que vol és una cosa ben tràgica, amb llamps i trons, i que acabi malament.

-És clar. Queda molt millor un conte en què l'escriptor és un incomprès romàntic que no pas un guió tipus "Les campanes de Santa Maria", entén? Imagini's que Werther acabés en un palauet amb la seva estimada Lotte, amb el passadís tot ple de marrecs contents corrent amunt i avall, allà, tots feliços. No tindria cap gràcia...

-D'acord. Ja ho he entès. Me'n vaig. Hi he de posar una mica de tragèdia, una mica de «col·locar l'home al llindar de la seva existència», una explosió de literatura i tot això, oi que sí? -Exacte! Una mica de nihilisme narratiu, una mica de violència, de sang i fetge, no sé, una barreja d'*American Psycho* amb unes gotes de gratuïtat de la bona... vostè mateix... Mutatis mutandis; jo no m'hi fico.

-Ho entenc, ho entenc perfectament. Fet. Com vostè vulgui. Ho tinc en dues hores.

Encara hi és, el bar aquell, aquí a la cantonada? Li fa res que deixi aquí la bossa?

-Bé, bé, em sorprèn que ho tingui tan clar, tot de sobte. Però... què fa, home? Tampoc no calia que estripés l'original d'una forma tan sàdica... la paperera és allà, sí. Vol un cigar, per inspirar-se?

-Que no fumo, senyor Franch, que no fumo, ja li ho he dit! Però... si de cas, sap què...? Doni-me'l, doni-me'l...

Surt al carrer i, tot just gira la cantonada, se sent una horrorosa deflagració a l'edifici de l'editorial. Per les finestres surten escopits vidres, llibres, ordinadors, galerades, una de les cames de la secretària, tot seguit el seu cos i, just darrera, l'altra cama, cigars desmanegats, un braç, trossos de cansalada, les ulleres de l'editor. S'espolsa la camisa, li fa un petó al llapis que duu a la butxaca i demana foc al primer que troba.

Lluís Corbera

“Doncs sí, m'ha costat de parir, el conte que faltava.”

”

Poesia dedicada al II Homenatge als "vells" de Sant Hilari de l'any 1948

*Amb quin goig, quina alegria
tornem avui a celebrar
aquesta simpàtica festa
que tan bon record va deixar.*

*La casa de la Vila
és el lloc de reunió
esperant padri i padrina
per anar a missa major.*

*Acompanyats per orquestra
fent bracet a missa es va
ple de gent al carrer mira
i de goig el cor els fa bategar.*

*El vellet tot somrient,
fent bracet amb la padrina,
la gent que mira va dient:
que bé t'està la mantellina!*

*El jove, quin goig que fa
fent bracet amb la vella
estant amb l'amor que hi va
sembla que acompanya una
donzella.*

*Així és com s'han de tractar,
no mala cara ni reganys.
Fent-ho així, es procura
que els vellets facin més anys.*

*En fi a l'Església entrem
per oir tots junts l'ofici
a Déu nostre Senyor preguem
per el que ens sigui més propici.*

*Al sortir de l'església,
a la plaça són asseguts
escoltant tot el que es parla
de l'Homenatge a la "veiedad".*

*A la mateixa plaça
els de més necessitat,
llibreta els entrega "La Caixa"
amb una certa quantitat.*

*I com a final de festa
de bracet tornem anar,
acompanyats per l'orquestra,
a la fonda a fer un dinar.*

*És l'àpat de germanor
que tots junts celebrem,
faci Déu nostre Senyor
que l'any vinent cap hi faltem.*

*Veritat que algun en falta
dels que érem l'any passat!
El bon Déu els ha enviat l'hora
de passar-ne a l'Eternitat.*

*Ell fes que en aquella hora
els trobés ben disposats
i que amb l'Eterna Glòria
en fossin tots premiats.*

*En sufragi de la seva ànima,
si és que ho han de menester,
cada un els resi un pare nostre,
que és el millor que els podrà
fer.*

*La nostra edat és avançada,
ja pensem en el morir?
Nostra tasca quasi acabada
quin serà el nostre destí?*

*El bon Jesús, que morí en creu,
als seus apòstols va dir:
prediqueu per tot arreu
la doctrina que han de seguir.*

*Ell és qui ens aconsella
que no vivim mai oblidats
de la seva Santa Doctrina,
si volem ser-ne salvats.*

*De tot cor donem les gràcies
a tots els que han treballat
per celebrar, per segona vegada
l'Homenatge a la "veiedad".*

*Déu els doni llarga vida,
com desitgem nosaltres també,
i que puguin arribar al dia
que l'Homenatge els puguin fer.*

**St. Hilari Sacalm 16 de maig
- 1948 -**

Pere Fauria Soler, 76 anys

Com cristall

Fa uns quants dies, parlant a un grup d'escolars els comentava una dita ruandesa: «La bona cervesa es guarda en bones gerres» (val a dir que per als ruandesos la cervesa de plàtan és un bé molt preuat). Moltes cultures deuen tenir dites semblants. Era a final de curs. Els deia que de la família i de l'escola han rebut bona «cervesa». I ells mateixos en donaren noms: estimació, coneixements, experiències, amistats, ciència, pràctiques. I ho detallaren: gramàtica, lectura, matemàtiques, anglès, etc. Potser els seus avis i pares no van tenir l'oportunitat de rebre-ho. Tenen una bona «gerra gran» plena de «cervesa». El contingut és bo, de qualitat. On el posem?

A vegades ens passa que aquest excel·lent tresor, adquirit amb esforç, temps i constància, no el guardem o portem prou bé. La «gerra» no fa joc amb aquesta «cervesa». Sí, tenim cosa bona, però el nostre continent no està al seu nivell. I ens passa que en la nostra vida de família, de companys, de societat, de relació no som la «gerra» adient. Evidentment, anem guanyant en aquests bons aspectes, però potser perdem valors que donarien qualitat a tot això que portem dintre. Crec que és bo de saber donar gràcies, dir «bon dia» i saludar pel carrer, donar preferència a les persones grans i a les senyores...No era millor manera de viatjar en tren, com feien aquells joves estudiants asseguts dalt els portaequipatges; o bé, seure al respall dels bancs públics...Respectem les persones i les coses públiques. Tots hi guanyarem.

En l'Evangeli, Jesús ens ho diu amb altres paraules i elevat

el nivell: «el vi nou, en bots nous». Som portadors de valors cristians, humans, de coneixement social. Fem-los, doncs, traspuar amb les nostres actituds de respecte, d'amistat, de construcció d'una societat millor. El contingut, el bon vi, és excel·lent, falta que el continent, les estructures també ho siguin. El papa sant Joan XXIII ens parlà d'*aggiornamento*, l'actual, el papa Francesc no té por de canviar coses i presentar l'Evangeli amb més naturalitat, espontàniament, tal com hauria d'haver sigut sempre i ha de ser. Que traspuïn els valors que tots portem dins. Som-hi!

BONA FESTA MAJOR!!!

Mossèn Carles Mª Giol

Afinidad Dice el poeta

Si tus ojos, ay niña,
miran al cielo sonriendo,
si saltan de estrella a estrella
admirados y en silencio.
Si esperan emocionados
un fulgor amaneciendo,
si entre sus rosas se queman
las cosas que estas sintiendo,
si tu corazón no entiende
porqué siendo tan inmenso
debe callar los impulsos
que el amor le va ofreciendo.
Si sufres las injusticias
que el mundo va cometiendo,
si sonríes a las flores,
a los pájaros, al viento...
Si sientes que te derramas
como un mar en cada verso
con un sabor agrídulce
de soledad y universo.
Si tú entiendes la poesía
como un básico alimento,
entonces, niña, ¡ay niña!
tú sientes como yo siento.
Y compartirás conmigo
este camino de vientos,
esta especie de locura
o incontinencia de sueños.

Manuel Ruiz

¡Oh poesía!

Oh mi bella poesía,
mi eterna y dulce canción,
te adentraste en mí, callada,
me robaste el corazón
para ser, oh, poesía,
mi universo y religión.
En los ojos de mi madre
eras tú quien yo veía,
no era Dios.
Oh, mi bella poesía,
con tus brazos mitigantes
me ceñiste como el aire
desde mi más tierno albor.
En tu preclaro horizonte
bien sabes de qué color
verán mis flores prendidas
el apague de mi sol.
Sabes que serán tan sólo
mi pobre aproximación
a los bellos sentimientos
que diste a mi corazón
Ah, mi bella poesía,
si a veces llanto, hoy dulzor
y cristalino silencio...
Qué bien, contigo a solas,
una vez más,
¡tú y yo!

Manuel Ruiz

¡Qué hacer si a mi alma le gusta
ese tenue rumor de la riera,
si le encantan sus transparentes rizos
y esa sana inquietud de adolescencia.
Y la hierba que crece en sus orillas,
y esas simples, pequeñas florecillas...
Si le gustan también las madrugadas
cuando el bosque se llena de luz y de
sonidos.
O la tarde que recoge el horizonte
en un color violeta entristecido...!
La vida sencilla canta en mi interior
como el silencio en la noche estrellada.
Consciente voy de no ser nada,
acaso una ventana soñadora...
Poco práctico quizás
en tan competitiva sociedad.
Pero quiero pensar que imprescindible
espectador de lo tierno y lo sensible...
Y, ¡quién sabe si motivo
de exploración curiosa, tiempo allá!

Manuel Ruiz

La Hoja Muerta

Lleva el viento en su seno una hoja
muerta
que al árbol le robó cuando dormido,
y, triste, de su acto arrepentido
gimiendo va a la luz que se despierta.

Cruzando vagaroso el ancho cielo,
teniendo por testigo a la alborada,
la hoja de su nido arrebatada
entrega al serpeante riachuelo.

Flotando, de juguete barquichuelo
que arrastra el agua fría y mañanera,
entre chispas de luz que roba al cielo.

¡Qué soledad, qué triste invierno espera
al árbol anhelando sin consuelo
que vuelva a ser de nuevo Primavera.

Miguel Sánchez

Cuando ries

Cuando ries...
me contagias de soles
y alegrías sin tiempo.

Cuando ries...
oxigenas mi aire
y descorres mis velos.

Cuando ries...
veinticuatro arcoiris
iluminan el cielo.

Y, aunque antiguos deseos
no se cumplan, de espacios

más justos y perfectos.
Aunque inmersa en trabajo
solidario y complejo,
tú te sientas pequeña,
y te llueva por dentro,

¡Ay! Cuando ries...

Cuando brota la risa
de tu boca y tu pecho
cien alondras que cantan
alborotan el cielo.

Y una nueva esperanza
de tu risa naciendo
posible hará que un día
se cumplan tus deseos.

Miguel Sánchez

Aquarel·la sobre causali- tat (2008)

Boies grogues,
petits vaixells de joguina,
limiten l'espai marítim.

A les tres arriba el creuer costaner,
punt de rellotge que no porto,
i és hora d'anar a dinar.

Estovalles grogues, coixins grosos
a la cadira que m'acull,
i al davant, el mar tot blau,
tan immens, i un escull
urbanitzat a la meva esquerra:
Palamós. Sota el sol, a l'ombra
fa de bon estar. Rilke m'acompanya
com un germà de l'ànima!

Lluís Serrano

Petonets dolços,
germanets?,
els nens saben
que estan desperts.

I ells fan de pares
i fan de mares,
i tot el que convé.
Biberó i flassades,
mans enllaçades
per aguantar el pes.

És pot demanar res més?
L'amor mou muntanyes,
i la celebració del bes
és un acte encès,
instintiu, i que no enganya.

Lluís Serrano

Esperançat avui m'enfilo
a la cadira de la iaia
perquè em doni una tapa de cassola
i una cullera
per alçar el meu so
del nen que sóc
fins a l'estratosfera,
per celebrar aquest no
que perd l'Espanya entera.
A manca d'imaginació
ens han forçat la drecera
que ens ha de dur
a la llesca del pa amb vi i sucre.

Lluís Serrano

Delicatessen

M'agrades tant, Bellesa,
que se't menjaria vestida,
si no fos per tants anells
de dona compromesa!

Lluís Serrano

Reflexió Perpetuïtat

Si, a la fi, la societat
ha de tendir -o ho hauria-
cap a una igualtat,
proporcionalment més participativa,
per erradicar la pobresa
i establir els mínims necessaris
d'una humanitat possible,
cal refer-nos
des de l'instint natural.
Que tots som aquí
de pas, i la vida
és un regal altruista.

Lluís Serrano

A la font on t'abeuraves
hi ha escrit el teu nom
gravat a l'escorça d'un arbre
que envelleix al pas dels anys.

Quan la mort siguin paraules
que recordin els absents,
l'escorça anirà per l'aigua,
corrent avall, amb el temps.

Lluís Serrano

Compte!

És quan dormo que descanso satisfet
de la feina ben acomplida.
Incansablement faig de formiga
en un univers establert.
I no conec del goig la mida
i pot ferir-me un ganivet.

Lluís Serrano

La Rosa Grabalosa s'ha jubilat

La Rosa, companya, mestra, directora i, sobretot, una gran persona, s'ha jubilat. Aquestes paraules volen ser un homenatge a qui ha donat molt i deixa una petjada en el camí, de les que motiven a les generacions futures a treballar i a lluitar pel millor de l'escola pública.

La Rosa, mestra d'ofici i de vocació, arriba a l'escola Guillerries, en aquell temps anomenada Doctor Morales, el 1977. Són 30 anys treballant com a mestra de petits i grans, com a cap d'estudis i deu anys de directora. Els últims 8 anys dedicats a la formació de mestres.

En una llarga trajectòria com la seva hi ha moments de tot, bons i no tan bons, fins i tot durs. Però, coneixent-la, podem assegurar que en iniciar aquesta nova etapa de la seva vida, segur que són els bons els que queden en el seu cor i l'engresquen a plantejar-se noves fites.

La Rosa ha estat una mestra que ha transmès energia, exigència, inquietuds i desig de superació. Que ha maldat per no quedar empenjada en maneres de fer i pensar únicament del passat, per conèixer l'actualitat de la seva professió, i les necessitats dels nens, dels mestres i de les famílies en cada moment. Amb aquest tarannà ha lluitat fermament per l'escola pública, l'escola a la qual ha dedicat la seva vida professional i ha demostrat estimar, implicada en el seu treball i líder de la comunitat educativa fins al final de la seva etapa com a directora. Els últims 8 anys de la seva vida professional els ha dedicat a ser formadora de mestres, utilitzant el millor del seu bagatge professional i acompanyant la feina amb l'actitud que la caracteritza, generosa i positiva. Ho ha fet sense mai oblidar la seva escola, l'escola Guillerries, on de manera desinteressada i esforçada ha bolcat els coneixements i l'experiència adquirits en aquesta etapa.

T'agraïm profundament, Rosa, la teva dedicació exemplar i els valors que has sabut transmetre'ns.

Volem acabar aquest article de la manera que, a tu, sabem que més t'agrada, amb un poema.

Rosa

Diuen que et jubiles,
diuen que te'n vas
a rondar per aquests mons,
a conèixer altres indrets.

Diuen que et jubiles,
diuen que te'n vas
a gaudir de les paraules,
dels amics i dels jardins.

Bon vent tinguis,
camí no et falti!
Tu saps bé que a la tornada
al Guillerries tens la casa.

Escola Guillerries

Records Guilleriencs

Regustos afruitats

Qui ha vist aquestes muntanyes i qui les veu. L'arbúcia ha anat engolint, mica en mica, molts dels rastres de vida humana que durant segles s'havien escampat arreu del muntanyam Guillerienc. El paisatge, definit des de sempre com una zona de boscos espessos i vegetació exuberant, ha culminat essent actualment un desori de vegetació incontrolada. S'han produït canvis més radicals durant l'últim mig segle passat que no pas durant moltes centúries. La marmanya ha cobert el bosc i aquells establiments humans establerts enmig de les muntanyes, en ésser abandonats, han anat decaient fins a convertir-se en runes que sovint estan cobertes per esbarzers i mates d'ortigues.

En el record queden aquelles clarianes obertes al mig d'un bosc net i productiu, quan encara els masos tenien vitalitat; racons de vida, esmerçada per cuidar el tros. Gairebé sempre la masia estava situada en la part alta del quintà tan ben cuidat com es podia. Les feixes escalonaven i aplanaven els pendissos caients de les muntanyes rocoses. A les Guilleries, gairebé sempre els bancals estan situats estratègicament sota un viot d'aigua fresca i regalimada que servia, si convenia, per regar el planter.

Us parlo, no de grans masos, que també n'hi han i d'importants...! Amb les seves masoveries i tot, sinó que vull fer esment d'aquelles masies tràgiques com les descrivia el gran escriptor Prudenci Bertrana, en una de les seves famoses Proses Bàrbares: *"En aqueixes masies, us hi explicaran les més grans misèries, hi escoltareu els planys més entenedridors i les veus més afligides.*

És aquí on les llargues nits de la tardor els nins moren escanyats per la diftèria, és aquí on una picada de mosca mata un home: és aquí on s'assenten les barres per la senzilla trepitjada d'una vaca: és aquí on es desenrotllen les malures més impensades, més terribles i més inconegudes.

Golls que pesen arroves, reviraments de carcanades sense parió, decandiments que els metges de ciutat no poden explicar-se momificacions en vida que duren anys, sense causa aparent i que resisteixen les untures de l'apotecari vilatà, els signes cabalístics de la sanadora i els sants de l'ermita"

Encara tinc records d'algunes d'aquestes masies, on hi havia fet estada. A ben segur que la misèria acampava en moltes d'aquestes llars, però, no tinc la sensació que fossin tan tràgiques. El que sí em bé al cap és que era allà, on es podien menjar les primeres cireres que verolaven abans que no pas en les viles situades en les fondalades. Als extrems d'algunes d'aquelles feixes que aplanaven i anivellaven el pendís hi havia menjat els millors préssecs de vinya que us pugueu imaginar, de dimensions petites, sí, però d'un gust que ara no m'atreveixo a definir; tenien un carnatge dur que era molt saborós i un color groguenc picotejat amb punts negres.

Prop de les masies més enlairades, en espais guanyats al bosc, es feien les artigues per cultivar-hi les truffes de sembrar. De vermelles i de negres. Aquestes últimes que no tenien tanta acceptació com les rogenques, eren molt bones, però la patata en sí era rugosa i clivellada, lo que la feia difícil de pelar.

Un cop recollides les truffes es col·locaven en súties, es tapaven amb esparregueres i és cobrien amb terra per conservar-les intactes uns quants mesos, fins a principis del mes de març, que es desenterraven per vendre-les per a llavor.

En aquelles feixes enlairades es collia molta diversitat de fruita: prunes, figues, albercocs, peres etc. En gairebé totes les masies no hi faltaven dos fruiters excepcionals, els tarongers de taronges agres i els nesples. Actualment, aquests fruiters són difícils de trobar. Les taronges agres servien per desengrassar l'organisme -deien els pagesos- i tant es podien posar en amanits com en plats de fesols o

El mas la Grabulosa de les Mines d'Osor, foto feta a la dècada dels anys 60 del segle passat. Encara es pot veure en perfectes condicions i el quintà ben cuidat al mig del bosc. Arxiu Històric Municipal d'Anglès. Fons Costa Bonmatí

El mas de la Grabulosa, actualment és un munt de runes, com molts altres masos de les Guilleries. Foto Emili Rams i Riera

inclús en el rostit i servien també per fer una confitura única.

Els nesplers són una mena d'arbres rústecs com cap. Ho aguanten tot, i produeixen aquells fruits marronosos que si els mengem directament agafats de l'arbre són molt àcids. Tants nesplers que hi havien, hi ara és difícil trobar-ne. És un arbre que viu molts anys i per tant era habitual trobar en aquelles masies guillerienques nesples de proporcions considerables. Es collien a la tardor, per dipositar-les al rebost cobertes amb palla perquè maduressin o si voleu perquè es podriessin.

El procés acabava quan estaven ben toves. És aleshores- està clar i, que segons els gustos- que es podia gaudir d'una de les millors fruites de la temporada d'hivern. Atenció però, no se'n poden menjar gaires per no agafar unes corripies com les que va patir Santa Teresa.

Amb tot, la fruita reina de les Guilleries, foren les pomes. Encara, actualment en feixes perdudes de masos enrunats es troben pomes, que cada any lleven com si res. Moltes d'elles són engolides pels senglars o picotejades pels ocells, veure per creure...!

Abans, les pomeres com molts fruiters eren plantades als marges de les feixes o encara millor situades a rastelleres en els prat. N'hi havien de moltes classes i la seva producció sobrepassava les necessitats dels habitants de les masies; per tant, era habitual que en deixessin agafar a la gent que els en demanava. *"Agafeu, agafeu pomes, sense manies, igualment les donem als porcs...!"* et deien amb tota la bona fe del món.

Sens dubte, una de les millors pàgines de la història de les Guilleries, la va escriure el viatger Francisco de Zamora, el dia 13 de juny de

1 Bertrana, Prudenci: Proses Bàrbares, Obres complertes, Pag 826.

1789 al mas del Soler de Mansolí. En el seu relat descriu perfectament les varietats de pomes que va veure apilades en una cambra d'aquest mas. En descriu 28 classes diferents: "camoses de cinc espècies, pomas, marnellot, renetes, gavatges, conilles, de niu de garsa, ripolles, gaietanes, púniques, paradises, bafarullers, moscatell fort, moscatell tendre, de Sant Jaume, de sang de llebre, glaçades, del ciri gavatx, de la serra vermelles, proses, camoses vermelles, pi-nyoles, borda amb pell i Déu n'hi dóna".

Ara, crec que som incapaços de poder reconèixer totes aquestes varietats i segurament que algunes ja han desaparegut definitivament. La poma del Ciri, és la que ha aconseguir més fama. No perquè fos la que tenia més qualitat gustativa, sinó perquè és una poma que es conserva molt bé durant molt de temps i té un perfum molt agradable. Era costum posar aquestes pomes al mig dels llençols o roba que es guardava a les calaixeres, perquè la seva aroma perfumés la roba.

I a la tardor no poden faltar les castanyes. Moltes masies tenien castanyeda pròpia, uns castanyers de notable antiguitat que produïen les castanyes de llevar, més grosses que les de perxada. Encara en queden rastres d'aquests castanyers centenaris. En antics pergamins del segle IX de les Guilleries ja es parla de les castanyedes i dels seus fruites. Actualment, ja hem perdut la cultura castanyera. Antigament, als molins de les Guilleries també es portaven a moldre les castanyes. De fet la farina de castanyes era el blat dels pobres que moltes vegades ajudava a combatre la gana si la collita de blat de l'estiu no havia anat bé. Abans aquesta farina era molt apreciada tot i que s'agrumollava fàcilment. Amb la farina de castanyes es poden fer molts productes. Els romans eren uns grans consumidors de farina de castanyes. Durant els segles XVI i XVII, les castanyes de les Guilleries arribaven regularment al port de València i durant el segle XVIII s'enviaven a els ports de Maó, València i Cadis, entre altres llocs.³

Les primeres castanyes que arriben, està clar, són les que fan més il·lusió i són les anomenades miquelenques, que com el seu nom indica arriben pels vols de Sant Miquel. Un cop collides cal deixar-les solejar un dia o dos, no més, perquè no quedin massa resseques. Si es té temps i es vol evitar que petin es pot escapar un petit troç de la castanya. A l'hora de torrar-les, va bé afegir a la torradora una branca de romaní o farigola que les perfumera. Era costum compartir la menja de castanyes torrades amb la degustació del vi novell, quan encara aquest està fermentant. Aleshores, el vi té un gust molt dolç, que no agrada a tothom.

Recordo, que a moltes cases de les Guilleries era costum, servir castanyes al rebost o en una cambra adequada i si era fosca millor que millor. A casa es guardaven en un antic cossi de zen, cobertes de sorra. De tant en tant, la sorra es remullava una mica perquè es mantingués la humitat que conserva millor les castanyes. Després, quant se'n volien consumir, sempre les tenies a disposició. Quan es

2 Boixalleu, Ramon. Diario de los viajes hechos en Catalunya de Francisco Zamora. Documentos de cultura. Curial. Barcelona 1973.
3 Idem

Castanyers centenaris situats al costat de la carretera que va del Sobirà de Santa Creu a Sant Hilari Sacalm. Foto Emili Rams i Riera

menjaven fesols vermells d'Osor, a l'olla on bullien sempre s'hi posaven un parell de castanyes per comensal. La dolçor de la castanya bullida contrasta perfectament amb els fesols.

Per acabar aquest article, permeteu-me que rememori la celebració d'un Sant, el sant del moliner del molí de Querós que, a més a més de molí, també feia les funcions d'hostal.

L'any 1930, la revista l'Abella d'Or, va editar un numero patrocinat per les Aigües de Sant Hilari. En aquest interessant llibret, dedicat a les Guilleries, hi ha un article de Joan Santamaria que relata un viatge que va fer des d'el Pastoral a Querós i d'aquí cap a Osor. En l'article no es menciona ni el dia ni el mes en què es va fer aquella excursió, no obstant aporta moltes dades interessants. Quan estava hostatjat a l'hostal del molí de Querós, tot refent-se de la mullena que havia agafat tot fent aquell viatge, a la cuina d'aquella masia s'hi va celebrar una festa, a la que ell s'hi va sumar i explica els requisits que s'hi menjaren, diu així: *Malgrat la pluja, cap allà a tres hores de la tarda l'hostal del molí es va anar omplint d'una munió de gent, i quan la cuina, fosca i esbalandrada, estava de gom a gom i tothom assegut i ben apeixat amb panades de mel, talls de llonganissa, rosquilles de pasta d'ou i matafaluga, castanyes ensucrades cuites al rom, pomes al caliu i nespres lloques, i tot aquest sostre de menges barroques remullat a gratcient a cop de tragos de mistela, aleshores, és clar, s'encetaren la xerrameca i la gatzara, una gatzara, això sí, d'allò més seriosa i ensopida, però que, tanmateix, bastà, per deixar associada tota la massa dels concurrents.*⁴

Emili Rams i Riera

4 Joan Santamaria. L'Abella d'Or a Sant Hilari Sacalm 1930. Editorial Altés. Àngels, 22 i 24.- Barcelona.

Una pomera al mig del bosc. El bosc s'ha menjat moltes feixes de conreu, però encara hi han fruiters que es resisteixen a sucumbir davant la força invasora. Foto Emili Rams i Riera

Restes d'un castanyer centenari palplantat i desafiant la vellúria i el temps. Foto Emili Rams i Riera

L'any 1983 paletes d'en Jaume Collbatallé restauen la punta del campanar. Renoven la teulada de ceràmica, canvien les campanes i hi restauen la creu al punt més alt. Hi treballen Ll. Serradesanferm, M. Bayés i A.Ramon. Foto cedida per Lluís Serradesanferm

1943 al Mas Vidal de Santa Margarida. L'avi Joan, la mare Carme, el pare Andreu i els fills Joan, Josep i Narcís. Fotografia cedida per Josep Vidal

1959. Bateig de Montserrat Planas. De dalt a baix i d'esquerra a dreta: R. Mimó, M. Gisbert, C. Masó, R. Bassó, J. Rossell, C. Bosch, A. Mimó, J. Gisbert, J. Sarró, J. Planas, M. Sarró, Ll. Planas i M Sarró. Fotografia cedida per Maria Planas

Imatges d'un cantó de la plaça de l'Església, que ha tingut diferents noms; plaça de Dalt, plaça de la Constitució, del "5 de febrero" i evidentment, plaça de l'Església. Igual que els noms també ha canviat la seva fisonomia. A l'esquerra queda l'hotel "Suizo", avui la plaça Porxada, davant de l'edifici on hi havia la fleca Canigo i a la dreta Can Peroler amb la botiga "La Modernista" que havia canviat de lloc. També varia l'estació una és d'estiu i l'altre d'hivern. Fotos cedides per Pilar Pla

1964. Fa anys, la Batllòria tenia un gran equip de futbol juvenil i aplegava nois de diferents pobles. Aquí teniu un remat de cap d'en Jordi Carreras. Foto cedida per J. Carreras

A Josep Moragues, en el tercer centenari de la seva mort

Hem entrat en l'any Moragues, l'any en el que commemorarem la mort afrontosa imposada pels triomfadors borbònics a Josep Moragues, considerat avui dia per tothom com un autèntic heroi i màrtir de Catalunya. Són aquests uns títols ben merescuts per la constància i ardidesa amb que sempre va combatre les tropes de Felip Vè, imposat com a rei d'Espanya per bruts trampijocs polítics. És conegut que, en el seu primer testament, el rei Carles II de les Espanyes havia escollit com a successor un fill de l'emperador d'Àustria de la seva mateixa dinastia dels Habsburg. Per pressions de darrer moment feu un nou testament elegí els Duc d'Anjou, de la dinastia Borbònica, la que regnava a França, malvista pels catalans per les vàries guerres i depredacions fetes pels francesos a Catalunya des del 1654.

Moragues s'oposà, lluitant i esmerçant-hi gran part del seu patrimoni, al pretendent francès, per això fou víctima d'una cruel venjança pels borbònics vencedors. La seva mort fou considerada des de bon principi, per la majoria dels catalans, com una roïna venjança i la seva actuació com a molt noble i recta, però la pressió política féu que fossin molts pocs els que en parlessin o hi fessin al·lusions durant la resta dels segles XVIII i bona part del segle següent. Serà quan la Renaixença catalana del segle XIX haurà arribat a la seva plenitud, que es començarà de reconèixer i destacar la seva personalitat. Entre els primers testimonis que s'ocupen d'ell hi ha la poesia d'Àngel Guimerà, de l'any 1887, *Lo cap d'en Josep Moragues* i l'esment que en fa, en la seva novel·la de Víctor Balaguer, escrita el 1883, *Al pi de la encina*, en la que parla del seu camí d'Arbúcies a Sant Hilari Sacalm, descriu el mas Moragues, com a pàtria del general i en fa una petita i abrandada biografia, explicant la seva mort i les llegendes que ell ha sentit sobre el general, la seva valentia i generositat.

Malgrat aquestes i algunes altres petites referències, ningú no havia escrit mai gran cosa sobre la seva vida i actuació fins que un capellà i militar, Agustí Coy y Cotonat, fill del Pallars Jussà, va escriure una obra el 1906, titulada *Sort y comarca Noguera Pallaresa*. En ella el fa pallarès i en destaca el seu valor militar, però el fa fill de Sort, d'on era la seva segona esposa Magdalena Giralt, cosa que ha fet que la seva pàtria hagi estat llarg temps injustament discutida. Entre els anys 1920 i 1933 un grup de patriotes intentà reivindicar Moragues i hi havia la intenció de fer-li un monu-

ment i un merescut homenatge, però primer la dictadura de Miguel Primo de Rivera i després la segona república i guerra civil pararen aquells intents com exposàvem en la primera edició del nostre llibre *El general Josep Moragues. Heroi i màrtir de Catalunya*, el 1988.

Cal reconèixer, tanmateix, que els primers que es preocuparen d'homenatjar públicament a Moragues foren els de Sort, que en plena dictadura de Franco, per celebrar el *Día de la Provincia*, el 17 de novembre de 1966 posaren una

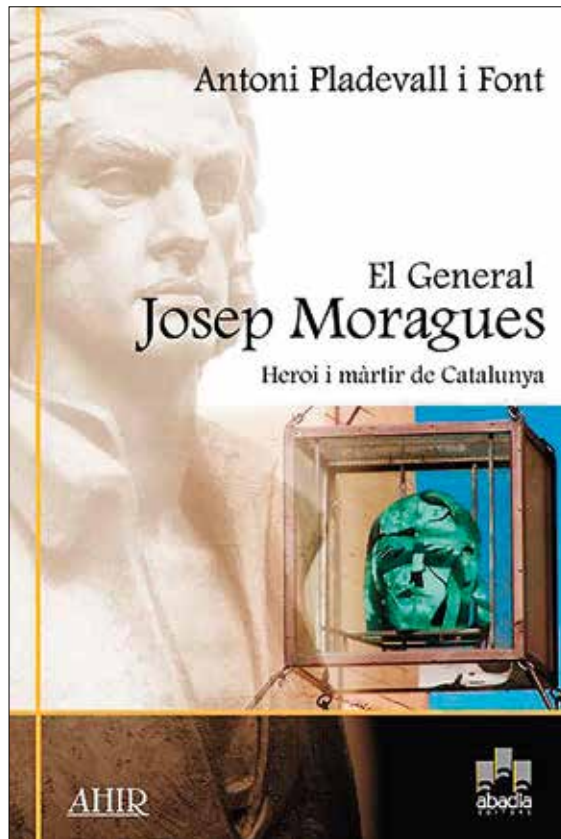
gran placa a la casa Gayó del carrer Major de Sort, en la que es llegeix: "*El general Josep Moragas- nacido en esta casa- héroe de la Montaña leridana, en la Guerra de Sucesion, murió en Barcelona en marzo de 1715- La Diputación de Lérida en su memoria el Día de la Provincia de 1966*" Inscripció encara existent acompanyada ara d'una altra amb el mateix text traduït al català.

Fidel a aquesta creença, que Moragues havia nascut a Sort, un fill de la població, Lluís Pujal i Carrera, no fa molt traspasat, va començar a escriure algunes obres o verdaderes novel·les, sota els títols del *General Moragues, Pallarès insigne* (1979), *General Moragues, màrtir de Catalunya* (1984) i *Magdalena Giralt, esposa del general Moragues* (1991), on s'inventa moltes coses sobre la seva infància, joventut i formació militar. I no solament això, sinó que es va convertir en

paladí de la filiació sortenca de Moragues i va mantenir polèmiques a la premsa contra els que deien que era fill de Joanetes o de Sant Hilari.

Pel mateix temps, pels volts del 1980, un grup de patriotes catalans, entre els quals destacaven Carles Llorens i Vila, Josep Colomer Roca i Antoni Strubell i Trueta, varen iniciar diferents campanyes per reivindicar la memòria del general Moragues i escatir la seva pàtria o lloc de naixença que en principi atribuïen a Joanet o bé Joanetes o algun altre indret de la Garrotxa.

Per aquest mateix temps jo, que residia cada any una temporada a l'estiu a Sant Hilari, aprofitava el temps cercant notícies de Sant Hilari, de les que en va sortir el llibre *Sant Hilari Sacalm. Capital de les Guilleries* (1976), fet en col·laboració amb Àngel Serradesanferm. En el curs de la recerca vaig trobar un Josep Moragues, de Sant Hilari, que havia mort un sentinella francès a Sant Hilari i que més tard entre 1695 i 1701 anava amb la companyia d'Osona o tropa de gent de sometents, que dirigia el veguer de Vic, Ramon

Sala i Sassala. Més tard, entre el 1701 i el 1705, el trobava amb el grup de "vigatans" que es movia per la Plana de Vic i que no acceptava el duc d'Anjou o futur rei Felip i per això era perseguit pel governador o virrei de Barcelona. Tot seguit es va destacar com a bon estratega i el 17 de maig de 1705, serà un dels signants del pacte de la capella de Sant Sebastià, sobre Vic, que va possibilitar el pacte de Gènova i una petita tropa que va facilitar el desembarcament de les tropes de l'arxiduc Carles d'Habsburg, que seria per bastant temps al rei Carles III.

Com que també cada any per l'estiu feia i si puc faig una petita estada als Pirineus, en concret a la Vall de Cardós, sempre m'aturava a Sort on, ja a l'entrada de la població, ens saluda el monument amb el bonic bust de Moragues i passejant pel poble llegia la làpida del Carrer Major que el feia fill de la casa històrica de la casa Gayó. Això va fer que un dia, de sobte, m'entrés la sospita de si el "meu" Moragues, que trobava com a fill del mas Moragues de Sant Hilari i com a destacat "vigatà", podia ser el mateix que allà feien fill de Sort, petit noble o noi de casa bona que de jove festejava amb la Magdalena Giralt, també de casa de petits nobles i es formà a una acadèmia militar.

Va ser lligant aquests caps que el 1981 vaig poder identificar en una sola persona els "dos Joseps Moragues", cosa que em va moure a investigar més la seva vida i personalitat i que em va permetre publicar el 1987 la primera edició d' *El general Moragues. Heroi i màrtir de Catalunya*, que va editar la Diputació de Girona el 1988 amb l'Ajuntament de Sant Hilari.

D'aleshores ençà s'ha escrit molt sobre Josep Moragues. A Barcelona se li va fer un primer homenatge públic el 1986 i l'any passat se li va fer un monument més digne que el primer provisional del Pla de Palau. A aquests havia precedit el que de manera també provisional li va dedicar Sant Hilari, l'11 de setembre de 1984, i altres que Moragues té en diferents indrets.

Cal agrair-ho als de Sort, l'interès que tan aviat varen demostrar pel nostre Moragues i també el bonic bust de bronze que orna el monument que li varen erigir, obra de l'escultora Rosa Martínez de Madirolas, que ha esdevingut el prototipus de la figura de Moragues i de tots els gravats i altres monuments que després se li han dedicat.

Sant Hilari, com és de justícia, és la població que ha erigit el més notable i artístic monument al seu fill il·lustre, un gran monument ideat per l'artista gironí Domènec Fita, en el marc d'una plaça construïda per l'arquitecte Jordi Roca i Casademunt, que es va inaugurar el 1991.

Feta aquesta presentació, que creiem necessària per situar en l'espai i al temps la figura de Josep Moragues, serà un bon complement donar-ne una ràpida i sintètica visió de la seva vida.

Breu extracte de la vida de Josep Moragues

Com a homenatge a aquest gran fill de Sant Hilari reproduïxo aquí una petita biografia, que fa temps em varen demanar un grup d'amics de Moragues, per llegir-lo en l'homenatge al general Moragues i altres patriotes catalans que fan cada any en el Fossar de les Moreres, el dia 11 de setembre, amb molta més raó i justícia que el que es fa al conseller en Cap de Barcelona, Rafel de Casanova.

El pagès

Josep Moragues era l'hereu d'Isidre Moragues i de Maria Sobrevia, propietaris del mas Moragues, de Sant Hilari Sacalm, un mas benestant i que tenia dues masoveries que en depenien; el mas es troba al sector meridional del terme, enfront del Montseny.

Havia estat un mas remença però des del segle XVI era un mas notable de gent ben posicionada i respectable. Consta històricament des del 1199.

Josep fou l'únic fill baró i tingué dues germanes, Maria i Teresa, casades amb menestrals de Sant Hilari.

Nasqué el 28 de febrer de 1669. Quan va morir el seu pare ell tenia només 14 anys i es va haver de posar al front de la direcció del mas.

Com tot pagès, es signava simplement Josep Moragues, només amb un cognom, el segon se li afegiria en ennobrir-lo.

La documentació l'acredita com a pagès benestant i per aquesta causa el 1693 es casà amb Cecília de Regàs, filla del mas Regàs de Lliors, del terme d'Arbúcies, habitat per una família ennoblida el 1622 amb el títol o grau de ciutadans honrats de Girona.

Patriota i guerriller

Una part de Catalunya, sobretot la més propera als Pirineus, es va veure, almenys quatre vegades, envaïda per les tropes franceses, entre el 1652 i el 1698, després que hagueren estat expulsats de Catalunya acabada la guerra de Secessió o del Corpus de Sang.

Com és sabut, França es va annexionar tota la Catalunya francesa o del nord dels Pirineus i bona part de la Cerdanya, pel desventurat Tractat dels Pirineus del 1659, pactat entre enviats de Felip IV de Castella, Catalunya i Aragó. Per aquesta causa, els francesos envaïren vèries vegades part de Catalunya, que ells volien recuperar sencera.

Contra aquestes invasions es creà a la vegueria Osona, de la que Sant Hilari aleshores formava part, la companyia o petit terç d'Osona dirigit pel veguer Ramon Sala i Sassala (1692-1697) en el que participaven molts destacats osonencs com Josep Mas de Roda, en Francesc Massià, dit Bac de Roda, els Puigs de Perafita, els Regàs, Cortada, etc.

En Moragues, gran patriota, es posà al servei d'aquesta companyia, formada bàsicament per gent de sometents, i aviat fou encarregat pel mateix veguer de reclutar gent de les Guílleries per a combatre els francesos.

Sabem que defensant Sant Hilari, en una de les invasions que sofrí la població, va matar un sentinella francès i fou durament perseguit i per això ben aviat passà molt temps a Osona, on tenia el cosí pròxim Carles de Regàs, del mas Cavalleria de Manlleu. Tot aquest grup de vigatans o osonencs no va acceptar mai el rei Felip V, que des del 1700 s'anomenà rei d'Espanya pel designació pel dèbil Carles II i en lloc de l'arxiduc Carles d'Àustria o d'Habsburg que n'havia estat designat prèviament.

Molts homes destacats de la Plana de Vic tenien una especial antipatia als francesos, per haver-ne estat víctimes en més d'una ocasió i per això no acceptaven el nou rei. També a la Plana hi havia lluites internes, sobretot a Manlleu, entre hisendats i gent més senzilla. En elles hi estava especialment involucrat en Regàs, que pretenia un monopoli dels molins de Manlleu.

Aquestes lluites enfortiren el grup de "vigatans", declaradament oposats al rei Felip V i contra ells el virrei Velasco va enviar tropes per a sotmetre'ls.

Moragues pren part activa en aquestes lluites i a través de Francesc Puig de Perafita i altres "vigatans" estigueren aviat en contacte amb els partidaris de Carles d'Habsburg, que havien format la Gran Aliança de la Haia, amb Anglaterra, Holanda, Àustria i Alemanya, per derrocar Felip V i posar-hi a Carles III.

Bust de bronze del general modelat per l'escultora Rosa Martínez de Madiroles, que es troba a Sort (1981)

El pacte de Sant Sebastià

Les tropes de la Gran Aliança havien intentat desembarcar prop de Barcelona per l'estiu del 1704, però l'intent fou un fracàs perquè no hi havia tropa de l'interior que els protegís o fes de cap de pont per facilitar el desembarcament i per això enviaren emissaris a negociar amb els "vigatans".

Emparats pel canonge i rector de Santa Eulàlia de Riuprimer, Dr. Llorenç Costa, el 17 de maig de 1705 els caps dels "vigatans", presidits per Francesc Puig de Perafita es varen reunir amb dos emissaris tramesos per la Gran Aliança per acordar fer un cap de pont d'uns 5000 homes que protegís el nou desembarcament, promentent-los armament i càrrecs en el seu exèrcit i altres beneficis que el nou rei els concediria.

Assabentat d'això, el virrei Velasco, amb l'excusa de solucionar els problemes de Manlleu, va enviar vers Vic tropes per castigar els rebels, però els seus homes no varen poder passar del Congost, defensat per Moragues com a capità dels "vigatans" i encara va fer presoners dos brigadiers que manaven la tropa del virrei.

Entre tant, pocs dies més tard, el 20 de juny de 1705, es féu el Pacte de Gènova que confirmava tot el que s'havia acordat al pacte previ de la capella de Sant Sebastià i per això, el 22 d'agost de 1705, una gran tropa d'anglesos i austríacs, amb l'arxiduc, varen poder desembarcar al Montgat, prop de Barcelona i conquerir amb els seus homes, l'ajuda dels "vigatans" i dels homes que aquests havien pogut aplegar, la ciutat de Barcelona i el castell de Montjuïc. La tropa de la Gran Aliança, manada sobretot per anglesos, va ocupar altres territoris veïns i i això va permetre a l'arxiduc proclamar-se rei de Catalunya i d'Espanya amb el nom de Carles III.

Al servei de Carles III

Conquerida Barcelona i derrotats els borbònics de l'entorn, va començar una etapa prometedora, però aviat sorgiren discussions entre els combatents catalans i els militars anglesos. Per arreglar-ho el rei va nomenar coronels de tropa els "vigatans" que havien signat del pacte de Sant Sebastià, però davant les pressions dels anglesos, el rei els va retenir a Barcelona com a caps de la seva guàrdia personal i amb el grau nobiliari de cavallers.

Moragues, però, no es va voler acostumar amb això i tot seguit deixà Barcelona i va continuar la lluita contra les tropes borbòniques amb un esquadró format per gent del país i així, pels anys 1706 i 1707, el trobem lluitant per l'Empordà i altres indrets.

En aquest temps tots els cavallers i gent de la noblesa tenien un segon o més cognoms i per això Moragues va adoptar el segon cognom de Mas, se suposa que per l'estima que tenia a Josep Mas de Roda, amb qui havia començat a lluitar. De fet, pel cognom de la seva mare, ell s'havia de dir Josep Moragues i Sobrevia.

Davant la seva ferma actitud, també pel valor demostrat, aviat li varen confiar una missió molt arriscada i de compromís, com era la defensa de la plaça de Castellciutat, veïna de la Seu d'Urgell i a frec de la frontera amb França, d'on venien ajudes i reforços a Felip V, nét del rei de França.

No es coneix el seu nomenament, però aquest, així com l'ascens a general de batalla, es devia fer el 1708 o molt poc abans.

Moragues es va traslladar allà amb la seva esposa Cecília de Regàs, de la que no tenia fills. Aquesta consta que morí a Castellciutat el 24 de gener de 1709 i fou enterrada al cementiri de Sant Agustí de la Seu d'Urgell.

Castellciutat era una de les cinc places fortes més importants del país i tenia com a missió la defensa d'un sector que anava de la Cerdanya al Pallars. Moragues posà guarnicions als castells més estratègics i establí un sistema d'espionatge en el territori dominat pels borbònics, del que n'ha quedat interessant documentació al *Kriegs Archiv* de Viena.

L'any 1710 esclatà una revolta a la vila de Rialb, del Pallars Sobirà, perquè el rei Carles III havia donat aquella vila, que era de domini reial, al seu home de confiança Ramon de Vilanna Perles. El general Moragues, anà amb un grup dels seus homes a posar pau i va fer nit a Sort, no sabem si un o varis dies a la casa Gayó, propietat de Magdalena Giralt, vídua del baró de Bressui i mare d'un nen petit de nom Josep, amb la que es casaria el mateix any.

El 1711 Carles III fou elegit emperador d'Àustria i deixà a Catalunya la seva muller Elisabet de Brunsvic-Wolfenbüttel, amb la que s'havia casat a Barcelona, i marxà cap a Àustria.

Això va fer que es desfés la Gran Aliança i que els anglesos deixessin d'ajudar Carles III, quedant pràcticament només l'antiga corona d'Aragó o Països Catalans defensant la seva causa.

Pitjor encara, el 1712, per tractes com el Pacte de l'Hospitalet, entre els austríacs i anglesos, aquests cediren Castellciutat als francesos. Moragues es resistí, però al final, sense homes i malalt, pactà una rendició militar amb els borbònics, en virtut de la qual els cedia el castell i armes, però els seus homes armats i amb banderes els havien d'escortar fins a portar-los a Barcelona. Aquests, després de quinze dies de fer-los caminar i vexar, en arribar a Martorell foren desposseïts d'armes i banderes i llicenciats, només uns pocs, els que tenien graus, pogueren arribar i entrar a Barcelona.

La desfeta i la seva mort

A Moragues li fou concedit un permís per retirar-se ell i els seus familiars al castell de Cardona, encara fidel a Carles III. Tot seguit hi portà la seva família, però ell no hi residí sinó que s'uní a les forces catalanes que lluitaven per portar ajuda a Barcelona, assetjada ja pels borbònics.

Moragues, encara convalescent, va retornar a la lluita a les ordres del seu cap Joan Antoni Desvalls, marquès de Poal i el trobem corrent amb els seus homes entre finals de 1713 i el 1714 per les terres del Lluçanès, Garrotxa i entorn del Montseny, per atacar els combois que portaven armes i menjar als que assetjaven Barcelona i intentaven trencar el setge per introduir queviures i personal als assetjats.

Caiguda la ciutat, l'11 de setembre de 1714, Moragues es retirà a Sort amb els seus, en comptes de marxar tot seguit, com molts altres catalans cap a Viena, per posar-se a les ordres i disposició de l'emperador. Massa confiat doncs, optà per quedar-se amb la família fins que, apressat per algun familiar que deia que si no es presentava els prendrien tots els seus béns, decidí anar a Barcelona i posar-se a la disposició del Duc de Berwick, que era el capità general militar de la ciutat i del país.

Aquest el va tractar durament i el va obligar a presentar-se diàriament a capitania, com a la resta de militars, entre ells el mateix general Villarroel, mentre es decidia què es faria amb ell i altres que també s'havien presentat.

Moragues, tement el pitjor, va fer testament el 2 de febrer de 1715 i amb altres amics varen buscar una barca perquè els portés a Mallorca, que encara era un lloc fidel a Carles d'Àustria. El 10 de març s'embarcaren nou fugitius i ja en alta mar un d'ells va dir a Moragues, "General, de bona ens hem escapat". En saber que entre els fugitius hi havia un general, el barquer es va espantar pensant què li passaria si el denunciaven que havia ajudat a fugir un general i, simulant una avaria, els féu tornar a terra i el va denunciar.

Els passaren uns dies amagats pels voltants de Montjuïc, mentre suposats amics seus buscaven una altra barca, per repetir la fugida.

Delatats als borbònics el 20 de març, al moment d'embarcar, foren detinguts i tancats en presó. Hi ha molts documents, trobats recentment, que expliquen que les autoritats borbòniques volgueren donar a Moragues un gran càstig, que fos un escarment per tots els catalans que no fossin addictes al rei Felip.

Entre la captura i la seva execució varen passar set dies, en els que se li va fer un simulacre de judici i alguna tortura perquè delatés amics seus. El dia 27 d'abril fou executat "com un home ordinari, amb gran concurs de gent d'armes i soldats, descalç, amb camisa de penitent i sense cap honor". El seu cos fou esquartrat i els quartos portats a la Trinitat i el seu cap posat en una gàbia al Portal del Mar amb un rètol que deia "que pel crim d'una repetida rebel·lia i haver abusat tres vegades de la clemència reial, ha caigut en mans de la justícia i ha estat executat"

Altres que estaven amb ell foren afusellats com a militars rebels. Ell no, en camisa fou passejat i befat, escanyat, el cap tallat, el cos esquartrat i el cap dins d'una gàbia durant 12 anys. Fou necessari cercar influències de tot arreu, i sobretot, fer instàncies per part de la seva vídua Magdalena Giralt, perquè el seu cap fos tret de la gàbia.

Aquesta és, a grans trets, la vida d'aquest heroi i autèntic màrtir de Catalunya que amb tota raó i justícia mereix que se'l recordi quan farà tres-cents anys de la seva mort.

Antoni Pladevall i Font

1914 i 1964

Fa cent i cinquanta anys

Anys 1914

Què passa al món?

És un any especialment marcat al calendari, per l'inici d'un aconteixement que desballestarà el món, la primera Gran Guerra o Guerra Mundial (1914-18). El 28 de juny, un tal G. Princip mata, a Sarajevo, capital de Sèrbia, l'arxiduc d'Àustria F. Fernando i la seva esposa Sofia. -Curiosament, enguany, al 2014, s'ha generat una polèmica sobre l'autor de l'homicidi. Molts servis consideren que és un heroi i el reivindiquen i molts altres segueixen parlant d'un asáis-.

Un mes més tard, el 28 de juliol, Àustria declara la guerra a Sèrbia. Degut a les diferents aliances que s'havien fet entre els estats europeus -Triple Aliança (Alemanya, Àustria-Hongria i Itàlia) per un cantó i la Triple Entesa (França, Rússia i Regne Unit) per l'altre, s'inicia un conflicte que englova la major part del món.

El 5 d'agost, per diferents motius, Espanya manifesta la seva neutralitat en el conflicte.

L'enfrontament brutal va encendre un fervor nacionalista que condemnà Europa a la ruïna. Una irracional febre patriòtica s'estengué arreu. Les trinxeres i les armes faran la resta.

Hi haurà llocs que quedaran marcats per sempre amb sang, com Tannenberg, per exemple. I molts més altres indrets.

L'aviació d'aquell temps entra de ple en la Guerra, i els submarins alemanys enfonsen creuers britànics... Al 1918, el Tractat de París-Versalles posa punt i final al conflicte, però deixarà les bases per un d'encara més virulència al cap d'uns anys. Foren milions els soldats morts als camps de batalla i també els civils sacrificats a pobles i ciutats. És evident que el fet marcarà el 1914 i molts altres anys més. S'haurà de parlar d'un abans i un després.

Mor el Papa Pius X i el substitueix el cardenal Della Chiesa, que serà Benet XV.

Després de trenta anys d'obres s'inaugura el canal de Panamà.

Hi ha un nou conflicte a la zona sud dels Estats Units, amb Mèxic. S'hi envien tropes.

Hi ha importants conflictes laborals a nivell mundial. Els constructors anglesos acorden un look-out que afecta mig milió d'obrers i a Rússia hi ha violentes manifestacions obreres i vagues.

Greu terratrèmol a Sicília.

Els britànics declaren Egipte com a territori de protectorat i Irlanda obté del Regne Unit, un estatut d'autonomia limitada.

El dirigible "A. Vincenot" resta 35 hores i 20 minuts en navegació aèria ininterrompuda. Una fase més en el domini de l'aire per part de l'home. També es fan diferents proves per aconseguir salvar la vida dels pilots d'aquells insegurs aeroplans.

La situació a Espanya

La neutralitat d'Espanya en el conflicte bèl·lic no agrada al món intel·lectual del moment, per la seva manca de compromís europeu i per tant, hi haurà opinions contrastades.

Encara que no es participi directament en el conflicte, les conseqüències són molt greus a tot el territori espanyol.

La guerra també provocarà un augment de l'atur, o sigui que plou sobre mullat, perquè la situació laboral a Espanya no és gens bona. Els productes s'encariran i es provocaran molts moviments de protesta que derivaran en conflictes de tot tipus.

Per altre cantó, s'obra una etapa de negoci per determinats sectors que serveixen les demandes dels estats bel·ligerants. Els rics foren més rics i els pobres més pobres, aspecte habitual en situacions d'aquest tipus.

La realitat dels obrers a Catalunya és precària i es parla de 16.967 treballadors a l'atur, entre total i parcial, i surt al carrer el primer automòbil, marca "Elizade", de fabricació nacional.

Gran campanya a la premsa estatal en la que es demana "Luz eléctrica en todas las casas con generador propio y sin acometida alguna".

Dramàtica epidèmia de tifus a la ciutat de Barcelona, provocada per la contaminació de les aigües. S'organitzà una gran processó religiosa per eradicar-la...

A Catalunya es posa en marxa la recent concedida o "permessa" Mancomunitat de Catalunya, amb Prat de la Riba com a primer president. Va ser un organisme amb el que, dintre el reduït àmbit de competències, el poble català mostrà la seva capacitat per autogovernar-se. La manifestació del catalanisme es feia evident a molts indrets i llocs de la ciutat. S'aprofitava qualsevol celebració per reivindicar competències.

La manifestació de l'11 de setembre tindrà molta més participació pel fet que es canvia d'ubicació l'estàtua de Rafael de Casanova; ha anat del Saló de Sant Joan a un de la Ronda de Sant Pere...

Estan molt de moda unes "Tabletas Bayer", que treuen el maldecap: les famoses aspirinas. Les pastilles "Valda" van bé contra els

Nevada al "Carrer dels Cafés", avui Josep Ximeno. A la dreta el cafè Tívoli sense cinema

Font de la Formiga té més de 100 anys

microbis i les "Pilules Orientales" son de eficacia incontestable en el desarrollo y endurecimiento del busto..."

L'Orfeo Català triomfa en la seva gira per París i Londres.

Manuel de Falla estrena "El amor brujo" al Romea de Barcelona i el mestre musical Enrique Granados actua a l'òpera de París amb "Goyescos".

Fets d'àmbit local

En general, no és massa bon any per Sant Hilari. No hi ha guerra, però sí una forta crisi que afecta moltes famílies. Al gener i febrer neva molt i les temperatures són força baixes i això motiva que s'hagin d'ajudar moltes famílies, de gent del poble, que estan en situació precària i se'ls reparteix arròs, pa i porc salat. Fins i tot hi ha problemes per decidir qui ho ha de rebre.

L'Ajuntament acorda l'ensenyament gratuït per als pobres. No hauran de pagar res ni per assistir a classe ni per material pedagògic, previ un informe de l'alcalde.

Des del punt de vista, diguem-ne polític, el poble està molt desavingut i dividit. A la majoria de sessions de ple només hi ha l'alcalde i dos o tres regidors. Les reunions estan programades de molt abans i a vegades coincideix amb el dia de Nadal... Hi ha ocasions en què s'ha de suspendre la reunió per no haver-hi temes a tractar i en altres hi ha solament el batlle i un regidor... En aquest període l'alcalde s'elegeix cada dos anys entre els edils.

Al desembre de 1913, l'alcalde és en Ricard Thos Buixalleu, i li toca plegar i es fan les eleccions. El resultat és un empat i el nou alcalde, en Ramon Pernau Brossosa, ha de ser elegit per sorteig... D'aquí les discrepàncies que després es viuran al poble.

El consistori quedà format per l'alcalde esmentat i els regidors Salvador Noguera Alsina, Josep Puig Vehí, Josep Pons Pujol, Joaquim Massanella Puig, Joan Puig Jover, Pere Moner Obiols, Josep Basset Talleda i Ricard Thos Buixalleu.

Davant la situació, moltes reunions acaben amb fortes discussions i discussions verbals.

Aquest enfrontament marcarà el que ara en diem la legislatura. No hi ha acord a l'hora de repartir les parades de venda que hi havia a la plaça de l'Església; El tema del metge destinat al poble, Joan Estil.les Reixach, acaba al jutjat...

Sí que hi haurà acord en plantar tot d'arbres a diferents carrers de Sant Hilari...

En l'economia local la guerra europea també afecta. Es paralitza l'exportació de rodells i, per tant, se'n paralitzarà la producció. El conflicte també ocasiona pujades de preus de productes que escassegen i l'Ajuntament es veu obligat a limitar-les en els productes de primera necessitat i exigirà un permís per a poder-ho fer.

Es demana a Foment que s'adjudiqui construir la carretera d'Anglès a Vic per frenar l'atur que hi havia a la zona.

Aquest any es va constituir la Mancomunitat de Catalunya i una de les primeres coses que pretenia la institució a nivell del territori era millorar la xarxa de comunicacions.

Sant Hilari va demanar millores en la carretera d'anar a Vic a través del Pla de les Arenes i l'enllaç amb la que va d'Arbúcies a Viladrau per Coll de Revell. Es sol·licita una via que uneixi la plana de Vic en direcció a Vilanova de Sau. També, -per demanar que no quedi-, es pretén un enllaç entre Sant Hilari, Santa Margarida i la carretera de Santa Coloma.

Es reclama, amb molta insistència, la instal·lació d'una línia telefònica i de telègraf interurbana, cosa que s'aconseguirà el dia 27 de juny i serà molt celebrat. Aquí cal destacar l'esforç econòmic que feren Casa Saleta i la Hispano Hilarienca i la tasca de gestió de Frederic Culí i Verdaguer, hilarienc de soca-rel que va tenir un paper destacat per el poble, en aquest i molts altres aspectes.

Es reprenen les obres per cobrir la riera de Vallicrosa en el tram del carrer Gravalosa, que havien restat aturades.

S'ha instal·lat una bombeta molt grossa a la plaça de Mn. Cinto i altres de més petites però potents a diferents indrets de la població.

Al llarg de la temporada d'estiu són moltes les actuacions musicals. En les sardanes destaquen les cobles "Rebrotada", d'Arbúcies i "Els Peps", de Figueres. Altra cosa són les actuacions de mestres músics com el trio Gálvez, Esteva i Lambert, que actuaven al cafè-teatre Unió. Al Tívoli ho feia la companyia teatral de "Toni Costello".

La publicació local "L'Estiuada" obsequiava els seus lectors amb esmorzars a la font de la Formiga i a Can Ximeno organitzaven curses a peu fins a la Pedra Llarga i tornar.

El mestre i literat local, A. Busquets i Punset guanya la flor natural dels Jocs Florals de Sants, de Barcelona..

El 1914 suposa el bicentenari de la Guerra de Successió i se'n parla molt poc, per no dir gens i només es fa en referència a la mínima celebració de l'onze de setembre.

La publicació local abans esmentada, que posa que és un periòdic nacionalista, diu que, com feia habitualment, va enviar un ram de flors a l'estàtua del Conseller en Cap Rafael de Casanova a Barcelona.

Acabem aquest resum amb quatre coses sobre el periòdic local "L'Estiuada". Curiosament, el darrer número, el 82, es va publicar el dia 12 de setembre de 1914. S'havia iniciat el juliol de 1908 i sortia el divendres de cada setmana durant l'estiu. Sempre tenia vuit pàgines però el format varià. Anava destinat a la nombrosa colònia estiuenca que venia a Sant Hilari en aquells temps i per això hi havia escrits de persones importants que estiuiejaven aquí. Com a curiositat val a dir que hi havia el llistat d'estiuiejants que durant la

Conmoción en Europa por el estallido de la Gran Guerra

► El conflicto bélico mundial enfrenta a las potencias, que quieren redefinir la hegemonía internacional

Retall de premsa de la Vanguardia

"Campament" de rodells de l'època quan els rodells s'exportaven a Europa. Al fons la vivenda...

Barri de l'Hospital vist des del final del que avui és el C/ Est

setmana arribaven al poble i d'on venien. Les referències al poble de Sant Hilari eren mínimes i de no massa importància. Sí que hi havien escrits sobre algun aspecte històric o de caire literari. El director era en Josep Ximeno Planas i hi col·laboraven molts altres hilariencs com Busquets i Punset, algun mestre local, com Ferran Cid, i altres ciutadans.

1964

Fa cinquanta anys

Ara fa cinquanta anys moltes coses eren diferents. A nivell mundial torna a haver-hi inestabilitat pel que fa a la relació entre les dues grans potències, perquè a USA, J.F. Kenedy ja és mort i a la URSS N. Kruschev ha estat destituït. La distensió encara és important, però es creen nous focus de tensió, com poden ser la continuació de la Guerra del Vietnam i les línies polítiques i econòmiques que segueixen les direccions dels partits comunistes i anticomunistes, amb tot el que això suposa.

Un aspecte a destacar al llarg de l'any és l'aprovació dels drets civils als Estats Units, que implica la igualtat de drets entre els ciutadans, siguin del color que siguin. Això genera molta tensió al territori i extraordinària violència entre negres i blancs.

A Europa, els sis estats que formen la Comunitat Econòmica Europea (C.E.E) van seguint la seva pauta d'aconseguir objectius que beneficiïn la seva economia global. Són, França, Bèlgica, Luxemburg, Holanda, Itàlia i R.F. Alemanya.

Encara hi ha moviment i enrenou a les antigues colònies europees a Àfrica, com és el cas de Zanzíbar que serà república independent. A Rhodesia es prohibeixen els partits africans i Sudàfrica és exclosa dels Jocs Olímpics per la política de segregació racial. Anarquia total a la nova República Popular del Congo i B. Ondo presideix el consell de govern de Guinea Equatorial.

S'uneixen Tanganika i Zanzibar per crear la república de Tanzània. Kènia passa també a ser una república.

Darrera d'aquestes decisions hi havien els interessos de tot tipus de russos i americans.

Castro visita els EEUU, però continuarà la tensió per la base de Guantànamo. Conflicte a la OEA per les ajudes de Veneçuela i Mèxic a la mateixa Cuba. Panamà trenca relacions amb els Estats Units. E. Freire nou president de Xile

La URSS fa caure un avió nordamericà a l'Alemanya Oriental.

Xipre és motiu de conflicte entre URSS i Turquia.

El candidat demòcrata Johnson nou president dels EEUU amb gran victòria les urnes. G. Papandreu també ho aconsegueix a Grècia i el laborista H. Wilson al Regne Unit.

Nasser inaugura a Egipte la gran presa de Asuan, mentre Israel desvia aigua del Jordà cap el desert de Neguev, sense el consentiment de ningú.

Xina fa explotar la primera bomba atòmica i USA presenta l'avió

En Lari Buixalleu i el seu fill repartint càntrics d'aigua de la Font Vella

B-70, amb un radi d'acció de 9000 km i una velocitat tres vegades superior a la del so. Tanmateix, fotografia la lluna amb el Rànger VII.

A la ciutat alemanya de Kiel, comença a navegar el primer vaixell fabricat a Europa amb propulsió nuclear.

Es fa el pont més llarg del món, de 1420 m., que enllaça Nova York i Staten Island

Martin Luter King rep el Premi Nobel de la Pau.

Boda reial entre Constantí de Grècia i Anna de Dinamarca. El regnat durarà poc temps pel cop d'estat dels "coronels" a Atenes.

S'obra el mur de Berlín per deixar passar les persones de més de 65 anys.

L'ONU demana a Espanya i al Regne Unit que dialoguen i debatin sobre la "colònia" de Gibraltar...

Una marea viva provoca 7.000 víctimes a la zona entre Ceilan i Madràs, a l'Índia.

En un partit de futbol entre Argentina i Perú moren 3000 persones per una invasió de camp per part del públic.

Què passa a Espanya

El 1964 haurà d'arrossegar el fet de la celebració de l'acabament de la Guerra Civil. Els "25 anys de pau", que condicionarà moltes coses.

S'inaugura la central hidroelèctrica més gran d'Espanya a Aldeadávila, a Salamanca, en el curs del riu Duero.

Nombrosos actes i celebracions a tot Espanya per commemorar els "25 anys de pau". Franco concedeix un ampli indult. També presideix, a Sevilla, la solemne coronació de la "Virgen de la Macarena"...

La Pasionària rep el premi Lenin de la Pau.

Fraga Iribarne parla sobre la llei de premsa a Espanya i del concepte de "libertad dentro de un orden". Tindrà problemes i vagues per limitar la informació i augmentar la repressió. Curiosament, més endavant dirà: "el catalán enriquece a España y contribuye a formar nuestra variada y sólida personalidad".

Visita i estada de la Federació de Periodistes de Barcelona amb molta afluència de públic

Es començava a construir el que avui és el Col·legi Sant Josep on hi havia l'hort del Sr. Rector

Es crea la "Junta de Energía Nuclear", que col·laborarà amb la indústria privada per l'explotació de centrals nuclears.

25.000 miners implicats en un conflicte laboral a Astúries i el Banc Mundial deixa 65 milions de dòlars a RENFE.

Mor el periodista Agustí Calvet "Gaziel", que havia estat director de "La Vanguardia".

Conxa Alós guanya el Planeta de novel·la.

Les pel·lícules són "Siete novias para siete hermanos", "Cuando se tienen 20 años", "Murieron con las botas puestas", "Tómbola"...

Mor l'actor Harpo Marx.

Alfredo Di Stéfano fitxa per l'Espanyol i Espanya guanya l'Eurocopa de futbol contra Rússia (2-1) amb el famós gol del davanter Marcelino.

Espanya guanya el campionat del món de hockey sobre patins.

Els Jocs Olímpics d'hivern es fan a Àustria.

Gran èxit teatral de l'obra d'Àngel Guimerà, "Maria Rosa" amb Núria Espert.

1964, a casa nostra

És un any molt dinàmic en l'economia, principalment en el sector de la construcció. Això farà que el poble creixi molt, tant en població -vénen moltes famílies de pagès a viure al poble, i arriben els primers immigrants-, com en vivendes.

Això provoca que algunes zones del pobles creixin força, carrer de la Piscina, Víctor Pradera, Santa Margarida, zones properes al Serrat... També es contruiran força indústries vinculades al treball de la fusta; les "torneries".

L'Ajuntament està format per, l'alcalde Ramon Muntalt Pagespetit i els regidors:

Honest Masnou Fàbrega, Ramon Masó Sureda, Joaquim Ripoll Parés, Jaume Brugarola Roura, Àngel Roura Bosch, Casimiro Brugués Corbera, Jaume Parareda Gubau, Joan Bruguera Gubau i Josep Ripoll Amargant.

Com és de suposar, no es pot parlar d'eleccions, eren designacions i la gent que formava part del consistori eren tots del mateix color polític. Era el que hi havia. Normalment encara havien de ser del "Movimiento nacional".

El secretari era Josep Mª Àvila Aragonés.

Es fan obres de reforma a la Fonda Torras i es concedeix llicència per construir una torneria a l'Àngel Ripoll, lligat a un expedient de D. Ripoll.

S'està elaborant, amb força discrepàncies, el Pla d'Ordenació Urbanística, ja que en algunes zones del poble, per interessos força particulars, no hi ha acord entre els mateixos regidors.

L'Ajuntament participa, amb la quantitat de 105.000 ptes en la construcció de l'aeroport Girona-Costa Brava.

S'inaugura el cementiri nou a la zona actual, de sota al Serrat. S'aconsegueixen nous terrenys que eren d'una congregació de monges de Girona i així es va poder fer l'esplanada del davant i una ampliació dels nínxols a construir.

S'instal·la una petita fàbrica de sifons i gasoses a la Ctra. d'Arbúcies. Els germans Brugarola demanen permís per construir la fàbrica

nova allà on és ara. També ho demana en Josep Taberner, al carrer de la Rectoria i d'altres.

El pressupost municipal per al 1964 és de 1.058.000 ptes.

L'arc romànic de l'antiga església del poble, i que fins ara era a l'entrada del cementiri vell, torna de nou a l'església, al costat del baptisteri, on és ara.

Es va pavimentar el terra de l'església parroquial, gràcies a un deix testamentari de Mn. Lluís G. Pons. També es pintaren parets i portes.

Tanmateix, s'està construint el que avui és el Col·legi Sant Josep, que en aquells moments es parlava de l'edificació d'una casa de cultura. Es feia a l'hort que el senyor rector va cedir a l'Associació de Pares de Família. El que ho portava força tot era el vicari Ramon Treserra. El fet havia de suposar una millora de l'ensenyament global al poble perquè es podrien atendre alumnes que farien el batxillerat. Foren moltes les col·laboracions econòmiques de persones que veien bé el projecte.

L'Associació de Transportistes de Barcelona va celebrar a Sant Hilari el XXV aniversari del "Fin de nuestra cruzada" (de la guerra civil). Va ser una festa amb moltes activitats a tot el poble, matança del porc al camp de futbol, missa, festival artístic i musical, dinar a diferents hotels... Va tenir molt ressò mediàtic a la premsa.

El Concurs de Tallada de troncs el va guanyar en Vadó Gispert, un gran especialista.

Va morir la germana carmelita Carme Bajona. Que feia més de 50 anys que ensenyava a pàrvuls del nostre poble.

Resulta que els camions TIR no poden arribar a Sant Hilari degut a l'estat de les carreteres. Es fa una queixa generalitzada d'industrials de torneria i d'aigua per l'encariment que suposa el transport dels productes en camions de petit tonatge. A la llarga s'aconseguirà una millora.

Es demanen ajuts a les institucions corresponents per tancar la riera de Vallicrosa, que passa pel mig del poble i sovint està plena de porqueria.

Recital de Lluís Llach i Joan Isaac al Catalunya, amb un ple absolut.

Es fa una restauració de la capella del nen Jesús de Praga.

V Premi de tennis de Can Pere, organitzat pel Sr. Vives. Va guanyar el Sr. Briaies. En Joan Güell va tenir un premi pel seu correcte comportament en tots els partits.

Com cada any, els F.F.F. porten el pessebre al cim de Sant Miquel de les Formigues. Enguany l'ha realitzat en Joan Venedas.

Es troba un home mort prop de la cova d'en Serrallonga, a Querós. Anava a buscar bolets i era d'Osor.

Sant Hilari tenia molts problemes de comunicació. Les carreteres no eren massa bones i amb dificultats. La solució podia ser el tren.

A la premsa, al 1964, tornen a sortir iniciatives que ens recorden els antics projectes que feien arribar el tren a Sant Hilari. Una línia ens enllaçaria amb Santa Coloma i una altra vindria de Vic. Han passat els anys i encara estem igual pel que fa al tema ferroviari. Si que hem millorat, i molt, amb l'Eix transversal.

Recull d'Àngel Serradesanferm i Valls

Alumnes de l'Escola Parroquial davant de la rectoria

"Els campaments" ben solitaris acompanyats de camps i de neu

La toponímia a les "Notes històriques de Sant Hilari Sacalm" de Francesc Carreras Candi

Introducció

Ara fa tres anys, el 2011, des de les pàgines d'aquest mateix programa de la Festa Major de Sant Hilari, celebràvem el centenari de la publicació de les *Notes històriques de Sant Hilari Ça-calm* de Francesc Carreras Candi, a càrrec de *L'Estiuada* amb un excel·lent article de Narcís Figueras i Capdevila.

En aquell article, Figueras hi anotava la transcendència de la publicació afirmant que "va ser la primera monografia històrica publicada en forma de llibre i en català sobre Sant Hilari i, de fet, amb aquestes condicions, també ho fou sobre la Selva en general"¹ Després de reflexionar sobre les raons, l'origen i el sentit de l'obra, Narcís Figueras desenvolupa una acurada biografia de l'autor de la monografia, Francesc Carreras Candi, així com la seva relació amb la capital de les Guilleries, i acabava afirmant que "Cent anys després encara se'n poden extreure dades d'interès"² I és precisament des d'aquesta línia que nosaltres ens volem endinsar en l'obra, continuant, en certa manera, altres articles nostres que han vist la llum en aquesta mateixa publicació, és a dir, en l'estudi i buidatge de la toponímia que hi podem localitzar, tant per la seva riquesa com per la notable antiguitat documental d'alguns noms.

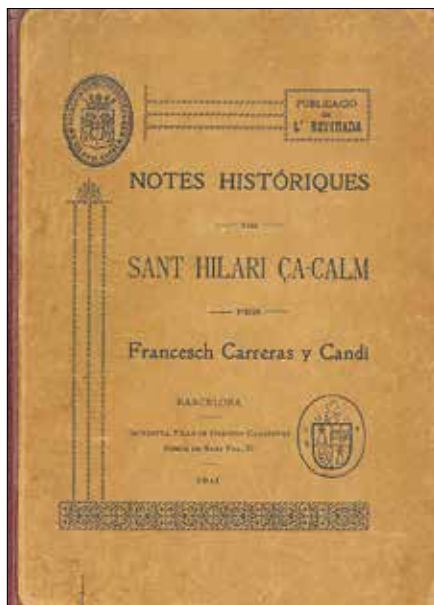
Carreras Candi, a la monografia, és força curós en les referències a noms de lloc atès que era una branca del coneixement que l'atreia, especialment pel seu vessant etimològic, raó per la qual, no s'estalviava mai de fer referència a aquests termes onomàstics que, sovint, a més a més, documenta cronològicament ja que per realitzar-la es va servir de moltes consultes tant a textos d'arxius privats (els arxius de can Clapers, de can Saleta, de can Casaboscà, de can Culí...) com públics (els arxius parroquials de Sant Hilari, de Viladrau, d'Osor, l'Arxiu de la Catedral de Vic, l'Arxiu de la Cúria Fumada de Vic, l'Arxiu de la Corona d'Aragó...)³ D'aquesta manera, hi podem localitzar algunes disquisicions etimològiques a l'entorn de *Sacalm*, la segona part del nom de la vila, de les Guilleries, de *Solterra*, de *Mansolí*, de *Palomeres*... al costat d'alguna llista de topònims pretèrits de la contrada, com ocorre en el capítol XIII, "Montanyes, boscuries y palomeres" en el qual recull quaranta-tres noms de lloc caiguts en desús localitzats en documents datats d'entre el segle XIV, de 1304 el més antic, *Sorerols*, i el XVIII, de 1730 el més modern, la *font del Salt del Moltó* i que s'introdueixen per la bonica anotació: "No sempre, los boschs y montanyes de Sant Hi-

lari, s'han designat ab los metexos noms. Es cert que molts han resistit heroicament la lluyta ab lo temps que tot ho ar-rabassa, y ab les generacions no menys destructores"⁴ una afirmació que, com ja hem apuntat en alguna altra ocasió, compartim plenament ja que una de les finalitats dels estudis onomàstics és la de preservar el record d'aquells noms de lloc que, amb el temps, deixen d'usar-se i es perden, per això sol ja és molt important de recollir-los, sobretot els orals. Sens dubte, per totes les raons que hem anat indicant, Joan Coromines es va servir d'aquesta monografia a l'hora de realitzar les seves dues obres cabdals, el *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana* i l'*Onomasticon Cataloniae*.⁵

La llista de topònims

Anotarem els topònims per camps semàntics, és a dir, segons l'aspecte genèric al qual facin referència, per ordre alfabètic i respectant la forma escrita per Carreras Candi; si en algun cas respon a una forma actual, anotarem entre parèntesis la forma usada a dia d'avui, és a dir, normativitzada. Així mateix, cal indicar que no tots els noms de lloc que s'hi recullen són de municipi hilarienc, així doncs, quan sigui possible anotarem el lloc al qual pertanyen i, si és el cas, la informació que hi afegeix l'autor, si la considerem d'interès per al lector, i l'any en el qual els documenta.

Topònims majors (entitats de població, comarques, par-ròquies...) Anglès, terminis de arbucias (1001, Arbúcies, límit del castell de Montsoriu), Argentona, comtat d'Ausona (Osona), montanyes d'Ausona (antic nom de les Guilleries), les Balears, Barcelona, Bas, Bellmunt, comtat de Besalú, la Bisbal, Blanes, Camprodon, Castanyet, Castellfollit, Castellgalí, Catalunya, Cerdans, Ciurana, Corçà, Cruilles, Empordà, comtat d'Empories (Empúries), Espinalbes (Espinelles), l'Esquirol (també l'anomena Santa Maria de Corcó), Fàbregues, Girona (Girona), la Guilleria/les Guilleries, Joanet, Hostalrich (Hostalric), Hostoles, Massanet (1461, Maçanet), lo Mallol, Mallorca, Mer (1426, Amer), Montagut, La Mota, Myeres (1426, Mieres), Olot, Ossor (a voltes Sant Pere d'Osor i Osor), Ossormort (a s.XV Ça Meda o Ossormort, Osormort), Palamors (Palamós), Perpinyà, Ses Planes (1426, Les Planes d'Hostoles), Pobla de Claramunt, Pobla de Lillet, Pobla de Mafumet, Pobla de Masaluca (de Massaluca, a la Terra Alta), Pobla de Segur, Pobleta de Bellveí (de Bellveí, al Pallars Jussà), Querós, Ridaura, Ripoll, Riudarenes, Roses, Rosselló, Rupit, Selitja (a 1252, Guillem de Selitja, avui Salitja), Salt,

Sant Andreu de Balcells, parròquia de Sant Bartomeu de Sants (1390, prop de Barcelona), Sant Cebrià dels Alls (municipi de Cruïlles, Monells i Sant Sadurní de l'Heura), Sant Celoni, Sant Feliu de Codines, Sant Feliu de Payarols (1426, Pallarols), Sant Esteve de Banyamars (a Dosrius, Maresme), Sant Feliu de Planeses, Sant Joan d'Aiguaviva (1460, Sant Joan d'Aiguaviva), Sant Joan de Fàbregues, Sant Joan de les Abadesses, Sant Julià de Lloret (1426, Sant Julià de Llor), Sant Julià de Vilatorrada, Sant Martí de Llémena (1426, Llémena), Sant Martí de Querós, Sant Miquel de Cladells, Sant Romà de Sau, Santa Coloma de Farners, Santa Maria de Liós (Lliors), parròquia de Santa Maria de Mansolí, Santa Maria de Vilanova, Sant Sadurní (a 1468 Sant Sadurní), parròquia de Santa Margarida de Vallors, parròquia, pobla i municipi de Sant Hilari (1460, parrochie sancti ylarri de calmo), Santa Creu d'Horta (Orta a 1149, 1455 Santes Creus d'Orta), Santa Pau, Sau, Sosqueda (Susqueda), Tavèrnoles, Talarn, Taverret, Tona, Tordera, Torelló, Trenta-passes (poble del Vallès que deu el nom a la Sagrera d'una parròquia, que solia ocupar trenta passes tot a l'entorn de l'església parroquial), lo Vallés (el Vallès), Viànyia, Vich (Vic), Viladrau, Vilanova de Sau (a 1468 anota, per separat Vilanova y Sau)

Arbres alzina Plegadora (1567, es localitzava a la Coma de les Palomeres)⁶

Bosc lo Calarís (1457, a Sant Mateu de Joanet, s'hi feien palomeres), del Castell (1624, indret de cacera amb palomeres), de les Mosqueres (1377, límit dominis del castell de Solterra).

Calms⁷ ipso Calm (1050, a Sant Julià de Vilatorrada), lo Calm (actual pla de les Arenes), Ça-calm, Sant Hilari Ça-calm (Sacalm), Sant Pere Ça-calma (Olesa)⁸.

Camins i carreteres carretera de baix que va a Arbucias, camí de Joanet (1822), *via eclesiastica* (1423, camí Missader), "carreria de ipsa Lambarda" (1245, límit de Sant Pere Cercada), camí esglesier que va de Matamala a Vich (límit dels dominis dels Gurb), *via molneria* (1423, camí moliner, vorejava la riera d'Osor), "carrera Mulinera qui vá del más Tarrés fins al coll de les Figueres" (1377, límit domini del castell de Solterra), camí d'anar a la Font Vella, camí de la Çellera de Sant Hilari a Vich, camí de l'Hort Nou (1880), "via publica qui vadit versus gerundam" (1410, és a dir, que anava a Girona), "via publica qui vadit a valicrossas" (1442, a Vallicrosa), "carretera vehinal d'aquesta vila a Vich" (posteriorment carretera de Vic i abans camí de Vic).

Carrers i places Arrabal, (Raval), carrer de les Tres Creus, carrer de can Geremías (1694), plaça de la Constitució, *platea fori* (1389, plaça pública), carrer de les Hortes (1786), plaça de les Hortes (1554, a 1815 "La Plassa dita de las Hortas"), carrer de Monsoliu o Mansolí, plaça de Munt (1525), carrer de la Rectoria (s.XV), carrer de Valls (s.XV), carrer de Vernis, carrer de Vich (s. XV).

Castells castell d'Anglès (1427), castell d'Argimon (a Riudarenes), castell de Dos-Castells (depenent del monestir de

Ripoll, a la vall de la Sora, Osona), castell de Gurb, castell d'Hostoles (1426), castell de Montnegre, castell de Montsoriu, castell Nou (de Barcelona), castell de Puig-Valedors (1390), castell de Rupit, castell de Sant Saloni (1361, Sant Celoni), castell de Sulterra (Solterra).

Colls coll de les Arenes (1260, a 1404 conegut com a sol de les Arenes), "colle de Berta" (1245, límit Sant Pere Cercada), coll de Buscall (error per coll de Roscall), Coll-ça-cabra (Coll-sacabra), coll ça Eulina (1577), collet de Can Formiga (límit possessions dels Gurb), coll de les Figueres (1377, límit domini del castell de Solterra), coll de Lenanyes (1543, possiblement coll de Llevanyes), coll de Mas Gayà (1522, Sant Hilari, s'hi feien palomeres), coll de Pomar (1604), coll de Ravell, coll Segonyt (1543), col de Spina (1260), coll de Taradell (1694).

Colomars lo colomer den Gurb (1442)

Comes⁹ de Jonquet (1410, límit dels Gurb), de Moreny (1581), de les Palomeres (1567), Coma de Vimeners (1383).

Costes i pujades (pendents o inclinacions del terreny) costa de Joanet (1694), pujada de Romagats,

Creus Creu del Padró (1463, prop de mas Ferrer; devia ser una creu de terme)

Fonts de l'Atalaya (camí de Solterra, la Talaia), Picant, d'en Gurb, Poyosa (1651), del Salt del Moltó (1730), de Sant Joan (anomenada com a "manantial"), de Sant Josep (altre nom de la font Picant original), de Santa Escolàstica, de Santa Modesta, de Santa Teresa, del Sidé (1839, primera font pública, del Cirerer), Vella.

Hagònims (relacionats amb la religió: capelles, monestirs, sagreres i priorats) Çellera¹⁰ d'Anglès (afirma erròniament que havia format part del terme d'Osor), Çellera d'Osor (la sagrera), Çellera de Sant Hilari (1340, la Sagrera), la capella Fonda (1874, dins l'església), capella del Padró (1510 "al entrar en la Vila"), capella de Sant Miquel de Sulterra, priorat de Sant Pere Cercada (Cercada), monestir de Sant Pere de Gallicant (1281), Sant Pere Casseres, monestir de Sant Salvador de Breda (1377, "monasterii sci. Saluatoris de breda"), monestir de Santa Maria del Coll, capella de Santes Creus d'Orta (Santa Creu d'Horta).

Hidrònims riera d'Arbúcies, riera d'Arenys (en lo Maresma), torrent d'Ariol (Osor, 1323 "torrente de ariol"), torrent de Bellsolà (1375), riera o torrent de Cases Ermes (1347), torrent de Ficanyes (1682), torrent del Gornés (1577), riera Major (1585, altre nom de la riera d'Osor), torrent Major (1666), riera de Mansolí (altre nom de la riera d'Osor, en alguna ocasió l'anomena el Montsolí però recupera Mansolí dient "permeteu que segueca restaurant en tota sa integritat la vella paraula catalana"¹¹), torrent de la Matella (1304), riera d'Osor ("que és continuació de la riera de Sant Hilari y per altre nom riera Major o de Mansolí"), la Riera (1783 "riachue-

La "Pedra Llarga"

lo" del pla de les Arenes), riera de Saleta (1505), riera de Sant Hilari (altre nom de la riera d'Osor), riera de Santa Coloma de Farners, el Ter, la Tordera (1001 "flumine Tordaria" límit del castell de Montsoriu), riera de Vilabella (1505).

Hospitals l'Hospital (s. XV, devia ser el de Sant Hilari que ha donat nom al carrer de l'Hospital)

Llocdit les Barbolades (1605, Osor, s'hi feien palomeres), la Barigueria, de Bayna, Campamar (1383, al pla de les Arenes), Castanyadell, de Ficany (1374, vers la font Picant, a Mansolí), les Gaceledes (1451 "parrochia sancti ilarii a las Arenas in loco vocato a les gaceledes"), lo Grau (1812), Matarrodona (1325), "lloch dit ollaria" (1379, Olleria), d'Orta (Horta), Ribeyoles (1500, hi havia abellers), Rourich (1598), Sotsterres (Tarn), lloch nomenat de Resten (1596, s'hi feien palomeres), lloch conegut per la Rovira (s.XII), Rexach mort (1585), Sorerols (1304), "loco nominato sots lo colomer den Gurb" (1442), Valicrossas (1442), el Vilar (Sant Feliu de Codines), Vallpregona (Osor, 1323 "loco vocato apud vallem profunda")

Masos, casals i cases: pagesia el Borrell, casa y guyola de la Calm (1391, a Barcelona), masia de la Calm (1464, "avuy per corrupció dita la Cau"; a 1382 anota "En Pere Çacalm fill d'en Guillem, del mas Calm"), mas Carbó, can Casaboscà, mas Casal (1543), Casernes (1354, "masada anomenada Casernes (contracció de cases hermes), casa de la Castanyeda (vers Arbúcies, 1822, dels Paba), Ça-Vila (1377, límit domini del castell de Solterra), can Clapers ("lo mas Clapers a 1567; Antoni Clapés a 1462), mas Cornudell (1569), mas Fàbregas (1592), "la casa dita Dominga (1594, "fora los murs de dita ciutat de Gerona", dels Sarriera), mas d'Oys (o Mont-d'-oys, Montdois, afirma que havia estat d'Osor), mas Ferrer, masia Fexica (Santa Maria de Mansolí, nom antic de Mansolí Vell), mas Ficany (Santa Maria de Mansolí), masia de Can Gambada, mas Gayà (1522), casal de Granollers de la Plana (s. XIII, dels Gurb i al XVI dels Sarriera), mas Hilari (1595), mas Iglesias (1493), casa de camp de Joanuix, mas Julià (1377, límit dels dominis del castell de Solterra), mas Larguesas o Llargueses (1426, de Sant Hilari, dels Vilademany de Farners), domus de Mansolí, mas Mansolí Vell, casa de la Mata (Osor, a 1434 "domus vocate de la Mata"), mas Matamala (limitava amb can Clapers, a 1453 esmenta Martí de Matamala" i a 1464 Pere de Matamala), Matamalella (1661 "Anton y Pere de Matamalella"), mas Montalt de Santa Margarida de Vallors (1364), casal de Montral (dels Gurb, a la plana de Vic), mas Noguer (1450, Viladrau), mas Picornell (1391, deshabitada, dels Gurb), mas Rexach Estorch (1700), mas Rexach Mitjà (1369 quan és "ronech et desbitatus" i 1700), mas Ribes (1420), mas Riera (1368, "mansus de Riaria", Santa Maria de Mansolí, ròneg), mas Riu (1391, deshabitada, dels Gurb),

can Roca (a 6 minuts de la Pedra Llarga), mas Roca (o Montroca, Osor), casa de les Romagueres (Romegueres, Osor), casa o domus de la Rovira, casa de la Sala (Sant Romà de Sau), can Saleta (a 1809 anota la casa d'En Silvestre Saleta), mas Saleta de Vall (1442 anota En Bertomeu Saleta de Vall), del Serrat (1391, deshabitada, dels Gurb), can Serrallonga de Querós, mas el Soler (fou un hospital carlí, a Santa Maria de Mansolí, a 1379 esmenta Francesch des Soler, de Mansolí), mas Sulroca o Solroca (Osor a 1542 dels Sarriera), mas Sulterra d'Osor (1368, dels Paba), "mansum de Sureda" (1245, límit de Sant Pere de Cercada), Talleda (1462), mas Tarrés (1377, límits domini castell de Solterra), mas Torrent (1368, Santa Maria de Mansolí, "mansus torrente", ròneg), mas Vallcrosa de Munt (1700), mas Vallcrosa de Vall (1457, anota Vallcrosa de la Vall i En Bernat Vallcrosa de Vall), la Vila (vers Joanet), mas Vilabella (s. XV dels Vilademany de Farners, a 1460 esmenta Pere Riera (a) Vilabella de Sant Hilari), casa de Vilardell, can Vilavecchia.

Molins molí de Bosons (1469, vers Sant Feliu de Planeses), molí de les Illes, molí de la Rovira (1489).

Orònims (no recollits en altres grups) el Grau¹² d'Olot, península de Sant Pere de Casserres, cingles de Tavertet, pujada de Tortadés.

Palomeres¹³ de n'Auledes (1682, al pla de les Arenes), d'en Busquets (1548), del Mas Casal (1543), del Triador (1604, vers el coll de Pomar).

Partides de terra de les Malloles (1461 escrit les Mayoies, era de vinya), Matamala (1252, dels Paba), Sol de la Plana dejes Fontcuberta (1466, Sant Hilari, s'hi feien Palomeres).

Peces de terra Calm (1450, a Viladrau), roca del Castellar (1500, prop hi havia abellers), Coma de Janer (1437 "in parrochia sancti martini temino de sancto Ylario"), horta d'en Gurb (1493), hort Nou, hortes del Peu de la Rectoria.

Pedres i roques roca del Grau (1651), la pedra llarga (a 1694 la Pedra llarga), d'en Gurb (límit de les propietats dels Gurb), roca de la Petxada del Diable (a 4 minuts de la Pedra Llarga).

Plans i planes pla de les Arenes, pla de Bages, pla de la Calma (al Matagalls), planes den Iglesias (1694, entre la pedra Llarga i Joanet), pla del Llobregat, pla de les Palomeres (1557), pla Soliva (1464, a Joanet, s'hi feien palomeres), plana de Vich.

Ponts de Malafogassa

Arribada dels estiuejants a la Font Picant

La font Vella d'abans...

Puigs, cims i muntanyes puig de Bes (1577), "montanya de Burriach" (Argentona), lo Cabrerés (Collsacabra), puig Calm (Osor), mont Calm (Pirineus de Lleida), cim de Ça-Meda (límit de les Guilleries), cim de Ça Vassona (Savassona, límit de les Guilleries), "podium de Femades" (1245, límit de Sant Pere Cercada), puig Forcat (1682), puig de Gall (1340), puig Llanós (1555), puig de Marrich (1452), Matagalls, "podio de Monte Edrós" (1245, límit de Sant Pere Cercada), el Montseny, Montserrat, puig de Mayà (1579), puig Noguer (1550), puig de Nurri (1383), "podium Planiol" (1245, límit Sant Pere Cercada), Puig-ça-calm (Puigsacalm), cim de Puiglagulla (límit de les Guilleries), puig de Riclar (1377, límit dominis del castell de Solterra), puig Rovirós (1460, s'hi feien palomeres), "montanya de Sant Gregori" (Osor), cim de Sant Llorenç (límit de les Guilleries), montanya o cim de Sant Miquel de Sulterra o de les Formigues (a 994 lo mont o monte de Sulterra), puig Serosa (1579), puig Ses Forques (1579).

Serres i serrats "serram de Albareda" (1245, límit de Sant Pere Cercada), serra d'Avall o de Vall, serrat de Ça Pera Ça Creu (1542), serra de la Cominal (1522, també de Matamala, s'hi feien palomeres), serra Corbayera (1325), serra del Far, serrat dels Forns (1565), serrat de Guardiola (1546), serra de Matamala (1522 o de la Cominal, s'hi feien palomeres), serra de Puigagulla, "serram dels Salgeiz" (1245, límit de Sant Pere Cercada).

Situació a l'espai Bach¹⁴ del Abet (1651), Bach de les Forques (límit dels Gurb), Soleya¹⁵ del Còdol Rodó (1651).

Torres torre del Pla de Gerona (dels Sarriera)

Valls "ualle qui dicunt aqua alba" (1001, límit del castell de Montsoriu), la vall d'Osor (a voltes escrit Ossor o Ozor, a 1094, vall d'Ousor).

Veïnats vehinat de les Hortes (1592)

Vinyes d'en Saleta (1500, prop hi havia abellers)

Comentaris finals

Com hem pogut copsar, les *Notes històriques de Sant Hilari Ça-calm* són molt riques quant a informació toponímica, tant per la quantitat com per la diversitat de noms que s'hi recullen, alguns de gran valor perquè estan extrets de documents que a dia d'avui ja no existeixen, alguns dels quals d'una notable antiguitat.

Sens dubte, en aquest projecte que ens sembla que han de tenir tots els hilariencs i hilarienes de recollida d'aquest patrimoni lingüístic del municipi com és l'onomàstic -i que

ja altres vegades hem reivindicat- aquesta obra és una eina útil a tenir molt en consideració puix que la presència de noms hi és tan significativa que de cap de les maneres es pot menysprear. De fet, hi hem pogut constatar que els àmbits semàntics que hi apareixen són molt diversos i, per tant, enriquidors. Sens dubte, els noms de lloc que s'hi anoten mereixen un estudi amb profunditat i rigorositat, tant a nivell pròpiament semàntic com etimològic. Tanmateix, considerem que potser aquest no és l'espai en el qual correspon atès el grau d'especialització que exigeix; el que aquí hem pretès és, en el fons, fer divulgació de l'obra de Carreras Candi i del material toponímic que ens ofereix.

Amb aquest senzill escrit, ens hem pogut adonar que l'obra de Carreras Candi va molt més enllà de la monografia històrica i que pot ser una bona eina per a conèixer, si cal, encara millor el passat de Sant Hilari. Per tant, fem-ne ús, coneguem-la i, si és possible, llegim-la i estudiem-la amb profunditat. De moment, desitgem que aquesta sigui una pedra més en l'esmentat projecte de recollida exhaustiva de la toponímia de Sant Hilari Sacalm.

Bibliografia i webgrafia

ALCOVER, A. I MOLL, F de B (1988): *Diccionari català-valencià-balear* 10 vol. Ed Moll. Palma de Mallorca.

CARRERAS CANDI, Francesc (1911): *Notes històriques de Sant Hilari Ça-calm*. Publicacions de *L'Estiuada*. Sant Hilari Sacalm.

COROMINES, J. FERRER, J., GULSOY, J., RASICO, Ph. i TERRADO, X. (1989-1997): *Onomasticon Cataloniae*, 8 volums. Curial Edicions Catalanes. Barcelona.

DOMINGO i FRANCÀS, C. (1997): *Els noms de les formes de relleu*. Societat d'Onomàstica i Institut Cartogràfic de Catalunya. Barcelona. Domingo Francàs (1997)

FIGUERAS i CAPDEVILA, Narcís (2011): "Cent anys de notes històriques" a *Programa de la Festa Major de Sant Hilari 2011*, p. 21-23. Ajuntament de Sant Hilari Sacalm. Sant Hilari Sacalm.

SERRADESANFERM, A. i PLADEVALL, A. (1986): *Sant Hilari Sacalm capital de les Guilleries*. Indústria Artesana FITER. Sant Hilari Sacalm.

<http://www.onomastica.cat/es/francesc-carreras-candi> Biografia de Carreras Candi del web de la Societat d'Onomàstica. Consultada el 28 de juliol de 2014.

[http://w110.bcn.cat/ArxiuHistoric/Continguts/Documents/Fitxers/Carreras%20i%20Candi,%20Francesc%20\(5D.16\).pdf](http://w110.bcn.cat/ArxiuHistoric/Continguts/Documents/Fitxers/Carreras%20i%20Candi,%20Francesc%20(5D.16).pdf) Web de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona. Consultat el 24 de juliol de 2014.

Fèlix Bruguera Ligeró
Societat d'Onomàstica

Roca d'en Pla quan l'altre cantó s'està fent la capella del Nen Jesús de Praga

1910. Ruïnes i cim de Sant Miquel de Solterra

Vint anys de la nostra Casa de Cultura

Aquest pròxim 23 d'octubre, la Casa de Cultura de Sant Hilari complirà vint anys. Vint anys de funcionament i servei al municipi organitzant i aixoplugant activitats a benefici i ús de tots els hilariencs i hilarienes. Vint anys fent més accessible i universal al nostre poble la cultura, la formació, l'educació i la vida social i associativa. Vint anys motivant i dinamitzant la participació en les accions d'iniciativa pública o de les pròpies entitats, amb les portes obertes de bat a bat, per acollir tothom.

A l'inici dels primers ajuntaments democràtics, Sant Hilari no disposava d'una Casa de Cultura o un espai similar que oferís el conjunt d'activitats que actualment programa. No hi havia un equipament que fes les funcions d'aglutinador de totes les activitats i de dinamitzador de l'oferta que s'anava generant, ja en aquella època. L'Ajuntament del moment va haver d'aprofitar, responant a les aspiracions i anhels de moltes persones interessades per oferir o rebre, els edificis que tenia més l'abast, i que eren o anaven passant a ser propietat municipal, per encabir-hi totes les iniciatives que s'anaven afegint a la vida cultural del poble.

Només a tall d'exemple: es van ocupar els pavellons dels Campaments, ubicats on hi ha l'IES Busquets i Punset, per a les classes de pintura i dibuix, que després van passar al carrer Montsolís. Es van utilitzar, durant els últims anys del franquisme, unes petites sales a la part més alta de la Cooperativa, sobre l'antic bar, per a les primeres classes de català. Es van aprofitar espais del Casal dels Avis "Can Blat", en hores sense activitat de la gent gran, per les primeres classes i grups de l'Escola d'Adults. S'instal·là a la planta baixa de l'Ajuntament, on hi ha actualment les oficines municipals d'atenció al públic, la primera seu dels estudis de Ràdio Sant Hilari. L'Obra Social de la Fundació "la Caixa", ubicada a la mateixa Plaça Gravalosa, però unes portes més avall, va ser la primera de totes les que tenia la Fundació a passar a ser de titularitat municipal, després d'un acord de cessió de tot el fons bibliogràfic... Totes aquestes activitats es van poder agrupar i oferir des d'un únic espai: la Casa de Cultura.

Va ser el 1994, després d'uns quants anys d'obres, que es va poder tallar la cinta que donava el tret de sortida a una aventura cultural al poble. Abans però, calia trobar el finançament suficient per a la construcció de la Casa de Cultura. Per volum de municipi no li corresponia, i no li correspon ara, oferir un servei municipal amb aquesta finalitat. I no va ser senzill, ja que els responsables polítics del moment volien que fos un equipament cultural útil i emblemàtic, que respongués a les necessitats culturals i socials que anaven emergent. El temps ha ajudat a justificar-ho sobradament, en profit de tots nosaltres. Per això, es va escollir un lloc cèntric, una part del solar que ocupava l'antic garatge de la Hispano Hilarienca a la Placeta. Es volia que fos un espai de referència per infants, joves i adults, i de fàcil accés per a tothom que hi tingués interès. I després d'alguna vicissitud d'última hora –pocs dies abans de la inauguració s'encarregà de nou tot el mobiliari per problemes de l'empresa que l'havia de subministrar–, es va poder disposar d'un edifici a Sant Hilari, per a finalitats culturals, formatives, educatives, socials i de les entitats del poble.

Sant Hilari no havia estat mai exempta d'iniciatives en tots els àmbits, tant culturals i associatives com esportives. Però el llarg i fosc parèntesi de la dictadura en va estroncar bona part. Algunes de les que van sobreviure o sorgir, durant els 40 anys de llarga i

castradora travessia, van ser una vàlvula d'escapament per als seus impulsors. Amb la recuperació de la democràcia, i també abans, en els últims anys de la dictadura, van néixer o renéixer activitats que donaven certa esperança i il·lusió.

Amb la inauguració d'aquest equipament cultural, i la democràcia ben consolidada, es donà cabuda i recer a moltes activitats, tant d'iniciativa municipal com per part de les mateixes associacions, que s'anaven duent a terme des de feia alguns anys a Sant Hilari. Amb el nou equipament, es va possibilitar poder-ne organitzar i oferir de noves i més variades.

Amb la democràcia s'havien començat a dur a terme activitats que no havia estat possible oferir, com l'ensenyament del català per adults, o que no eren de competència municipal, com els ensenyaments artístics de pintura i dibuix. Això fou possible gràcies a la nova situació política del país, per un costat, i a la il·lusió i tenecitat de persones amb sensibilitat per la cultura, per un altre. Sense l'entusiasme, i fins i tot la tossuderia d'aquests pioners, ara no podríem parlar d'oferir, entre moltes altres propostes, un servei universal d'accés a les noves tecnologies o la possibilitat d'iniciar-se a fer activitats de diferents disciplines, amb professorat del poble format amb estudis superiors.

Disposar d'un edifici que pogués acollir activitats culturals, socials, formatives, educatives i associatives va permetre que Sant Hilari es pogués posar al nivell d'altres municipis

amb un volum d'habitants superior. Municipis que havien de disposar, per que així ho mana la normativa, de serveis culturals, esportius, sanitaris, educatius i associatius pels seus ciutadans. Aquest nou equipament, va permetre disposar d'un espai, que no fossin els mateixos carrers i places o els bars, establiments privats on calia consumir, on es pogués potenciar les dinàmiques socials de relació interpersonal i facilitar la cohesió social, entre persones amb interessos i gustos diversos.

Quan va començar a caminar la Casa de Cultura, ara fa vint anys, tots aquests conceptes no crec que fossin massa presents en el cap dels que van tenir la iniciativa i que ens va tocar estar al cap davant de la instal·lació sociocultural. Sense un projecte educatiu sota el braç, però amb molta intuïció, imaginació, creativitat, experimentació, il·lusió i ganes de servei, van posar-se els fonaments de l'actual Casa de Cultura.

Lluís Puigdemont i Reverter

Les autoritats el dia de la inauguració

Els àngels de can Fugarolas

"La manera més senzilla d'homenatjar els vius que coneixem i donar vida als morts que estimem és parlar-ne"

El paradís

*"Time present and time past
Are both perhaps present in time future
And time future contained in time past". T. S. Eliot*

Els àngels se'ls representa amb ales per significar que són esperits, no tenen cos, que es mouen per tot arreu. Però, paradoxalment, són matèrics, són fets de pols estel·lar i vapors d'esperança. Els àngels són fets a semblança de Déu i Déu és superlatiu.

Amb Lull l'ànima, o els àngels, viuen al paradís i aconsegueixen la plenitud i l'harmonia perquè són éssers amb qualitats divines. Aquestes qualitats angelicals representen les dignitats humanes i des del punt de vista lull·lià són les següents: eternitat, bondat, poder, grandesa, virtut, saviesa, voluntat, glòria, veritat, justícia, perfecció, generositat, humilitat, misericòrdia, paciència i domini.

L'ànima de Can Fugarolas eren la gent que hi treballava, però el distintiu de marca eren les noies del servei de menjador. Es canviaven abans de cada àpat i feien goig de veure. Vestit negre amb coll blanc i un davantal blanc brodat, a sobre. A l'estiu dels millors temps, a la Fonda Fugarolas, hi van arribar a treballar de 20 a 25 persones per atendre els senyors, una clientela més de quatre vegades superior. La mateixa proporció que els grans hotels de Las Vegas que per atendre a 10.000 clients tenen un servei de 2.500 persones. Com un pessebre ben organitzat: la dona que renta, la cuinera i els cuiners, el sereno, els que fan la neteja, les cambres... La Caterina, en Pepet amb la gorra per anar a buscar als "senyors" que arribaven a La Hispano,, la Floren, la Lola, la Maria Serga, la Maria Busquets, la Carme de can Gil, la Maria Pulica, la Maria Vernedas, en Pep, en Joan, la Veva, la Rossita, la Francesca, l'Aurora, l'Anna M., la Pilar, la Rosalia i tantes i tants noms de moltes generacions.

Els senyors de Sant Hilari

Hi ha res més humà que passar-s'ho bé i que et mimin?

Els senyors dels carrers, de les places i dels boscos del poble, sobretot a l'estiu, érem la mainada: nens i nois. Als anys 60 i

70 eren els nostres dominis. Jugar a futbol a tot hora, a fer espases de vímets a la riera, a jugar a bales, a retrats, a guerres, a curses de quàdrigues...A fer cabanes al bosc.

No paràvem a casa. Només per menjar i ja hi tornàvem a ser: a córrer tot el dia. Les nenes i noies no es visualitzaven enlloc; no formaven part del nostre món. Malgrat l'escola les descobriríem anys més tard i ens tornàrem bojos de cop.

Les fondes i hotels eren plens d'estiuejants. El poble bullia de gent a l'estiu. Anaven a prendre les aigües i d'excursions i passeig tot el dia. Per nosaltres eren els pixaners. Ells feien vida a part. Les dones enjoiades des del matí i els homes mudats. Per a ells cada dia era diumenge. De passeig a la Miranda, a les festes a Villaret, al ball-vermut dels diumenges, la xocolata desfeta, l'aigua amb anissos a la Font Vella i anys després, també, a la font del Pic. Sessió de cine cada dia, sardanes di-jous i diumenge, putxinel·lis, concerts, varietats i teatre i excursions a Saleta i a les fonts, sobretot a la Font Picant, La Meca dels estiuejants.

Els de vacances i de festa, però si els senyors del cel de Sant Hilari eren els ocells, els senyors de debò érem nosaltres. *"La pàtria és la infància"*.

No ens barrejàvem gairebé mai, només al futbol i, per rivalitat, jugàvem sempre els del poble contra ells, els forasters, amb certa conflictivitat soterrada. Ens van dur el foot-ball, el law tennis, el tir... Només cal dir que ja el 1908, al peu de la Font Vella, s'hi van adequar dos camps per fer-hi aquests esports. Quan ells ballaven, nosaltres els espiàvem des de fora. Quan jugaven a tennis, nosaltres collíem les pilotes i ens quedàvem les que es perdien. Nosaltres corríem a vendre'ls el diari i ells el llegien. Ells anàvem endiumenjats sempre, nosaltres mai, només les diades molt assenyalades. Ells es rentaven sovint,

nosaltres de tant en tant. Tots anàvem a missa, mentre els del poble tiraven monedes a la plata de l'escolanet els "senyors" hi deixaven bitllets.

El fet que molts estiuejants s'estaven a fondes i a cases particulars va exigir unes normes bàsiques d'higiene com cap poble dels voltants: Tenir aigua corrent, dutxa i pica per rentar-se les mans, un mínim de clavegueram i, sobretot, suprimir els femers del davant de les cases. Els hàbits higiènics es van incorporar als costums de la gent del poble i això va fer disminuir molts tipus d'infeccions.

A l'estiu del 1912, a través de l'Estiuada, els estiuejants van engegar una campanya patriòtica, una manera de fer país en paraules del mateix periòdic, amb la idea d'instal·lar l'estació meteorològica de Sant Hilari. Es va obrir una subscripció que va recollir 919 ptes. D'unes 150 famílies de la colònia estiuenca. Malgrat tot, l'estiueig dels "senyors" a Sant Hilari va significar un creixement humà per tothom. Vam aprendre d'ells les seves bones maneres de fer i de vestir, a com relacionar-nos millor, a optimitzar els comerços, a parlar sense renecs... Ens van mostrar que hi havia altres models de viure. En definitiva, ens van aportar tantes coses positives, com l'alegria i les ganes de viure, que la seva influència encara perdura en molts aspectes socials, polítics, culturals i esportius.

Ja el 1908 a L'Estiuada, Ventosa i Calvell, destaca el desenvolupament del catalanisme a Sant Hilari d'aquesta manera: *"Segurament foren els estiuejants, els que han vingut a cercar en les esplèndides belleses naturals de Sant Hilari el repòs i en les seves aigües miraculoses la salut, els primers que predicaren d'una manera conseqüent i entusiasta les doctrines nacionalistes"*. I Carles Creuet ho confirma amb aquestes paraules: *"Sant Hilari és un dels baluards més fermes de la causa catalana, un poble on es troba arrelat l'amor a Catalunya"*.

La nissaga

"Quant sento que tot s'ha acabat... que no tinc forces per continuar... llavors m'esforço a recordar la teva cara al meu davant... dient que guanyar-me el destí només dependria de mi, i et vaig prometre prendre el rept..." Andreu Rifé

La iaia Genoveva va néixer, tal com deia ella, l'últim any de la centúria, el 1899. Era de Cal Gran i en casar-se, molt jove, amb en Salvador Busquets (en Vadó de Can Fugarolas), va passar a ser la Veva de Can Fugarolas.

L'Agustí, l'hereu, va néixer el 1918, al cap de quatre anys la mare, la Lola, i dos anys després la Maria. Quan la petita tenia gairebé un any es va morir el pare i la Genoveva es va quedar viuda amb 26 anys, tres fills petits i tota una vida incerta per davant. Els aiguats de Sant Ramon van ser la causa de la mort del pare de les tres criatures. Es va inundar els baixos de les cases de mig Sant Hilari. En Salvador va anar a ajudar la gent de les cases afectades i va agafar una pulmonia que el va afeblir fins al final dels seus dies, conscient de què es moria. Va deixar dit a

la seva dona que creia en una altra vida i que s'hi retrobarien tots junts, però que li agradaria viure molts més anys amb ella i veure créixer junts els seus fills. Va ser el somni impossible i recurrent dels seus últims dies.

La iaia va estar nou anys viuda tirant, sola, el negoci endavant. Can Fugarolas va començar sent una carnisseria, es va afegir a casa de menjars, dispesa, i finalment, va esdevenir una fonda. El 2020 serà el 100 aniversari. De vuit habitacions i un menjador petit al principi, la Fonda, va passar a tenir als anys seixanta, entre Can Tres Salts i la part nova, ideada per l'arquitecte Subirana, més de cinquanta habitacions i un menjador per més de 120 persones. En els moments àlgids del turisme al poble s'havien servit més de 200 dinars en un sol diumenge de cadires calentes. Això sí, entre els "senyors" fixos i els passants.

La Genoveva, la mestressa de Can Fugarolas, es torna a casar l'any 1934 i ho fa amb el que havia estat el millor amic d'en Salvador, i companys de cacera, en Pepet de Can Carles Pla. Van trigar quatre anys a tenir fills. El 38 neix la Veva i un any i mig després en Pep. Es deia que la iaia no quedava embarassada pel trasbals i patiment que va viure. El seu fill gran, l'Agustí, amb 16 anys, en aquells moments alumne dels Salesians de Sarrià, va ser cridat a la mili i el van reenganxar a la guerra, com tants altres nois de la lleva del biberó. El van ferir durant els enfrontaments en travessar l'Ebre i es va canviar de bàndol, jugant-se la vida per amor a la Maria de Can Clos. L'única dona de la seva vida i que la guerra l'havia deixada sense pare ni avi. L'Agustí Busquets va tenir tres fills amb la Maria i va ser un home ben vist i estimat per tothom. Era considerat l'home més guapo de Sant Hilari i el que anava més ben vestit i enllustrat de sabates. Havia substituït al pare de la seva dona, com a encarregat de gestionar les 21 propietat d'en Ribot. Tots els masovers n'estaven molt d'ell i el van plorar de cor, quan va morir d'accident amb el jeep, anys després, mentre treballava. Les dues germanes de l'Agustí, la Lola i la Maria, ajudaven a la seva mare Genoveva servint al menjador fins que es van casar. Primer la Maria amb en Pep de Canaleta i tres anys després, el 1950, la Lola amb en Quico de Cal Vigatà. I ja van fer la seva via com a Maria de Canaleta i Lola de Cal Vigatà.

En canvi, els dos germans petits, la Veva i en Pep van continuar, després de casar-se, a Can Fugarolas, fins que es va tancar la fonda l'any 2004. L'any 62 la Veva s'havia casat amb en Joan Canals i quatre anys després en Pep ho va fer amb la Rossita. La iaia va morir feliç dels 17 néts i nétes que la vida li havia regalat a través des seus cinc fills. *"La vida et retorna amb escriu allò que li has donat"*

La guerra del 36

"Ab alio spectes alteri quod feceris"

La Fonda Fugarolas ja des d'abans de la guerra en deien La Casa dels Capellans, de tants capellans que s'hi estaven per venir a prendre les aigües i fer excursionisme a Sant Hilari.

Uns la recomanaven a altres, a vegades s'hi havien reunit fins a trenta capellans. A molts capellans que eren d'estiueig a Can Fugarolas, i degut a l'ambient tens i insegur per la gent de missa, els van haver de donar roba i ajudar-los per vestir-se de paisà i poder passar desapercebuts.

L'esclat de la guerra va donar ales al comitè revolucionari del poble. Va començar a fer de les seves, acarnissar-se amb els capellans i fer demostracions del seu poder destruint i cremant els altars, les imatges i retaules de les esglésies del poble i dels voltants. La iaia Genoveva, que per tradició es cuidava de la Capella dels Dolors, en veure el què passava al poble, va anar a buscar la Mare de Déu dels Dolors i se la va emportar, en un sac, per salvar-la. A la plaça de cal Ros en Matamala del Comitè Revolucionari del Poble, li va fer ensenyar el sac i li va prendre la Mare de Déu. A més, a part del saqueig de matalassos i del què van voler, com a càstig a Can Fugarolas, els del Comitè (en Matamala, en Ferreric, en Music...) els feien portar dinar un dia a la setmana, tot i l'escassetat de menjar, es menjaven moltes farinetes, a la seva seu de Can Saleta. La intervenció d'en Joan, germà de la iaia i xofer d'un conegut polític de Barcelona, que per cert havia matat la seva xicota, atiat per en Tori Perra i en Lari Ferrer, la Maria de Can Vila que l'havia deixat, va tallar l'abús del Comitè de cop. El crim d'amor d'en Joan de cal Gran va ser un seguit de despropòsits: Fer cas i acceptar la pistola dels dos instigadors, l'error de matar la persona estimada en comptes de la mare que va ser qui va tallar la relació, i a la qual va ferir, i el suïcidi fallit d'en Joan. Va ser condemnat a 7 anys de presó, però a instància de Mn. Guilla, la sentència final, i que va complir, va ser de 15 anys. Després la guerra i tot seguit l'exili a França.

Can Fugarolas van amagar la mare de Déu original en un dipòsit d'aigua durant la guerra, ja que havia estat substituïda per una de talla que, com hem dit anteriorment, van robar a la iaia. La Mare de Déu dels Dolors actual és fruit d'una promesa de la mestressa de Can Burgada, que si els seus fills se'n sortien vius de la guerra, en regalaria una de nova i feria un altar nou, també destruït, a l'ermita.

En Pedretes, l'alcalde que va fer la xarxa de clavegueram i va asfaltar els carrers de Sant Hilari, va tenir un paper determinant en frenar les ires del Comitè del poble i sobretot el d'Osor i fer-los entendre que la guerra no era al poble, sinó al front. Que la valentia l'havien de demostrar fent possible la victòria i no traint els ideals d'esquerra.

El poble de la salut

Sant Hilari és el món millor per revivre vides que algun cop s'han viscut.

A Sant Hilari no sols s'hi venia a estiuejar per fer excursions i per passar-s'ho bé, sinó també per buscar remei a les aigües fresques i regalades, per fer-hi salut. Per millorar o guarir les afeccions hepàtiques, urinàries i altres afeccions, tal com deia una propaganda de l'Hotel Martín de l'any 1928, com la gota, l'obesitat, la diabetis, la dispèpsia i l'anèmia.

A la Guia General de Sant Hilari del mateix any hi ha un petit estudi que demostra que el nostre poble havia de ser conceptualitzat com dels més "sanitosos" de Catalunya i fins i tot de tot el món. El metge Busquets Moral ho justifica amb dades del quadre de defuncions del poble, del 1923 al 1927. Dos-cents vint-i-cinc morts en cinc anys. D'aquestes, 71 per malalties de l'aparell circulatori (cor i vasos), 58 de l'aparell respiratori (bronquiopneumonies i tuberculosi), 26 de l'aparell digestiu, 23 per malalties nervioses, 13 per malalties distròfiques, 2 per malalties del fetge i vies biliars, 3 per malalties de l'aparell urinari, 8 per causa d'un tumor, 2 per anèmia, 7 per malaltia de la serosa abdominal, 1 per vellesa(!), 1 per

otitis supurada, 1 per intoxicació aguda (alcoholisme) i 9 per infeccions (1 d'escarlatina, 5 de xarampió, 1 de septicèmia, 1 de grip i 1 de tètanus. Destacar que en 5 anys ningú va morir de tifus).

Uns 45 morts de promig l'any per un poble de 3000 habitants en aquell moment i, la majoria, amb més de 70 anys. Com diu l'autor: *"De vell ençà no es pot passar"*. Sant Hilari tenia un coeficient de mortalitat de 15 per mil quan a la província de Girona era del 26'15 per mil i la regió amb el coeficient més baix de mortalitat de tot l'estat, Canàries, era el 18'75 per mil. D'aquestes dades estadístiques se'n dedueix, doncs, que la gent de Sant Hilari per poc no era, ni som encara, immortals. Hi havia, però, i hi ha encara, molta gent gran que es guanyen la condició mitològica de viure bé fins al final de la vellesa.

Això sí, per les persones grans, Sant Hilari seria el tòtem perfecte per venir a morir-s'hi, perquè després, oh paradoxa, gairebé no es morien.

La Fonda de família

"Si vols construir un vaixell, no comencis tallant la fusta i repartint la feina. Primer transmet als teus homes l'anhel de la mar lliure i oberta" A. de Saint-Exupéry

A Can Fugarolas es coneixia tothom. Els estiuejants establien relacions d'amistat entre ells mentre eren a Sant Hilari. I feien el possible per coincidir l'estiu vinent. També existien lligams efectius entre els "senyors" i la família Fugarolas degut a l'ambient familiar i al contacte d'anys: els intercanvis, els negocis, la confraternització...

Els Presas, Oliveras, Dalmases (Las sábanas Dalmases se lavan, se lavan y nunca se acaban), la Sra. Rusiñol (Considerada una tia més de la família per tots nosaltres), Estruch, Magrans, Calaf, Graells, Sans, Santacana, Llobet, Prats, Palacio, Avellana, Rinaldi, Sanromá, Canela, Matas, Altimiras, Agut, el Dr. Vilella (el metge d'estiu de la família i qui va assistir el 1963, a casa, el naixement de la Veva), Durán, Domènech, Raventós, Massana, Saumell, Casagran... I sobretot, el Sr. Ramon i la seva germana Irene, per citar-ne uns quants, eren l'extensió de la família.

El senyor Ramon era una bellíssima persona, però amb manies molt particulars. Sempre bevia sífó que se'l anava a comprar ell mateix. Agafava paper per embolicar els diners i cap a la botiga. Si li queia alguna cosa al terra no la collia, sinó era amb un paper. Els nens li cantàvem la cançó del Sr. Ramon i s'empipava tant que ens responia amb l'insult de malparits. Era molt sensible i més innocent que nosaltres. La seva germana Irene també s'estava uns dies cada estiu a Can Fugaroles i a l'hivern feia la roba per la Fonda i brodava tot el què li encarregaven. Quan l'Agustí va anar a estudiar, de ben petit, a Barcelona, ella, la Sra. Irene, li va fer de mare. Se l'estimava més que ningú.

Una altra institució de Can Fugarolas va ser la Floren, la cuinera durant 30 anys. La iaia s'hi va fer amiga mentre la Floren treballava a l'hotel Solterra i com que ja n'estava tipa de la mala "gaia" de "Doña Luz" va acceptar la proposta de ser cuinera a Can Fugaroles. Cada estiu de cuinera a Sant Hilari i a l'hivern s'estava a casa del Dr. Puigverd. Era la segona mestressa de Can Fugaroles i del seu mestratge i dels seus plats tothom se'n recorda: canolons, vedella amb bolets, pinenques al forn, cargols a la cassola, calamars farcits, escudella i carn d'olla, pollastre amb xampany, filets de rap i lluç arrebossat, arròs (una mica de tot; peix, marisc, pollastre, conill, salsitxa i costella), ous al plat i ous farcits al

forn, pollastre al forn acompanyat amb patates xips d'elaboració pròpia... Ah! I els esmorzars de ganivet i forquilla per quan els senyors que anaven d'excursió, tornaven de prendre les aigües: patates rosses aixafades amb botifarra o carn, el trinxat amb xinxarrells de cansalada, fetgets de pollastre, carn de xai i truita... En canvi els que anaven a la Font Picant amb autocar, esmorzaven el típic torrades amb mantega i melmelada. Anar de fonda, però trobar-s'hi com a casa, significa estar-hi bé i a Can Fugarolas cuidaven tots els detalls i creaven les complicitats entre els estadants.

Els anys 40 i 50 omplien cada dia l'era de la roba estesa perquè feien unes bugades impressionants. La gent que passava pel carrer lloava aquella roba tan neta i tan blanca i els senyors ho agraiïen sobretot a l'hora d'anar a dormir: llençols nets, blancs i ben planxats. A l'era només hi havia un pruner que feia prunes dolcíssimes, però era el lloc on es feia la matança del porc, on es batia el blat, on s'estovava la llana dels matalassos i on volaiaven els llençols. Rentar tanta roba a mà era duríssim i l'entrançable Caterina ho rentava tot en silenci i constància en un gran safareig que hi havia a l'eixida. L'eixida era el punt de trobada dels que feinejaven per la casa. Era on hi havia una pica i un wàter i on s'hi mataven i es plomaven els pollastres.

Per alliberar la Caterina de tant d'esforç, el fuster, en Rosquilles, va fer una rentadora de fusta, molts anys abans del preuat electrodomèstic. Era un bombo gegant que feia molt soroll, una bóta que donava voltes i rentava mentre treia aigua de les entranyes. La roba es gastava més de pressa i potser no quedava tan neta ni tan blanca, però la Caterina ho agraiïa.

L'Hotel dels Artistes

"Uneix-te a tots. Inventat l'alegria" Joan Vinyoli

Després d'uns anys tancat, Can Fugarolas, va ser cedit per en Joan Canals, convertit de cop en mecenes de les Arts, a l'Associació d'Art Excèntrica, impulsada pel soci fundador Joan Escolà. Actualment, doncs, està obert, i en bones mans, com a Fonda Fugarolas Espai d'Art.

Ara és ple d'artistes, la majoria de Sant Hilari, que hi tenen llogada una habitació low cost, tant per treballar-hi, com per fer-hi instal·lacions, exposicions, accions, show rooms...

Can Fugarolas, qui ho havia de dir, ha esdevingut un centre d'acció i recerca artística i creativitat obert al poble, però amb projecció externa.

A més de les habitacions d'artistes i tallers, hi ha grans espais per fer-hi festes i espectacles (música, titelles, teatre, dansa performances... Espais oberts que donen cabuda a les propostes que s'hi vulguin fer. Passat, present i futur conviuen lligats a l'ànima que dóna plenitud, harmonia i energia als qui ocupin o habitin els espais: Tocats pels àngels.

Toni Clos / Xavier Clos Busquets

En "Joan del Bar Joan", una bona tasca en el món del futbol local

Fa uns mesos, el Consistori de Sant Hilari va distingir la feina que en Joan Miralpeix Boada havia fet, fa unes dècades, en la promoció de la pràctica del futbol de base. Va ser una persona que dedicà temps, diners i esforç en promocionar el futbol al nostre poble. Va escollir el camí més difícil i menys espectacular: potenciar la pràctica del futbol entre els nens i els joves, sense discriminació de cap mena, per tal de fomentar l'esport i procurar que el primer equip del Sant Hilari es pogués nodrir amb jugadors hilariencs. Personalment, celebro la iniciativa de l'Ajuntament.

Ell no havia jugat mai a futbol. Tenia feina a viure, com moltes famílies, amb el que treballava, al camp, al bosc o allà on fos, com la resta dels seus germans. Havia fet de tot i ben aviat. Una llarga temporada tingué matxo i carro, els seus recursos per tirar endavant. Es casà amb la Maria, de Collsabena, i s'instal·laren en un carrer nou, que s'estava fent, el carrer Gaudí, allà al Torrent d'en Serras.

Curiosament, al cap d'una temporada ho deixaren tot per instal·lar-se a can Ximeno, on hi havia la botiga "La Modernista" que venia objectes de regal, records del poble i moltes coses més. També distribuïa la premsa al poble; era ubicada on ara hi ha l'òptica, davant del bar Montseny. El canvi era considerable. Iniciaven una nova vida. Feren obres i hi instal·laren un bar el "Bar Joan", allà a la cantonada, entre els carrers Ximeno i Balmes, un lloc cèntric i bonic.

Suposava un canvi enorme, d'està sempre fora de casa a estar-hi sempre. Home inquiet, a més de la feina del bar i de la premsa, s'engrescà en la venda d'escopetes, munició, material esportiu. D'aquí que al cap de poc temps fos el que dinamitzaria el món del tir al plat local. Ell era un home d'iniciativa i sempre havia de fer coses.

Allà pels anys 60, en ple franquisme, la nostra vida de quixalla venia, normalment, marcada per unes activitats que

tothom feia. És ara que hi ha moltes opcions per ocupar el temps. Als patis es jugava, sí, però fora de l'escola no hi havia gaire més que el carrer. Es pot dir que hi fèiem vida, era la segona casa. Què fèiem? Hi jugàvem. A què? A cuït a amagar, a lladres i policies, a cuït a planta, a retrats, a bales, a water, "a saco", a espases, a cavall-fort, ... a futbol – a la Placeta, al pla del Campaner, als Campaments o al Camp de la Mandra amb dos gerses per porteria i una pilota atrotinada. Era normal alguna baralla entre membres de diferents barris com el Petrinxo i el Serrat. La pràctica de l'esport quedava reduïda a empaitar una pilota i poca cosa més. El futbol era cosa de joves ja grans, sovint motivats des de la parroquia.

El poble no disposava d'equips, diríem ara, de categories inferiors. Mossèn Tresserra també feia molt per a que la mainada fes esport com futbol o atletisme –d'aquí aquelles pobres instal·lacions del camp de futbol-. Sovint el futbol era motiu de "baralles" entre diferents barris i, sobretot, a l'estiu, contra els "pixoners", els nens dels senyors". Era el que hi havia.

És en aquests moments dels primers anys de la dècada dels 60, que en Joan

Miralpeix pren la iniciativa de moure el futbol a nivell de base, d'aplegar nens de tot el poble que puguin aprendre i, sobretot, competir i jugar partits de futbol organitzats, que és com se n'aprèn. De futbol en Joan en devia saber ben poca cosa suposo, però va prendre el timó en un aspecte que ara pot semblar baladí, sense massa importància, però que va canviar per bé, el tarannà de molts nens interessants en la pràctica del futbol.

Tampoc hi havia massa afició que diguéssim, perquè ningú no es preocupava que els nens n'apreguessin. Tot era iniciativa de la mateixa mainada que buscàvem qualsevol indret per anar darrera una pilota. Encara recordo com el sereno, l'avi Mollfulleda, ens empaitava perquè hi jugàvem

En Joan també feia d'àrbitre...

Medalla. En Joan rep la medalla al mèrit esportiu de mans de l'alcalde

1961, una imatge dels inicis

a la Placeta i trancàvem alguna fanal. També que la meva mare amb va fer una camiseta del Sant Hilari, groga, amb botons, i uns pantalons blaus i no m'ho treia de sobre...

En Joan engresca la mainada, perquè organitza i patrocina un campionat entre dos equips de nanos, barrejats. Els diferenciarà el color de la samarreta, uns del Barça i els altres de l'Espanyol. Era una manera de fer que els nanos fessin esport i que es promocionés el futbol entre els petits, que més endavant podien ser relleu dels "grans".

Eren 25 o 30 nanos del poble disputant-se la pilota amb una mica de bones pràctiques. Es feia una lliga entre dos equips, un campionat que solia durar força, amb partits cada diumenge si el temps ho permetia i s'acabava per Sant Joan, amb una final mig arreglada, perquè sempre s'hi arribava amb una puntuació igualada...

En "Joan del bar Joan" sí que tenia alguns pares que l'ajudaven una mica, però ell s'ocupava gairebé de tot, de l'equipatge, de l'arbitratge, dels trofeos, de la coca i el "Sandaru" de la jornada final i de tot el que fes falta.

També des de la junta del futbol de grans tingué tot tipus de facilitat per tot el que calgués en instal·lacions, ús de vestidors, etc. Va estar anys també fent d'àrbitre i així evitava problemes, perquè ell manava i decidia.

Va pasar el temps, la cosa funcionava i es va fer el mateix amb un grup de joves més grans, que se'n diria la Penya Sacalm, que anaven tot de blanc i també jugaven partits. D'aquesta manera en Joan aconseguí engrescar i mobilitzar el jovent al voltant de l'esport rei en aquells moments i mantenir un caliu i una activitat que havia de millorar aspectes de la formació esportiva i global dels joves.

La temporada 1965-66 l'equip de futbol juvenil del C.E. Sant Hilari va quedar campió de la província. Un gran èxit col·lectiu i un gran record per a tots. Era el fruit d'una tasca en la que hi col·laborava molta gent, des de membres de la junta, pares, ajudants d'entrenador, jugadors del primer equip i altres.

En Joan va provocar que el Sant Hilari tingués, posteriorment, una promoció i un planter de jugadors que vestiren amb estima i èxit la samarreta groga i la passejaren arreu. Qui no recorda aquells Sant Hilari-Arbúcies d'abans, o el Sant Hilari-Olot... teníem grans equips amb gent de casa que emplenaven el camp i es visqueren brillants temporades a primera regional compatint contraequips de molt renom i categoria.

Amb el temps, el C.E. Sant Hilari va organitzar acuradament les categories, s'incorporà gent nova en la tasca de promoció i la junta hi dedicà molta atenció. En Joan hi seguí col·laborant durant temps però amb una participació

Amb una colla d'alevins i dos ajudants, Nei i Padrós. Encara no hi havia gespa...

més en segon terme i sols amb els més petits. Hi havia ja la feina de molta altra gent, que també mereixen tot el meu respecte i gratitud pel que van fer i fan, en especial els membres de les juntes i aquells jugadors i altres persones que sempre han col·laborat i ajudat desinteressadament.

Els anys no perdonen, en Joan era gran i hagué de deixar una cosa que sempre li havia agradat i compensat. Sense adonar-se'n havia posat de nou els fonaments del futbol del nostre poble per una llarga temporada.

Ara veu aquella tasca molt lluny, perquè el calendari passa fulls. Però l'esperit que inculca el valor de l'esforç a través de l'esport encara és recordat per aquelles promocions de futbolistes, que mantenen viu l'ambient i el record del futbol a través del que va fer en Joan.

Joan, els del món de la pilota i la samarreta groga –els d'abans i els d'ara- et diem moltes gràcies;

Àngel Serradesanferm i Valls

Sé que hi ha molta gent darrera el que ha estat i és el C.E. Sant Hilari i també sé que si faig una llista d'homes -i aviat dones- que hi han col·laborat em descuidaré de molta gent i els sabrà greu. De totes maneres no puc deixar de posar noms com el d'en Pere Bosch, que va tornar aixecar el futbol quan havia desaparegut el club, el d'en Ramon Masferrer, en Ramon Valls, en Paco Llinares, en Sidro Solà, els germans Cuadras, en Pere Fauria, en Joan Rovira, la família Brugués, en Xavi Rossell, en Valentín, els joves Nei i Padrós, en Baldiri, en Máiquez, els Parareda, germans Comas, Vilabella, S. Fontané, Izquierdo, Testart, en Saurina, en Serrano, en Vadó "Ros", J.Sala, en Joan Cullell i altres...

I la gent que encara aguanta el pal de la nostra bandera a dia d'avui. Sort.

Aquí ell està en família al camp de futbol

La il·lusió del trofeu, que dóna en Sidro. 1972

Sant Hilari, la vila de les cent fonts?

La zona de les Guilleries és un espai privilegiat per a l'aigua, degut a factors geològics, naturals i climàtics. Fa unes dècades, el poble de Sant Hilari adoptà l'eslògan de "Sant Hilari Sacalm, la vila de les 100 fonts". És evident que són moltes i encara se'n trobarien més degut a la constitució i configuració del terreny.

En els anys 70, es va fer una campanya, a nivell de poble i voltants, de recuperació, neteja i creació de noves deus d'aigua allà on l'indret i les condicions ho permetessin. Hi havia molt interès per part del consistori, amb regidors com en S. Bosch i en J. Vernedas, membres del grup F.F i F que ho exigien i hi treballaren.

És evident que no tots els llocs són adequats, ja que han de reunir unes condicions específiques i no tots els racons les ofereixen. Des de l'Ajuntament es feren campanyes per donar-les a conèixer a través de folletons i visites.

Era una manera de dotar el territori d'un patrimoni vinculat a l'aigua, en un context en què ja hi havia fonts de gran prestigi, com la font del Cirerer –la primera del poble– la font Vella, la de la Formiga, etc. Així es podia conèixer una riquesa natural i indrets i racons bonics al mig de la natura, on el so de l'aigua i el curs del riera et conviden al descans i a la serenitat. S'arrencaren camins per arribar-hi, es senyalitzaren, se'n feren de noves; era la recuperació de patrimoni natural. Evidentment, que era competència de l'Ajuntament el fet de mantenir-les en les degudes condicions, però això no sempre passa. Sant Hilari ubicà sobre paper les moltes fonts que hi havia al territori, amb camins a cases de pagès i a indrets diversos i elements del territori. Tothom a qui agradaven les fonts i la natura ho trobà molt útil i atractiu.

Als anys 80, en Ramon Bohils, paleta d'ofici i home de bosc es proposà demostrar i mantenir que aquelles cent fonts, el municipi les tenia. Parlà amb els propietaris del territori per veure si li autoritzaven fer el que ell es proposava i li indicaven on estaven ubicades les fonts. No tingué cap problema, al contrari.

Passà moltes hores i dies, de manera desinteressada, en arrencar, recuperar i documentar. Netejava el lloc, hi feia les obres que convenia i la documentava, a més de posar-hi el nom pintat da-

munt d'una plana i grossa pedra. Era la seva petjada. La primera en millorar va ser la del "Fondo" del carrer Hospital.

Les documentà i fotografà totes per tenir-ne un millor coneixement. Fou una feina dura però feta a gust. Va deixar d'anar a caçar i es dedicà a la recerca i millora de les fonts del territori. S'ho proposà i ho aconseguí.

L'any 1984, amb el X. Rossell d'alcalde, presentava un àlbum amb

les cent fonts que hi havia als voltants de Sant Hilari; també sobre paper. Era el final d'una feina que havia fet al seu aire, de mica en mica i segons el seu particular criteri. En ser paleta tenia recursos davant situacions a resoldre el curs de l'aigua; no l'ajudava gaire ningú, només en J. Carerras si tenia problemes amb la canalització. Ell en quedà satisfet i el poble podia donar fe de les cents fonts... En Ramon mateix tindria cura del manteniment. Ell sempre diu que un lloc amb aigua és bonic. Una de les últimes en recuperar va ser la font del Parc, allà prop de la zona esportiva, ara fa 25 anys, i tingué l'ajut d'en R. Baena i d'en Muntalt.

Amb el temps ho deixà i en va fer un manteniment que ell defineix com al seu gust.

Moltes fonts tornaren a quedar mig abandonades, perquè no s'hi anava com abans, molts bosquerols i homes de bosc ja no hi eren. Els mateixos propietaris no

ho facilitaven, per por d'incendis i de brutícia, per incivisme.

D'ençà, han passat força anys i la situació ha canviat. No podem parlar de cent fonts en bones condicions. És degut a motius naturals, com desviaments d'aigua, esllavissades, crescudes de cabals per pluges, augment descontrolat de la vegetació i humans, tancament de camins amb cadenes, captacions d'aigua per regar, obres públiques com l'Eix o abandonament de masies. També hi hem d'afegir que ara plou menys que abans.

Això provoca el que els bosquerols diuen que "s'ha perdut la font"; abans hi era i ara no i s'han d'esbrinar les causes i atendre les conseqüències.

En aquests moments, trobem que hi ha importants fonts que no ragen, com la de l'Arç, la de la Casota, la del Abeuradors, per posar només algunes que són importants per la seva ubicació i

Renovació de la font de Vallclara

En Ramon Bohils i en Rafa Baena en la construcció de la font del Parc i una vista de com és ara

el servei que fan. N'hi ha força més, que no estan en condicions. Tanmateix, si anem a una font i veiem que té tres troncs on asseure's, un bon rètol de fusta, és neta i raja bé i voltada d'un piló de pedra ben col·locada, és que hi ha passat en Josep Masó, que fa temps que també s'hi dedica. No cobra res ni ho vol. Ell ho considera una forma de fer poble i de mantenir-lo. Diu que si no ho cobra és com si fos seva i l'aprecia més... A l'igual que en Ramon, n'ha recuperades moltes i n'ha creat de noves, a les que ha posat noms de persones en alguns casos, com font d'en Joel o de l'Eudald. Ha fet la de les Clotes, la de la Coma, ara farà la de les basses de Reixach, vol arreglar la de la Gavarra... Diu que és una manera d'ocupar els dies i de servir al poble. Darrerament, l'ajuda seu fill Carles, que també hi té molta traça. Altres persones que li col·laboren són en Pere Serra, l'Esteve Casals o en Joan Crous.

Com és de suposar, el poble de Sant Hilari, està agraït del que fan aquests dos hilariencs i es mereixen un reconeixement públic, és clar. Un es queixava que, darrerament, no tenia ni les gràcies del consistori. Potser seria convenient que aquestes dues persones unifiquessin els seus esforços i criteris a l'hora de fer aquesta tasca. Un també comenta que voldria recuperar la famosa font de la Laura o del Coix i no troba resposta per part de qui mana i també que s'han posat plaques de metall quan no n'hi havia cap necessitat i que queda millor la pedra...

Els dos veuen bé treballar de conjunt i ara sols els separa que un encara no està jubilat i que es recupera físicament, però no tenen inconvenient en fer coses plegats -jo els aniré a fer de manobre ben aviat...- Els rètols de fusta de les fonts que arregla en Josep són de l'artista local Joan Comas

Els també comenten, i hi estic d'acord, que la demanda d'aquesta recuperació de les aigües hauria d'anar acompanyada de l'arreglament i ús d'alguns espais propers, per gaudir encara més dels entorns de les fonts. Citen les zones d'abans d'arribar a la font de l'Arç, dels antics jardins de la font Picant, de l'entorn de la font de Sant Daniel i altres. De moment ja s'ha dit i recollim la idea per fer-la arribar als òrgans de decisió municipal perquè ho tinguin en compte.

A Sant Hilari, i a tot arreu, sabem que l'aigua és vida i, per tant, entre tots hem de procurar-ne la conservació i evitar-ne el mal ús. Per aconseguir-ho hem adoptar mesures a nivell individual i col·lectiu. Les Guilleries han estat sempre terres molt riques en aigua com hem pogut veure i comprovar, però s'estan donant uns canvis que poden arribar a preocupar.

Ha disminuït la captació d'aigua en general. Les fonts ragen menys. Plou i neva menys que abans i se'n gasta més. També s'han plantat espècies vegetals molt exigents en el seu consum, com poden ser els avets "douglas", s'han fet obres faraòniques que varien betes d'aigua i canalitzacions. Hi ha estudis que ho demostren i hi ha preocupació.

En Masó diu que la font que més li agrada és la de la Formiga i que, recentment, ha fet la de les Illes d'Avall i, abans, la de les Clotes... L'aigua és imprescindible i cuidar-la és vital comenta. Les guerres del futur vindran per l'aigua i no pel petroli. I si ens proposem estimar l'aigua també ho hem de fer dels indrets que la veu sortir. També Sant Hilari ha de tenir i mantenir espais naturals que s'han reduït i cal recuperar

De les converses amb en Josep Masó i en Ramon Bohils hi he après força. També he deduït que hi ha gent de Sant Hilari que té ganes de fer coses de manera desinteressada i voluntària, pel bé col·lectiu i això és bo. Potser s'hauria de cercar la fórmula de canalitzar les idees i les ganes de treballar i concretar-les en accions puntuals. Tots en sortiríem beneficiats i hi hauria la satisfacció del treball altruïsta i per la comunitat.

És evident que, amb seu esforç i ganes, tornarem arribar a les cent...

Àngel Serradesanferm

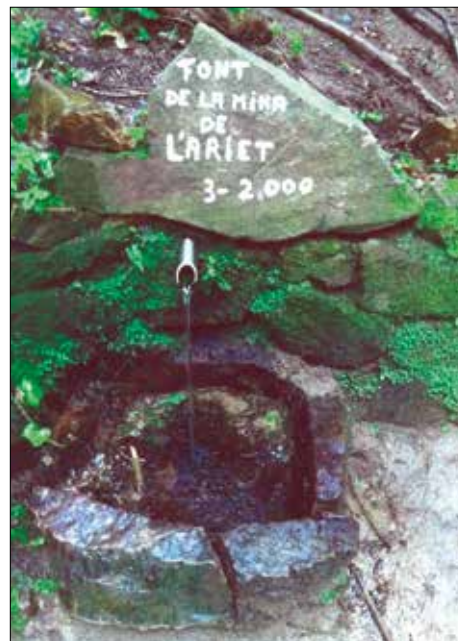
En Ramon acaba d'arreglar la font de l'Ariet l'any 2000. Actualment en Josep Masó l'ha repassat

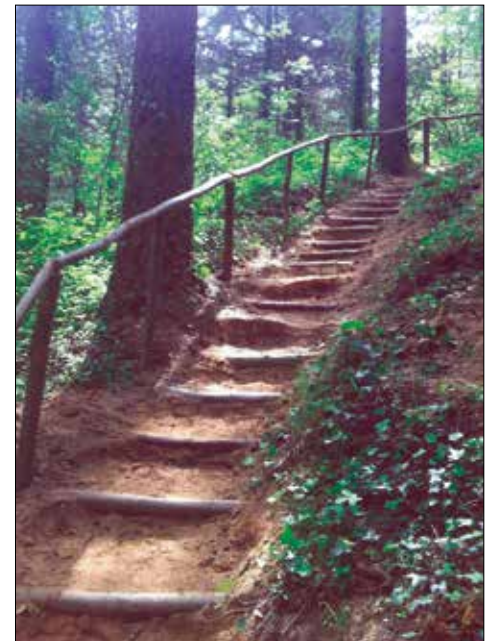
La família Moragues- Gandia inaugura l'espai proper a la font

Josep Masó ha acabat la font de l'Eudald

Repàs a la font de l'Ariet

Construcció d'una escala per arribar millor a la font

Frederic Culi Verdaguer (1890-1960)

Advocat catalanista i republicà, home del municipalisme i professor de l'Escola de Funcionaris

Als cents anys de la Mancomunitat de Catalunya (1914-2014)

La figura de l'hilarienc Frederic Culi Verdaguer ha estat evocada en les pàgines de les publicacions locals de Sant Hilari, on va néixer el 1890 i d'on és fill predilecte des del 1934. Però es pot tenir la sensació que no se'n parla amb el detall necessari o amb la riquesa de matisos que un personatge com aquest mereix i demana.

Quan ens vam proposar engegar el projecte del diccionari biogràfic *Homes i dones de la Selva*, que finalment va veure la llum el 2012 gràcies al Consell Comarcal de la Selva, des del Centre d'Estudis Selvatans vam demanar la col·laboració d'investigadors de cada població. A Sant Hilari el mestre i amic Àngel Serradesanferm ens feia de contacte i informador. Naturalment en la llista de personatges de la població dignes d'aparèixer a l'obra col·lectiva hi constava Frederic Culi, però la biografia de l'advocat i funcionari públic s'acabava de manera abrupta el 1936 quan, de fet, sabíem que havia mort el 1960. Què havia passat? S'havia hagut d'exiliar? Havia retornat al país, com semblava? Quan i com? No vam saber obtenir més detalls en aquell moment. Ara, amb motiu del centenari de la Mancomunitat de Catalunya, la primera experiència d'autogovern des del 1714, té sentit que ens tornem a plantejar de completar dades sobre la seva trajectòria.

No hi ha dubte que Frederic Culi és un dels protagonistes –entre d'altres selvatans i gironins, com Agustí Riera i Pau, el lloretenc Ramon Coll i Rodés o l'olotí Pere Màrtir Rossell– d'aquell període i del que va significar aquella institució i la seva obra de govern, pel seu paper com a especialista en el món municipal i provincial i com a professor que fou de l'Escola de Funcionaris d'Administració Local creada per la Diputació de Barcelona el 1912 i impulsada després per la Mancomunitat a partir de 1914 i fins que en 1924 la Dictadura de Primo de Rivera i la supressió de la Mancomunitat interrompé aquella experiència educativa tan profitosa (que es reprengué el 1930). L'Escola simbolitzà un dels aspectes centrals del catalanisme noucentista arribat al poder local/provincial: la creació d'unes estructures d'estat modern.

Frederic Culi, com diem, havia nascut a Sant Hilari el 1890 del matrimoni format per Benet Culi, propietari, i Mercè Verdaguer, filla d'advocats, de Santa Coloma de Farners. La família disposava de recursos econòmics i propietats forestals a la població i a la rodalia. Ens consten dos germans, Tomàs i Anton, i una germana, Ramona. Frederic era el més petit de tots. Tomàs (1877-1961), hereu del patrimoni familiar, fou també empresari i alcalde de Sant Hilari Sacalm entre 1906 i 1911, on planificà el projecte de la Placeta, després de comprar els terrenys a la família Rovira. El 1909 fundà la companyia d'automòbils Hispano Hilarienca i, més endavant, fou diputat provincial per la Lliga Regionalista pel districte de Santa Coloma (1917-1921). Del germà Anton, en tenim poques notícies. Sabem que va morir a Sant Hilari el 1932, però abans el trobem actiu en publicacions de caràcter polític catalanista els anys 20 a Barcelona, on havia parat botiga, i en entitats també d'aquest signe (membre de la junta del Casal catalanista del districte III de Barcelona, adscrit a la Unió Nacionalista Republicana, el 1916, junt amb el seu germà Frederic).

Frederic estudià la carrera de dret a la Universitat de Barcelona, on es llicencià el 1912; i es doctorà a Madrid, el 1915, després de fer el curs de doctorat corresponent (1913-14) amb el professor González Posada

Culi retratat a Madrid molt probablement el 1933 quan fou director general (porta dol pel seu germà Anton mort als 51 anys l'octubre de 1932)

Frederic Culi i la seva esposa Elsa Oriol el 1921 a la Font del Pic

i de presentar una tesi sobre les mancomunitats provincials, tema de gran actualitat en aquells moments en què Catalunya estava en tràmit d'iniciar l'experiència d'una actuació mancomunada de les quatre diputacions.

L'asturià Adolfo González Posada (Oviedo 1860-Madrid 1944) era un eminent especialista en dret polític i administració local. El 1910 accedí a una càtedra de dret municipal comparat a la dita *Universidad Central* de Madrid. Pels seus cursos hi passaren estudiants com ara José Antonio Primo de Rivera, José Calvo Sotelo, José María Gil Robles o Leopoldo Alas y García Argüelles. Posada, a més, ensenyava a la *Institución Libre de Enseñanza*, de la qual fou vicerector d'Estudis, i el 1907 acceptà de formar part de la *Junta para el Fomento de la Educación Nacional*, organisme que el 1910 presidí Canalejas i que va ser clau en la política educativa, amb el suport de Rafael Altamira des de la direcció general d'Ensenyança Primària. La *Junta para la Ampliación de Estudios* pensionà Posada i aquest viatjà per l'Amèrica del Sud. El 1920 obtingué, a més, la càtedra de dret polític d'aquella universitat.

La tesi de Culí *Las mancomunidades provinciales* va ser publicada immediatament a Barcelona, el novembre de 1915, a la impremta de la Casa de la Caritat (de la Diputació, a la qual devia interessar la temàtica, és clar), i no deixa de ser un llibre singular. Inclou una presentació del propi autor, en català, en què situa el contingut i l'interès del tema en aquells moments. S'excusa de les generalitzacions, atès que no s'havia escrit res sobre el tema de les mancomunitats fins que ell s'hi dedicà i en poc temps havien aparegut, diu, altres treballs. Segueix el text complet del treball acadèmic, en castellà, que era pioner aleshores, com diem, per més que esmenta al peu alguns llibres apareguts recentment (del jesuïta basc Nemesio Güenechea; del català Isidre Lloret, coetani de Culí i que serà professor i primer director a l'Escola d'Administració; de Royo Villanova o el més recent de Gascón Marín). L'obra inclou en les pàgines finals un breu resum de l'obra primerenca realitzada per la Mancomunitat en el seu primer any i mig de vida, que té força interès.

Culí entrà a treballar de jove a l'Ajuntament de Barcelona, com a funcionari lletrat i passà per diverses seccions i negociats de temes econòmics i patrimonials i també de l'àmbit cultural. Per exemple, ens consta que el 1927 fou nomenat cap de la secció de pressupostos i ingressos de l'Ajuntament i que el 1936 era cap de la secció d'Hisenda. La seva experiència en aquest camp transcendí a l'esfera pública i el degué fer popular, almenys en determinats sectors; la revista satírica *El Iliri blanc* inclogué en un número de 1934 un esbós de peça teatral humorística en què davant el dèficit galopant de l'Ajuntament, un tal Vilalta exclama: "Que vingui en Culí!" i quan el té davant li etziba: "Anem a la ruïna... Tens l'obligació de salvar-nos. Quin mitjà trobes per sortir de les angúnies". L'acotació ens informa: "El senyor Culí i Verdagner 'rumia' una estona". I exclama: "Eureka! -que va dir un que era d'Acció Catalana i que es deia Arquímedes- Ja tinc la solució. (...) Un nou impost als propietaris... a base de les aigüeres!"

Els Culí fotografiats a Aix-les-Bains (Savoia, França) el 9 d'abril de 1939 (drets Elsa i Frederic; asseguts, els fills Jordi i Núria)

Culí només deixà l'Ajuntament el 1933, en obtenir del govern de la República presidit per Manuel Azaña, el nomenament com a director general del Timbre i Monopoli (i representant de l'Estat a la companyia arrendatària de tabacs). Azaña, de qui era amic personal, segons que sembla, estiujejà a Sant Hilari els anys 30, segurament atret per Culí. En efecte, a la premsa gironina apareix que el juliol de 1933 l'Ajuntament de Girona felicita pels seus nomenaments de directors generals d'Indústria i Comerç i del Timbre i Monopoli respectivament, el guixolenc Josep Irla Bosch (1876-1948) i l'hilarienc establert a Barcelona Frederic Culí Verdagner (1890-1960), alhora que expressa les condolences pel traspàs del literat i polític Ferran Agulló Vidal (1863-1933). Culí va rebre un homenatge el 1933 a Sant Hilari Sacalm amb motiu del seu nomenament, per més que la seva estada a Madrid va durar únicament un any.

Especialista en dret municipal, a més de *Las mancomunidades provinciales* (1915), el 1919 publicà *El municipio moderno*, obra que rebé una menció especial al Premi Duran i Bas de l'Institut d'Estudis Catalans de 1921. Participà els anys 20 en diversos congressos internacionals de ciutats i governs municipals: com a mínim hem recollit notícies que anà el 1922 a París a la reunió de la *Union International de Villes* en nom de l'Ajuntament de Barcelona, i que el 1923 viatjà a Brussel·les al Congrés de ciències administratives com a representant oficial de la Mancomunitat de Catalunya. També participà com a ponent al primer Congrés Municipalista català (1933), on presentà la ponència "Les hisendes municipals". Fou també un dels fundadors i col·laboradors de la revista *Catalunya Municipal* (1933), així com redactor de la *Revista Jurídica de Catalunya* i secretari de l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Catalunya, un càrrec que ocupà en un altra etapa el també selvatà Marian Iglesias d'Abadal (Santa Coloma de Farners 1899 - Barcelona 1983).

Des de 1919 fou professor auxiliar de l'Escola de Funcionaris d'Administració Local, on ensenyà "Dret municipal i provincial" i "Organització i règim local". El 1924 la Mancomunitat intervinguda pels primoriveristes clausurà l'Escola. Però l'activitat municipalista i l'interès per la formació dels secretaris municipals i altres funcionaris no s'aturà, perquè se'n veia la necessitat. Finalment, el 1930 es reprengué l'activitat del centre i Culí en formà part, ja com a professor titular, i fou designat també secretari de l'Escola; el 1936 en fou director interí. Com a testimoni de la seva dedicació a la formació, el 1934 la premsa es fa ressò de la visita que organitza amb els seus estudiants de l'Escola, perquè coneguin d'una manera pràctica facetes de l'administració local:

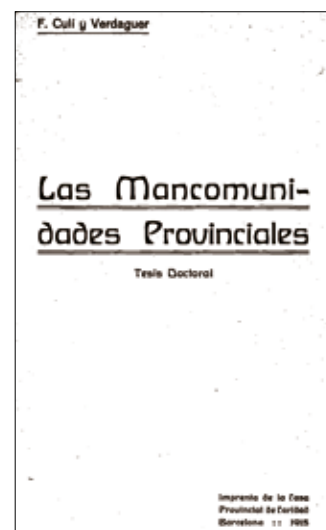
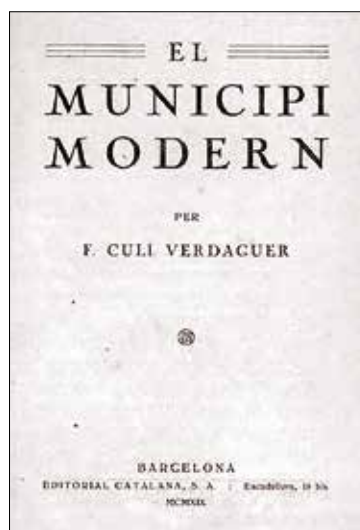
"Los alumnos de 'Organització i règim local' de la Escuela de Administración Pública de la Generalidad de Cataluña, acompañados de su profesor señor Culí y Verdagner, han efectuado una visita a las oficinas del padrón municipal y censo electoral, habiendo sido atendidos por el jefe del servicio señor Cramouse, quien les facilitó amplias explicaciones sobre la confección de los correspondientes documentos estadísticos" (*La Vanguardia*, 2 de febrer del 1934, p. 9).

Políticament, Frederic Culi milità primer en la Unió Catalanista, sota la presidència del Dr. Domingo Martí i Julià, que també estiujeà a Sant Hilari i a la casa del qual estigué acollida la que seria l'esposa de Frederic Culi, Elsa Oriol, nascuda a Buenos Aires de pares catalans. Més tard, com hem vist, Culi s'arreglerà –tot i tenir un germà diputat provincial de la Lliga– amb el republicanisme i els anys 30 integrà Esquerra Republicana. També fou actiu en diverses associacions culturals de signe catalanista. Va ser secretari de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana. Havia estat de jove corresponsal de Mn. Alcover i del seu *Bolletí del Diccionari de la Llengua Catalana* (1908) i més endavant ho fou de Fabra i del *Butlletí de Dialectologia Catalana* (1914). El 1916 i el 1920 intervingué per donar suport des del Negociat de Cultura a l'Arxiu d'Etnografia i Folklore de Catalunya, creat per Tomàs Carreras i Artau. El 1918 publicà a la *Revista de Nostra Parla* un article sobre el català a l'escola i les dificultats legals per implantar-lo. Col·laborà en periòdics nacionalistes, com *La Nació*, *La Tralla*, *Renixement*, *Metralla*, *La Revista...* i expressà les seves opinions en tot moment sobre el catalanisme, sobre els municipis i el seu paper, sobre la Guerra europea, etc. A Sant Hilari va promoure, amb Josep Ximeno i d'altres, *L'Estiuada*, periòdic nacionalista d'estiu de llarga durada (1908-1914), on trobem moltes col·laboracions seves.

Ben situat a l'administració, Culi aconseguí beneficis per a Sant Hilari. De jove (1912) ja va promoure amb donatius de la colònia d'estiu de joves i d'alguns veïns la instal·lació d'un observatori meteorològic per a la Societat Astronòmica de Barcelona, que presidia el doctor Eduard Fontserè (1870-1970). Més endavant, impulsà la construcció de la carretera fins a la Font Picant o que es fessin, segons que sembla amb terrenys donats per l'alcalde Joan Serras i pel seu germà Tomàs Culi, les colònies escolars de l'Ajuntament de Barcelona (on ara hi ha l'Institut); el 1933 acompanya una delegació del municipi de Barcelona per escollir lloc adient per fer-les. El 16 de gener de 1934 Sant Hilari declarà Culi fill predilecte de la vila i se li dedicà un carrer (que els franquistes suprimiren i que ara torna a ser-hi).

Igualment Culi insistí perquè es dugués a terme el modern Grup Escolar "Fonts de Sacalm", que es finalitzà en plena Guerra civil, en el mandat de l'alcalde Narcís Corbera (1937); edifici de qualitat dissenyat per l'arquitecte Ricard Giralt Casadessús, comptava amb els millors avenços pedagògics del moment, comparable als altres dissenyats per Giralt i inaugurats recentment a la ciutat de Girona (el grup Ignasi Iglesias) i a Palau Sacosta. Deia la premsa: "Sens dubte aquesta escola ennobleix al poble de Fonts de Sacalm i a tots els que han intervingut per portar endavant fins acabar-la aquesta gran obra." (*L'Autonomista*, 27 d'abril de 1937, p. 2.).

El 1936 Frederic Culi era funcionari municipal de Barcelona, cap de la secció d'hisenda de l'Ajuntament, on sempre havia treballat amb alguna petita interrupció. Com a conseqüència d'aquest fet, el 15 de març de 1939, poc després de l'entrada de les tropes franquistes a la ciutat de Barcelona, fou destituït de tots els seus "derechos y haberes activos y pasivos des del 18 de julio de 1936" dins d'una de les moltes actuacions repressives contra aquells que "no habiendo hecho su presentación al servicio ostentaban cargos de confianza del Frente Popular o se ausentaron desde hace tiempo de esta ciudad sin ingresar en la España Nacional" (*La Vanguardia*, 17 de març de 1939). En efecte, Culi havia marxat de Barcelona i de Catalunya, però ho havia fet molt abans de 1939. Es va traslladar a França

Portades dels llibres de F. Culi

amb la seva família l'octubre de 1936, tot i ser un republicà d'esquerres, arran de la situació de violència desfermada. De fet, des de l'assassinat de Calvo Sotelo el 13 de juliol de 1936 ell va estar inquiet, ja que l'havia conegut a Madrid mentre feia el doctorat i, tot i les diferències ideològiques, havien fet amistat. A Sant Hilari va viure un incident pocs dies després del 18 de juliol quan, segons que sembla, elements del comitè d'Osor, arribats a la vila, trencaven als aparadors d'una pastisseria a la plaça de l'Església i ell els increpà. Ja es va adonar que la situació era incontrolable. Com altres republicans, demòcrates i liberals van quedar atrapats entre la violència dels colpistes i la de l'explosió revolucionària que hi va fer front aquelles mesos i que comportà injustícia, destrucció i assassinats.

Culi, amb l'esposa i la filla, va marxar a la Savoia, als Alps francesos, concretament a la vila balnearia d'Aix-les-Bains, on tenien uns amics catalans, per a fer-hi, segon creien en aquell moment, una estada curta. Aviat, però, en allargar-se aquella estat de coses, van haver de buscar feina. La seva esposa Elsa, que havia estudiat la carrera de violí a Buenos Aires i l'havia perfeccionat, en venir a Europa, en una prestigiosa escola de Brussel·les, va aconseguir que la contractessin, a un preu ínfim, per amenitzar els berenars i els sopars dels clients d'un dels establiments balnearis d'Aix-les-Bains. Frederic no trobà res més que fer de vigilant nocturn d'un hotel. La seva situació econòmica fou precària durant aquells anys.

El setembre de 1939, en esclatar la Guerra Mundial, van considerar que no era prudent quedar-se en territori francès. Frederic, però, no podia retornar a Espanya –on la guerra

Carnet del col·legi d'advocats de Barcelona (1941)

Pati de Can Culí on es poden veure les plaques dels carrers "Fivaller" i "Francesc Macià" despenjades amb el canvi de règim i conservades simbòlicament pels Culí en la intimitat

havia acabat l'1 d'abril d'aquell mateix any amb el triomf de Franco— sense arriscar-se a represàlies, i es va traslladar al Principat d'Andorra, on romangué un parell d'anys fins a saber com evolucionava la situació. La família sí que tornà a Barcelona i s'instal·laren novament al pis de lloguer del carrer Balmes, que havien conservat gràcies a la permanència durant la guerra de dues minyones; la germana d'una d'aquestes estava casada amb un home de la nova situació i va poder impedir diversos intents d'apoderar-se del pis d'un considerat "rojo" per part d'escamots de falangistes.

Això sí, la tornada a Sant Hilari fou funesta. L'esposa de Frederic Culí, Elsa, va viure directament l'animadversió dels nous homes forts de Sant Hilari que la identificaven amb el marit, amb la República i l'Autonomia contra la qual havien fet la guerra i l'havien guanyada. L'hereu Tomàs Culí també havia marxat a França a l'inici de la guerra, el domicili familiar i els seus béns havien estat confiscats, i a la casa s'hi havia instal·lat la Falange local. Aquests fets van ser un experiència molt dolorosa per a la família durant anys. Més endavant Tomàs, afí a la Lliga abans de la guerra, recuperà els béns confiscats, que la família de Frederic heretaria en morir Tomàs el 1961 (i que mantingueren fins al 2003). Els Culí de Barcelona van tornar a visitar la població els estius en diverses ocasions, ja que Frederic, malgrat tot, no va deixar mai de sentir estimació per Sant Hilari i un gran desig de venir-hi.

Ara bé, el cert és que a mitjans els anys quaranta, en retornar Culí a Barcelona des d'Andorra, com que havia estat depurat de l'Ajuntament, va haver de guanyar-se la vida fora de l'administració, que li era vedada. El 1941 consta el reingrés al col·legi d'advocats de Barcelona, d'on era membre des de 1914. Va crear la Mutua de Empreses de Autóm-

nibus de Catalunya, un sector al qual ell i el seu germà Tomàs ja havien estat vinculats abans de la guerra. Com hem dit, Tomàs havia fundat el 1909 la companyia Hispano Hilarienca i Frederic formà part el 1931 de la junta directiva de la Cambra de l'Autòmnibus de Catalunya (Associació d'Empreses de Transports de Passatgers). Com tants altres catalans, vivia l'amarguesa no sols d'haver perdut la guerra i també les il·lusions i projectes de modernització dels anys 30 i de veure un país que reculava empobrit i esclafat per la repressió, sinó també d'haver de trobar alternatives de subsistència i de millorament professional i familiar en unes condicions adverses.

Ja els anys 50 van donar-se les condicions perquè la seva experiència com a administrativista es reconegués i va poder recuperar un lloc de funcionari a l'Ajuntament, ara al departament de Governació. Frederic Culí va morir a la ciutat de Barcelona el 27 d'abril de 1960 i la seva nota necrològica publicada a *La Vanguardia* l'endemà 28 d'abril per la família i per la Mutua de Empreses de Autòmnibus, de la qual era director, no deixava de ser un exercici de reivindicació de la seva figura al cap dels anys, de la qual no quedava exclòs el seu vincle permanent amb Sant Hilari:

"El Ilustrísimo señor Don Federico Culi Verdaguer, doctor en derecho, jefe letrado de la Sección de Gobernación del Excmo. Ayuntamiento de Barcelona, *Officier d'Académie* de la República Francesa, fundador y secretario de la Mutua de Empresas de Autòmnibus de Cataluña, consejero del Servicio Municipal de Pompas Fúnebres, ex director general del Timbre y Monopolio, Hijo predilecto de San Hilario Sacalm, ha fallecido, habiendo recibido los Santos Sacramentos y la Bendición Apostólica. (EPD)"

Narcís Figueras Capdevila (UOC)
Investigador del Centre d'Estudis Selvatans

Bibliografia

- ARBÓS MARÍN, Xavier, "Els inicis del dret públic contemporani a Catalunya", *Revista catalana de dret públic*, núm. 41 (2010), p. 21-58
- CALVO CALVO, Lluís, *El "Arxiu d'Etnografia i Folklore de Catalunya" y la antropología catalana*, Barcelona, 1991, p. 126.
- FIGUERAS CAPDEVILA, Narcís, "Mn. Antoni M. Alcover a les nostres terres. Anada a les Guilleries i a Sant Hilari Sacalm (maig de 1909)", *Quaderns de la Selva*, 15 (2003), p. 227-238.
- FIGUERAS CAPDEVILA, Narcís; LLINÀS POL, Joan (coord.), *Homes i dones de la Selva. Diccionari biogràfic*. Santa Coloma de Farners, 2012 [s.v. "Culí i Verdaguer, Frederic"]
- MADRIÀ i GUITART, Laura, *L'educació pública a Sant Hilari: de la llei Moyano a la llei Palasí*, Treball de Recerca de Batxillerat. IES A. Busquets i Punset (Sant Hilari Sacalm). Tutora: Anna Burrassó. Premi Josep Moragues 2007.
- PONCE SOLÉ, Juli; MOLTÓ DARNER, Josep M., *Dret, juristes i gestió pública a Catalunya. Lectures de dret públic català. Lectures seleccionades amb motiu del centenari de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya*. Barcelona, 2012.
- POLO MARTÍN, Regina, *Centralización, descentralización y autonomía en la España constitucional*. Madrid, 2014.
- SARRION GUALDA, Josep, *Història de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya (1912-1939)*. Barcelona, 1982.
- SERRADESANFERM VALLS, Àngel, "Els cotxes de línia. La Hispano-Hilarienca", *Revista de Girona*, 167 (nov.-des. 1994), p. 98-103.
- SERRADESANFERM VALLS, Àngel (text); BOSCH, Salvador (fotogr.), *Sant Hilari Sacalm. Imatges de la primera meitat de segle*, Sant Hilari Sacalm, 2001.

El periple d'un home de Sant Hilari que hagué d'anar a la "Guerra" l'any 1937...

És transcripció d'un text escrit a mà i en el seu català de l'època.

"El dia 28 de juny de 1937 vaig ser cridat a files i entrava al quarter el 3 de juliol, a Girona. Ens destinaren des de Girona a Mataró i durant el trasllat ja notava els primers efectes de la guerra. Resulta que un "barco" feixista estava bombardejant la costa.

En l'estada al citat quarter de Mataró, patíem el primer bombardeig de l'aviació enemiga, amb nefastes conseqüències. Des d'aquí, el 3 d'agost ens traslladaven a Binéfar, a Osca, on quedaria incorporat a la 15 Brigada mixta, 1r Batalló, 3ª Companyia. Aquí només hi passaria 7 o 8 dies i després aniria a intendència.

Tanmateix, sortíem el 25 d'agost cap a Belchite, ja que era on es feia una ofensiva per part nostra, republicana. Nosaltres quedàrem allotjats a Lacata (Saragossa). D'aquí sortíem el dia 12 de setembre i va ser durant l'estada a aquesta població que vaig sentir els primers trets de l'artilleria de terra.

Quan abandonàvem l'indret diuen que ens traslladen a Zuera (Saragossa) fins el 16 en què ens portaren a la Puebla de Albornó, que seria on escoltaria els primers trets de fusell. D'aquí passaria a Letunia i a les tres setmanes retornava a Zuera, fins el 9 de març de 1938. Era un anar i venir, uns trasllats d'un lloc a un altre. El mateix dia 9 tornàvem sortir corrent degut a que els feixistes feren una ofensiva en la que arribaren a Xerta, de Tarragona, en una retirada d'uns 90 km.

Quan seria més o menys el 25 de març anàrem a Monzón per tal d'intentar aturar l'avenç enemic, que per aquí també ens feia recular cap a Ciurana (Lleida) després de passar per Binéfar, Castellar i Agramunt.

A cada poble hi solíem estar un parell de dies i ens retiràvem quan teníem l'enemic molt a prop.

Pel que fa a l'aviació enemiga, cada dia podíem parlar de cinc o sis atacs. El més fort va ser a Agramunt, on hi contàrem 36 aparells en combat. Aquí jo estava amagat en un paller i vaig quedar colgat de palla i terra a no poder més.

Ara bé, al 14 d'abril m'enviaren al 1r Batalló de la 3ª Companyia, per falta d'homes, ja que en la retirada la meitat s'havien perdut i el que no era mort l'havien fet presoner o havia desertat. El dia 20 del mateix mes em destinaren a la columna d'abastament, del batalló ubicat a Santa Mª de Marçà i el 10 de maig era a Os de Balaguer, on solament hi teníem el magatzem i la nostra posició era a Figueruelas. El 19 de juny del 1938 em concediren uns dies de permís, fins el 28, per integrar-me posteriorment en el mateix lloc de campanya.

El 13 de juliol érem rellevats per una altra brigada. Nosaltres descansàrem a Faradada fins el 21 en què ens portarien a Prades i posteriorment a Mongai, per acabar a Tàrrrega el 25. El 15 d'agost érem a Palau d'Anglesola. Durant aquests dies ens desplaçàvem a peu i solíem caminar uns 25 km diaris. Després de tres dies el batalló ha d'anar a Vilanova de la Barca, on férem una ofensiva, per part nostra que va fracassar completament. Del nostre batalló, integrat per 600 homes en quedaven la meitat. Les operacions duraren fins el dia 14. Jo sempre vaig estar a la rera guarda, per custodiar i protegir uns aparells.

D'aquí ens traslladem a Bellvís, on restarem fins el dia 22. D'aquí a Arcs, en una segona línia, i així fins el sis de setem-

bre que érem a Cubells d'on sortíem el 6 d'octubre. Com que va morir el comissari de la Brigada, ens enviaren al batalló de fortificació i de retorn a Bellvís, cap a Ybars i en direcció al Pirineu, a l'ermita de Sant Joan de l'Erm, a tocar la frontera d'Aragó; amb tempestes de pluja i neu.

Ens portaren a Organyà fins el dia 12 i cap a Pujals, fins el 25 que arribàrem a Tudela de Segre, on tinguérem un gran combat contra els feixistes perquè havia començat la gran ofensiva franquista a Catalunya.

Passàrem cap a Juneda el 26 i el 27 a Torregrossa. També l'ú de gener de 1939 érem a la serra de Granadella on es lliuraren forts combats. El dia 2 ens trobàvem a primera línia de foc i tinguérem un total de 200 baixes. Ara començava una retirada de cames ajudeu-me. Cap a Prades, la Morera del Montsant, Cornudella, Ciurana de Falset, Borges del Camp, Reus, Perafita...

Estàvem ja en desbandada i arribàrem a Catllar. Aquí vaig figurar com a presoner de guerra. Durant vuit dies estigué sense dependre de ningú, fins el dia 22 en què, finalment, em vaig presentar a Tarragona. Aquí m'instal·laren, en un convent de carmelites, en el quarto dels oficials, incomunicat dels demés soldats. Una setmana més tard estaria al camp amb els altres. Aquí hi vaig passar dos mesos, fins el 21 de març en què em portaren l'aval. El dia 23 sortia en llibertat.

Josep Andreu Solà, 6 d'abril de 1939

És un exemple del que van haver de fer molts homes de Sant Hilari i de Catalunya, per suposat. Deixar el seu poble per anar a lluitar amb poques garanties d'aconseguir gaire res, amb molta desorganització i manca de preparació i d'interès. És el periple, a tall de recopilació, d'un de tants en una guerra incivil i devastadora, que ens portà a un llarg període de "foscor", misèria i desigualtat en tots els aspectes.

En aquest cas concret es viu el conflicte en la zona entre Aragó i Catalunya en moments en què es produiran intents, tant per un cantó, com per l'altre, d'ocupar posicions a l'enemic. La batalla de l'Ebre posarà punt i final a la resistència republicana, amb el resultat que ja coneixem. Sortosament, en Josep Andreu, el protagonista, va poder tornar a casa.

Entrevista a Jordi Pasqual

En Jordi Pasqual, conegut popularment com 'l'alcalde d'estiu', va néixer a Barcelona l'any 1939 i porta més de 45 anys estiuant a la capital de les Guilleries. La seva relació amb Sant Hilari comença quan ell era jove i, cada estiu, quan arriba el juliol, en Jordi prepara les maletes per instal·lar-se a un poble on, segons ell, se sent molt estimat.

Vostè no es perd un estiu a Sant Hilari.

No. Ens en va parlar un amic de la família i nosaltres no ho coneixíem, però quan vam venir per primer cop ja no vam deixar de fer-ho. És un poble tranquil, ple de natura i amb molt bona gent.

Com ha viscut aquests 45 anys d'estiuant a Sant Hilari?

He notat molts canvis. Moltes cases i construccions noves, i sembla que ara no hi ha tanta gent com hi havia fa uns anys al poble.

Tot i aquests canvis, vostè no ha canviat mai d'hostal des que ve al poble.

No, la Fonda Rita m'ha acollit molt bé des que vaig arribar. S'hi menja molt bé i són com la meua família, quan vinc em sento com a casa, em tracten com un fill.

Com són els seus estius a Sant Hilari?

Si fa bo, passejo per l'entorn del poble. Me'n vaig a la Miranda, a la Font Vella, a la Font del Ferro. I també aprofito per col·laborar amb el rector i ajudar-lo en tot el que necessita.

Suposo que per això el coneixen popularment com l'alcalde d'estiu.

Exactament, m'agrada molt aquest nom. És maco que la gent et tingui estima i confiança, i que valorin les feines que un fa.

Jordi, vostè fins i tot ha arribat a viure un parell d'anys a Sant Hilari. Com va ser, això?

Jo vivia a Barcelona, a sota el camp del Barça, però el meu pare va morir i jo em vaig posar molt malalt. Amb la mare i l'àvia vam decidir vendre el pis i venir a viure a Sant Hilari, va ser un canvi radical.

De què treballava?

Jo treballava d'enquadrador, però l'empresa va tancar. Després vaig començar a treballar en el sector de les sabates, però els metges em van recomanar que deixés la ciutat i aquesta feina, i em recuperés.

Per tant, Sant Hilari el va curar.

Totalment. Sant Hilari té un altre estil de vida completament diferent i em va anar molt bé instal·lar-m'hi.

Dos anys després, va marxar a viure a Santa Coloma. Què va passar?

L'àvia va morir dos mesos després d'instal·lar-nos a Sant Hilari, i un any i poc després, la mare. Em vaig quedar sense ningú, ben sol. A través del rector vaig aconseguir feina

com a conserge de la residència geriàtrica de Santa Coloma, i un dels requisits era que havia de viure allà. Per això, sense pensar-m'ho dues vegades, vaig decidir acceptar la feina i deixar el poble.

I ara ja està jubilat. Li agradaria tornar a viure a Sant Hilari?

No. M'agrada molt Sant Hilari però em fa l'efecte que tornar a viure-hi em costaria una mica. A Santa Coloma m'he adaptat molt, tinc les meves amistats i hi estic molt bé. De Santa Coloma em trauran amb la caixa, però, això sí, vull que m'enterrin a Sant Hilari, juntament amb la mare i l'àvia.

Tal i com parla de la seva mare i de la seva àvia, em dóna la sensació que sempre ha tingut una gran relació amb la seva família. Fill únic i solter tota la vida, és així?

Sí, però quan tenia poc més de 20 anys vaig viure una història d'amor, vaig tenir una xicota.

Expliqui-m'ho, això.

Es deia Montserrat, i ens vàrem conèixer al Liceu. Quan faltaven dues setmanes per casar-nos, ella va patir una embòlia cerebral i va morir de cop. Va ser molt dur, i des de llavors que no he volgut saber res més de dones.

Una història bonica però també commovedora. Tot i això, vostè sempre té un somriure per a tot i tothom. Com s'ho fa?

Què haig de fer, sinó? Intento agafar-me la vida amb filosofia i alegria, i col·laborar en tot el que puc. Faig de patge, ajudo a preparar les festes, dono un cop de mà al rector... M'agrada molt i penso que faig un bé.

No és estrany que l'any passat Sant Hilari li atorgués el reconeixement d'estiuant de l'any. Què va significar per a vostè aquesta distinció?

Em va fer molta il·lusió. Una alegria i una satisfacció molt gran. Sento que a Sant Hilari m'estimen i això em fa sentir molt orgullós d'aquest poble.

Si hagués de triar un paratge del poble, amb quin es quedaria?

Tinc bastants llocs preferits, però si n'haig de triar un potser diria la Font Vella. Anys enrere hi havia molt de moviment, allà, i és un espai molt bonic. També m'agrada molt la plaça Gravalosa, és preciosa aquesta plaça.

I si s'hagués de quedar amb una festa popular, quina escolliria?

A mi m'agradava molt la festa del Pla del Campaner, perquè es feien carreres d'oques i és una festa que atreia a molta gent.

Jordi, per acabar, quin és el seu desig per a Sant Hilari?
Només demanaria salut per a tots els hilariencs i hilarienes, i que continuï venint molta gent, que el poble s'ho val.

"Sento que a Sant Hilari m'estimen i això em fa sentir orgullós d'aquest poble"

Alba Martínez

Entrevista a Martí Anglada

Martí Anglada: *En Martí Anglada i Birulés s'ha convertit en una eminència en el periodisme català. Especialitzat en el periodisme internacional, ha fet de corresponsal per diferents mitjans de comunicació, i a destins com l'Orient Mitjà, Washington i Brussel·les. Tot i la seva trajectòria internacional, el periodista té una especial debilitat per la capital de les Guilleries. Des de ben petit que, quan arriba l'estiu, en Martí i la seva família fan vida a Sant Hilari. Avui passegem per un dels paratges del poble on, segons ell, recorda els millors moments de la seva infància.*

"Sant Hilari ha estat un referent en la meua vida"

Martí, on anem?

Anem al passeig de la Miranda, perquè actualment és el que més m'agrada de Sant Hilari. Un sempre tendeix a idealitzar els llocs com els ha conegut quan era petit, i el meu Sant Hilari de petit tenia la Miranda com el millor lloc per jugar, amb un prat amb vaques i una vista del Montseny extraordinària.

Vostè des de sempre que té un vincle molt especial amb el poble.

Sí, des de ben petit que hi passo tots els estius. Veníem a finals de juny i ens quedàvem fins a mitjans de setembre. Eren els millors mesos de l'any, no havia d'anar a l'escola, sempre a l'aire lliure, era tot natura. Tot el bonic que té la natura és a Sant Hilari.

65 anys que no es perd un estiu a les Guilleries.

Sí, sempre he mantingut un lligam amb aquest poble. Quan vaig fer 25 anys i vaig marxar de corresponsal, vaig venir poquíssim, però encara que fossin tres dies, m'hi acostava cada estiu. Sant Hilari ha estat un referent a la meua vida. Té una natura que l'envolta extraordinària, el poble queda enclotat i té uns voltants únics. És una meravella que vas pel món i poques vegades trobes. No he vist res que m'hagi recordat a les Guilleries voltant pel món.

De fet, l'estiueig a Sant Hilari comença amb els seus avis. Des de quan comencen a venir?

Van començar a venir a Sant Hilari l'any 1945 i jo vaig néixer el 1949, per tant, abans de néixer ja havia vingut i havia estat al poble. La meua àvia necessitava l'aigua de la Font Picant per al fetge, i des de llavors que no hem deixat de venir.

Mentre caminem per la Miranda li vénen al cap altres espais emblemàtics del municipi. Em confessa que encara és capaç de recordar-ne les seves olors.

Als anys 70 Sant Hilari va canviar, però els flaires dels llocs no se'n van així com així. La Font Picant conserva el mateix flaire que el que tenia, i la Font Vella i la Font del Pic continuen amb el mateix aire.

M'agradava molt el passeig de la Font del Ferro, també, però el dia que el van asfaltar, em vaig escandalitzar. Tinc a la memòria els verns d'abans, que feien una ombra magnífica.

Retrocedim en el temps i tornem allà on tot va iniciar-se. Quan en Martí era petit i començava a descobrir el món que l'envolta.

Recorda algun moment especial de la seva infància a Sant Hilari?

Casa meua és a la font del Ferro, i tenia molt a prop la piscina. Això era una gran comoditat. Quan era la Festa Major, venia la Principal de la Bisbal a fer un concert, i aquest és un dels primers concerts que he escoltat en la meua vida.

Què li agradava més dels estius al poble?

Hi ha dues coses que no oblidaré mai. Una és anar a menjar anissos a la Font Vella. Hi anàvem cada diumenge i unes senyorettes amb unes còpies, vestides de negre i un davantal blanc ens donaven anissos i aigua. I l'altra cosa que més em fascinava de l'estiu era el concurs de tallada de troncs. Els hilariencs tenien una traça i una velocitat en tallar troncs que em deixaven sense paraules.

Martí, hem parlat dels paratges de Sant Hilari, però parli'm de la seva gent. Com definiria als hilariencs i hilariencques?

Jo sempre els he associat al bosc. Sé que ara els hauria d'associar a l'aigua, però jo des de ben petit que els associava més a la fusta.

I vostè, què creu que ha aportat a Sant Hilari?

N'he parlat molt de Sant Hilari, jo. N'he parlat molt i en molts llocs diferents. És per això que la gent m'associa amb aquest poble, i m'agrada.

Alba Martínez

Quatre coses del barri de l'Hospital...

Aprofito l'avinentsa que un veí del barri de l'Hospital ens ha fet arribar una fotografia, d'un col·lectiu de familiars que hi viuen, amb motiu d'una festa de trobada que s'hi celebrà l'any 1982 per dir-ne quatre coses.

Un barri és un inicial grup de cases, més o menys disperses, que s'edifiquen en un indret concret, per uns motius determinats i que pot ser més o menys proper al nucli central de la població.

A Sant Hilari podem dir que tenim tres barris històrics, el més antic, el de l'Hospital, el del Petrinxo i el del Serrat. Moltes zones i carrers que s'han construït fora del nucli central del poble tenen un significat diferent al de barri. Són carrers i zones, com el pla del Campaner, camp de futbol, la piscina, la font del Ferro, carrer Sant Jordi i altres.

Sant Hilari té documentada l'església des de l'any 919 i durant tota l'Edat Mitjana va ser un nucli molt reduït de població, per diferents circumstàncies.

Ja els senyors medievals, com els Gurb, concedien molts privilegis a la gent de la zona, si venien a la sagrera o cellera –lloc i espai concret al voltant de l'església– per facilitar-ne el poblament.

El que serà el barri de l'Hospital, neix amb la ubicació al territori d'una senzilla edificació en un espai físic concret dedicada a gent amb necessitats sanitàries primàries i i manca de recursos humans. L'edifici, que en direm hospital, el trobem al lloc on fins fa poc hi havia l'escorxador municipal, a l'altre cantó de la riera de Vallicrosa. És evident que no ho hem de relacionar amb el que és avui un hospital. L'historiador F. Carreras i Candi el situa al s. XV.

En aquest indret hi estarà fins l'any 1786 en què serà traslladat a l'espai on ara hi ha l'actual ajuntament, al carrer

de la Rectoria. L'any 1787 hi passaren 10 homes i 9 dones i el 1788, 14 dones i tres homes. En certs casos es portaven malalts a l'Hospital de Vic.

L'any 1868 la comunitat de carmelites vedrunes s'instal·len a Sant Hilari i, entre altres coses, faran el servei assistencial als malalts de l'hospital i també ensenyaran.

Renovaran l'edifici i, fins i tot, hi construiran una capella, amb campanar d'espadanya, que estaria on ara hi ha el pati d'entrada a la casa consistorial. Les monges deixen el lloc quan el 1902 s'ubiquen a l'indret on estan ara, al "convent de les monges", gràcies a les cessions i donacions de la família Saleta. També la mateixa família Saleta vendrà, en molt bones condicions, el que era l'antic hospital i terrenys adjacents per a construir-hi la casa consistorial, que també tindrà una part dedicada a escoles.

El barri de l'Hospital mostrarà sempre un creixement molt lent, per a moltes raons. Creixerà força al segle XVIII, en què s'hi instal·laran famílies vingudes de masoveries de les cases de pagès dels voltants. Així ho indiquen les moltes llindes dels portals de les edificacions, que encara avui són visibles.

El lloc conserva certs encants que valdria la pena mantenir i millorar, com algun edifici, la font, portals... Potser, dins l'àmbit municipal, els verbs més idonis, serien adecentar, adequar i rehabilitar, perquè hi ha indrets que ho necessiten, com el darrera d'algunes edificacions.

Seria bo donar més dinamisme al barri, per aconseguir una altra i millor imatge de l'antic barri de l'Hospital.

Àngel Serradesanferm

1982. D'esquerra a dreta i de dalt a baix. J. Comas, M. Estefanell, J. Clopés, "Antonio", "Petra", R. Jurado, C. Coll, M. Villacrosa, Ll. Rossell, "Josefa", D. Prat, "Rosaria", E. Clopés, I. Pallarols, J. Panella, D. Suñé, J. Coll, R. Busquets, M. Busquets, N. Mateu, J. Mateu, "Toni", F. Àvila, M. Àvila. Fotografia cedida per Josep Villacroca

Festa Major 2014

Festa Major de Sant Hilari

QUI VE UN COP, VOL TORNAR-HI!

28, 29, 30 i 31 d'agost

Parròquia de Sant Hilari Sacalm • FESTA MAJOR EN HONOR A SANT JOAN BAPTISTA

Dijous, 28 d'agost	A 2/4 de 6 de la tarda: REPIC DE CAMPANES
Divendres, 29 d'agost	A les 12 del migdia: MISSA SOLEMNE CONCELEBRADA . Cantarà La Coral Mixta "ELS NOIS ALEGRES". Avís: El vespre no hi ha missa.
Dissabte, 30 d'agost	Missa per tots els difunts de l'any.
Diumenge, 31 d'agost	Misses a les 11 del matí i a les 7 dl vespre.

Programa d'actes

DIUMENGE 24 D'AGOST

Matí a les 12	Entrega de premis del magnífic Concurs de pesca de Festa Major. Plaça Moragues.
Tarda a les 6	Audició de sardanes amb la cobla Ciutat de Mataró a la plaça Gravalosa.
Nit a les 10	Directament des del sud d'Àfrica ens arriba el Grup KASAMA de Zambia. Danses tribals i molt de color. Al Teatre Catalunya. Entrada gratuïta.

DILLUNS 25 D'AGOST

Nit a les 10	Cinema a la fresca amb la visualització del documental "El General Moragues, l'heroi oblidat", i a continuació pel·lícula per a tots els públics. A la plaça Moragues.
--------------	---

DIMARTS 26 D'AGOST

Nit a les 10	Concert amb el cantautor TONI SUBIRANA (veu i guitarra). A la plaça Jacint Verdaguer.
--------------	--

DIMECRES 27 D'AGOST

Matí a les 11.	Jornada lúdica i campionat de waterpolo. Programes a part.
Tarda a les 7	Exhibició d'arts marcial a càrrec de NICO IBÁÑEZ. Seguidament espectacle de dansa del grup local Iria&Bea. Plaça Moragues.
Nit a les 10	Musical "EN JAUMET, LA JOGUINA DE SANT HILARI" amb la coral local ELS NOIS ALEGRES. Al Teatre Catalunya. Venda d'entrades a Can Rovira i a guixeta. Preu: 8€

DIJOUS 28 D'AGOST

Tarda a les 6	Comença la Festa Major amb el grup d'animació LA GRAN FAMÍLIA-FADUNITO , a la plaça Jacint Verdaguer.
Tarda a les 6:30	Pregó de Festa Major a càrrec de L'ESCOLA GUILLERIES en commemoració del 75è aniversari. A la plaça de l'Església.
A continuació	Lliurament de premis del Concurs de fotografia per la portada del programa de Festa Major, del 3er Concurs de fotografia Visios Embruixades i del Concurs d'engalanament de façanes.
En acabar	CORREBARS pels bars del centre del poble. Begudes i tapes. Inici a la plaça Jacint Verdaguer. Organitza Carro del Mam. Venda de tiquets a Can Rovira.
Tarda a les 8	Partit de futbol de Festa Major amb el C.E. SantHilari-C.F.Roda de Ter.
Nit a les 11	Correfoc de Festa Major amb la colla de diables Guillables. Enguany canviem el recorregut:

Plaça Moragues, C/Rocosa, plaça Dr. Robert, plaça Porxada, C/Valls, C/Vic, plaça Església, C/Rectoria, plaça Ajuntament.

En acabar
Nit a partir de les 11:30

Ball amb l'orquestra Montecarlo a la plaça Moragues.

A la zona de **BRRQS**, actuació de les bandes locals **Free Taxis**, **Gwrando newproject**, **Domination**, **La República Rumbera**, i del DJ local **Edward X**.

DIVENDRES 29 D'AGOST

- Matí a les 11 Entrenaments de **Tir al plat**, i a les 4 de la tarda, **tirada local a la Bòbila**.
- Matí a les 11:30 Vine a la **cercavila amb els gegants i capgrossos**. En aquesta ocasió els podràs veure acompanyats del grup **LA SINFOROSA**.
- Seguidament **Espectacle infantil amb VIRIVIROM TRIO**. A la plaça Jacint Verdaguer.
- Tarda a les 4 **Dirty Games 2014**, **3a Gimkana marrana**. **Jocs, fang i Dj**. Amb la col·laboració de Carro del Mam. A la plaça Guillerries. Programes a part.
- Tarda a les 4 Tradicional **Campionat de botifarra** a la plaça Gravalosa. Organitza Penya Barcelonista.
- Tarda a les 5 **Concert de Festa Major amb l'Orquestra LA PRINCIPAL DE LA BISBAL**. Al pavelló d'esports. Entrada gratuïta.
- Tarda a les 7 **Sardanes amb la cobla Ciutat de Girona i ball de gegants**. A la plaça Jacint Verdaguer. Patrocinat per Ricard Moragues i fills.
- Tarda a les 8 **Cine club**. **Projecció de la pel·lícula "El bosc"**, a l'Hostal Fugarolas. Organitza Excèntrica.
- Vespre a les 9 **Concentració de colles amb la batukada de la Banda d'en Pere Botero**. Inici a la plaça Gravalosa.
- Nit a les 12 **Gran Ball de Festa Major amb l'orquestra LA PRINCIPAL DE LA BISBAL**. Al pavelló d'esports.
- Nit a les 11:30 A la zona de **BRRQS** concert amb **EL PAYO CALAMBRE**, **JUANTXO SKALARI AND THE RUDE BAND (EX SKALARIAK)** i **ANIMAL DJ'S**.

DISSABTE 30 D'AGOST

- Matí a les 11:30 **Cercavila amb els gegants i capgrossos i grup d'animació LA VINC BAND**.
- Matí a les 12:30 **Espectacle infantil amb EL PROFESSOR KAROLI**. A la plaça porxada.
- 33a Baixada de carretons, la més antiga de Catalunya**.
- Tarda de 3 a 4 **Carregada de carretons** a la plaça de Cal Ros i carrer Dr. Morales.
- Tarda a les 5 **Ambientació amb la banda SELVAMAR**.
- A les 5:30 **Inici de la baixada**.
- Seguidament **Ball de l'aigua amb Dj Eduard X**. A la plaça Moragues.
- Tarda a les 7 **Sardanes amb la cobla LA PRINCIPAL DE CASSÀ** A la plaça Jacint Verdaguer.
- Nit a les 9 **Cançons de taberna i sopar popular**, a l'Hostal Fugarolas. Organitza Excèntrica
- Nit a les 12 Recorda vells temps amb **ABBA TRIBUTE**. Al pavelló d'esports. Preu: 3€ a guixeta.
- Nit a les 11:30 A la zona de **BRRQS** concert amb **GERMÀ NEGRE**, **RAGGATUNNING I DJ BORJA NICOLAU (FLAIX FM)**

DIUMENGE 31 D'AGOST

- Matí a les 10 **Exhibició de puntaires**. A la plaça Gravalosa. Acte patrocinat per Pastisseria Masó.
- Matí a les 12 Mulla't al **ball de l'escuma animat pels 3/4 DE QUINZE**. A la plaça Moragues. Patrocina Estació de Servei BP.
- A les 12 del migdia **Concert de música clàssica a càrrec de MOANA QUARTET**, amb l'artista local Laura Madrià, a la plaça Jacint Verdaguer.
- Tarda a les 5 **Teatre de titelles**, a l'Hostal Fugarolas. Organitza Excèntrica.
- Tarda a les 7 Grup de **teatre Centre d'Arbúcies amb l'obra POLÍTICAMENT INCORRECTE**. Al Teatre Catalunya. Preu: 8€
- Nit a les 10 No et perdís el **Fi de festa amb l'espectacle de llum i so LLUMINÀRIA** que ens porten nom. A la plaça de l'Església.
- A continuació **Gran cantada d'Havaneres i rom cremat amb els PESCADORS DE L'ESCALA** a la plaça Jacint Verdaguer.

Durant els dies 29, 30 i 31:

Xarangues pels carrers del poble amb el grup La Almunia.

Trenet Turístic. Punt de sortida c/ Dr. Morales. Gratuït. Programes a part.

NOTES: Durant els dies 30 i 31 podreu gaudir de la fira de mostres de tradicions catalanes a la plaça Gravalosa. Venda d'entrades: teatre (8€ anticipada i guixeta), ball (5€ guixeta), concert ABBA (3€ guixeta), Musical "En Jaumet, la joguina de Sant Hilari" (8€ anticipada i a guixeta), correbars (14€ anticipada, fins el dijous a la tarda). Les entrades anticipades i els etiquets del correbars els podreu adquirir a Can Rovira.

L'organització es reserva el dret de modificar el programa si causes imprevistes ho motiven.

ORGANITZEN: les regidories, la comissió de festes i la comissió de barraques.

PATROCINA: Ajuntament de Sant Hilari, Font Vella, Font d'Or, Ricard Moragues i fills, Pastisseria Masó, Gritecsa, Recumas, Estació de servei BP.

Activitats i notícies de Sant Hilari durant el 2013-2014

AGOST 2013

- Carme Creixans guanya el concurs de pintura per la portada del programa de la Festa Major. S'exposen les obres presentades a Can Rovira.
- Visita a la Font Picant i al centre Aqua. Àrea de Medi Ambient i Sostenibilitat.
- Festa del carrer Joan Serras. Veïns del carrer.
- Concurs de pesca. Societat de Pesca Esportiva La Gorga.
- Audició de sardanes amb la cobla Mediterrània i amb la cobla Principal de Cassà. Àrea de Festes.
- Jornada multisportiva nocturna. Consell Esportiu Jove.
- Visita a la planta envasadora Font d'Or. Àrea de Medi Ambient i Sostenibilitat.
- L'hora del conte "Castells, bruixes i cavallers" a la Biblioteca. Àrea de Cultura.
- Torneig de pàdel 24h. Club Tennis Sant Hilari Sacalm.
- Planetari al centre Aqua i guaita d'estels. Àrea de Medi Ambient i Sostenibilitat.
- XXVII Festa de l'Estiujeant 2013. Jordi Pascual és nomenat estiujeant 2013. Àrea de Benestar Social.
- Festival de *country* amb "The Country Revil Farmers". Àrea de Festes.
- Taller de coets a la plaça Porxada. Àrea de Medi Ambient i Sostenibilitat.
- Partit de futbol C.E. St. Hilari-U.E. Seva. Club Esportiu Sant Hilari Sacalm.
- 26è aplec de sardanes amb les cobles Cuitat de Girona, la Flama de Farners i Bisbal Jove. Grup Sardanista.

Trobada d'instagrammers

Fira del Bolet

Pluja de globus de l'Associació de Comerç

Rally ClassicTardor

- 3x3 de bàsquet a la plaça Moragues. Club Bàsquet Sant Hilari.
- Fira de cerveses artesanes i festa de la Gerra. Isards per la Festa.
- Concurs de pesca de Festa Major. Societat de Pesca Esportiva La Gorga.
- Audició de sardanes amb la cobla Ciutat de Mataró. Àrea de Festes.
- Espectacle de dansa amb Jalmay Alto Flocor, de Perú, al teatre Catalunya. Àrea de Festes.
- Entrega de premis del concurs de pesca de Festa Major a la plaça Moragues i a continuació sardanes amb la Cobla Ciutat de Mataró a la plaça Gravalosa.
- Cinema a la fresca a la plaça Moragues. Àrea de Festes.
- Monòlegs amb Nando Massaneda a la plaça Jacint Verdaguer. Àrea de Festes.
- Espectacle de dansa amb els grups locals Coupé i sevillanes a la plaça Moragues. Àrea de Festes.
- Teatre, amb l'obra "Burundanga", al Pavelló. Grup de Teatre de St. Hilari.
- Obertura de la Festa Major amb el grup d'animació Shakin All Brass Band, a la plaça Jacint Verdaguer.
- Pregó de Festa Major a càrrec del Dr. Josep Arimany Manso, doctor en medicina, especialista en dermatologia i metge forense titular. A continuació, lliurament de premis del concurs de pintura per a la portada del programa de Festa Major, del 2on concurs de fotografia amb el mòbil "Visions Embruixades" i del concurs d'engalanar façanes.
- Partit de futbol de Festa Major C.E. St. Hilari-A.D. Guixols.
- Correfoc amb la colla de diables "Guillables" i a continuació ball amb l'orquestra Montecarlo a la plaça Moragues.
- A la zona de barraques, les bandes locals Doomination, Gwrande Newproject i els discjòqueis locals Victorh Dj i Gerard Expósito.
- Tir al plat a la Bòbila.
- Cercavila amb els gegants i capgrossos acompanyats de les girafes del grup Obsidiana i actuació del pallasso DuDu amb l'espectacle de carrer "El Niu".
- Dirty Games 2014, II Gimcana Marrana a la plaça Guillerries.
- Campionat de botifarra a la plaça Gravalosa.
- Concert de Festa Major amb l'orquestra Selvatana, al Pavelló.
- Sardanes amb la cobla Ciutat de Girona i ball de gegants a la plaça Jacint Verdaguer.
- Batucada amb la "Banda d'en Pere Botero" pels carrers del poble i concentració de colles a la plaça Gravalosa.
- A la zona de barraques concerts amb Brams, Skàndol Públic i el Dj Edward-X.
- Cercavila amb els gegants i capgrossos, amb el grup d'animació Batua l'Olla, i espectacle infantil amb Desastrussus Circus.
- 32a baixada de carretons, amb l'ambientació de la banda Selvamara.
- Ball de l'aigua amb el Dj Eduard-X, a la plaça Moragues.
- Sardanes amb la cobla "La Principal de Cassà".
- Presentació de la nova secció d'Excèntrica: Cineclub Acció! amb la pel·lícula Casablanca.
- Cançons de Taberna amb Ramon Manent, Guirigall i Jepi & Companyia, a l'Hostal Fugarolas. Excèntrica.
- A la zona de barraques concert amb els grups Pirat's Sound Sistema, versions amb l'orquestra "La Girasol" i Dj Marsal Ventura.
- Exhibició de puntaires a la plaça Gravalosa.
- Descàrrega d'Art i visita a les Habitacions de l'Artista de l'Hostal Fugarolas.
- Ball de l'escuma animat pels 3/4 De Quinze, a la plaça Moragues.
- Karaoke amb Dj. Bigfood, a la plaça Moragues.
- Espectacle de màgia amb el Mag Lari, al Teatre Catalunya.
- Ball de fi de festa amb Gerunda, al Pavelló.
- Assaig de cadena humana i estelada amb espelmes a la plaça Moragues.
- Demostració de tallada de troncs i feines del bosc a la plaça Gravalosa.
- Recital de "Fotopoemes", a la plaça Porxada.

EXPOSICIONS:

- Fotografia "El triangle sud de la Xina", a càrrec de Pere Moner, a Can Rovira.
- Pintura de Joan Mir, a Can Rovira.
- "Les plantes que es mengen, remeieres i fetilleres", al Museu Guillerries.
- Escaleta de versos Joana Raspall, graó a graó, a la Biblioteca.
- Fotografia "L'acolliment familiar", a la Biblioteca.

SETEMBRE 2013

- Inici XXVI Open Josep Masó de tennis. Club Tennis Sant Hilari.
- La residència engega un programa pioner d'atenció personalitzada a les persones grans.
- Festa Major de Santa Margarida de Vallors.
- Aplec de l'ermita Verge de Vallclara. Parròquia de Sant Hilari.
- Partit de futbol femení l'Estartit-St. Quirze. Club Esportiu Sant Hilari.
- Diada Nacional de Catalunya. Audició de sardanes amb la cobla principal d'Osona, arribada de la flama a mans d'esportistes locals, encesa del pebeter, ofrena floral a Josep Moragues i sortida de l'autocar cap a la Cadena Humana Via Catalana.
- L'hora dels més petits a càrrec de Bel Contes i club de lectura per adults: "L'Home de la maleta", a la Biblioteca.
- Concurs de pesca. Societat de Pesca Esportiva La Gorga.
- Festa Major del Pla de les Arenes. Parròquia de Sant Hilari.
- Taller de cistelleria amb Joan Farré. Àrea de Medi Ambient i Sostenibilitat.
- Marxa popular. Atletes de Sant Hilari.
- L'Hora del conte a càrrec de Dolors Arqué a la Biblioteca. Àrea de Cultura.
- Xerrada amb Ramon Solsona, autor del llibre "L'Home de la maleta" a la Biblioteca. Àrea de Cultura.
- Festa "Torna en Serrallonga". Cercavila de colles de balls d'en Serrallonga, conferència sobre el Bandolerisme Català, passejades en poni, concurs de ratafia, etc. Associació Torna en Serrallonga.
- Festa del Roser a Joanel. Parròquia de Sant Hilari
- Trobada d'instagrammers, "Instagram your city". Àrea de Cultura i Diputació de Girona.
- Trobada Inter-nacions de fotògrafs Nazioarteko Argazki Topaketak TIF-NAT. Excèntrica.
- Presentació del Servei Local d'Orientació Familiar. Ajuntament de Sant Hilari.
- Presentació NECat, Nova Esquerra Catalana, a la Sala Noble.

EXPOSICIONS:

- Pintura a càrrec de Joan Mir, a Can Rovira.
- Tapissos a càrrec de Raquel Masó, a Can Rovira.
- "Segle XVII i el Bandolisme a les Guillerries", a càrrec de Ricard Dilmé, al Museu Guillerries.
- Fotografia: "L'acolliment familiar", a la Biblioteca.

OCTUBRE 2013

- XVIII Clàssic tardor-II Challenge intercomarques regularitat clàssics. Sortida de la plaça Gravalosa. Penya Automobilista Sant Hilari.
 - La UVic, la UdG i l'Ajuntament de Sant Hilari creen la Càtedra AQUA.
 - L'Ajuntament instal·la panells informatius als barris on les entitats del poble podran anunciar les seves activitats.
 - Taller de Gospel. Àrea de Joventut.
 - Presentant Fight & Fitness, primer torneig Sant Hilari Sacalm, al Pavelló. Looqprakam Malgrat de Mar i Fòrum Fitness Blanes.
 - Inici de les classes de l'Aula d'Art i de l'Escola d'Adults.
 - Xerrada de barri: Barri de la Piscina. Àrea de Participació Ciutadana.
 - Pluja de globus farcits amb premis a la plaça Moragues. Associació de Comerç. Turisme de Sant Hilari Sacalm.
 - Cursa d'ultra resistència ultrabike. Besttrail SL.
 - Inici del club de lectura infantil, a la Biblioteca.
 - 61è Rally Costa Brava. Trams: Cladells, Osor, Collsaplana i els Àngels. Rally Clàssics.
 - Marató de pàdel "La Castanyada". Club Tennis Sant Hilari.
 - XII Fira del Bolet i la Micologia amb activitats diverses: rutes, cançons i contes, exposicions de bolets i tast de cuina del bolet a càrrec dels restaurants del poble, etc. Àrea de Medi Ambient i Sostenibilitat.
 - Il Trobada d'intercanvi de Plaques de Cava a la plaça Doctor Robert.
 - Motocròs MX al circuit dels Cortals. Motoclub Sant Hilari.
 - L'hora del conte a càrrec de Laura Rubio, a la Biblioteca.
 - Projectió amb cinefòrum del film "El Tren". Cineclub Acció!
 - Inici del Servei Local d'Orientació Familiar. Ajuntament de Sant Hilari Sacalm.
 - 132 donacions de sang a la Casa de Cultura. Germandat de Donants de Sang de Girona.
 - Caminada de Sant Hilari fins a la Font de la Formiga. Associació de Dones "La Violeta".
- EXPOSICIONS:**
- Fotografies "Endinsa't" a càrrec de Mònica Utjés, a Can Rovira.
 - "El segle XVII i el Bandolerisme a les Guilleries", a càrrec de Ricard Dilmé, al Museu Guilleries.
 - XXIX exposició de bolets a càrrec de la Societat Catalana de Micologia, a la Sala Noble.
 - "Els bolets: dibuixos, imatges i fotografies", al vestíbul del Museu Guilleries.
 - Espriu "Forma Guardada", a la Biblioteca.

NOVEMBRE 2013

- Xerrada-taller "Vols treballar a l'hivern?", a la Casa de Cultura. Àrea de Joventut.
 - XII Rally d'hivern Criterium Viladrau. RallyClassics.
 - Castanyada popular amb animació infantil. Àrea de festes.
 - XXXI cros de Sant Hilari-Circuit gironí de cros. Atletes de Sant Hilari, AMPA Guilleries i St. Josep i Consell Esportiu La Selva.
 - Concert "Tocs d'acordió" amb Ramon Watts i Esteve Vilarrasa.
 - Club de lectura infantil i per adults a la Biblioteca.
 - L'hora del conte "Roba estesa" amb Mireia Peña, a la Biblioteca.
 - Setmana Europea de la prevenció de residus. Àrea de Medi Ambient i Sostenibilitat.
 - Curs de manipulador d'aliments. Àrea de Promoció Econòmica.
 - Xerrada-col·loqui sobre el càncer amb Roser Bassó. Associació Sant Hilari Contra el Càncer.
 - Finals de l'Open de Tennis Josep Masó. Club Tennis Sant Hilari.
 - Dia Internacional contra la violència de gènere. Àrea de Benestar Social i Associació de Dones "La Violeta".
 - Projectió amb cine fòrum del film "Irma la douce" a l'Hostal Fugarolas. Cineclub Acció!
 - Mercat del vi i del formatge. Eixmedia.
 - Projectió de les pel·lícules "Jack el caza gigantes" i "Monstruos University" al cinema Catalunya.
 - Inauguració de la Càtedra d'aigua, Salut i Benestar, al centre Aqua.
 - La Generalitat reconeix el mestratge a Francesc Ripoll i Busquets.
- EXPOSICIONS:**
- Fotografia "Endinsa't" a càrrec de Mònica Utjés, a Can Rovira.
 - Fotografies d'Àfrica a càrrec de Montserrat Voltas, a Can Rovira.
 - "Bones pràctiques empresarials a la comarca de la Selva", a Can Rovira.
 - "Els bolets: dibuixos, imatges i fotografies", al vestíbul del Museu Guilleries.
 - "Els valors de la biblioteca", a la Biblioteca.

DESEMBRE 2013

- Projectió de la pel·lícula "Zipi Zape y el club de la canica" al cinema Catalunya.
 - Taller d'iniciació a la construcció del pessebre, als jardins de Can Rovira. Associació de Pessebristes Sant Hilari.
 - Club Patí Sant Josep: festival de Nadal-Marató de TV3, al Pavelló.
 - Concert solidari de Nadal pro Càritas amb les corals Nois Alegres i Amethysta.
 - Assistència al partit de futbol de la Selecció Nacional de Catalunya a l'Estadi Olímpic Lluís Companys. Sortida amb autocar des de Sant Hilari.
 - Gimcana de la SIDA. 24 Hores. Espai Jove.
 - Festa Major de Sant Andreu de Bancells.
 - Entrenaments motocròs Osona-Guilleries. Motoclub Sant Hilari.
 - Tornemi d'Hivern, a l'Hostal Fugarolas. Excèntrica.
 - Club de lectura infantil, a la Biblioteca.
 - L'hora dels més petits a càrrec de M. Helena Tolosa. Biblioteca i Àrea de Cultura.
 - Obertura dels llums de l'aves de Nadal i xocolatada popular. Àrea de Medi Ambient i Sostenibilitat.
 - Mostra del taller de Gospel a la Sala Noble. Àrea de Joventut.
 - Campionat solidari de tennis i pàdel mixta. Col·laboració amb la Marató de TV3 i Càritas Sant Hilari. Club Tennis Sant Hilari.
 - 1r Enduro BTT Sant Hilari Revolkin Exprés. Ça-Calm Exprés.
 - "Vine a fer la teva decoració per l'aves de Nadal solidària!", al centre Aqua. Col·laboració amb la Marató de TV3. Àrea de Medi Ambient i Sostenibilitat.
 - Parada solidària per la Marató de TV3. Associació de Dones la Violeta.
 - Núria Feliu recita poemes patriòtics. Festival en benefici de la Marató de TV3. Ajuntament de Sant Hilari.
 - L'Hora del conte: "Un Nadal ple de contes". Biblioteca i Àrea de Cultura.
 - 4t. Concert de Nadal de l'escola Guilleries al Pavelló. Escola Guilleries.
 - Pujada del pessebre a Sant Miquel. Forces, Forts i Fermes.
 - XVII Concurs de pessebres. Associació de Pessebristes.
 - Parc Infantil de Nadal: zona d'inflables, tallers, jocs, exhibicions de la Policia Municipal, Mossos d'Esquadra, Bombers i serveis, etc. Àrea de Joventut.
 - Concert de Nadal de l'Aula de Música i la Coral Infantil Petits Cantaires a la Sala Noble.
 - Festival de Nadal de patinatge. Club Patí Sant Josep.
 - Teatre, amb l'obra "Burundanga", al teatre Catalunya. Grup de Teatre de Sant Hilari.
 - Cagatió. Àrea de Festes.
 - Nadal a la piscina: jocs d'aigua. UFEC Sant Hilari.
- EXPOSICIONS:**
- "Reciclar-te" a càrrec de David Sánchez, a Can Rovira.
 - "Biodiversitat del Ter", al Museu Guilleries.
 - "Imatges antigues de Sant Hilari", a càrrec de Quim Turon, al vestíbul del centre AQUA.

Actuació de Els Nois Alegres a la inauguració de la Càtedra d'aigua

Encesa dels llums de l'arbre de Nadal

Cursa en BTT Exprés Guilleries

Felicitaçió de Nadal

Festa Torna en Serrallonga

Audició dels alumnes de l'Aula de Música

GENER 2014

- S'acaba la darrera fase de les obres d'ampliació de la Residència de gent gran.
- Carter reial i cavalcada de Reis. Àrea de Festes.
- Campament reial. Associació de Comerç.
- Nadal a la piscina: jocs d'aigua. UFEC Sant Hilari.
- 3x3 de bàsquet nocturn. Club Bàsquet Sant Hilari.
- Recollida d'avets de Nadal per a compost.
- Signa un vot per la independència, a la Sala Noble. Assemblea.cat.
- Entrega de premis del XVII Concurs de Pessebres a Can Rovira. Associació de Pessebristes de Sant Hilari.
- Cercavila amb motiu de la festivitat del patró de Sant Hilari. Àrea de festes.
- Club de lectura infantil a la Biblioteca.
- Taller de manualitats a càrrec de Maria Roquet. Associació de Dones La Violeta.
- L'hora del conte: 3x3 tria la teva aventura. Biblioteca i Àrea de Cultura.
- Club de lectura per adults. Biblioteca i Àrea de Cultura.
- Projectió amb cine fòrum del film "El Confromista" a l'Hostal Fugarolas. Cineclub Acció!
- 3r concurs d'aparadors de Nadal. Comerç i Turisme Sant Hilari Sacalm.
- Xerrada-col·loqui: "Educar emocionalment des de casa", a la Sala Noble. Àrea de Benestar Social.
- Concert amb el Sr. Mit, presentant el seu primer disc "juny, juliol i agost" a la Sala Noble.
- Càtering Solidari 12 mesos/24 causes solidàries" al Pavelló. Unitat Canina Gos.S.O.S K9.
- 75 aniversari del bombardeig de les tropes nacionals a Can Puntí, al centre històric del poble.

EXPOSICIONS:

- "Reciclar-te" a càrrec de David Sánchez, a Can Rovira.
- "Biodiversitat del Ter", al Museu Guillerries.
- "Imatges antigues de St. Hilari", a càrrec de Quim Turon, al vestíbul de l'AQUA.
- "Imatges d'aigua", a càrrec d'Antoni Pastor, al vestíbul de l'AQUA.

FEBRER 2014

- Inici del 2n Taller de Gospel. Àrea de Joventut.
- Els vigilants municipals detenen sis lladres en només 24h.
- El Síndic de Greuges de Catalunya a Sant Hilari. Ajuntament de Sant Hilari i Síndic de Greuges.
- L'Ajuntament obre el pressupost del 2014 als ciutadans. Àrea d'Hisenda.
- Concert de cambra d'alumnes de l'Escola de música de Vic a la Sala Noble. Àrea de Cultura.
- Temps de neu 2014: esquuada a la Molina. Consell Esportiu Jove i Àrees d'Esport i Joventut.
- Club de lectura infantil a la Biblioteca. Àrea de Cultura.
- Xerrada de barri: Barri del Petrinxo. Àrea de participació Ciutadana
- 141 donacions de sang a la Casa de Cultura. Germandat de Donants de Sang de Girona.
- Lliurament dels premis IV Concurs d'aparadors nadalencs de la Selva al Centre Aqua. Associació de Comerç i Turisme de Sant Hilari Sacalm.
- L'hora del conte: "Rei carnestoltes", a la Biblioteca. Àrea de Cultura.
- Projectió de l'audiovisual: "Els Pirineus, una gran travessa amb esquís". Grup excursionista Forces, Forts i Fermes.
- Esquuada Jove. Consell Esportiu Jove i Àrees d'Esport i Joventut.
- Hackathon d'emprenedoria: innovació per a joves. Àrees de Joventut i Promoció Econòmica
- Projectió amb cinefòrum del film "Ningú és perfecte", a l'Hostal Fugarolas. CineClub Acció!

EXPOSICIONS:

- "Imatges d'aigua", a càrrec d'Antoni Pastor, al vestíbul de l'AQUA.
- "Imatges antigues de St. Hilari", a càrrec de Quim Turon, al vestíbul de l'AQUA.

MARÇ 2014

- Carnestoltes infantil. Rua amb els Rossinyolets i espectacle amb Ralet Ralet, al Pavelló. Àrea de Festes.
- Marató Salvatge de les Guillerries: ½ Mataró i Guillerries Exprés BTT. Ça-Calm Express.
- Arrosada popular i ball de Carnestoltes. Casal de Gent Gran Can Blat.
- Presentació del mapa "Les Guillerries, 40 excursions", al centre Aqua. Àrea de Medi Ambient i Turisme.
- 17a edició de "Quan les mares es desmadren", al cinema Catalunya.
- Dia Internacional de la Dona Treballadora: sopar de dones, lectura del manifest i concert amb el Cor Lutiana. Associació de Dones La Violeta.
- I Jornada Territorial de Patinatge individual al Pavelló. Club Pati Sant Josep
- Caminada popular Oxfam Trailwalker 2014 (10 km). Forces, Forts i Fermes.
- Club de lectura infantil i l'hora dels més petits: "Bibliodonons a la Biblioteca". Àrea de Cultura.
- Presentació del projecte Zoomers i de l'aplicació per a tauletes i mòbils Sant Hilari Sacalm a la Sala Noble. Àrea de Joventut i Noves tecnologies.
- Marató de pàdel "la Calçotada". Club Tennis Sant Hilari.
- 8è Aniversari de la Piscina Coberta: festa aquàtica amb inflables. Sportgest.
- Aprèn a ballar sardanes al Casal de Gent Gran Can Blat.
- Conferència sobre el tricentenari a càrrec de Miquel Calçada, a la Sala Noble. Àrea de Cultura.
- Signa un vot per la independència. Assemblea.cat
- Club de lectura per adults a la Biblioteca. Àrea de Cultura.
- Projectió amb cine fòrum del film "Renoir". Cineclub Acció!
- Inici de l'any Moragues amb la commemoració del monument al general Moragues, obra de l'escultor Domènec Fita. Àrea de Cultura.

Xerrada del barri del Petrinxo

EXPOSICIONS:

- "Imatges d'aigua", a càrrec d'Antoni Pastor, al vestíbul de l'AQUA.
- "Imatges antigues de St. Hilari", a càrrec de Quim Turon, al vestíbul de l'AQUA.

ABRIL 2014

- Pas del 1r Rally Girona Històric.
- Josep Masó guanya el concurs de Mones de Pasqua de la Selva.
- El govern redueix la quota dels habitatges de protecció oficial, a Sant Hilari (pisos de Can Culi).
- 1r torneig de Pàdel per Catalunya. Club Tennis Sant Hilari.
- La ràdio estrena una nova graella de programació amb nous programes i gairebé una trentena de col·laboradors.
- Concurs de Pesca al Pantà de Susqueda. Associació de Pesca La Gorga.
- 3h de resistència de Motocròs al Circuit dels Cortals. Motoclub Sant Hilari.
- Arrosada popular al Casal de Gent Gran Can Blat.
- Club de lectura infantil i l'hora del conte: sopa de pedres a càrrec d'Albert Estengre, a la Biblioteca.
- Sortida a Barcelona per fer la ruta guiada del General Moragues. Àrea de Cultura.
- Taller "descobreix claus per a trobar feina o fer-te emprenedor amb èxit", a la Casa de Cultura. Associació de Dones La Violeta.
- Ruta guiada "Passeig de bosc i aigua". Àrea de Medi Ambient.
- Concert Lux Aeterna a càrrec de la Coral Amethysta i la coral Laetare de Calella a l'Església Parroquial.
- Divendres Sant: fira artesanal i ruta guiada descobreix el Via Crucis.
- Presentació dels misteris i representació del Via Crucis Vivent pels carrers i places del poble.
- XIXè Concurs de Pintura Ràpida. Àrea de Cultura.
- Campament Romà amb els manies de Blanes.
- Espectacle-concert de bombolles amb la companyia Bubble Show al Teatre Catalunya.
- Concert de Gospel amb Tastet de Gospel i el Taller de Gospel de Sant Hilari, a la Sala Noble.
- Aplec Parroquial a Joanet.
- Revetlla de Sant Jordi: recital lliure per adults a la Biblioteca.
- Sortida a l'Open de Tennis Godó. Club Tennis Sant Hilari.
- Celebració de la diada de Sant Jordi a les escoles. Àrea d'Ensenyament i Joventut.
- Sant Jordi: recital lliure infantil i mostra de músics amb l'Aula de Música, a la Biblioteca.
- Xerrada nutricional: "Calci i vitamina D per ajudar a mantenir la salut òssia". Associació Dones La Violeta.
- Lliurament de premis del 7è concurs de Punts de Llibre a la Biblioteca. Àrea de Cultura.
- Tornemi de Primavera, a l'Hostal Fugarolas. Excèntrica.
- Aplec del Roser de Santa Creu d'Horta. Parròquia de Sant Hilari.
- 1r torneig infantil de pàdel. Club Tennis Sant Hilari.

EXPOSICIONS:

- "Diorames de la passió", a l'Església Parroquial.
- "Via Crucis Vivent", a Can Rovira.
- Punts de llibre del 7è concurs a la Biblioteca.

MAIG 2014

- L'Ajuntament impulsa el Programa Feina, amb 7 mesures per a la reactivació econòmica, una de les quals consisteix en una línia d'ajuts econòmics a nous comerços que s'instal·lin al centre del poble.
- Festa dels Tres Tombs. Organitza Associació Amics dels cavalls de Sant Hilari Sacalm.
- Xerrada sobre gestió empresarial: "Com posar en valor els punts forts del meu negoci", al centre Aqua. Organitza Àrea de Promoció Econòmica i Consell Comarcal de la Selva.
- Taller participatiu per la redacció del POUM al centre Aqua. Organitza Àrea de Participació Ciutadana i CAUM.
- Entrega de premis del XXXVII Concurs Literari de Narració Curta a la Sala Noble. Àrea de Cultura.
- Caminada a Joanet. Organitza Ass. de Dones La Violeta.
- Torneig de Primavera de Tennis masculí. Club Tennis Sant Hilari.
- 4a Trobada de punts de llibre. Associació de Punts de l'Aigua.
- Arrosada popular. Casal de la Gent Gran Can Blat.
- Club de lectura infantil a la Biblioteca. Àrea de Cultura.
- Excursió a Castelló d'Empúries. Casal de la Gent Gran Can Blat.
- Xerrada de barri: Barris del Futbol, Sant Jordi i Cal Sastre. Àrea de Participació Ciutadana.
- Aprèn a ballar sardanes. Casal de la Gent Gran Can Blat.
- Torneig de Tennis Taula al Pavelló. Club Tennis Taula Sant Hilari.
- L'hora del conte: Contes-xapa, a la Biblioteca. Àrea de Cultura.
- Xerrada sobre gestió empresarial "Petits negocis que se n'han sortit: i si jo ho provo?" al centre Aqua. Organitza Àrea de Promoció Econòmica i Consell Comarcal de la Selva.
- Taller participatiu per la redacció del POUM al Centre Aqua. Àrea de Participació Ciutadana i CAUM.
- Setmana de l'activitat física i l'esport: xerrada "Ser només pares", a càrrec de Pep Marí; tastets d'activitats esportives durant tota la setmana organitzades per diversos clubs i entitats del poble, i mercat de l'esport i el lleure.
- Entrega de la Medalla al Mèrit Esportiu a Joan Miralpeix, impulsor del futbol base a Sant Hilari, al Pavelló. Àrea d'Esports.
- Club de lectura per adults a la Biblioteca. Àrea de Cultura.
- Entrega de premis de recerca Josep Moragues a la Sala de Plens. Àrea de Cultura.
- Projectió amb cine fòrum del film "Les vacances de Mr.Hulot", a l'Hostal Fugarolas. CineClub Acció!
- Concert de KOP, Asot i Doomination, al Pavelló. Escorxadador Hardcore.
- El C.E Sant Hilari puja a 3a atalana.

Hackathon

EXPOSICIONS:

- "Pintures", a càrrec de William Joel Cruz, a Can Rovira.
- "Planeta Mòbil-Biologia Nano Cam: un viatge a la biodiversitat", al vestíbul del centre Aqua.
- "Pintures Aigua" a càrrec de DS León al vestíbul del Centre AQUA.
- "Oficis antics", a la Sala dels Roders del Museu Guillerries.
- Punts de llibre del 7è Concurs de Punts de llibre a la Biblioteca.
- "El petit príncep -70 anys de la primera edició" a la Biblioteca.

JUNY 2014

- Caminada al Mas Moragues, activitat programada dins dels actes de l'Any Moragues. Àrea de Cultura.
- Concert de l'Orquestra Jove de la Selva Big Band. Aula de Música de Sant Hilari.
- Concurs Instagram del mes de la salut amb l'etiqueta #salutSHS. Àrea de Joventut.
- Xerrada sobre gestió empresarial "Control de costos en temps de crisi: com ensortir-se'n". Àrea de Promoció Econòmica.
- Taller participatiu per la redacció del POUM: "Alternatives i estratègies en matèria d'habitatge, equipaments i espais lliures", al centre Aqua. Àrea de Participació Ciutadana i CAUM.
- Club de lectura per adults a la Biblioteca. Àrea de Cultura.
- Xerrada-col·loqui "De l'escola a l'institut", amb M. Helena Tolosa, a la Sala Noble. Àrea d'Ensenyament.
- 129 donacions de sang a la Casa de Cultura. Germandat de Donants de Sang de Girona.
- Festa de fi de curs dels Ensenyaments Municipals: Aula de Música, Aula d'Art i Escola d'Adults. Organitza Àrea de Cultura.
- Experiències-instal·lacions dels alumnes de l'Escola d'Art de Vic a l'Hostal Fugarolas. Organitza EART Vic i Excèntrica.
- Concurs de pesca esportiva.
- Motocross: Cursa MX Campionat ACCEMA al Circuit dels Cortals. Organitza Motoclub Sant Hilari.
- Aplec de l'ermita del Nen Jesús de Praga. Parròquia de Sant Hilari.
- Club de lectura infantil a la Biblioteca.
- L'hora del conte "Conta'm què hi pintes" a càrrec de Contes en Sol Major, a la Biblioteca. Àrea de Cultura.
- Sant Hilari acull la Copa Comarcal de Pàdel. Club Tennis Sant Hilari.
- Aplec de l'ermita del Padró. Parròquia de Sant Hilari.
- Audició de fi de curs dels alumnes de l'Aula de Música a la Sala Noble. Aula de Música.
- Festa de final de temporada del Club Patí Sant Josep, al Pavelló. Organitza Club Patí Sant Josep.
- Obertura de la piscina exterior. SportGest.
- Aprèn a ballar sardanes al Casal de la gent gran Can Blat.
- Audició de sardanes amb la cobla Genisenca a la plaça Gravalosa. Organitza Àrea de Festes.
- Inicis dels Campus Esportius. Organitza SportGest.
- Celebració de Sant Joan i festa de la Vellesa: cercavila amb gegants i caparruts pels carrers del poble i missa cantada per la coral "Els Nois Alegres". Dinar al centre Aqua, homenatge als avis que enguany celebren els seus 90 anys i ball amb David Magem. A continuació, concert de Festa Major a càrrec de la Coral Els Nois Alegres amb música en viu. Àrea de Benestar Social.
- Projecció amb cine fòrum del film "The Shining" (El Resplandor) a l'Hostal Fugarolas. Cineclub Acció!
- Torneig d'estiu Embruixat a l'Hostal Fugarolas. Excèntrica.
- Torneig Primavera de Tennis femení. Club Tennis Sant Hilari.
- Embruix 2014: taller de fer sabó, d'espelmes, espectacle de circ, fira artesana i esotèrica, l'hora del conte etc. Ruta de llegendes teatralitzada amb l'aquellarre final "Sàbat de bruixes, guilla que fuig!". Organitza Àrea de Cultura.
- Inicis de les activitats d'estiu: esplai, campus esportiu, aula d'art, cursos de tennis, pàdel...
- Debat sobre idees i valors en una jornada empresarial a Sant Hilari. Balneari Font Vella.
- Endesa fa una millora de la línia elèctrica a Sant Hilari.
- El cos de vigilants pot tramitar denúncies per faltes i delictes des de Sant Hilari i ja no cal desplaçar-se a Santa Coloma.

EXPOSICIONS

- Pintura i Dibuix a càrrec de Miquel Pescador i Àngel Martínez, a Can Rovira.
- Aigua en equilibri, al vestíbul del Centre AQUA.
- Exposició "Ètica Ètica", a la Biblioteca.
- Punts de llibre del 7è Concurs de Punts de llibre, a la Biblioteca.
- Exposició de fi dels treballs de l'Aula d'Art, a la Biblioteca.

JULIOL 2014

- L'espectacle "Sàbat de bruixes, guilla que fuig!", de l'Embrui 2014, es representa a Zugaramurdi.
- Dos hilarienys, Joan Comas i Antoni Barcelona, reben el diploma de Mestre Artesà.
- Cada dijous sardanes a la plaça Porxada. Àrea de Festes.
- Carme Porta guanya el 10è concurs de fotografia per a la portada del Programa de Festa Major.
- Marató de Pàdel d'estiu. Club Tennis Sant Hilari.
- Va Fira Estoc: degustació de sangries, d'embotits, desfilada de peninatats i maquillatge, etc. Associació de Comerç de Sant Hilari.
- Torneig de mini-tennis i finals de la lliga local de tennis. Club Tennis Sant Hilari.
- Concurs de pesca esportiva infantil-juvenil. La Gorga.
- Curs intensiu de patinatge. Club Patí Sant Josep.
- Torneig de futbol 7. C. E Sant Hilari.
- L'hora dels més petits: "Contes i tresors per a nadons", a la Biblioteca.
- Activitats aquàtiques, caminada i bicicletada nocturna. Consell Esportiu Jove i Àrees de Joventut i Esports.
- Benedicció de Sant Cristòfol i III Festa del Motor.
- Lligueta d'estiu de bàsquet 4x4. Club Bàsquet Sant Hilari.
- Festa del barri del Pla del Campaner i carrer Sant Jordi.
- Final del campionat de Catalunya Muay-Thai. RQ Team.
- Concurs femení de pesca esportiva. La Gorga.
- Concert amb l'Orquestra Ad-Hoc d'Holanda, a la plaça Porxada.
- Xerrada-resum dels tallers de participació del POUM, a la Sala Noble. Àrea de Participació Ciutadana.
- Mostra de teatre juvenil, a la Sala Noble. Àrea de Joventut.
- Cursa d'orientació nocturna. Consell Esportiu Jove i Àrees de Joventut i Esports.
- Ruta guiada d'en Jaumet, del poble i el seu entorn. Àrees de Medi Ambient i Turisme.
- Visita guiada a l'antic balneari Font Picant i a l'espai Aqua. Àrees de Medi Ambient i Turisme.
- Projecció amb cine fòrum del film "Amarcord", a l'Hostal Fugarolas. CineClub Acció!
- Trobada i exposició de motos històriques. Motos Històriques de Sant Hilari.
- Festa Major de Santa Creu d'Horta. Parròquia de Sant Hilari.

EXPOSICIONS:

- "Pintures a l'oli i acrílics", a càrrec de Marta Frigola, a Can Rovira.
- "Històries i herbes de bruixes", al Museu Guillerries.
- "Les fades de la Selva", al Centre Aqua.
- "Mostra de fotoperiodistes de Girona 2012", a la Biblioteca.

Conferència a càrrec de Miquel Calçada

Diada de Sant Jordi

Trenet Turístic

Homenatge a la Vellesa

Sant Cristòfol

Aplec de la Sardana

CiU de Sant Hilari

UN ALCALDE QUE VA PER FEINA

L'Albert Santaugini, en Santus, fa gairebé un any i mig que és alcalde. Va agafar l'Ajuntament en un moment complicat, però, amb l'ajuda d'un equip de govern sòlid, se n'està sortint, perquè, per sort, tenim un alcalde que va per feina: un alcalde que trepitja el carrer i que es fa amb la gent del poble; un alcalde proper que sempre escolta i que es mostra sensible als problemes i preocupacions dels hilariencs i hilarienes; un alcalde que pren decisions, encara que siguin difícils; un alcalde que gestiona els recursos públics amb rigor i responsabilitat; un alcalde que de-fuig proclames i grans promeses i que es concentra en la gestió diària; un alcalde a qui li apassiona el seu poble.

Així doncs, gairebé un any i mig després de la seva arribada a l'alcaldia, Sant Hilari és un poble net i endreçat –la prova més evident és que conservem la màxima distinció de Vila Florida–; un

poble que, malgrat la crisi, ofereix uns serveis públics de qualitat; un poble amb equipaments municipals ben gestionats –la piscina coberta ens costa menys diners gràcies al canvi d'empresa, que es va fer al gener–; un poble amb projectes de futur; un poble que es preocupa per la seva gent –el Programa Feina, impulsat per l'Ajuntament, ha fet possible que deu persones hagin trobat un lloc de treball en els dos mesos que fa que funciona–; un poble que és i vol ser, encara més, turístic –la nova zona d'autocaravanes, per exemple, ha servit per atraure un nou tipus de visitant–, i un poble que, quan arriba el moment, també sap passar-s'ho bé. I aquest moment ha arribat: són dies d'il·lusió perquè ja tenim la Festa Major aquí, amb una programació densa i de qualitat que ha programat amb tot detall, i amb gran dedicació, l'àrea de Festes de l'Ajuntament. Són dies per oblidar-nos dels problemes i dels maldecaps, per gaudir de tot l'esplendor d'una vila única com la nostra. Visca Sant Hilari! Bona Festa Major!

Partit Independent de Les Guilleries

POCS AVENÇOS I MOLTS REPTES PER AL FUTUR

Cada legislatura municipal té les seves particularitats i deixa rere seu unes conseqüències, un camí recorregut i uns resultats obtinguts. En el cas de la present legislatura, que acabarà el proper 24 de maig de 2015 amb unes noves eleccions municipals, per a nosaltres deixa moltes ombres al seu darrera, molts errors en la gestió, casos de corrupció sense cap voluntat d'aclarir per part del govern i molts reptes per al futur del nostre poble.

Començant pels errors de gestió i males actuacions municipals, la llista és llarga: nul·la voluntat de diàleg i col·laboració amb la resta de partits, com no voler fer les comissions de treball proposades pel PIG per tractar temes importants per al poble; aprovar un carril bici poc necessari i amb un traçat gens pràctic; fer pressupostos irrealistes amb partides d'ingressos inflades per poder fer inversions electoralistes; fer un museu (AQUA) enmig d'un polígon industrial, amb els pobres resultats de visitants que tots coneixem; nul·la revitalització turística i industrial, tan necessària per al poble; haver patit un cas de corrupció com el cas Manga i que els regidors actuals de l'equip de govern no intuïssin res del que estava passant a les seves pròpies regidories, malgrat que des del PIG ho repetíem en innumerables ocasions; que els mateixos regidors i actual alcalde no només no dimitissin en el seu moment sinó que, a més, no hagin volgut actuar en cap sentit sobre el cas Manga, tot i el

greu perjudici que n'ha patit el nostre poble; una caldera de biomassa adjudicada a dit, menystenint una vegada més els industrials del poble i, a més, sense escollir el projecte més beneficiós per a Sant Hilari, i un llarg etcètera que no tenim prou espai per reproduir.

Davant d'això, el futur del poble passa necessàriament per una regeneració. Des del PIG hem demostrat tenir un projecte sòlid i bones idees, i això ho referma el fet que l'equip de govern s'ha fet seves moltes de les propostes que sortien al nostre programa electoral. Seguim tenint moltes propostes per tirar endavant el futur del poble i en els propers mesos continuarem treballant per apropar-nos a un nou esdevenir, més transparent i participatiu, però també amb més activitat econòmica, amb un poble ordenat i net, més atractiu per al turisme i, en definitiva, una regeneració tant democràtica com d'idees que és imprescindible per tirar endavant amb els reptes que ens planteja el futur en els temps tan complicats que corren. De moment, i tot esperant un futur millor, us desitgem que passeu una molt bona Festa Major!

Esquerra Republicana de Catalunya

EUROPEES, CONSULTA I MUNICIPALS

Ens trobem en un moment crucial a la política, doncs els canvis i les tendències que semblaven immòbils estan canviant a un ritme trepidant. El 25 de maig **ERC guanyava les eleccions europees al nostre país**. Des de l'any 1936 Esquerra no guanyava unes eleccions a Catalunya. La nova conjuntura política a tots nivells fa que cada dia més gent s'acosti al nostre projecte, que també és el del país. Volem construir el "**nou país**" des de la base i deixar enrere els vicis del passat, essent un Estat on tothom compti des del minut zero.

Efectivament, ja **tenim a tocar la consulta del 9 de novembre** on hem de decidir si volem seguir formant part de la que s'entén com "*l'Espanya assimilada*" o bé una **nova República Catalana**. El temps ens està donant la raó, ja no serveixen les velles fórmules de "peix al cove" a tramont dita Tercera Via. Per fomentar el debat, des d'ERC Sant Hilari **hem realitzat diferents campanyes** per aportar més arguments al Sí-Sí. Hem realitzat dues conferències, la primera el mes de novembre amb el diputat al Congrés **Joan Tardà** i el diputat al Parlament **Sergi Sabrià**. La segona al març amb l'advocada i diputada al Parlament **Gemma Calvet**.

El proper 2015 hi haurà **noves eleccions municipals i ERC volem ser la força que contribueixi al benestar**, sense el clientelisme típic d'altres èpoques per part d'uns ni el dogmatisme d'aquells qui mai han trencat cap plat. Ens **cal foc nou, sense oblidar el passat**. Cal trepitjar carrer, escoltar la gent, més participació ciutadana, sense hipoteques, sense aquell paternalisme del "nosaltres ja ho farem per vosaltres". Posar la mirada vers l'horitzó de justícia social, el bé comú i la **governança**. Bona Festa Major!

ERC Sant Hilari

CUP Sacalm

SÍ, PER CANVIAR-HO TOT!

Ja ha passat un any des de la darrera Festa Major. Un any que ha canviat completament la situació política de Catalunya i del nostre poble. Per començar, i malgrat tots els casos de corrupció que hem viscut, a dia d'avui, encara es practica una política fosca, d'esquena al poble... En aquestes línies volem demanar a l'Ajuntament que pensi més en les persones, entitats i associacions del poble, i menys en les eleccions del pròxim any. Que no només se'ns permeti expressar-nos un cop l'any (o un cop cada 4, a les urnes). Perquè això ha esdevingut un sistema en el qual els partits polítics estan perdent tota la seva credibilitat i en la que una part de la societat, cansada i desmotivada, mira cap a una altra banda. Ens falten més motius? Moltes persones ja s'han posat a treballar. Aprenent dels errors és quan comença el canvi. Pel que fa al nostre país, des del 2009, quan es van realitzar les consultes per la independència fins a dia d'avui, hi ha hagut esdeveniments increïbles. Des de la manifestació de l'11 de setembre del 2012, passant per la cadena humana, els multireferèndums que es van dur a terme a desenes de municipis de Catalunya aquesta passada primavera... i tot això, amb l'ull posat al 9 de novembre i al referèndum per la independència del nostre país. Però el 9 de novembre no ha de ser el final de tot el procés, ans el contrari, ha de ser un gran començament. Per això des de la CUP diem sí: Sí al referèndum, Sí a la independència i Sí als Països Catalans. Un sí que ha

de servir per posar fil a l'agulla a la creació d'un país amb una democràcia real i participativa, on els afers importants es consultin al poble, amb un model social just per tothom, on prevalguin les persones per davant de la política d'aparador (la de fer inauguracions i sortir a les fotos) i del capital.

I aquesta democràcia que volem aconseguir ha de començar a nivell local, des dels pobles i ciutats. Però per arribar-hi es necessita la força de tots i cadascú de nosaltres, l'empenta d'una societat motivada, activa i compromesa. Per acabar només us volem animar a participar aquest pròxim 11 de setembre a omplir Barcelona i, el 9 de novembre al referèndum amb un triple Sí. Volem votar per la independència de Catalunya, per canviar-ho tot!

CUP Sacalm

Nova Esquerra Catalana

Quan crèiem que teníem totes les respostes, van canviar, de sobte, totes les preguntes.

Mario Benedetti

Per això va néixer NECat, el desembre de 2012. Primer per construir les respostes als nous reptes, i després per aplicar-les en un gran projecte estatal i municipal on la sigla que l'il·lustri sigui el de menys. Som nous, ho sabem. Així, vam intentar donar-nos a conèixer, el Setembre de 2013, amb la presència al nostre municipi del nostre president, Ernest Maragall, amb una conferència i un col·loqui on poguéssim discutir i opinar sobre els negocis que tenim com a país i com a poble. I és que no podem ser mers espectadors dels temps que en ha tocat viure. Sant Hilari no pot fugir d'aquesta realitat i hem de ser conscients del que vam ésser i som ara. No podem observar impassibles el patiment dels qui sofreixen al nostre municipi la duresa d'aquesta crisi que ens devora i amagar el cap sota l'ala davant de molts aspectes que ens afecten individualment i col·lectivament.

Ens hem aplegat un grupat de persones encesos de cor i esperit, que compartim un profund catalanisme, un tros de terra, de rius i de muntanyes, i convençuts que és precisament el fet que siguem nous el que ens dona el valor afegit per impulsar un nou procés a Sant Hilari que ens permeti afrontar els reptes i trobar tots plegats les solucions més urgents i necessàries pel context però també les d'un futur proper. Sempre amb voluntat constructiva, sense prejudicis ni complexos; assumint el

risc d'imaginar i construir nous escenaris, amb la ferma convicció democràtica que totes les raons i veritats conformen el mosaic del nostre país i poble. I així vam néixer, amb la certesa que no hi cap altra por que la por de no fer res, amb els ulls fixats en l'horitzó i amb la consciència que moltes gotes d'aigua fan un riu.

Per aquesta raó, recollim l'herència i l'experiència de totes aquelles persones que van lluitar i lluiten per Sant Hilari i alhora veiem a les noves generacions d'hilariencs/ques amb la força i l'empenta necessàries per mirar endavant i tornar al nostre poble el lloc que històricament li pertany i que mai hauria d'haver abandonat.

Nosaltres ja hem començat a treballar. I tu? Encara creus que és millor seure's al sofà i pensar "ja s'ho faran"?

Per més informació: <http://www.novaesquerracatalana.cat/>
Josep Manzaneres (675-097296) - Xavier M. Piqueras (600-318316)

Assemblea Nacional Catalana

assemblea.cat
SANT HILARI PER LA INDEPENDÈNCIA

Com cada any, arriba la Festa Major del nostre poble. Però aquest no és un any més i prou, aquest any és molt especial. A part de ser el tricentenari de la derrota davant de les tropes de Felip V, serà l'any que passarà a la història de Catalunya per dos grans actes: l'11 de setembre amb la V que omplirà la Diagonal amb Gran Via de Barcelona i el 9 de novembre amb el referèndum.

Després de 2 anys inoblidables, omplint el 2012 els carrers de Barcelona i les carreteres de Catalunya el 2013, ara toca fer-la més gran. Ara ens toca un últim esforç i l'11S us animem a sortir juntament amb tots nosaltres i omplir Barcelona amb la V, la V de Voluntat, de Volem, de Votar, de Victòria, de Vèncer.

I al cap de 2 mesos tindrem la celebració del referèndum sobre la independència de Catalunya. No serà fàcil, no serà un camí de roses però si tots sortim, si omplim les urnes de butlletes amb el SI+SI, ningú podrà negar-nos el nostre dret com a poble a ser el que volem ser. Cada dia que passa hi som més a prop, només ens cal un últim esforç.

Per això també us fem saber que necessitem voluntaris, tant per l'11 de Setembre com pel 9 de Novembre per a poder celebrar el referèndum. Si tens ganes de col·laborar amb nosaltres només falta que ens ho facis saber. Entre tots podem crear un país nou i ho tenim a tocar. Mai podran fer res davant d'un poble unit, alegre i combatiu!! Ens trobem l'11 de setembre i el 9 de novembre, no hi falteu! Visca la Festa Major de Sant Hilari i visca Catalunya lliure!!

ANC Sant Hilari Sacalm

La biblioteca de Sant Hilari organitza, durant el curs escolar, dos clubs de lectura, un per adults i un altre infantil. Els clubs de lectura tenen el propòsit d'oferir un espai per comentar llibres i descobrir nous autors. És una manera de compartir el plaer de llegir, primordialment solitari, individual i personal. El setembre tenim previst organitzar un altre club relacionat amb el teatre....però ja anirem informant.

El club de lectura d'adults va començar amb la inauguració de la nova biblioteca. És un grup molt consolidat, amb gent que participa des del primer dia, ara fa 6 anys. Aquest any, com a novetat, hem participat com a jurat del premi Crexells que atorga l'Ateneu Barcelonès i hem acabat el club amb el tradicional sopar poètic en una casa de pagès en un entorn privilegiat i un menjar a l'altura de les circumstàncies.

El club de lectura infantil Endrapallibres fa 4 anys que funciona. Es presta un llibre a cada nen o nena i a la data establerta ens reunim per opinar. Es preparen activitats i jocs per comentar l'obra i opinar què ens ha semblat. És

una bona manera per anar coneixent diferents tipus de llibres i incentivar el fet de llegir. A vegades trobar un llibre que t'agradi no és fàcil!

A l'octubre començarem una altra edició de l'Endrapallibres. S'hi poden inscriure nens i nens de quart a sisè de primària. Durant la primera trobada es repartirà el primer llibre i al cap de dos mesos ens tornarem a trobar. Es llegiran un total de 4 llibres durant el curs. És una activitat gratuïta amb places limitades. Per més informació passeu per la Biblioteca.

Tot l'equip bibliotecari us desitja una bona Festa Major i bones lectures.

Àrea d'Esports

Des de l'àrea d'esports ens continuem movent perquè la població de Sant Hilari tingui activitat física i esport cada dia a l'agenda.

Com tots sabreu, s'ha canviat l'empresa gestora de la instal·lació esportiva. UFEC ha fet durant 7 anys i mig una bona tasca. Ara, SportGest ha agafat el relleu amb l'objectiu d'optimitzar al màxim els recursos que pot oferir les instal·lacions i flexibilitzar l'oferta d'activitats i serveis per adaptar-les a les necessitats de la població.

Enguany, la programació de la 2a Setmana de l'Esport es va fer pensant en tres objectius: l'esport i els seus valors, la promoció de les entitats esportives locals i apropar l'esport a la població. Per parlar d'esport i valors, el psicòleg esportiu Pep Marí, habitual als mitjans de comunicació, ens va oferir una gran conferència sobre el paper dels pares en l'educació a través de l'esport. També es va entregar la 2a Medalla al Mèrit Esportiu a Joan Miralpeix, pel seu compromís amb l'esport, el poble i la seva gent.

En la promoció de les entitats, les patinadores locals del C.P. St.Josep i les campiones del món de patinatge del C.P.Olot ens van fer gaudir d'allò més en un festival que va omplir de gom a gom el nostre pavelló. En aquest mateix acte es va fer un reconeixement al 1r equip de futbol del C.E.St.Hilari i a les cadets del C.B.St.Hilari pels èxits aconseguits durant aquesta temporada.

Per altra banda, el Consell Esportiu Jove va organitzar una esqujada a la Molina que va tenir molt bona acollida, i ara a l'estiu, ha seguit programant activitats esportives per a tothom durant les nits dels dimecres. Cal remarcar la tasca

que fan aquests nois i noies per incentivar una altra opció d'oci, esportiu i saludable. I aquests no paren...

Un altre esdeveniment que està agafant força és la Festa del Motor, que aquest any, entre d'altres coses, ha servit per celebrar els 40 anys del Motoclub St. Hilari, una entitat que ha treballat molt perquè l'esport del motor estigui molt arrelat a la nostra població. Des d'aquí felicitar-los per aquest aniversari.

No voldríem acabar sense abans agrair la tasca que estan fent les nombroses entitats esportives i remarcar la importància que tenen en l'esport de Sant Hilari. Infinites gràcies!

I recordeu... Fer esport és fer salut!!

Bona Festa Major a tothom!

Aula de Música Municipal de Sant Hilari Sacalm

AULA DE MÚSICA DE SANT HILARI, UNA ACTIVITAT DIFERENT

Amb la música es fomenta la memòria, la creativitat, l'oïda, la veu, el ritme, l'estudi, la constància, la interrelació, l'autoestima, les emocions, la bona postura corporal, etc. Així ho corroboren experts en pedagogia, neurociència i psicologia. Ens preguntem: quines altres activitats engloben tants mecanismes pel nostre creixement intel·lectual i personal? Per això la música és diferent i incideix de manera tan global en l'educació.

A la nostra Aula de Música, fundada el 1978, es pot començar de ben petit, als 4 anys, fent una sensibilització musical amb la descoberta de tot aquest món sonor tan meravellós. Més endavant, entre 6 i 7 anys, els alumnes s'inicien en la pràctica de l'instrument, el cant coral i el llenguatge musical, cursant tot el grau elemental fins a 6è nivell, als 12 anys. A partir d'aquí es pot fer la prova d'accés a un pla professional al conservatori, o a un pla no reglat, més per gaudi personal. Quina altra activitat pot començar uns estudis professionals als 12 anys?

A l'Aula de Música no només fem les classes amb una programació reglada per ensenyament, sinó que anem més enllà, fent audicions trimestrals i concerts, trobades comarcals i intercomarcals, participem en orquestres i en

concursos a nivell provincial, en tallers i master-class amb professors de renom.

La música és diferent!

Montse Cufi

*Coordinadora de l'Aula de Música de Sant Hilari
Aula associada a l'Escola de Música de Vic (EMVIC)*

Oficina de Turisme Can Rovira

EL SICTED i la qualitat en el destí

El *Sistema Integral de Calidad Turística en Destinos* (SICTED) és un programa desenvolupat per la *Secretaria de Estado de Turismo*, que té per objectiu la gestió integral i permanent de la qualitat en un destí turístic. L'objectiu principal és aconseguir un nivell de qualitat homogeni en els serveis oferts al turista, millorant la competitivitat i la qualitat en la gestió de les empreses d'aquest destí. S'ha arrencat el projecte amb 7 empreses locals dels sectors hotelier, restauració, activitats de turisme actiu i l'Àrea de Turisme de l'Ajuntament. Com bé s'ha anomenat, es tracta d'un projecte permanent, que any rere any, esperem l'adhesió de noves empreses per treballar conjuntament amb aquests objectius.

Compromís
de Qualitat Turística

Per a l'empresa adherida, la implantació del projecte comporta una sèrie de beneficis i ajuda a:

- Ordenar i estructurar els processos de gestió de l'empresa en l'àmbit de: recursos humans, clients, comercialització, proveïdors i instal·lacions.
- Generar un sistema documental que aclareixi tasques i responsables.
- Orientar als responsables sobre la millora de les instal·lacions, en cas de ser necessari.
- Elaborar un pla de qualitat.
- Formació i assessoria tècnica.
- Procés d'avaluació anual.

En definitiva, es tracta d'un projecte que vol reconèixer l'esforç dels participants en el projecte a través dels distintius de "Compromís de Qualitat Turística".

Des de l'Oficina de Turisme Can Rovira, volem felicitar als empresaris que han treballat de valent aquest any per aconseguir la distinció i **encoratgem a la resta a formar part d'aquest projecte** i a treballar conjuntament per incrementar la satisfacció dels turistes que visiten el destí i aconseguir la seva fidelització.

Molt bona Festa Major!

Espai Jove

Des de la regidoria de Joventut seguim treballant amb la guia del Pla Local de Joventut 2012-2015. Aquest 2014 hem desenvolupat els projectes iniciats durant el 2013 i hem apostat per nous projectes com el "Sant Hilari Emprèn" previst per la tardor 2014

En aquest dos últims anys s'ha donat un nou impuls i un tomb a les polítiques de joventut, fent que els mateixos joves hilariencs fossin corresponsables en les decisions de les diferents activitats organitzades des de l'àrea de Joventut. Es van crear dues taules de joves, una de fins a 18 anys, anomenada "Consell Esportiu Jove" i l'altre "Motor Jove de Sant Hilari", per majors de 18, i amb el pressupost participatiu que se'ls hi va atorgar s'han pogut anar desenvolupant diferents activitats.

De les diferents iniciatives juvenils en destaquem les següents:

SALUT

- A principis del 2013 es va crear la Primera TAULA de SALUT de SANT HILARI, on hi havia representants de l'Ajuntament, del Col·legi Sant Josep, de l'IES Busquets i Punset, de la Policia Municipal, dels serveis socials, el tècnic d'esports, del CAP, de Joventut i de l'Oficina Jove de la Selva. Fruit d'aquestes trobades varen sorgir dinàmiques entre diferents àrees, com per exemple la de Joventut i Esport → Projecte Consell Esportiu Jove.
- L'ESPORTINIT és un projecte per promocionar la pràctica esportiva i els hàbits saludables, i una nova oferta d'oci alternatiu. Ho desenvolupa i lidera el Consell Esportiu Jove. Cada dimecres al vespre, durant els mesos d'estiu, es fa una activitat esportiva per a tothom.
- També cal dir que com a novetat, aquest 2014, es va fer la primera setmana de la salut.

PARTICIPACIÓ

- Creació del Consell Esportiu Jove (Grup de joves de 15 a 18 anys). Actualment comptem amb uns 30 joves. Obert a tothom qui vulgui unir-se al grup.

- Creació del Motor Jove (Grup de joves a partir de 18 anys). Actualment el formen una dotzena de joves els quals participaran en un projecte europeu de Comerç. Obert a qui hi estigui interessat.
- Hem seguit donant suport a grups ja consolidats com l'Esplai d'Estiu, l'associació de joves Carro del Mam, La comissió de BRRQS, etc.

TREBALL

- Aquest any, hem ofert un nou servei de consulta i s'ha creat una carpeta d'ofertes de feina que provenen de diferents borses de treball, d'oficines joves de Catalunya...
- Segueix augmentat el nombre de joves inscrits al servei de treball de l'Oficina Jove de la Selva. Si tens entre 16 a 35 anys i vols apuntar-te a la borsa de treball pots passar per la Casa de Cultura.
- Tallers de recerca de feina, entre els quals destaca "com muntar un negoci" i "prepara't per treballar al Nadal".
- El projecte estrella en temes de feina ha sigut i serà la Brigada Jove: un projecte de formació-treball que dona una oportunitat a aquells joves que volen entrar al món laboral i no tenen oportunitat de fer-ho.
- També destacar la feina de coordinació i execució de diferents convenis amb les universitats, per tal que joves del poble puguin treballar aquí.
- A la tardor del 2014 tenim programat un projecte per emprenedors "Sant Hilari Emprèn".

FORMACIÓ

- Curs de community i de Joomla
- Curs de monitor de lleure, per tal d'oferir un sortida laboral als més joves.
- Curs d'instagram i edició de Video
- Curs de Gospel
- Curs de noves tecnologies

CULTURA/OCI

- Participació a les festes locals: Embruix, Festa Major...

Oficina de Turisme Espai Aqua i Museu Guilleries

AQUA
CENTRE D'INNOVACIÓ DE SANT HILARI SACALM

museu
guilleries
SANT HILARI SACALM

Tot l'equip de l'Oficina de Turisme de Sant Hilari Sacalm, espai turístic i museogràfic AQUA i museu Guilleries treballam conjuntament per donar a conèixer Sant Hilari Sacalm des de tots els vessants.

D'AIGUA NATURA I BENESTAR

A l'Oficina de Turisme ens han visitat, durant l'any 2013, 5454 persones. Un 33 % eren de Sant Hilari Sacalm i un 47% de Barcelona i comarca, i un 20% d'estrangers, la majoria de França. Des de l'OT, a part d'informació turística, donem suport a l'Associació de Comerç i a la borsa de treball de dinamització econòmica, oferim sales d'exposicions i col·laborem en moltes de les activitats que es fan a Sant Hilari Sacalm com venda d'entrades, mercats, festes i fires. També hem tornat a reprendre "El Sistema Integral de Calidad Turística en Destinos –SICTED-(article a part)".

Una activitat rellevant, duta a terme des de turisme Museu Guilleries i AQUA, ha sigut el **trenet turístic** que serà present durant tot aquest any en dates importants: Setmana Santa, Embruix, Festa Major, Torna en Serrallonga i Fira de la micologia i el bolet.

El recorregut del trenet és una mica diferent segons les festes. Surt sempre de la plaça Gravalosa i arriba fins l'Espai AQUA, on es pot visitar l'espai museístic de l'AQUA. Durant el trajecte hi ha un guia que explica els indrets del poble, les activitats que es fan, les llegendes, les panoràmiques i la història de la nostra vila. Per Setmana Santa ens van visitar unes 800 persones (dos dies) i per l'embruix 320 persones (un dia). Des del trenet també es fa difusió d'empreses de Sant Hilari Sacalm, moltes gràcies a totes les que han col·laborat!

Entre l'espai AQUA i el Museu Guilleries ens han visitat o fet activitats amb nosaltres aproximadament unes 7000 persones. L'entrada als dos espais és conjunta ja que des del Museu Guilleries es dona a conèixer el paisatge, la flora i la fauna i des de l'AQUA l'aigua a Sant Hilari Sacalm.

El Museu Guilleries aquest any ha ampliat la recepció per també poder donar informació turística. I ja estem treballant en la renovació de l'audiovisual "Imatges de Les Guilleries".

Des de tots aquests espais i amb la brigada municipal hem participat també en el concurs de Viles Florides amb l'objectiu de potenciar l'entorn natural adaptant la jardineria dels parcs, jardins i zones verdes al nostre clima i fent que la vila sigui una representació d'allò que trobarem quan ens endinsem en els nostres boscos i fonts.

Aquest any el jurat ha vingut acompanyat del programa de TV3 "Els matins" ja que Sant Hilari Sacalm va ser guanyadora de la Vila Florida de l'any passat. El 5 de setembre sabrem la resolució d'aquest any del jurat.

Quant a les rutes de Boscos de Bruixes i Bandolers ja han sortit els nous fulletons amb els mapes del poble i sis rutes del bosc amb la seva descripció, adreces d'hotels, restaurants i empreses turístiques. Estem treballant també en l'elaboració d'un nou fulletó turístic per promocionar la nostra vila. Quan aneu al bosc en algunes de les rutes com la dels boscos d'en Serrallonga trobareu fonts noves gràcies a la col·laboració d'en Josep Masó, descobriu-les!

Bé, des de l'Oficina de Turisme, el Museu Guilleries i l'Espai AQUA us desitgem una bona Festa Major!
Una abraçada d'aigua natura i benestar!

MEDI AMBIENT

Per ajudar-vos a reciclar, aquest any 2013-2014, la regidoria de Medi Ambient està portant a terme una ampliació de les àrees de recollida selectiva, cartró, vidre i plàstic. Les noves àrees són la del barri del Petrinxo i la del carrer Doctor Marañón.

També a la zona de la font del Pic s'han canviat els contenidors de lloc i s'ha fet una tanca de fusta tractada per així recuperar l'espai de la plaça i evitar l'impacte visual.

En els espais verds s'ha replantat arbrat als vials i s'ha posat plantes de temporada adaptades al nostre clima. També

s'han fet diferents arranjaments per aprofitar al màxim l'aigua dels recs de les zones verdes.

Tal com us vam informar en el nostre butlletí municipal del mes de maig, el febrer es van detectar plàtans malats -xanca del plàtan- i amb l'ajuda de Sanitat Vegetal de la Generalitat es va procedir a la seva cura. N'hem hagut de tallar alguns i actualment portem un control estricte per evitar nous contagis.

Amb la col·laboració de l'àrea d'ensenyament.

- A l'escola Guillerries en motiu del seu 75é aniversari s'ha fet la plantació d'un roure (cedit per cultius Miralpeix Bosch) i arbusts de sotabosc per celebrar el dia Internacional dels Boscos.
- Estem treballant en el projecte 50/50. Aquest projecte incentiva l'estalvi energètic en edificis públics a partir de l'aplicació de bones pràctiques en l'ús i la gestió de l'energia. La Diputació de Girona ha impulsat aquest projecte a la demarcació i per això ha seleccionat 10 escoles, una d'elles l'escola Guillerries de Sant Hilari Sacalm.
- El curs vinent a totes les escoles de Sant Hilari Sacalm es farà una campanya de recollida d'oli pel seu reciclatge i transformació en biodièsel. Es farà amb l'Associació Montseny-Guillerries, l'Associació de Promoció i Educació Mediambiental Guillerries de Sant Hilari Sacalm i amb la col·laboració d'AQUALO-GY(depuradora).

I com cada any col·laborem amb els Bojos pel Temps amb la recollida de dades meteorològiques i en l'emissió d'un nou programa de radio anomenat Aigua Natura i benestar! Gràcies per la vostra col·laboració i bona Festa Major!

L'equip de Turisme, Museus i Medi Ambient

Casa de Cultura Sant Hilari Sacalm

L'EMBRUIX, UNA HISTÒRIA D'ÈXIT I DE PERSONES

Que l'EmbruiX no només és una festa ho demostra que aquest any hem anat a representar l'espectacle "Sàbat de bruixes, guilla que fuig!" a Zugarramurdi. Aquest poble d'Euskal Herria és conegut per ser bressol de bruixes que, igual com en els boscos de les Guillerries, trobaven en les seves mítiques coves el refugi perfecte. A Zugarramurdi hi vam ser el darrer cap de setmana de juliol i l'experiència, a banda d'exitosa, va ser memorable per a tots els membres de l'expedició d'isards que hi vam anar.

Edició rere edició, l'EmbruiX ha aconseguit crear-se una marca pròpia i diferenciada en l'atapeïda programació d'estiu de les comarques de Girona. Ens omple d'orgull la gran afluència de públic en l'edició d'aquest any, on no va quedar ni una sola entrada per vendre. De fet, més de 1.300 persones van presenciar els diversos espectacles programats.

Tot això no hauria estat possible sense la gent que fa l'EmbruiX, i és per això que volem aprofitar aquest altaveu

per donar les gràcies a tots els col·laboradors de la festa i de la representació "Sàbat de bruixes, guilla que fuig!", que s'escenifica al castell de Can Roca. Donem les gràcies, doncs, als guies, als homes de negre, als actors i actrius, al director artístic, al grup de vestuari, maquillatge i perruqueria, a la gent de l'edició de música i a les empreses i a la gent del poble que ens han donat o cedit material. Sobretot, però, volem agrair la fidelitat del públic, sense el qual l'EmbruiX no tindria cap sentit.

Ara toca preparar l'edició de 2015, que presentarà una novetat ben destacada: l'any que ve, fruit de l'acord d'intercanvi cultural adquirit amb Zugarramurdi, les bruixes més famoses del sud d'Europa ens representaran el seu espectacle, únic i màgic, aquí. Vindran a Sant Hilari a fer el seu famós aquelarre que el director de cinema Àlex de la Iglesia va dur a la gran pantalla.

Molt bona Festa Major! Ens veiem a l'EmbruiX 2015!

Piscina Municipal Coberta

"Des de la temporada passada, participo en les activitats dirigides que es porten a terme a la Piscina Coberta. Vaig començar perquè el metge em va dir que per aprimar-me havia de portar una dieta equilibrada i fer exercici físic de forma regular. Sempre m'ha fet mandra fer esport, però em vaig apuntar a Zumba, una activitat on cremes moltes calories i que al mateix temps és molt divertida (us la recomano). Al cap d'un temps també vaig començar a fer Body Pump, Espíning, Aiguagim,....

La veritat és que m'he aprimat, la roba em queda millor i em sento més guapa. Però és que, a més a més, estic més animada, em sento més relaxada, de més bon humor i més optimista. A les nits dormo millor i durant el dia em costa menys de concentrar-me. Noto com si tot anés millor... Fins i tot la relació amb el meu home...

Una altra cosa que valoro molt és que a la Piscina Coberta em trobo amb altra gent i a més de fer exercici físic també xerrem i riem. Passem una bona estona i desconnectem de la feina, la casa, la família,...

És per tot això que us animo a abonar-vos a la Piscina i a gaudir de les activitats dirigides. Ens hi veurem?

Per acabar, aprofito per desitjar-vos una BONA FESTA MAJOR!"

Una abonada de la Piscina Coberta

Residència i Centre de Dia Sant Hilari

Des de fa pocs mesos, i després d'un llarg camí, la tercera fase d'ampliació de la residència de gent gran és plenament operativa. A finals del 2013 es van donar per acabades les obres i ara el centre disposa de més espais i capacitat, 10 habitacions dobles i una d'individual, una nova infermeria, més espai de magatzem, un nou menjador i una nova sala d'estar amb llar de foc inclosa.

Paral·lelament a aquesta millora, el centre s'ha convertit en els darrers dos anys en un referent i un model a seguir per altres centres de gent gran. És el centre pilot escollit per al desenvolupament i implementació del programa "Tu Decideixes com vols envellir", un programa iniciat fa gairebé 2 anys que marca el camí d'un nou model d'atenció a les persones grans, pioner i innovador a Catalunya. Implementar aquest programa requereix portar a terme certs canvis estructurals en la gestió i l'organització dels centres i en aquest sentit, les obres portades a terme al

centre han ajudat, per exemple, a distribuir i dissenyar els espais per crear un ambient més acollidor i més com a casa. La base del programa "Tu Decideixes com vols envellir" respecta les preferències de les persones grans i treballa perquè la persona pugui continuar fent en el centre allò que li agrada i que forma part de la seva personalitat. L'objectiu és que la persona pugui viure en un centre residencial com si estigués a casa, sentint-se còmode i gaudint del centre. I les obres d'ampliació del centre ens faciliten la consecució dels objectius del programa. Disposem ara d'espais més amplis i ambients més càlids i acollidors que permeten millorar la qualitat de vida de la nostra gent gran. D'un entorn que facilita l'orientació, la calma i la seguretat dels nostres avis. D'un entorn que potencia les seves capacitats, minimitza els déficits de la persona i s'adapta al seu nivell funcional. D'un entorn confortable, tranquil i segur, que permet la felicitat a través de la identitat.

Escola bressol municipal "La Baldufa"

Autonomia, consciència sensorial, entorn al nostre abast, escola verda, lligam amb la família i metodologia Reggio Emilia. Aquests sis trets són els que fan única l'EBM La Baldufa.

Els trets són el pilar en què es basa la nostra metodologia per a un bon desenvolupament global dels infants, la cura del medi que ens envolta, i la relació amb les famílies de l'escola.

Amb aquestes característiques úniques creiem i potenciem el respecte dels nostres alumnes envers el seu procés evolutiu, tot orientant-los, guiant-los i cultivant el seu potencial inherent, tant a nivell intel·lectual com emocional, social i moral. Reconeixem les seves habilitats i acompanyem l'infant a desenvolupar-se en la seva totalitat ja que creiem fermament en què l'etapa dels 0 als 3 anys és la més important de cara al futur dels nostres nens i nenes. L'objectiu de l'equip educatiu de La Baldufa és crear una escola amable, comunicativa, un lloc d'investigació, d'aprenentatge i de reflexions. Aquest objectiu es pot aconseguir gràcies a la participació de tots els membres que en formen part: infants, famílies i educadores; a les experiències viscudes amb una gran varietat de materials, eines, i als pocs recursos de què disposem. Per tant, podem dir que l'escola es va creant any rere any a través del treball en grup, una bona metodologia, una bona

col·laboració interna i externa, una gran confiança en les capacitats dels infants i una gran predisposició per parlar i reflexionar.

Aquest ha sigut el cinquè curs que La Baldufa ha estat a disposició dels infants de Sant Hilari Sacalm per tal de realitzar els seus primers passos a l'escola. Estem molt contentes de la feina que hem fet any rere any i d'haver assolit els objectius que ens havíem marca. Aquest curs que en breu començarà no serà una excepció.

I com va dir Loris Malaguzzi "les coses dels nens i pels nens només s'aprenen dels nens".

CEIP Guillerries

Aquest curs l'escola pública Guillerries ha fet 75 anys!!

Volem des d'aquest mitjà felicitar a tothom que ha fet possible la nostra escola. FELICITATS ALUMNES, MESTRES, FAMÍLIES, EXALUMNES, EXMESTRES, MEMBRES DE LES AMPAS, MONITORES DE MENJADOR, CUINERA I A TOTS I TOTES QUE HEU COL·LABORAT I FORMAT PART, EN ALGUN MOMENT DELS 75 ANYS, DE LA COMUNITAT EDUCATIVA DE L'ESCOLA GUILLERRIES. FELICITATS A L'ESCOLA DEL POBLE DE SANT HILARI!

El 1934 el govern republicà va decidir, amb molt bon criteri, construir en un poblet petit de muntanya una escola esplèndida, elegant, espaiosa i plena de llum per així assegurar que l'educació i l'accés a la cultura fos un dret a l'abast de tots els estaments de la petita comunitat humana del poble de Sant Hilari d'aquell moment i l'esdevenir.

Els 75 anys de la nostra escola estan plens de petites grans històries d'alumnes, de mestres, de famílies, d'altres professionals que hi han col·laborat, emmarcades cada una d'elles en un moment històric determinat (guerres, èpoques de fam, èpoques de por i repressió, de democràcia, de llibertats, etc.).

Avui, 75 anys després dels seus inicis, l'Escola Guillerries segueix

més activa que mai, dins el poble, fent camí lluitant per la nostra llengua, per una escola pública de qualitat, equitativa, inclusiva i actual. L'article que us presentem avui no és un reportatge de la festa celebrada (*), sinó que volem anar més al fons explicant-vos un projecte d'escola que per ell mateix demostra la qualitat de la nostra línia de treball i la cura per aconseguir el millor rendiment de cada un dels alumnes i les alumnes del nostre centre.

Curriculum obert, versió 2.0

Durant el curs 2012-2013 l'escola Guillerries encetava un nou projecte, sorgit de la inquietud i necessitat d'adaptar-se als diferents estils d'aprenentatge dels nostres alumnes. El projecte partia de la premissa que no tots els alumnes tenen les mateixes capacitats i interessos; és a dir, no tots aprenen de la mateixa manera. Així doncs, partint de la coneixença de tota la varietat d'intel·ligències múltiples i de la combinatòries d'aquestes (musical, cinètico-corporal, lògico-matemàtica, lingüística, espacial, naturalista, interpersonal i intrapersonal), es van realitzar una sèrie d'agrupaments flexibles amb gran acceptació per part dels alumnes i implicació per part dels mestres.

D'aquella aventura i seguint el mateix raonament i teoria de Howard Gardner, aquest curs 2013-2014 es va decidir donar un

pas endavant i evolucionar aquesta activitat, per tal d'intentar millorar encara més els resultats.

Al *Currículum obert*, portat a terme cada dilluns del segon trimestre de 15 a 16.30 h, els alumnes realitzaven activitats tipus taller que estimulaven les diferents intel·ligències múltiples, compartint espai i aprenentatge amb companys de totes les franges d'edat (des de 1er a 6è) i un mestre competent amb l'objectiu de treballar una disciplina del seu interès. Els alumnes partien del seu propi nivell d'experiència i podien evolucionar competencialment a un ritme còmode i molt motivats.

Aquest tipus d'agrupament afavoria l'establiment de vincles dins la comunitat educativa i potenciava el model de mestre com a referència. A més, hi havia la possibilitat de comptar amb especialistes externs que col·laboraven activament en l'experiència.

Així doncs, i durant el primer trimestre, es va passar un petit qüestionari a cada alumne de primària per escollir la seva preferència dins dels tres grans blocs en què s'organitzarien els tallers:

- Un primer bloc musical/cinètic-corporal
- Un segon bloc, científic-tecnològic
- I un darrer, plàstic-social.

Transversalment es treballava a més la llengua, la matemàtica i els aspectes inter i intrapersonals.

En el marc del 75è aniversari de l'escola, que s'ha treballat durant

tot el curs com a projecte transversal, es va decidir emmarcar el *Currículum obert* dins d'aquesta activitat.

Així, els alumnes del primer bloc van organitzar-se en una petita banda de batukada i es van treballar els malabars que acompanyarien els gegants durant la cercavila que va tenir lloc el cap de setmana de celebració de l'aniversari.

Els alumnes del segon bloc van obrir un projecte molt interessant i de llarg recorregut, com és l'actualització de la maqueta a escala de l'escola, amb el màxim rigor i definició possible.

Finalment, el darrer bloc es va dedicar a la construcció dels nous capgrossos de la família de l'escola Guillerries, que van ser batejats el mateix matí de la festa grossa del 75 aniversari.

En tots tres casos, un cop més, la vinculació dels mestres i l'alegria mostrada pels alumnes en la realització de cada taller és només la confirmació de l'èxit d'aquesta iniciativa.

I ara? Doncs només queda fer el pas 3.0 d'aquest *Currículum obert*, obrint-lo ja no només a una tarda a la setmana sinó potser introduint-lo lentament en totes i cadascuna de les matèries del curs, intentant sempre mantenir aquesta motivació per part dels alumnes que és la clau de l'èxit d'aquesta iniciativa de l'escola Guillerries.

Moltes felicitats, Escola Guillerries!

(*) Podeu trobar tota la informació sobre la celebració al llarg d'aquest curs a la nostra pàgina web, a la nostra revista *Trencaclosques* i, evidentment, a l'escola mateix.

IES Anton Busquets i Punset

COMIAT DEL CURS 2013-2014

El dia 20 de juny els alumnes de 4t d'ESO van fer la festa de final d'etapa, juntament amb professors, companys, pares, l'alcalde i la regidora d'ensenyament. Després d'un breu acte al gimnàs de l'institut tots junts vam gaudir d'un pica-pica, on vam poder parlar distesament.

Els alumnes de 4t d'ESO amb la seva tutora, la Sònia Collell

El dia 27 de juny ens vam tornar a reunir tots, alumnes i professors per acomiadar el curs 2013-14. En primer lloc vam donar el graduat a tots els alumnes que havien superat el 4t curs d'ESO. La seva tutora els va

obsequiar amb una corbata amb el logo de l'institut. Tot seguit, vam fer el reconeixement a aquells alumnes que havien obtingut una mitjana superior a 8,5 a les notes finals.

- Júlia Ladero (1r ESO)
- Clàudia Barcelona (1r ESO)
- Aleix Labara (2n ESO)
- Marta Pou (2n ESO)
- Emma Codina (3r ESO)
- Borin Kaduk (4t d'ESO)
- Lúdia González (1r BAT)
- Gerard Fauria (1r BAT)

Tot i que no era a l'acte, s'ha de reconèixer l'excel·lència de l'Albert Bayés de 2n de BAT.

Seguidament, vam fer l'acte de reconeixement a aquells alumnes que al llarg del curs havien guanyat diferents concursos:

- Clàudia Barcelona (1r d'ESO): Guanyadora del XXVII concurs literari de narració curta de Sant Hilari.
- Mar Fuster (2n d'ESO): Finalista de 1r cicle fase territorial dels Jocs Florals Escolars.
- Emma Codina (3r d'ESO): Finalista de 2n cicle fase territorial dels Jocs Florals Escolars.
- Clàudia Barcelona (1r d'ESO): Finalista del Concurs d'oràtoria de la Selva.
- Laia Sanjuán i Mireia Rovira (2n d'ESO): Guanyadores del Premi Moragues (1r cicle).
- Emma Codina i Laia Nunes (3r d'ESO): Guanyadores del Premi Moragues (2n cicle).
- Adrià Sanjuán (2n BAT): Guanyador del Premi Moragues (BAT).

També es va reconèixer el treball dels alumnes de l'IES verd, guiats pel professor Ricard Madrià, que els va donar un petit obsequi. Així com els dinamitzadors esportius, que al llarg del curs han organitzat tornejos i han arbitrat partits a l'hora d'esbarjo. La professora d'educació física, la Sònia Collell, els va reconèixer la seva tasca. Després ells mateixos van lliurar els premis als equips guanyadors. Bon estiu i fins al curs vinent!

Els dinamitzadors esportius amb la Sònia Collell

Els alumnes de l'IES Verd amb en Ricard Madrià

Llar "Les Cent Fonts" i Col·legi Sant Josep

Ja ha passat un altre curs! Hem portat a terme un bon nombre d'activitats i, aprofitant el programa de la Festa Major, us en volem comentar unes quantes.

Aquest any hi ha hagut canvi en el càrrec de director del Col·legi Sant Josep. Com sempre que hi ha renovació, cal passar un temps d'adaptació, que hem volgut fer de manera gradual amb la presència del senyor Àngel encara a l'escola i com a ple col·laborador dins l'equip directiu. El centre ha entrat en una fase de renovació del personal i a curt termini hi haurà canvi de professors, la majoria per jubilació o prejubilació. Ha de ser una etapa per revisar i consolidar allò que l'escola ha fet, fa i farà, així com afrontar perspectives diferents per ajudar els nostres infants i joves a adquirir una formació adequada a la societat actual, objectiu prioritari de tot el col·lectiu que formem el Col·legi. En el marc d'intercanvi d'experiències de llars d'infants i escoles bressol, que es va dur a terme el dissabte 17 de maig a Santa Coloma de Farners, la nostra Llar va presentar l'experiència "La relació entre els alumnes dels dos cicles d'Educació Infantil". Són pocs els centres que tenen

la sort de poder impartir tota l'etapa (0 – 6 anys). Aquest fet ens suposa programar totes les activitats pensant en el lligam dels dos cicles, i així assegurar la continuïtat i la coherència del procés educatiu. La valoració que en fem és molt positiva perquè s'estableix una interacció que permet aprendre conjuntament. És molt enriquidor treballar cooperativament ja que els petits aprenen dels grans i els grans dels petits. Com que es realitzen moltes activitats conjuntes, els alumnes es relacionen i alhora coneixen a totes les mestres, la qual cosa facilita els canvis de curs, sobretot, l'entrada a P3. Apostem fermament pel nostre projecte d'escola perquè permet abraçar tota l'etapa corresponent a l'Educació Infantil, que és bàsica per als aprenentatges posteriors.

Si parlem del dia a dia de l'escola, no podem oblidar el treball sistemàtic i curricular. Dins aquest marc també es desenvolupen un seguit de propostes que formen igualment els alumnes, que no fan monòtona l'activitat educativa i que obren l'escola a l'entorn. Ha tingut continuïtat el projecte intergeneracional, que us presentàvem com a no-

vetat en el programa de l'any passat i que relaciona les tres etapes educatives que impartim amb els avis i les àvies de la Residència de Gent Gran del nostre poble.

També s'han dut a terme força xerrades que permeten treballar temes transversals i disciplines ben diferents. S'ha parlat d'Internet segura, el mosquit tigre, ha vingut l'historiador Antoni Pladevall i exalumnes com a representants de joves emprenedors, per citar-ne uns exemples.

S'han realitzat visites a empreses, que valorem molt positivament. Agraïm que ens sigui possible portar-les a terme, perquè els alumnes poden veure en la realitat el que han estudiat a l'escola. Per uns és important tenir coneixement de la infraestructura general de l'empresa i per altres, els més grans, poder observar, de ben a prop, el funcionament de la maquinària i el procés tecnològic.

Seguim amb el nostre projecte d'Escola Multilingüe i una novetat d'aquest any és que els alumnes de quart de secundària han visitat Londres durant el viatge de fi d'estudis. A nivell institucional, per al proper curs 2014-2015, també es presenten noves perspectives amb l'aplicació de la LOMCE, una llei educativa sobre la qual el Departament d'Ensenyament manté una sèrie d'interrogants, que no donen cap mena de seguretat als centres ni a les famílies. El quinze de setembre tornarem a les aules i s'obrirà un nou ventall de possibilitats, la majoria programades, que permetran la formació acadèmica i personal dels nostres alumnes.

BONA FESTA MAJOR!

AMPA CEIP Guillerries

L'AMPA és una associació que participa i coopera colze a colze amb l'escola per fer rotllar el projecte que encapçala la comunitat educativa curs rere curs. Organitzem conjuntament esdeveniments amb les nostres aportacions siguin de caire logístic o econòmic.

Hem pres part en tots els esdeveniments d'aquest curs: la castanyada, el ros a Sant Hilari, el concert de Nadal, Santa Cecília, la bicicletada, una cursa d'orientació, la festa del 75è aniversari i l'excursió de fi de curs, molts d'ells entorn el 75è aniversari de l'escola Guillerries.

També hem organitzat i coordinat les activitats extraescolars, el reciclatge de llibres, la venda de xandalls i bates, el seguiment del menjador escolar, pintar murals a la façana de l'escola, les tardes de juny, classes de repàs al juliol...

I totes aquestes tasques no es poden fer únicament amb els representants de l'AMPA sinó que necessitem la col·laboració de tots aquells pares i mares que volen prendre part activa en l'educació dels seus fills/es. Gràcies a tots i totes.

Però aquest any també cal destacar les reivindicacions. Iniciarem el curs mobilitzant els pares per donar suport a la Direcció de la nostra escola en la seva creuada per recuperar el servei de menjador en el format que havíem tingut fins aleshores, ja que sense previ avís, es va iniciar el curs amb un servei de càtering extern. Obtinguérem una gran resposta de tots els pares de l'escola Guillerries i la llar d'infants La Baldufa, i el recolzament de la resta d'escoles, però especialment destaquem la implicació i el compromís de l'Ajuntament. Conjuntament vam aconseguir negociar un format factible per donar un servei de cuina adient als nostres infants.

Durant tot el curs ens vam adherir a la resta d'AMPAS de Catalunya encapçalades per la FAPAC per fer sentir el nostre NO a la llei LOMCE. Vam fer bufes amb el nostre clam,

i cada dia, especialment els dimarts i dijous del curs, totes les famílies, alumnat i professorat que ho desitjava el portaven. També es van fer altres actuacions puntuals com un mural, una foto en grup o penjar un buf gegant en un arbre de l'escola. Seguirem reivindicant que volem una escola catalana i que no renunciarem al nostre model d'escola.

Us recordem que l'AMPA és oberta a tothom i podeu formar-ne part o venir sempre que vulgueu per participar en l'organització d'activitats o fer-nos arribar els vostres suggeriments, inquietuds o el que preciseu.

Fins el curs vinent, que gaudiu tots d'un bon estiu i passeu una feliç Festa Major!

AMPA Escola GUILLERRIES

AMPA "La Baldufa"

Hola, sóc en Bas, el nou logo de l'AMPA de la Baldufa i m'ha creat l'Anna Miralpeix. T'estic molt agraït!

Us volia explicar que aquest any una colla de pares i mares s'han unit per crear l'AMPA i col·laborar, participar i ajudar a l'Escola Bressol Municipal. A més a més, hem celebrat l'aniversari de l'escola a la festa de final de curs. Sabeu que aquest any la Baldufa ha fet 5 anys? Moltes felicitats!!!

Mireu tot el que hem fet juntament amb les educadores i els nens i les nenes:

Hem decorat les boles de l'arbre de Nadal.

Hem fet un taller de tions de Nadal.

Hem creat insectes i flors amb material de rebuig per fer la decoració de la primavera.

Hem fet un taller de mones de Pasqua.

Hem fet un casal de Setmana Santa i d'estiu durant la primera quinzena d'agost.

Hem col·laborat en la festa de fi de curs i en la celebració del cinquè aniversari de l'escola, amb un bon berenar, un pastís i amb l'actuació del grup musical "La Bicicleta".

Tenim ganes de fer moltes més coses durant el curs vinent però és clar que necessitem l'ajuda i el suport de tots els pares i les mares. Animeu-vos a col·laborar! Per últim, vo-

lem donar les gràcies a les educadores per la seva bona feina i per les ganes de treballar conjuntament.

Desitgem que passeu una molt bona Festa Major!

Associació de pares i mares de l'Escola Bressol Municipal la Baldufa

APFSTH Col·legi Sant Josep i Comissió de Pares de la llar "Les Cent Fonts"

Llengües estrangeres, innovació i sostenibilitat ambiental, són competències i valors que s'han d'aprendre de petits per quan siguem més grans.

És evident que aquests últims anys que ens ha tocat viure, els recordarem, entre d'altres coses, pel context socioeconòmic i la crisi galopant que ha minvat, de forma generalitzada, l'economia de moltes famílies. També i, per sobre d'això, ha afectat la confiança de les persones en elles mateixes.

Els pares portem els nostres fills a l'escola per tal que aprenguin, perquè quan siguin adults es puguin valer per ells mateixos, es guanyin la vida d'una forma autònoma i siguin persones amb uns valors que els enforteixi i els guii en l'esdevenir de la vida, per prendre decisions el més encertades possibles. I en moments com els que vivim, es valora, més que mai, la formació que s'ha rebut i assimilat al llarg de la vida.

Dins aquest context, aprofitem l'oportunitat que ens ofereix l'espai anual del programa de Festa Major per exposar quins són alguns dels trets diferencials que presenta l'escola Sant Josep.

Des de l'Associació de Pares celebrem que, any rere any, tinguem entre nosaltres un representant del programa d'Auxiliar de Conversa en llengua anglesa. És, sense cap dubte, un dels pilars del Col·legi Sant Josep, l'oferta de l'aprenentatge de l'anglès com a mitjà vehicular per assolir fites més importants a l'abast de cada alumne. En un món cada vegada més globalitzat i amb eines com Internet, on més d'un 35% dels usuaris ho fan en llengua anglesa (la de més ús, amb diferència, a la xarxa seguida del xinès, amb un 13,70% dels usuaris i de l'espanyol amb un 12%), és del tot imprescindible tenir un bon domini d'aquesta llengua. Ja fa anys que l'escola en va introduir l'aprenentatge, no només a primària, sinó també a l'educació infantil, des de P0. S'utilitza l'anglès, no sols a les classes de la matèria curricular, sinó també com a eina vehicular en matèries com l'educació física, l'educació visual o les ciències.

Pel que fa referència a l'apartat d'innovació pretenem potenciar al màxim possible les matèries de les tecnologies de la informació. Actualment, molts joves gaudeixen de carreres

professionals on se n'exigeixen amplis coneixements; moltes d'elles amb un alt potencial de remuneració i que sovint els satisfà les ganes creatives.

També destaquem la bona acollida de l'extraescolar de robòtica, una altra de les in comptables maneres per arribar a la innovació creativa des de les escoles. Esperem augmentar l'oferta en aquest sentit de cara al proper curs.

Com a tercer pilar que des de l'escola volem mantenir i potenciar és el valor de la sostenibilitat ambiental. Històricament, les crisis han sigut un gran motor de canvi i, de ben segur, aquesta que estem vivint, per la seva magnitud, ha de produir grans canvis soci-econòmics que perduraran en el temps. Des de l'escola ja s'ha parlat i valorat d'algun nou projecte en aquest sentit sense que de moment s'hagi concretat. És ben segur que no tardarem gaire temps a aplicar-ne algun altre en aquesta direcció.

Només ens falta agrair la feina que estan portant a terme tot el personal docent i no docent de l'escola. Els pares som conscients que la seva feina no és gens fàcil però sí molt important. Desitgem a tothom una bona Festa Major 2014.

Associació de Pares de Família de Sant Hilari Sacalm

AMPA IES Anton Busquets i Punset

Molts són els canvis que ha patit l'educació en els darrers anys. L'escola, com és natural, s'ha hagut d'anar adaptant a circumstàncies com la immigració, les noves tecnologies, la crisi econòmica, les diferents lleis educatives... Enrere queda l'EGB, moltes vegades enyorada, que ha donat pas a l'ESO i el Batxillerat que cursen actualment els nostres fills i filles. I és que en els darrers anys hem passat per la LOGSE, la LOCE, la LOE per arribar, finalment, a la polèmica LOMCE que segons sembla s'aplicarà en els propers cursos escolars. Aquesta és la llei que últimament ha sigut font de protestes per part d'alumnes, mestres i pares entre d'altres. Un dels punts que ha creat més controvèrsia és la que fa referència a la llengua. A les nostres escoles i instituts s'ha aplicat un model lingüístic amb èxit en els darrers 30 anys, que és re-

conegut i valorat molt positivament internacionalment i que compta amb l'aval pedagògic d'importantes institucions. En aquest model d'immersió lingüística el català és considerat llengua vehicular, consideració que no tindrà si s'aplica la nova llei on passarà a tenir una funció més secundària. I ara les preguntes que se'n deriven són les següents: cal canviar les coses quan aquestes funcionen? Hem d'apostar pel canvi i segons sembla retrocedir als anys 70?

Sens dubte, aquestes són qüestions que tindran resposta properament i que nosaltres, com a AMPA que vetlla pels interessos dels nostres fills i filles, haurem de sospesar. Bona Festa Major!!!

AMPA IES Anton Busquets i Punset

Les Guilleries Associació d'Educació Ambiental

EL PUNT DE CANVI

Aquest curs 13-14 ha començat un projecte nou a Sant Hilari Sacalm, ens referim al Punt de Canvi. Aquest és un espai on les famílies poden portar objectes de la seva mainada de 0 a 12 anys que ja no facin servir (roba, calçat, joguines, llibres, contes, CD, trones, banyeres, cotxets, hamaques, cadiretes pel cotxe, tricicles, etc.), i a canvi, es poden endur el material que els faci falta, amb el compromís que en tinguin cura i en facin un bon ús. L'objectiu és que les famílies gaudeixin d'aquest servei d'intercanvi de material i que adoptin hàbits de consum alternatius als de comprar i llençar. L'Ajuntament col·labora amb el projecte des del principi. Primer ens van deixar una sala de Can Rovira i finalment ens va arreglar l'antic Casal per Joves. El dia 30 d'abril es va inaugurar el nou espai.

El resultat és molt satisfactori, ja que hem rebut més de 500 objectes i s'han fet 270 intercanvis en tot el curs. Per fer-ho possible ens cal la col·laboració d'una persona voluntària cada trimestre que ens ajudi els dimecres de 5 a 7 de la tarda. El 3 de setembre tornarem a obrir, per tant comenceu a triar tot aquell material dels vostres fills i filles que ja no feu servir i aquell dia ens el podreu començar a portar. Aquest projecte és una iniciativa de Les Guilleries Associació d'Educació Ambiental i compta amb la col·laboració de l'Ajuntament, i el suport del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya.

Sant Hilari contra el càncer

UNA SOCIETAT MILLOR ENTRE TOTS: TASQUES DE VOLUNTARIAT DE "SANT HILARI CONTRA EL CÀNCER"

Sant Hilari contra el càncer, al llarg de la seva existència, ha dut a terme diferents actes lúdics (desfilades, festivals...) dirigits a recaptar diners, que tanta falta fan, a la investigació d'aquesta malaltia i per a portar a terme tasques de difusió i propaganda, suport al malalt i a la família, etc.

Ja fa alguns mesos se'ns va proposar, des de **Girona contra el càncer**, fer uns cursos de voluntariat. Un grup ens hi vam apuntar, després de prendre consciència de quina és la tasca del voluntari i, a partir d'aquí, a Sant Hilari s'han pogut desenvolupar una sèrie d'accions destinades a fer costat al malalt oncològic, així com solucionar problemes o inconvenients que tenen a veure amb el dia a dia en el tractament de la malaltia. I en volem citar uns quants per fer palès el nostre granet de sorra en aquest tema del voluntariat:

- En diverses ocasions, i per donar un cop de mà a la família, s'ha acompanyat a Girona persones que havien de rebre tractament.
- A través de **Girona contra el càncer** s'ha aconseguit una millor coordinació entre les ambulàncies que fan els desplaçaments a l'hospital Josep Trueta. A vegades els malalts havien de patir llargues esperes fins que no arribava el vehicle que els havia de tornar a casa.
- S'ha pogut deixar material ortopèdic a persones que el precisaven.
- Persones afectades, que necessitaven ajuda psicològica, han estat orientades cap als serveis psicològics de l'Associació.

Però.....**QUÈ ÉS AIXÒ DEL VOLUNTARIAT?**

Entenem per Voluntariat el conjunt de ciutadans que efectuen en una prestació totalment altruista de serveis cívics o socials,

sense compensació econòmica, dins del marc d'una organització estable i democràtica, sense afany de lucre, que comporta un compromís d'actuació a favor de la societat.

Si parlem de persones sensibilitzades i capaces d'assumir responsablement un compromís, es pot trobar una tasca de voluntariat per a cada tipus de persona, tot i que s'entén que no tothom pot fer qualsevol tasca.

Els àmbits d'actuació del Voluntariat són diversos, però aquell que té com a objectiu procurar la millora de la qualitat de vida dels altres, s'inclou dins el que anomenem *voluntariat social*.

Les funcions i tasques del voluntari vénen caracteritzades, sobretot, per l'acompanyament i l'escolta de gent gran, drogodependents, persones privades de llibertat, immigrants i refugiats, minories ètniques, homes i dones en situació de pobresa i exclusió, discapacitats, ciutadans amb dificultats socials, joventut en risc i **malalts temporals o terminals**, objectiu prioritari del nostre voluntariat.

Des d'aquestes pàgines us voldríem encomanar aquesta sana tasca del voluntari. No es tracta de fer d'herois, però sí de ser capaços de dedicar part del nostre temps disponible a aquells que, de veritat, ho necessiten.

Bona Festa Major!

Sant Hilari Contra el Càncer

Associació del Via Crucis Vivent

Via Crucis Vivent

 Creu de Sant Jordi element festiu patrimonial d'interès nacional

Aquest any volíem ser breus, però no ho podem ser. No us espanteu si veieu que l'escrit és molt llarg, però tenim moltes coses per explicar.

Primer de tot dir-vos que gràcies al bon temps durant la Setmana Santa varem gaudir d'una excel·lent edició del Via Crucis. I no només nosaltres, els participants i col·laboradors, també ho varen fer els milers de visitants que van venir a la vila a veure la nostra representació. Enguany ha sigut un dels anys amb més presència de públic dels que recordem.

Aquesta vegada hem introduït un parell de canvis i innovacions que han permès fer unes millores qualitatives a l'esdeveniment amb molt bona acceptació. Varem retransmetre en directe l'escena de l'Hort de Getsemani projectant-la a la façana de l'església. D'aquesta manera, tothom que esperava veure la primera estació, el judici de Jesús, també va poder veure l'escena anterior, i se'ls va fer el temps d'espera molt més curt. També hem incorporat un nou quadre escènic: l'escola. L'hem creat per donar cabuda a més col·laboradors dins l'entitat i per introduir nous personatges. La valoració global, en general, ha sigut un èxit, en gran part gràcies als participants i a tots els col·laboradors que ens han ajudat.

Esperem que l'any vinent, com aquest, puguem continuar preparant la nostra activitat, que tots els visitants i vilatans passin un altre cap de setmana llarg ple d'activitats preparades conjuntament amb altres entitats locals - amb concerts, exposicions de diorames, etc. - i amb l'Ajuntament, organitzant concursos de pintura ràpida, rutes guiades, fires i mostres per tot el poble i, fins i tot, el campament romà a càrrec dels companys manaies de Blanes com enguany.

També preparem la projecció d'un documental rodat prop del monestir de Sant Pere de Rodes sobre l'arribada dels romans a Catalunya, en especial a la vila de Llança. Aquí, varem ser integrats dins la formació romana amb altres agrupacions catalanes.

Aprofitem per felicitar la família Gros Gandia, els afortunats del sorteig que realitzem cada any per poder recaptar diners per ser més autosuficients. Felicitats!

I ja esperem que sigui l'any vinent! A Girona hi haurà una concentració d'armats i manaies de totes les comarques gironines, dins dels actes de commemoració dels 75 anys de la Confraria de Jesús Crucificat-Manaies de Girona. L'acte serà el Diumenge de Rams, 29 de març de 2015 a les 5 de la tarda. Segons els organitzadors, la nostra tropa tindrà un paper destacat. Creiem que serà molt espectacular, però cal que siguem un quòrum suficient d'armats. Com que sabem que serà un dia complicat, en breu començarem a demanar l'assistència per tal d'organitzar el desplaçament i logística.

I ja està! Ja tenim un altre any a l'esquena; només ens falta desitjar-vos que passeu una molt bona Festa Major, i fins el pròxim Via Crucis!

Associació del Via Crucis Vivent de Sant Hilari Sacalm

Entrega del premi del sorteig. Arxiu Via Crucis Vivent

Final del rodatge del documental a Llança. Foto: Màrius Gómez

Càritas parroquial Sant Hilari

Malgrat la dificultat del temps que vivim, en què moltes famílies es veuen abocades al llindar de la pobresa, tenim la capacitat de fer FESTA MAJOR, com una teràpia per seguir endavant. Un espai de descans en la dificultat i cansament acumulat de cada dia, que ens permet relacionar-nos, celebrar i compartir un encontre d'una convivència especial. Des de Càritas ens sumem a aquesta alegria continguda i cridem ben fort: Molt bona Festa Major!

No ens cansarem de repetir que Càritas SOM TOTS. El deure d'estimar-nos els uns als altres és vigent ara i sempre i per a tothom. Aquesta estimació passa per sortir de casa, sortir de nosaltres mateixos, descobrir la realitat dels altres, fer-la nostra i buscar camins de resposta eficients, tot construint espais d'esperança. Hem d'estar contents i agraïts per la col·laboració generosa que disposem dels organismes oficials, entitats, empreses i

persones individuals que ofereixen temps, aliments, roba, diners... que ens permeten atendre les necessitats més bàsiques d'assistència social. A tothom, moltes gràcies!

I ja que el servei de la caritat no fa vacances, volem fer de nou una crida solidària, centrada en el gran concert de Festa Major. Posarem una guardiola de Càritas oberta a les vostres aportacions econòmiques, que han de ser totalment lliures i voluntàries i destinarem els diners per comprar aliments frescos i de primera necessitat que ens facin falta per completar els que ja disposem habitualment.

Ben segur que el nostre poble de Sant Hilari Sacalm posarà tota la delicadesa per fer realitat aquesta FESTA MAJOR diferent, oberta a la convivència, amarada d'estimació envers tothom i que ens farà merèixer la PAU.

Equip de voluntariat de Càritas Parroquial

Guillables

Respecte les novetats que hi ha hagut durant l'any, a principis de temporada es va fer una convocatòria de nous Guillables, tant de foc com de banda. La crida va ser tot un èxit i ha propiciat la continuïtat i la renovació de l'entitat amb l'entrada de noves generacions i noves propostes. En aquest sentit, s'ha pogut crear una banda consolidada, amb noves incorporacions, instruments i noves cançons que s'han presentat en els actes on han participat. També s'ha constituït una nova Junta, presidida per en Jordi Donadeu i formada per nous membres amb moltes ganes de tirar endavant els Guillables. De cara l'any que ve, s'ha acordat renovar els monos que s'utilitzen als correfocs així com les bèsties que ens acompanyen. No volem acabar l'escrit sense agrair la feina feta durant tots aquest anys pels membres de la Junta sortint. També volem donar les gràcies a l'Ajuntament de Sant Hilari Sacalm i a les diferents associacions que ens han ajudat.

Finalment, advertir que aquest any el recorregut del correfoc de Festa Major es modificarà com a conseqüència de la celebració de l'any Moragues; més endavant ja s'anunciaran els carrers afectats, per tal de tenir la Festa Major més que preparada.

FOC A LA FEIXA!

Agrupació de Defensa Forestal Guillerries-Montseny

Els Voluntaris de l'A.D.F. Guillerries-Montseny seguim al peu del canó per la prevenció i extinció d'incendis forestals. El grup d'intervenció local, amb el seu coordinador al capdavant, s'encarrega de la custòdia i conservació del material, de l'organització de pràctiques i participació en simulacres amb la finalitat d'estar operatius per qualsevol emergència.

Aquesta A.D.F. està formada pels municipis de Sant Hilari Sacalm, Arbúcies, Sant Feliu de Buixalleu, Viladrau, Espinelves i Osor. S'han creat grups d'intervenció local i es disposa de material d'extinció d'incendis a cada municipi així com una ampla xarxa de telecomunicacions per tasques de vi-

gilància amb emissores repartides a voluntaris/ries, tots ells relacionats amb el món rural.

Salutació a tothom i plegats gaudim de la Festa Major.

La Junta

L'emissora local del municipi, Ràdio Sant Hilari, ha experimentat una sèrie de canvis durant aquest darrer any amb un objectiu molt clar i comú: donar la veu al poble.

És per això que aquest 2014 han començat nous programes dirigits i protagonitzats per col·laboradors i col·laboradores del poble. La graella de la ràdio, doncs, ha passat a oferir tot un seguit de programes de temàtiques ben diverses com "Fent el gos", dedicat al món animal, "A 800 metres" que repassa l'actualitat esportiva del nostre poble, "Tast di vi", sobre el món vinícola, i "Tal com ve" un espai de debat sobre temes universals com l'educació o l'amor, entre molts d'altres.

Ràdio Sant Hilari també vol acostar-se als més petits i joves, i a partir d'aquest nou curs escolar protagonitzarà una assignatura a l'Institut Anton Busquets i Punset sota el nom "Fem ràdio" on els joves participaran i aprendran tot el procés d'elaboració d'un programa radiofònic.

A partir de setembre tornaran tots els programes fets pels nostres col·laboradors, així com La Tarda Catalunya, un programa produït per La Xarxa i que arriba a la seva tercera edició conduït per la periodista Marina Romero, i amb la col·laboració de la periodista i nova directora de l'emissora, Alba Martínez,

com a veu local de la comarca de La Selva des dels nostres estudis.

Amb aquests canvis i millores, Ràdio Sant Hilari vol tornar a convertir-se en el mitjà de comunicació de referència a la capital de les Guilleries. L'emissora està oberta a propostes i nous col·laboradors i per altra banda, l'equip de Ràdio Sant Hilari vol convidar-vos a visitar la pàgina web de l'emissora (radiosanthilari.com) i el Facebook, on trobareu tots els programes penjats i les novetats que presentarà la ràdio de cara a la nova programació de tardor.

Associació de Gent Gran "Can Blat"

El passat dia 24 de juny, Sant Joan, vam celebrar el 68è aniversari de la Festa de la Vellesa amb un gran èxit de participació. Però la realitat s'imponeix: estem a finals d'agost, és la nostra festa Gran, LA FESTA MAJOR!

En aquets dies on tots llegim i repassem una mica el programa de la festa, des de la nova Junta voldríem recordar que el Casal Can Blat està al servei de tothom, que ens poden visitar i demanar informació de totes les activitats que es fan, que són moltes i variades i que poden ser del seu interès.

Les activitats del Casal, entre d'altres, són:

- Punes de Coixí
- Manualitats
- Gimnàstica Recuperativa
- Curset de Sardanes
- Jocs de taula
- Llanes (jerseis, bufandes, etc.)
- Informàtica (diferents nivells)
- Arròs el primer diumenge del mes
- Lectura
- Informàtica "La Caixa" i les que vosaltres vulgueu

La Junta de l'Associació de la Gent Gran Can Blat desitgem salut i una bona FESTA MAJOR A TOTHOM !

Grup Sardanista Sant Hilari

El Grup Sardanista Sant Hilari va néixer el 1975, de la mà d'un jovent que volia donar a conèixer la nostra dansa a la gent del poble, sobretot a mainada i jovent. Cursets, audicions, concerts, aplec... Van crear un clima i una llavor per gaudir de la sardana durant molts anys. Recordo els estius amb... **dues ballades per setmana!** i la plaça dels Hotels, plena de gom a gom. **Increïble des del punt de vista actual.**

El 1983 va ser un any trist: es desfà el Grup Sardanista. Cal remarcar, però, que no es va perdre el caliu sardanístic, ja que entitats com l'Ajuntament, amb les ballades d'estiu o el Col·legi Sant Josep, organitzant cursets cada any, van aconseguir mantenir-lo.

El 1990, el Grup Sardanista es torna a posar en marxa. Ràpidament, s'inscriuen 350 socis i tot torna a rutllar. Hi havia tres prioritats: recuperar el concert de Sant Jordi, l'Aplec de la Sardana i, la més important, organitzar cursets oberts a tothom. S'aconsegueix la xifra de 479 socis, el 1991 es recupera el Concert de Sant Jordi, el 1993 l'Aplec i els cursets superen cada any el centenar de participants de totes les edats.

Eren altres temps: no es parlava de crisi, no hi havia tantes alternatives com ara, potser hi havia més interès per les coses pròpies... No sé... El cas és que ara no tenim concert de Sant Jordi (el pressupost no arriba); a l'estiu no hi ha dues ballades setmanals, només una, sense cobla i alguns diumenges amb cobla, cortesia de l'Ajuntament; les ballades plenes "de gom a gom", ni pensar-hi; arribem justet als 200 socis... El canvi ha estat espectacular i no a fi de bé.

Però hi ha una cosa que no volem renunciar: **l'Aplec de la Sardana**, la Festa Major de la Sardana. El nostre Aplec s'ha convertit en un aplec de referència a les comarques gironines i farem tot el possible perquè continuï així. Si seguim comptant amb el suport dels socis, de la Font Vella, de l'Ajuntament i d'altres col·laboradors, seguirem perseverant perquè es mantingui durant molts anys.

Acabo insistint que cal fer un pas endavant: donar suport a

la Sardana com a dansa nacional de Catalunya, acostar-se a la plaça, participar, ballar-la... Estarem encantats d'ajudar tothom. Estem en un moment important de la nostra història, podem albirar un futur de llibertat i, per tant, hem d'estar preparats per al viatge, amb la motxilla plena de tot el que és nostre: història, llengua, cultura, tarannà, tradicions... i un bon racó per a la Sardana. Si volem, podem.

TRES DOSOS, UN TRES I...

VISCA LA SARDANA I VISCA CATALUNYA... LLIURE!

XCA

Grup Sardanista Sant Hilari

Oncolliga Girona

FUNDACIÓ ONCOLLIGA GIRONA
Lliga catalana d'ajuda al malalt de càncer
DELEGACIÓ DE SANT HILARI SACALM

La Fundació Oncolliga Girona – Lliga catalana d'ajuda al malalt de càncer està formada per un conjunt de delegacions esteses per més de vuitanta municipis de la província de Girona. Aquests grups de voluntaris i voluntàries, que treballen sense ànim de lucre, s'acosten a la realitat de les famílies immerses en el procés d'una malaltia oncològica, amb l'objectiu d'oferir ajuda per a millorar la seva qualitat de vida. Des del 2011, quan es va formar la delegació de Sant Hilari Sacalm, s'organitzen diferents actes benèfics a la població per a recaptar fons i s'inverteixen en l'adquisició de llits articulats, cadieres rodes i altres materials d'ajudes tècniques, així com ens serveis de fisioteràpia, d'atenció psicològica, de la Llar residència.... Aquests materials i serveis se cedeixen, gratuïtament, als malalts de càncer de Sant Hilari Sacalm i d'altres pobles de les comarques gironines. També s'organitzen tallers, conferències i programes educatius per a prevenir, per a conèixer i entendre millor els diferents aspectes del càncer i les seves implicacions en la vida quotidiana per tal de

fer front a la seva realitat. En el quadre següent es resumeix la relació d'usuaris i serveis que s'han realitzat a Sant Hilari Sacalm durant el 2013:

2013	
Nombre d'usuaris	Nombre de sessions
Programes d'atenció a domicili	
Préstec de material específic	3
Servei de fisioteràpia a domicili	6
Programes d'atenció familiar	
Atenció psicològica	18
Programes d'atenció hospitalària	
Llar residència	17 nits
Programes educatius	
No et fumis la salut!	2 xerrades
2 Instituts, 54 alumnes	

Fundació Oncolliga Girona –
Lliga catalana d'ajuda al malalt de càncer
C. Illa Fuerteventura, 10 - 17007 Girona - Telf. 972 22 49 63

Coral mixta "Els Nois Alegres"

PREGÓ DE FESTA MAJOR

Digníssimes autoritats i poble de Sant Hilari
Permeteu-nos fer un petit pregó
abans de començar la FESTA MAJOR

Primer hem d'aclarir què vol dir fer un pregó:
és fer una crida o esbombar noves sense ser un sermó.

CRIDEM que tenim seixanta-vuit anys d'història,
amb moments de desànim i moments de glòria.

ESBOMBEM que som un grup molt familiar, hi ha joves i
grans,
que gaudim de l'amistat i dels nostres cants.

CRIDEM que tenim dedicades unes quantes sardanes,
que es ballen a moltes places en rotllanes.

ESBOMBEM que a Roma i a Santiago de Compostela els
nostres cants han arribat.
També a les nostres contrades, a la Sagrada Família i, fins
i tot, a Montserrat.

CRIDEM que cantem cançons d'abans i d'ara, totes
conegudes
i que les cantem arribant a les notes més agudes.

ESBOMBEM! Que en tenim de castellanes, franceses,
angleses, portugueses i italianes,
però les més sentides són les de les nostres terres
catalanes.

CRIDEM que cantem al país, a l'amor i a la felicitat.
Escolteu-nos bé sempre perquè les nostres notes són
d'allò més afinat.

ESBOMBEM que enguany hem presentat el "Concert de
Festa Major" i
a diverses poblacions en JAUMET hem representat amb
molt d'honor.

CRIDEM que sempre esmercem tots els nostres esforços
i il·lusions
en nous projectes per poder esdevenir una coral sense
subvencions.

ESBOMBEM que a tots els membres de la coral hem
d'agrair
la seva constància, aprenentatge i companyonia que
podem fruit.

CRIDEM que volem que sempre gaudiu del nostres cants,
que així sigui i per molts anys.

VISCA LA FESTA MAJOR

Josep M^a. Bonvehí Mas
President de la coral "Els Nois Alegres"

Club Bàsquet Sant Hilari

Arriba el final de l'estiu i, per tant, la nostra estimada Festa Major. Per aquest motiu el Club Bàsquet Sant Hilari us vol desitjar que passeu uns bons dies de festa, amb molta alegria i, sobretot, amb bona companyia.

Durant aquesta temporada (2013-2014), el Club Bàsquet Sant Hilari ha estat treballant de valent perquè més de 60 nens i nenes del poble gaudissin del nostre esport. Aquesta és la nostra idea; GAUDIR de l'esport, del joc en equip, de les amistats, dels entrenadors, de Sant Hilari, del BÀSQUET. Amb aquesta idea de base, cada setmana hem treballat amb els més joves, i no tan joves, perquè poguessin practicar esport i fer poble amb tots nosaltres.

Doncs bé, amb aquest escrit us volem transmetre aquestes ganes i aquesta il·lusió de realitzar, de crear, de créixer, d'aprendre...però alhora gaudint de tot allò que tenim; i aprofitem l'avinentsa per traslladar aquestes ganes i ambicions a tot el poble i animar-vos, durant la Festa Major

i també durant tot l'any, a sortir al carrer, a participar, a compartir... Nosaltres ja hi som!

Que passeu una gran Festa Major! Visca l'esport, el bàsquet i Sant Hilari!

La Junta Directiva del Club Bàsquet Sant Hilari

Club Patí Sant Josep

Arriba un nou estiu i el Club Patí Sant Josep tanca la temporada amb la mirada ja posada en la propera. Aquest ha estat un any amb moltes novetats, la més destacable potser, la participació d'un grapat de patinadores a la Lliga Territorial de Patinatge, una competició escolar d'àmbit provincial on les nostres esportistes han obtingut molt bones experiències.

També ens agradaria destacar la possibilitat que han tingut les nostres esportistes de compartir pista amb les millors patinadores del món, per Nadal primer i durant la inauguració de la Setmana Esportiva, després. Aquesta temporada s'ha creat un nou grup show, ja en són dos i esperem que en siguin tres a partir del proper setembre.

Any rere any, el nombre de components del Club augmenta i això és una bona recompensa per la feina feta.

També aprofitem per dir-vos que enguany estrenem pàgina web (www.clubpatisantjosep.cat) i que de cara a la temporada 2014-2015 s'afegeix un nou grup d'entrenament amb l'objectiu de presentar-se a les proves federatives; així, per primera vegada, el C.P. Sant Josep serà una entitat federada. L'aposta és valenta i esperem que signifiqui un pas més en la vida de l'entitat. Aprofitem per agrair la col·laboració de les famílies en l'organització de les competicions, els festivals i la festa de final de temporada, sense l'ajuda de tots els clubs com el nostre no serien viables.

A tots vosaltres, bon estiu i molt bona Festa Major!

Coral Amethysta

La coral Amethysta és una coral amateur mixta, que té els seus inicis l'any 1983. Està ubicada a Arbúcies i Sant Hilari de Sacalm, assajant setmanalment en aquests dos pobles alternativament. Formada per cantaires de diferents localitats com Sant Celoni, Riells i Viabrea, Hostalric, Girona..., i sense que la distància sigui inconvenient per als seus membres que no perden l'entusiasme i les ganes de transmetre al públic l'experiència que es viu cantant.

El repertori de la coral és extens i variat, amb música vocal d'una gran diversitat de períodes, estils i països, a capella o amb acompanyament musical. La Coral Amethysta inclou també al seu currículum la interpretació de grans obres corals amb acompanyament orquestral, misses, oficis nadalencs, motets i salms. És destacable l'interès de la coral per la música contemporània d'autor i per la música tradicional catalana, amb clara voluntat de fer un treball rigorós a nivell tècnic i expressiu.

Amb motiu de la celebració del 25é aniversari, aquest proper 2015, tenim previst oferir un concert especial comptant amb la col·laboració d'antics membres cantaires de la coral. La peça principal d'aquest concert serà el Rèquiem de Faure.

Des del setembre del 2006 la direcció de la Coral Amethysta va a càrrec de Quim Riumalló, a qui aprofitem l'ocasió per agrair-li la seva dedicació desinteressada durant tots aquests anys.

Atletes Sant Hilari

En primer lloc, m'agradaria donar les gràcies a totes les persones que d'una manera o altra, van fer possible que la milla urbana es duqués a terme tot i la pluja. Malauradament, la setmana esportiva va fer molt mal temps, però per sorpresa de molta gent, i unanimitat dels atletes, vam decidir que la milla urbana d'enguany no s'anul·lava. Agraïm tant a la canalla del poble com a tots als aficionats vinguts de diferents llocs de les nostres comarques que, tot i jugar-s'hi un bon constipat, van fer possible que visquéssim una distreta i emocionant tarda d'atletisme.

D'altra banda, fent referència al rendiment d'enguany dels atletes hilariencs, cal ser francs: ha sigut un any complicat per a gai-

rebé tots. Canvis en les vides d'alguns, lesions de llarg recorregut per a uns altres i altres motius ens han impedit rendir al nivell de temporades anteriors. Tot i així, "curtits" per la duresa d'aquest esport, hem seguit entrenant per intentar contraposar-nos a aquestes inclemències en la mesura del possible.

Com a últim apunt, en contrapartida a aquestes paraules no massa alegres, remarcarem la quarta posició de l'Ía Vidal en els 1500 m. obstacles del Campionat d'Espanya Cadet. Com tots bé sabeu, es tracta d'una atleta molt jove que esperem que sàpiga prendre mesura i adaptar-se a aquest complicat món, per seguir donant-nos alegries com aquestes.

Penya Barcelonista Sant Hilari

Apreciat/da hilarienc/a:

Com cada any, a través d'aquestes línies, repassem l'actualitat blaugrana des del punt de vista del Club i també de la Penya Barcelonista Sant Hilari.

A nivell de Club ha sigut un any difícil pel primer equip de futbol. Només s'ha guanyat un títol, la Supercopa, tot i que amb les altres seccions, la cosa ha anat millor. Lligues, copes, Supercopes, lliga de campions, mundialets de clubs... La nostra Penya, igual que el primer equip de futbol, aquest any experimenta una profunda remodelació. Hi ha un canvi en la Junta directiva de la Penya Barcelonista. Afrontem aquest nou repte amb la màxima il·lusió i el convenciment d'aconseguir una Penya dinàmica i activa. La nostra idea és rellançar antics costums, i proposar coses noves per fer més participativa la Penya cap a tota la gent del nostre poble.

Es posaran autocars per anar a veure el nostre Barça, apostarem per totes les seccions professionals del Club, orga-

nitzarem el campionat de botifarra i una barraca per Festa Major i volem tornar a fer la Quina de Nadal. També des del club s'ha creat el nou carnet de penyista. Com a gran novetat, s'ha creat un local social, als baixos de la Granja Tívoli, on tothom hi serà benvingut per animar el Barça. Ja per acabar, donar les gràcies a l'antiga junta i animar a tothom a formar part d'aquesta nova època de la nostra i sobretot vostra Penya.

Per qualsevol dubte o suggeriment, ens podeu enviar un correu a l'adreça: pbsanthilari@gmail.com
VISCA EL BARÇA, VISCA CATALUNYA I VISCA LA PENYA BARCELONISTA SANT HILARI!!!

Esplai d'Isards

Un any més, l'Esplai d'Isards no vol deixar escapar aquesta ocasió per saludar-vos i explicar quatre coses del que ha sigut el nostre estiu.

L'Esplai és un lloc de trobada de nens de 3 a 12 anys on el nostre objectiu és educar en valors a través del lleure. Les activitats dutes a terme són variades com tallers, bicicletades, obres de teatre, jocs diversos i activitats aquàtiques. També a finals de juliol es duu a terme una acampada on tots els nens i nenes que han parti-

cipat en algun torn hi són convidats. No voldríem acabar sense donar les gràcies a tots els pares i mares per la confiança i l'ajuda que ens han ofert. També a tots els nostres petits, però alhora grans participants, que amb les seves idees i consells ens ajuden a millorar i a aprendre. I a totes les persones i entitats que ens han ajudat a fer possible el nostre projecte. Desitgem a tots i totes que gaudiu d'una molt BONA FESTA MAJOR!!

Coral infantil "Petits Cantaires"

LA CORAL INFANTIL PETITS CANTAIRES CANTA A CATALUNYA I A LES GUILLERIES

Aprofitem l'oportunitat que ens brinda el programa de Festa Major per donar a conèixer els fets més rellevants de la coral infantil del nostre poble. Volem destacar molt especialment, a banda dels tradicionals concerts de Nadal i fi de curs, que el Grup de Petits (de 6 a 8 anys) hem participat en el "Juguem Cantant" (trobada de corals) a Maçanet de la Selva, mentre que els mitjans (de 9 a 12 anys) han fet un magnífic Concert a l'Atlàntida de Vic, en una altra trobada d'uns 300 cantaires de l'Escola de Música de Vic i escoles de música associades, com la nostra. En ambdós casos el fil conductor ha estat CATALUNYA, interpretant la cantata "El viatge de Llúcia. Història de Catalunya en miniatura" per part del més petits; i la cantata "El meu país", per part del grup de mitjans. Han estat tot un èxit i ens han servit per conèixer millor el nostre país a través de cançons i poesies. Ens

ha permès parlar de geografia, tradicions, llegendes. Una de les cançons del grup de mitjans es diu, precisament, "Les Guilleries", amb una descripció poètica del paisatge, la fauna i la flora de la nostra comarca, una manera artística i musical de conèixer els animals i plantes del nostre entorn i de fer-lo conèixer a altres corals i públics. Aprenem i gaudim cantant! Bona Festa Major

Montserrat Cufi, Directora

Club Tennis Sant Hilari Sacalm

Des del Club Tennis Sant Hilari volem agrair la confiança que dipositem any rere any en nosaltres per seguir creixent. Portem uns anys en què superem totes les estadístiques i previsions respecte l'any anterior. El tennis i el pàdel al nostre poble segueix en augment i els números així ho demostren.

Els nostres tres eixos vertebradors: la formació, el soci i la competició cada vegada són més potents i qualitatius. En formació hem augmentat els cursetistes de tennis i pàdel, sobretot en edat adulta. Hem aconseguit donar nous serveis al soci mitjançant la nostra web, on sempre us mantenim informats de tota l'actualitat relacionada amb el club. Finalment, en quant a competició,enguany hem tingut un gran repte, organitzar el Comarcal d'Osona de pàdel, on hi ha participat més de mil jugadors. Aquesta competició va acabar amb la Copa Comarcal on vam poder gaudir del millor pàdel de la província a les nostres instal·lacions. També hem participat i organitzat competicions de tennis

i pàdel per a totes les edats, sempre vetllant pel bon ambient i la màxima participació.

A més, gràcies als nostres socis hem pogut millorar les instal·lacions del club. Hem construït una caseta al costat de les pistes de pàdel per guardar el material del club i així facilitar la feina als nostres tècnics. També volem aprofitar aquestes línies per agrair-los la feina feta durant aquesta temporada, ja que de cares al curs vinent hi haurà algunes novetats. Per acabar, us desitgem una bona Festa Major, salut, tennis i pàdel!

Grup de Teatre de Sant Hilari

Ja tornem a tenir la Festa Major aquí! Podem dir des del Grup de Teatre de Sant Hilari que per a nosaltres ha estat un molt bon any a nivell escènic. L'agost de l'any passat estrenàvem *Burundanga* i fins avui no hem parat de representar-la per molts pobles, gaudint del que més ens agrada: passejar-nos pels escenaris de les nostres contrades.

Tot i que tenim molt avançada la propera estrena, *Matinada de Sang*, no la podrem presentar per Festa Major per causes de força major. És per això que hem demanat als nostres amics del Centre d'Arbúcies que vinguessin a representar *Políticament incorrecte* (cartells a part). Des d'aquí agrair-los el suport i animar a tothom a veure aquesta divertida representació. Us assegurarem que riureu una bona estona a costa dels polítics.

Ja només ens queda dir-vos que nosaltres seguirem treballant al màxim amb *Matinada de Sang* i, a més, estem preparant una altra obra que estrenarem molt aviat, però d'això ja en parlarem. El Grup de Teatre de Sant Hilari us desitja una molt bona Festa Major!!

La Gorga

PER UN RIU VIU

Salut i bona Festa Major

Hi ha alguna persona que ens ha dit que no va a pescar i per tant ja no vol ser soci de la Gorga perquè no té cap benefici. Volem que sapigueu que la nostra entitat vetlla perquè els nostres rius i l'entorn estiguin en les millors condicions. Per tal d'aconseguir aquest objectiu hem de fer actuacions com per exemple buidar basses de les rieres per retenir la sorra per evitar que s'acabin sepultant les gorges i matant el riu. A més, lluitem pel bon funcionament de la depuradora i clavegueram i intentem evitar captacions il·legals o qualsevol cosa que pugui perjudicar els rius i l'entorn. Per dur a terme totes aquestes accions fa falta recolzament, per això animem a tothom a formar part de la Gorga. Essent soci podràs tenir descomptes per anar a pescar als nostres rius i també participar al campionat local, però sobretot estaràs ajudant a dur a terme projectes i actuacions per tenir l'entorn i els rius en les millors condicions. Formant part de la Gorga ajudes a protegir el medi ambient. Però encara ens agradaria més que, a part de ser soci, treballéssis amb nosaltres en aquesta lluita. Hem de fer entendre a la gent i als governants que tenint els rius i l'entorn

en bones condicions tot el poble en sortirà beneficiat. Es va fer un curs gratuït per als socis de muntatge de mosques artificials i pesca a mosca.

Com cada any s'ha organitzat el campionat local de pesca. Aquest consta de dotze concursos al pantà de Susqueda. Hi ha premi per a tothom i a més es van sumant punts a la classificació general. Els primers classificats del 2013 van ser: 1- Josep Masó, 2- Miquel Carrera, 3- Ariadna Ribera, i Peça grossa també Ariadna Ribera (carpa de 3'06Kg). A final de temporada es fa un sopar on es reparteixen els premis als 10 primers classificats del campionat.

Aquest any s'ha creat un equip de 10 socis que s'anomena - La Gorga migboits team-. Participa als campionats per equips de classificació pel campionat de Catalunya.

Un any més es va fer el concurs infantil al pantà amb premi i pica-pica per als participants i acompanyants. També es va organitzar un concurs femení al pantà. Al matí es va fer el concurs i al finalitzar es va fer un dinar al mateix pantà amb les pescadores i acompanyants.

Agraïm un cop més als col·laboradors que fan possible els concursos.

Qualsevol dubte o suggeriment: lagorgasanthilari@gmail.com

Centre Artesà de la Torneria

L'embarrat és un enginy que forma part dels inicis de la història de la torneria. És una barra de ferro massís, normalment aparedada, moguda per un motor principal, a la qual s'afegien unes politges de fusta de lledoner repartides a diverses mides al llarg de la barra. De cada una sortia una corretja de pell que feia voltar les diferents màquines o torns de tot un taller.

En èpoques de restricció elèctrica, s'utilitzava un motor principal de benzina, com el que hi ha aquí exposat (1948), que feia girar la barra i que, a més a més, movia una *dinamo*, ubicada al costat, que produïa la llum elèctrica necessària per a treballar quan no n'hi havia de solar.

Aprofitem aquest escrit per felicitar a dos hilariencs que van rebre el **Diploma de Mestre Artesà**: Joan Comas Comajoan, artesà de la fusta i escultor tallista, i Antoni Barcelona Moreno, ebenista de la fusta. El lliurament de Diplomes de Mestre Artesà en cetà, el passat juliol, el calendari d'actes de la Setmana

d'Artesania de Catalunya. Aquests diplomes destaquen a Joan Comas i Antoni Barcelona el seu compromís i la gran professionalitat, convertint-se en referents per a moltes persones vinculades a la indústria de la fusta.

Finalment, només recordar-vos que el **Centre Artesà de la Torneria** està ubicat a la carretera de la Font Picant, a 300m de Can Rovira. Hi ha exposicions de maquinària i eines antigues, treballs en miniatura dins d'ampolles de vidre i s'hi realitzen demostracions de com es treballa amb el torn i l'embarrat. S'està treballant per inaugurar una nova exposició relacionada amb els tipus de fustes de les Guilleries. El Centre està obert el primer i tercer dissabte de cada mes, de març a novembre, i l'entrada és gratuïta.

Per a visites guiades i més informació, dirigir-vos al Museu Guilleries.

Els artesans de Sant Hilari us desitgem una Bona Festa Major!

Associació de Comerç i Turisme de SHS

Ha passat un any més i ja tenim aquí la Festa Major del 2014. Podríem fer un recull de totes les activitats que portem a terme durant l'any, però la V FIRA ESTOC és la darrera activitat realitzada en el moment de fer aquest escrit, així que aprofitarem per donar els nostres agraiments.

La V FIRA ESTOC ha sigut tot un èxit gràcies a tots els col·laboradors i els establiments que han fet possible aquest esdeveniment i, molt especialment, a les perruqueries que amb la creació dels seus pentinats i maquillatges i inspirant-se en les quatre estacions de l'any, ens han mostrat els canvis de colors i llum dels paisatges de les Guilleries.

Als models i a les models, als nens i nenes, persones de Sant Hilari, gràcies per la seva implicació i dedicació. A l'Ajuntament de Sant Hilari Sacalm, pel muntatge de la passarel·la i l'organització de talls de carrers... i, sobretot, per fer-nos costat.

I a tots els hilariencs i hilariencques que, any rere any, fan que la Fira Estoc sigui un èxit de participació i ens donen coratge i ànims per continuar amb la nostra tasca.

DES DE L'ASSOCIACIÓ DE COMERÇ I TURISME SHS US DESITJEM UNA MOLT BONA FESTA MAJOR!!!!

Montserrat Pujolràs, Presidenta de l'Associació de Comerç i Turisme de Sant Hilari Sacalm

Motoclub Sant Hilari

Amb aquestes quatre ratlles us volem posar una mica al dia de les activitats del Motoclub Sant Hilari. Durant aquesta última temporada hem tingut moviments en la formació de la junta directiva, gent que plega, gent que comença... però les activitats no han parat. Hem realitzat una cursa de 3 hores de resistència, el 8 de Juny, carrera puntuable pel campionat Accema i tenim previst, el 2 de Novembre, la segona carrera MX. Cal remarcar que sempre hem comptat amb una gran afluència de pilots, ja que sempre intentem tenir el traçat en les millors condicions i això fa que comptem amb un gran nombre d'inscrits. També varem estar presents el dia de la Festa del Motor del mes de Juliol en la qual va haver-hi diferents categories i disciplines.

Volem remarcar que la pilot oficial del Motoclub Sant Hilari, Carla Magallón Gubau aquest any ha participat en diferents proves del Mundial MX de Fèmines en les que ha

adquirit experiència i finalitzant tercera en el Campionat d'Espanya en 3ª posició. Abans d'acomiar-nos us recordem que enguany celebrem els 40 anys d'història del Motoclub Sant Hilari i volem agrair a tothom a qui, durant tots aquest anys, han aportat el seu granet de sorra fent que aquesta celebració sigui possible.

Bona Festa Major a tothom!! Salut i Gas!!

Bastoners de les Guilleries

La Festa Major ja és aquí i com cada any no volem perdre l'oportunitat d'animar-vos a formar part de la nostra colla, saltant, ballant o tocant la gralla.

Fa 6 anys vam fer realitat els *Bastoners de les Guilleries*, un projecte construït sobre la base de la il·lusió, l'esforç i el treball en equip d'un grup de persones que hem tingut com a objectiu mantenir i estendre una manifestació de cultura popular d'arrel catalana i potenciar els vincles d'identificació d'aquesta tradició amb el nostre municipi. En el decurs d'aquests anys, hem portat, amb orgull i responsabilitat, el nom del nostre poble i projectat la seva imatge i el seu caràcter arreu de les contrades que hem visitat en les moltes actuacions que hem tingut la sort de poder oferir.

Com a grup, durant aquest temps, hem sofert canvis. Molts companys nous s'han incorporat a la colla i això s'ha traduït en nous balls i noves amistats. Però si una cosa no ha canviat és l'expressió, en cadascuna de les nostres actuacions, d'un

ambient festiu i d'uns sentiments compartits entre nosaltres, els bastoners, i vosaltres, el públic.

Per tot plegat, gràcies i bona festa a tothom!!!

Salta, balla i pica fort!!!

shsbastoners@gmail.com

Trobada de bastoners a Olot

Associació de Dones "La Violeta"

Un any més, l'Associació de Dones La Violeta volem participar aportant el nostre granet de sorra en el programa de la Festa Major, compartint amb tots vosaltres algunes de les activitats que hem portat a terme durant l'any.

Cultura: El mes de març, vam fer una sortida per visitar la Maternitat d'Elna i els pobles d'Argelès i Cotlliure. Dins dels actes del Dia Internacional de la Dona, vam fer una exposició sobre la mateixa Maternitat i, recentment, hem organitzat una sortida al TNC, a Barcelona, per veure l'obra de teatre *L'Eclipsi*.

Socialment: Hem col·laborat amb entitats i organitzacions fent diferents activitats, com recollides d'aliments per a Càrites Sant Hilari o venda d'articles de segona mà i ornaments nadalencs, per recollir diners per la Marató de TV3.

El mes de gener, per primera vegada, l'entitat Unitat Canina Gos.s.o.s k9 va organitzar un càtering solidari i les sòcies vam portar plats cuinats per nosaltres.

Durant l'any també hem fet xerrades sobre diferents temes relacionats amb la salut, alimentació i recerca de feina.

Hem fet caminades per l'entorn del nostre poble, a la Font de la Formiga i, recentment, a Joanet.

Per últim, no volem acomiadar-nos sense expressar que, ens solidaritzem amb totes les dones que treballen defensant els drets que tant ens han costat aconseguir i que sense diàleg volen abolir els nostres governants.

La Violeta desitja als hilariencs i hilarienes i a totes les persones que ens visiten una **molt bona Festa Major!**

Associació Punts de l'Aigua

Bona Festa Major a tothom!

L'Associació Punts de l'Aigua de Sant Hilari Sacalm publica punts de llibre de diferents temes relacionats amb Sant Hilari, com per exemple el Via Crucis Vivent. Aquest any hem fet una col·lecció de 14 vinyetes de l'Auca del Gegant Romà de Sau que són 14 puzzles de dos peces cada un. No és un tema referent a Sant Hilari però sí vinculat a l'Associació (ja que abraça fins a Vilanova de Sau).

Hem anat a l'entrega de premis del setè concurs de Punts de Llibre que la Biblioteca de Sant Hilari organitza pels vols de Sant Jordi, iniciativa que agraïm i recolzem i hem organitzat la quarta trobada d'intercanvi de Punts de Llibre a la Plaça Porxada, on s'han exposat també els punts del concurs de la Biblioteca.

La col·lecció de LAUCA DEL GEGANT ROMÀ DE SAU constarà de 14 puzzles de 2 punts de llibre, cadascun amb una vinyeta de l'auca del gegant de Sau, editada pels Geganters de Sau, sobre una idea de Joan Carles Álvarez i Rey, amb il·lustracions d'Andrew Pinder.

El Gegant i l'Auca són propietat de Sotacriegas S.L. - Herbolari de Sau. © Associació Punts de l'Aigua Sant Hilari Sacalm, juny de 2014.

Associació "Torna en Serrallonga"

Ja ha passat un any des de l'última vegada que us vam escriure quatre línies en el programa de Festa Major. I ja hem arribat a l'any 2014. Un any que, d'una manera o altra, molts teníem marcat de forma especial.

L'any on es parla més que mai de passat, present i futur de la nostra terra. Escoltem tertúlies sobre el referèndum, veiem notícies sobre el procés, tenim converses sobre el dret a decidir i piulem #sís a les xarxes socials.

Encara que sembli mentida, el crit de "Visca la Terra" ja ressonava a les nostres contrades al segle XVII. Els bandolers

ja ho proclamaven, de Sau a La Cellera i del Far a Matagalls.

Des de la nostra associació, com cada any, preparem tot d'activitats per l'últim cap de setmana de setembre per recordar la figura del nostre bandoler més conegut: en Joan Sala, àlies Serrallonga. Volem recrear d'on venim, per participar d'on som i poder col·laborar en allò que serem. I tot amb el crit que ha sigut, és i serà vigent: "VISCA LA TERRA I MORI EL MAL GOVERN".

BONA FESTA MAJOR!!

Dissabte 27 de Setembre

- De les 10 del matí a les 8 del vespre, al centre de la vila **Mercat Barroc d'artesans i comerciants.**
- A 2/4 d'11 del matí, a la plaça Grabalosa **Activitats infantils**
- De les 5 de la tarda a les 8 del vespre, pels carrers del poble **Cercavila de colles de Balls d'en Serrallonga.**
- A partir de les 9 del vespre, a la plaça Grabalosa **Sopar Popular amb música Tradicional**

Diumenge 28 de Setembre

- De les 10 del matí a les 8 del vespre **Mercat Barroc d'artesans i Comerciants.**
- A partir de les 11 del matí, a la plaça Guilleries **Campionat de Bitlles Catalanes.**
- A les 12 del migdia, a la plaça de l'Església **XIV Trobada i Cercavila de Gegants Bandolers.**
- A partir de les 5 de la tarda, a la plaça porxada **Jocs Tradicionals per petits i grans, III Concurs de Ratafia de les Guilleries, Balls Tradicionals i Populars.**

Tot el cap de setmana:

Activitats Turístiques i el Menú del Bandoler.

<http://www.serrallonga.cat>
c/e joandeserrallonga@gmail.com

Bojos pel temps

Benvolguts hilariencs i hilarienes,

Un any més aprofitem aquest programa de festa major per informar-vos de les novetats que hi ha hagut aquest any, de les nostres activitats, i fer un petit resum de la meteorologia del nostre poble. La tardor va arribar amb temperatures molt suaus, clarament superiors a les normals fins ben entrat el mes de novembre i amb poca pluja. L'hivern va continuar també suau, sense cap entrada d'aire fred destacable i quasi sense neu. La primavera irregular, amb el març i l'abril secs i en canvi la segona meitat del mes de maig plujós. Les temperatures variables, amb dies suaus i d'altres amb molt fred.

Com a novetats, us informem que ens podeu trobar al facebook/Bojos pel temps, on us animem a dir-hi la vostra. També, des de l'abril, els dimecres cada quinze dies de deu a onze del matí fem un programa a Ràdio Sant Hilari: *Aigua, natura i benestar*. Parlem del temps, d'aigua, de la natura, rutes pels boscos etc.... No deixeu de sintonitzar el 107.3 Fm. RSH.

Seguim anant un cop cada mes a la nostra estació d'AE-MET a recollir les dades meteorològiques del nostre poble i les enviem a l'agència estatal de meteorologia.

I per acabar, us recordem que els bojos pel temps estem oberts a tothom i que si voleu informació meteorològica, saber el funcionament de la nostra estació, etc... us podeu adreçar a la Casa de Cultura i allà us atendrem amb molt de gust.

BONA FESTA MAJOR, ESPEREM QUE EL TEMPS ENS ACOMPANYI!!

C.E. Sant Hilari-Font Vella

Aquest any el nostre club ha viscut un moment inoblidable, un moment per recordar i que formarà part de la nostra història: l'ascens a tercera catalana d'un equip format per joves del nostre poble. L'equip va iniciar la temporada amb irregularitat, però a mida que anaven passant els partits aquest s'anava compactant i recuperava posicions a la taula de classificació. L'últim partit que es va jugar a Sant Hilari va ser d'infart, aquell dia una victòria hagués representat un ascens directe i una celebració única davant la nostra afició que emplenava el camp de gom a gom. Però els nervis i la mala sort no van deixar que fos així, i la celebració es va haver de fer al camp del Lloret en l'últim partit de lliga.

Hem de continuar treballant per aconseguir formar grans jugadors però principalment grans persones com les que

formen part del primer equip del CE Sant Hilari Font Vella. Un treball que s'inicia a l'escoleta, amb una planificació esportiva i educativa amb entrenadors qualificats esportivament, aportant valors com la superació, l'esperit d'equip, el joc net, la inserció i relació dels joves, fomentar hàbits de pràctica esportiva saludables, respectar les normes..., els nens i nenes han d'aprendre a jugar a futbol però també han d'aprendre a relacionar-se amb els companys i a ser respectuosos amb els altres.

Aprofitem aquest espai per agrair un any més la col·laboració de l'Ajuntament de Sant Hilari, dels comerços, empreses i persones que ens ajuden a tirar endavant el club en uns moments tan complicats per a tots.

La Junta

Forces, Forts i Ferms

Una vegada més, el Grup Excursionista Forces, Forts i Ferms aprofitem aquestes línies per saludar-vos i explicar-vos el més destacat de la nostra entitat durant aquest any.

De nou, i continuant amb la dinàmica d'aquests últims anys, estem contents perquè ha tornat a créixer considerablement el número de socis i sòcies de l'entitat.

Continua en actiu el grup de nens/es que va començar el passat any a aprendre i a practicar escalada i hi estan molt engrescats.

El passat 31 de maig es va anar a Sant Miquel de les Formigues a arreglar el peu de la creu, i es va substituir el calaix que serveix per guardar la llibreta de signatures que hi ha a dalt i que la mateixa entitat té cura d'anar-la renovant i guardant. Des d'aquí volem agrair la bona feina feta per tots els voluntaris/es.

Continuem participant i col·laborant en diferents actes o activitats que es realitzen al poble: cavalcada de Reis, Setmana de l'Esport (curse d'orientació, tirolina), Embruix, col·laborem amb altres entitats sempre que podem... Si algú està interessat a participar-hi, només s'ha posar en contacte amb l'entitat i serà benvingut. I paral·lelament, com cada any, els socis i sòcies van realitzant diferents activitats: ascensions a cims, excursions, sortides amb

raquetes de neu, caminades, curses d'orientació, esquies...

Sense res més a dir, només ens falta desitjar-vos una Bona Festa Major i, ja ho sabeu, no deixeu passar cap oportunitat de conèixer el món amb els peus!

Associació de Pessebristes de Sant Hilari Sacalm

Un Any més, i ja en són 17, la nostra associació ha estat convidada a participar en el programa de Festa Major. Enguany farem una breu història del pessebre.

La devoció ens fa creure que l'origen del pessebre prové d'una representació vivent en la litúrgia de la nit de Nadal que va fer Sant Francesc d'Assís (va morir el 1227).

Ernesto Giménez Caballero estableix tres etapes en la història del pessebre. PRIMERA ETAPA: Etapa de l'església. El pessebre neix als temples. Es guarnixen els altars i hi ha figures que representen el Naixement.

SEGONA ETAPA: Etapa de l'aristocràcia. Carles III (1716-1788), rei de Nàpols que després seria rei d'Espanya, va dur el costum dels pessebres italians a casa nostra. Primer als oratoris dels palaus i després als salons.

TERCERA ETAPA: Etapa democràtica. El pessebre s'estén i

s'introdueix a totes les capes socials. Aquell pessebre ric i pretensions, realitzat per escultors notables i artistes de renom, perd categoria artística en popularitzar-se, i sorgeix el "PESSEBRE POPULAR".

Com s'acostuma a fer el Pessebre Popular?

El Suro pelegrí, o sigui el que es treu per primera vegada de les soques i branques de les alzines sureres, és el que té més rugositats i és el més indicat per utilitzar-lo per a construir pessebres casolans, infantils o populars. Ell tot sol ja diu alguna cosa; en poses damunt d'una taula uns quants trossos, tapes les juntes amb un xic de molsa, amb sorra o serradures tenyides, simules els camins, hi poses un poc de terra per als conreus, unes branquetes seques o verdes per als arbres, i, amb bon gust i un bon cop d'ull per a representar fidelment el que et proposes, ja tens el pessebre enllestit.

Pessebre popular

Banc de Sang i Teixits de Girona

El passat 14 de juny, coincidint amb el **Dia Mundial del Donant de Sang**, es celebrà a Tortosa l'acte de reconeixement als donants, organitzat pel Banc de Sang, el Departament de Salut i la Federació Catalana de Donants de Sang. Una quarantena de persones i institucions que han destacat per la seva tasca en favor de la donació altruista han rebut una distinció, entre elles un hilarienc, que destaca per les gairebé 100 donacions.

A Catalunya, més de 200.000 persones van donar sang l'any passat i això va permetre atendre les necessitats de tots els malats ingressats als hospitals. Per agrair aquest gest altruista i recordar que cada dia es necessiten 1.000 donacions es fa la celebració d'aquesta diada.

Els nostres delegats van assistir també a inicis del mes de juny, a l'Assemblea Provincial de Delegats de Sang de Girona. Volem aprofitar l'avenç per homenatjar, com també es va fer en aquell acte, l'empresa Font Vella que donació rere donació ha col·laborat amb el lliurament de les aigües.

Finalment, només agrair a tots els donants que de forma altruista han contribuït amb aquest gest i desitjar-vos una molt bona Festa Major.

Els vostres delegats:

Josep Llopis, Núria Navarro i Núria Prat

Imatge cedida pel Banc de Sang i Teixits

Bombers Voluntaris de Sant Hilari Sacalm

Benvolguts hilariencs i hilarienques! Un any més i, com de costum, aprofitem aquest anuari per explicar-vos qui som i quines són les nostres tasques, per tal que ens pugueu conèixer una mica millor.

L'estructura del servei de bombers de Catalunya està regulada per Llei i es basa en un model mixt on coexisteixen bombers professionals o funcionaris i bombers voluntaris. La feina d'un bomber voluntari és, essencialment, la mateixa que la d'un bomber professional. L'aspecte diferencial més important és la vinculació amb la Generalitat (uns són treballadors a sou i els altres no tenen cap vinculació laboral). Al no tenir aquesta vinculació, i en molts casos combinar-ho amb la feina personal, els bombers voluntaris ens mobilitzem en casos de sinistres, a part de les tasques de manteniment, formació i permanències als parcs. Malgrat el mal moment que passen molts col·lectius (entre ells els del cos de bombers) recalquem el nostre com-

promís amb el poble. No cal recordar-vos que estem a la vostra disposició per a qualsevol **emergència**, trucant al **112**.

Només ens queda dir-vos..... SALUT I BONA FESTA MAJOR!!!!

Fotoflash Sacalm

QUI SOM I QUÈ FEM?

Som un grup d'**aficionats a la fotografia** que gaudim organitzant mensualment **sortides, xerrades, tallers, exposicions i sessions fotogràfiques** de totes les modalitats: fotoperiodisme, fotografia nocturna, modelatge, bodegons ...

Mensualment participem a la **Fotolliga** organitzada per l'**Associació Gironina d'Entitats Fotogràfiques**, en la qual som membres adherits. És un lliga fotogràfica on AGEF ens marca les temàtiques i dates d'entrega. Aquestes són jutjades mensualment per una associació diferent.

Al mateix temps participem a una lligueta amb els nostres veïns de l'**Associació Fotogràfica d'Arbúcies**, seguint els mateixos criteris marcats per AGEF.

Si t'agrades participar en les activitats de l'entitat, compartir coneixements, exposar les teves fotos i crear nous vincles, **fes-te soci i uneix-te al Foto Flash Sacalm**.

Contacta amb nosaltres sense cap compromís a través del: ffsacalm@gmail.com

A continuació podeu veure una fotografia que mostra una de les activitats de les realitzades enguany:

Fotolliga local

Club Natació

Aquest és el nostre primer any com a entitat esportiva i estem contents que se'ns doni l'oportunitat d'escriure aquestes paraules i, així, donar-nos a conèixer. Feia temps que pensàvem en la idea de crear un club de natació ja que, tant petits com grans, s'ho passen bé nadant i a més, el nivell va creixent; crear el club pot ser la manera de gratificar l'esforç que hi posen. El 31 de maig vam fer la primera competició per tal de presentar l'entitat: dues categories, la d'infants i la d'adults, perquè tothom que volgués hi pogués participar. Va tenir molt bona rebuda i això ens motiva molt, tenim moltes ganes de tirar-ho endavant i plantejar-nos nous projectes.

La natació és un dels esports més complets ja que es treballa des del cap fins als peus. Des del club de natació volem po-

tenciar aquest esport aprofitant les instal·lacions que tenim i convidar-vos a participar a les activitats que anirem fent durant aquest any. Bona Festa Major

Club Natació Sant Hilari

Associació Layla pel benestar dels nens i els ponis

EL CENTRE DEL PONI A SANT HILARI

Recentment s'ha constituït a Sant Hilari l'associació, sense ànim de lucre, LAYLA pel benestar dels nens i dels ponis. Té per objectiu oferir un servei de lleure per a nens amb problemes o conflictes d'àmbit familiar i/o escolar, i al mateix temps vetllar pel benestar dels ponis escollits per l'activitat.

És reconeguda la importància que exerceix l'animal sobre la capacitat educativa i afectiva vers el nen, també els efectes terapèutics del cavall, com la transmissió de la seva calor corporal i la relació emocional que s'estableix amb el nen i l'acompanyant.

El projecte a través del qual es volen materialitzar els objectius és EL CENTRE DEL PONI a Sant Hilari Sacalm.

ACTIVITATS

Les activitats que oferim estan adreçades a infants de 3 a 12 anys.

Passejades i jocs en ponis dins del recinte, pels més menuts.

Passejades d'1 hora per l'entorn de Sant Hilari.

Lloguer de ponis per a celebracions o esdeveniments.

Activitats lúdiques i coneixement del poni per a grups escolars de 3 a 12 anys.

AGRAÏMENTS

Aquest projecte ja està en marxa gràcies a la col·laboració de les següents entitats i persones a qui agraïm el seu suport:

Ajuntament de Sant Hilari Sacalm

Sra. Victòria Valls (Hostal Torres)

Sr. Josep Gonzalez (Assessoria ACA)

Sr. Lluís Radresa i Sra. Carme Tarrés (AXA Palamos)

Sr. Albert Babià

Sr. Francesc Xavier Moreno

Sra. Maria Tarrés Bosch

EL CENTRE DEL PONI és al carrer Prat de la Riba.

Per més informació disposeu del correu-e pititarres@hotmail.com i del telèfons 676960865 i 649083714.

Excèntrica Aula Taller d'Art

EL CINQUÈ TORNEMI

Els Tornemis de l'hostal Fugarolas, com ja sabeu molts hilariencs, són les celebracions que permeten als artistes mostrar la seva obra al públic en un ambient festiu.

A cada edició, Excèntrica convida a un artista / creador a comissariar aquest sarau.

El Cinquè Tornemi s'ha sumat a les activitats programades durant el cap de setmana de l'Embruixat. La dita "De Sant Hilari a Arbúcies, dotze cases tretze bruixes" va ser la clau a l'hora d'articular el Tornemi Embruixat. L'Hostal es rendí al malefici, es vestí de misteri i el terror s'apoderà de l'indret.

Les bruixes van esdevenir les muses del Festival. De la seva mà, el visitant podia realitzar un recorregut per les grans pors de l'ésser humà: no només aquelles que des de temps ancestrals ens acompanyen, sinó també aquelles que singularitzen als homes i les dones del segle XXI: la soledat, el fracàs, l'oblit, l'esdevenidor, el compromís, la lletjor, la pobresa, la sang, el bosc - natura, la bruixa de l'escombra amb la qual es volia simbolitzar la por de la societat

patriarcal al poder de les dones ...i la més comuna de totes, la por a la por.

L'habitatge 217 de l'Hostal és des del 27 de juny un homenatge a "The Shinning", la pel·lícula de terror amb què el CineClub Acció inicià el Tornemi Embruixat.

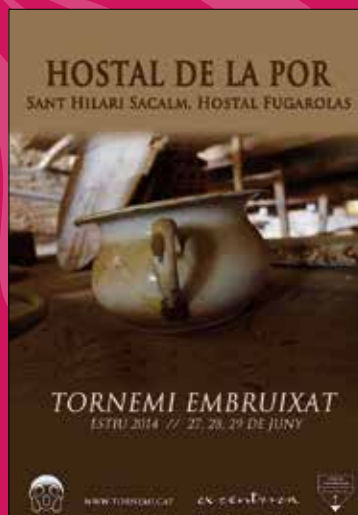
Els més petits van poder conèixer la llegenda de *La fossa de la minyona* durant les actuacions del Teatre Estable de Titledes d'Excèntrica.

Al migdia vam gaudir de les actuacions de dansa i poesia i la tarda va acabar amb la lectura dels microrelats de por, just a temps per poder assistir al *Sàbat de bruixes, guilla que fuig*.

L'hostal de la por no pretenia ser una casa del terror. Les actuacions, les instal·lacions i obres que omplien les habitacions i racons ens convidaven a descendir als terrenys més obscurs de l'ànima humana, a reflexionar sobre les nostres pors. Si entre riures, somriures i algun

calfred us hem fet formular-vos algunes preguntes, ens donem per satisfets.

Excèntrica

Moviment demogràfic 2013

A 31 de desembre de 2013, Sant Hilari tenia censats 5848 habitants, dos menys que a final de 2012, mostra d'una total estabilitat demogràfica.

Hi hagueren 59 naixements, 12 més que l'any anterior, la qual cosa suposa un considerable augment, centrat en especial en la població no autòctona.

Pel que fa a la mortalitat hi ha hagut un total de 56 morts, 31 homes i 25 dones davant dels 60 de l'any passat. De compromisos matrimonials n'hi ha hagut 24; l'any passat 18.

El creixement natural solament és d'un 3‰.

Tot plegat ens indica que tardarem anys a arribar als 6000 habitants.

Naixements any 2013

Enric Àvila Llongarriu	10-01	Aya El Alamy Baba	17-07
Khadija Bounagat El Mardi	15-01	Martí Prat Teixeira	22-07
Laia García García	15-01	Gael Baena Pareja	17-08
Ali Rahmani Asmae	26-01	Rayan Ezzannat Saidi	20-08
Arlet Andreu Ballana	28-01	Ikram Kachouti Ameziane	20-08
Martí Moya Colon	29-01	Wadie Lamkadmi Haddouchi	28-08
Oussama Hamidi Maoukil	04-02	Quim Rojas Fàbregas	28-08
Veronica Carrillo Vives	08-02	Kevin Jiménez Jiménez	02-09
Bilal Sakil Sakil	10-04	Jana Bolaños Pagès	08-09
Farah Bajtit Sagire	11-04	Paula Bolaños Pagès	08-09
Elsa Coll Vilademunt	15-04	Juan González Diaconu	08-09
Jordi Ruiz Colon	29-04	Aya Hajaj Mounaim	10-09
Aroa Jimenez Jodar	04-05	Jofre Gutiérrez Valverde	12-09
Marina Gol Masó	09-05	Farah Barradoun Ajarray	20-09
Biel Pernau Balcells	12-05	Triana García Mas	21-09
Emma Rojas Vilar	16-05	Abril Güell Xu	27-09
Emma Vilabella Masó	20-05	Eloi Diéguez Peso	27-09
Ruslan Tordera Alieva	01-06	Marc Vilamala Cantizano	21-10
Anna Mimó Rovira	01-06	Ziad Haddouzi Hazmi	04-11
Núria Mimó Rovira	01-06	Paula Linares Cobo	09-11
Zineb Ouaryahli El Kandoussi	08-06	Badreddine Laguaourri Charki	10-11
Xènia Colom Soler	08-06	Nouh Ajarray Bach	12-11
Aya El Jarraui Farchich	12-06	Keira Abigail Tubay Villalva	17-11
Oumaima El Ghourba El Kandoussi	13-06	Guillem Palou Prat	19-11
Arnau Fermín Rico	13-06	Núria Virgil Vilardell	29-11
M'Hamed Al Hamca Kharbouchi	17-06	Guiu García Llopart	16-12
Jan Reixach Gros	07-07	Adam Kaouchi Baghdadi	27-12
Noa García Martín	12-07	Soukayna Al Hamca Hajjioui	28-12
Jan Masó Masó	15-07	Malak Salmouni Jaadi	28-12
Akram El Azzaoui Kachouti	15-07		

Matrimonis any 2013

Norma Yessika Calderón Morales i Jordi Serra Casacuberta	09-03
Vanesa Giménez González i Josep Masnou Álvarez	09-03
Alba Martín Pacheco i Javier García Rodríguez	13-04
Mònica Serra Comelles i Josep Maria Moragas Font	18-05
Sandra Merchán Canaleta i Manel Àvila González	19-05
Maria Carme Gros Solà i Jordi Reixach Collbatallé	01-06
Cristina Jodar Ruiz i Evaristo Jiménez Jiménez	08-06
Anna Maria Pujol Castaño i Xavier Canaleta Moragas	08-06
Raquel Fernández Lloris i Albert Guasch Manich	15-06
Natàlia Pantoja Franco i Eduard Linaja Ferrer	21-06
Sandra Serra Montero i Albert Fauchs Comas	05-07
Eva Barbero Rodríguez i Luis Miguel Íñiguez Callejón	06-07
Lucía Maestre Carmona i Albert López Prat	24-07
Montserrat Pérez Cueto i Joan Quintana Castaño	01-08
Maria Dàlia Soler Capell i Josep Casalí Puig	10-09
Marta Liébana Coma i Antonio Álvarez Cruz	13-09
Siham Bach Company i Youssef Ajarray	20-09
Cristina Fogueras Ferrés i Marc Vilar Ravell	21-09
Marta Coll Casellas i Joan Serradesanferm Codina	26-10
Sandra Moragas Rotllant i Es.Said Aziz	08-12
Nataliya Rohovets i Amancio Porcel Aranda	21-12
Carolina Gandol Casado i Eduardo Álvarez Albó	21-12
Cristina Bayés García i Gerard Roura Ferrer	29-12
Jezabel Colilles Serrano i Josep Maria Busquets Pujol	29-12

Defuncions any 2013

Joan Arimany Sancho	07-01	Manuel Serrano Delgado	04-08
Carme Rossell Terris	11-01	Lourdes Busquets Ripoll	16-08
Carme Casas Clopés	23-01	Lluís Crous Solà	24-08
Dolors Crous Coll	23-01	José Capella Cassà	29-08
Marcel·lí Puig Timoneda	06-02	Mercè Bohils Masó	31-08
Josep M ^a Santaugini Muntalt	17-02	Miquel Sabatés Bayés	01-09
Hilario Polo Diaz	22-02	Margarita Canaleta Taberner	09-09
Maria Dolors Rovira Triadó	06-03	Antònia Estrany Boix	09-09
Jose Bach Aláhez	10-03	Maria Cullell Soler	10-09
Josep Clopés Busquets	14-03	Rogeli Parés Corominas	14-09
Josefa Fàbregas Rosell	15-03	Alfonso Ballesteros Ariza	01-10
Ascensión Abellán Pérez	26-03	José Mayorgas Pulido	05-10
Montserrat Pla Gubau	05-04	Josefa Guàrdia Mir	07-10
Maria Vila Masó	09-04	Àngel Rovira Pujol	24-10
Montserrat Timoneda Bosch	30-04	Jordi Geli Puyol	25-10
María Pérez Domínguez	09-05	Heliadora Martinez Navarro	28-10
Lluís Gros Danés	22-05	Serafi Brugué Ventura	04-11
Salvador Bruguera Gubau	04-06	Dolors Crous Masnou	05-11
Joaquim Turon Joanhuix	05-06	Concepció Creixants Permanyer	05-11
Jaume Ripoll Raset	06-06	M ^a del Carme Pinos Melgares	16-11
Àngel Masó Guell	10-06	Lourdes Hernández Carreras	17-11
Joan Guitart Pey	17-06	Luis Corpas Morales	19-11
Francisco Costa Farrés	18-06	Jose María Ruiz Pulido	02-12
Carme Cardona Tornés	22-06	Laureana Elbal Martínez	18-12
Maria Puigdemont Maurici	29-06	Lluís Bayés Triadó	20-12
Rafael González Valverde	22-07	José Manuel Benítez Simón	25/12
Isabel Vilà Andreu	28-07	Jaume Bayés Camós	26/12
Joan Moragas Fornés	02-08	Juan Castillo Rodríguez	31/12

Telèfons d'interès

Ajuntament

Ajuntament (oficines)	ajuntament@santhilari.cat	972 86 81 01
Biblioteca	biblioteca@santhilari.cat	972 86 80 08
Casa Cultura	casadecultura@santhilari.cat	972 86 86 56
Espai Aqua	centreaqua@santhilari.cat	972 98 19 10
Espai Jove	tecnicjoventut@santhilari.cat	972 86 86 56
Instal·lacions esportives municipals i Piscina Municipal coberta	santhilari@sportgest.com	972 86 97 62
Museu Guilleries	museuguilleries@santhilari.cat	972 86 94 47
Oficina de Turisme "Can Rovira"	canrovira@santhilari.cat oficinaturisme@santhilari.cat	972 86 96 86
Ràdio Sant Hilari	radiosanthilari@gmail.com	972 87 23 00
Residència Gent Gran	residencia@santhilari.cat	972 87 28 00
Tanatori	tanatorigirona@memora.es	972 20 23 35
Telecalm	telecalm@santhilari.cat	972 86 84 44

Serveis diversos

Aula de Música Municipal	aulesmusicals@gmail.com	626 93 78 55
Casal de Gent Gran Can Blat	associaciocanblat@gmail.com	972 86 87 32
CEIP Guilleries	b7003434@xtec.cat	972 86 87 29
Col·legi Sant Josep	col-santjosep@xtec.cat	972 86 94 83 / 972 86 81 46
Correus		972 86 94 00
Escola Bressol Municipal La Baldufa	labaldufa@santhilari.cat	972 87 28 88
IES Anton Busquets i Punset	b7004517@xtec.cat	972 86 93 58
Llar Infantil Les Cent Fonts	llar-centfonts@xtec.cat	972 86 80 61
Parròquia de Sant Hilari	carlesgiol@gmail.com	972 86 82 22

Sanitat

Ambulàncies Guilleries		972 86 84 57 / 607 54 86 33
Àrea Bàsica de Salut de Sant Hilari (CAP)		902 111 444 / 972 87 22 77
Assistència Social	vromero@selva.cat	972 87 20 37
Farmàcia Broto		972 86 80 98
Farmàcia Muntalt	fxaviermuntalt@cofji.cat	972 86 90 49

Seguretat ciutadana

Emergències		112
Polícia Municipal	policia@santhilari.cat	972 86 81 23 / 699 49 20 60
Mossos d'Esquadra Sta. Coloma de Farners		972 18 16 75
Violència Domèstica		900 900 120

Telèfons i adreces electròniques d'establiments col·laboradors

AGÈNCIES DE VIATGES			
Rossell Vacances	972 86 80 79		lluis@rossellvacances.cat
Viatges Noves Rutes (Sta. Coloma de Farners)	972 87 74 85	972 84 10 27	info@novesrutes.com
ARQUITECTES, ARQUITECTES TÈCNICS I ENGINYERS			
C2 ARQ SLP (gestió integral de projectes)		625 448 904	c2arq@c2arq.cat
Gstió arquitectes & arquitectes tècnics (Gerard Tordera)		619 906 578	info@gstio.cat
Isabel Font (arquitecta)	972 87 20 41		fontmercader@hotmail.com
Jaume Pallarols Canaleta (enginyer tècnic industrial)	972 86 81 64		info@jpallarols.com
Jordi Rotllant (arquitecte tècnic)		620 207 315	jrotllant@aparellador.cat
Maria Cerver (arquitecta tècnica)	972 86 93 06		mariacerver@gmail.com
M ^a Carme Saurina Porta (dissenyadora d'interiors)		610 562 233	estudienblau@infonegoci.com
ASSESSORIES I ASSEGURANCES			
Agència Suy	972 86 88 33		agenciasuy@gmail.com
Gestoria A.C.A. J. González	972 87 21 75		mangelsbelmonte@gmail.com
Mapfre - G. Assegurador	972 86 90 50		nripoll@mapfre.com
Núria Torrent	972 86 90 68	689 862 741	ntempreses@gmail.com
Saballs Gestió, S.L	972 86 81 15		sthilari@saballsgestio.com
Vilabella Assessoria i Gestió, SLU	972 86 81 82		info@vilabella.net
BARS			
Bar Ca la Fina	972 86 86 48		
Bar Chapete		615 515 586	
Bar Club	972 86 80 43		
Bar Fèlix		670 413 787	
Bar Florida	972 87 21 48		gerardoyconchi@hotmail.es
Bar Juani	972 86 83 69		
Bar Líquid	972 86 92 41		liquidmusicclub@hotmail.com
Bar Restaurant Aquari " Can Pinotxo"	972 86 93 69	649 192 438	restaurantaquari@hotmail.com
El Raconet	972 86 98 17		
El Racó d'en Serrallonga. Punt Burricleta		625 699 991	elracodenserrallonga@gmail.com
La Selva	972 87 22 55		dinoaires@hotmail.com
Pub la Cabanya		610 264 204	
BENZINERES			
Estació de Servei Sant Hilari BP	972 87 20 30		nfloriach@centraldebenzineres.com
CARNISSERIES I CANSALADERIES			
Àngels Homs Valls	972 86 82 92		
Can Barnet	972 86 87 47		canbarnet@gmail.com
Carnisseria Pagespetit	972 86 94 76		
Carns i embotits Masó	972 86 82 41		
Joan Valls Bosch	972 86 82 11		
CENTRES DE BELLESA			
Àngels Suy (Estètica i salut)	972 87 23 56	619 183 371	suyestetica@yahoo.es
Clips	972 87 28 53		shsclips@gmail.com
Estètica Ester Elias	972 86 92 85	649 591 237	estetica_elias_04@hotmail.com
Estètica Fina	972 86 82 94		finaarboleas@hotmail.com
Estètica Styl - Solàrium	972 86 82 70		evallsa@hotmail.com
Filu centre estètica	972 86 84 70	699 968 480	info@esticacarme.com
Maria Roquet	972 86 84 14		peruqueriamariaroquet@hotmail.com
Matilde i Silvia	972 86 82 65		
Rosa Crous	972 86 88 37	607 318 658	
CLINICA DENTAL			
Clínica Dental Dr. Joan M ^a de Ribot i Porta	972 86 98 14		
Clínica Dental Sant Hilari		675 462 460	
CLINICA VETERINARIA			
I'Eriçó Blau		630 177 405	cveterinariblau@gmail.com
COMERCIALS			
Comercial Màiquez S.L.	972 86 91 28		comercialmaiquez@sinto.net
COMESTIBLES			
Aliments Es-Pla		667 756 760	
Àngels Homs Valls	972 86 82 92		
Bonpreu	972 86 95 17		s0109@bonpreu.cat
Casa Mimó	972 86 80 52		
Fruiteria i Celler Jordi Bayés	972 87 22 48		fruiteriajordi@gmail.com
Magatzem Collsabena	972 86 86 05		
Pastes Canigó (Joan Vidal)	972 86 80 33	650 602 675	pastescanigo@gmail.com
Queviures i pollastres a l'ast Rotllant	972 86 82 47		queviures-rotllant@hotmail.com
Supermercat Charter Consum	972 86 92 87		
Supermercat Condis	972 86 85 61		c0295@condis.es
Supermercat Suma (celler)	972 86 87 10		supererra@gmx.es
CONFITERIES			
Pastisseria Duran	972 86 81 14		annaduranfuguet@gmail.com
Pastisseria Fornés	972 86 80 85		
Pastisseria l'Artesà	972 87 39 94		
Pastisseria Malet-Torrent	972 86 93 08		info@malet.cat
Pastisseria Masó	972 86 94 85		josepmariamaso@hotmail.es
Pastisseria Torrent (Ca l'Enric)	972 86 80 04		

CONSTRUCCIONS METAL-LIQUES			
Art Català	972 86 82 91		artcatala@grn.cat
Construccions metàl·liques Miralles		649 222 667	losmiralles@hotmail.com
Moca Madinpack, S.L.	972 86 80 81		
Taller Moca	972 86 80 81		
CONSTRUCTORS D'OBRES I SERVEIS IMMOBILIARIS			
Antoni Brugué	972 87 21 25		antonibrugue@gmail.com
Construccions Àngel Toro	972 86 92 43		atoroluque@hotmail.com
Construccions Casas (Albert Casas)	972 33 65 67	660 001 671	construccionscasas@gmail.com
Construccions Joan Carrillo	972 86 92 93	679 987 387	construccionsjoancarrillo@hotmail.com
Construccions Juvanteny		626 773 856	constructora.j2@telefonica.net
Construccions Roc, S.L.	972 86 83 39		construccionsroc@gmail.com
Lluís Verdager Tarrats	972 86 91 18		
Obres La Selva, S.L.	972 86 83 52		dani_obreslaselva@live.com
Obres Molist, S.L.	972 86 87 18	639 394 103	
Obres Montseny, S.L.	972 86 93 83	699 141 748	
Obres Vilà, Bosch C.B.	972 86 92 56		construccionsvila@hotmail.com
Obres Jordi Marcó	972 86 95 52	650 326 973	obresjmarco@gmail.com
Roura Construcció - Joan Roura Font	972 87 20 92	620 361 282	rouraconstruccio@yahoo.es
Serveis immobiliaris			
Disseny de Llars S.L.	972 86 80 41		dissenydellars@gmail.com
Finques Valls	972 16 27 19		valls@finques-valls.com
Vilabella Assessoria i Gestió, SLU	972 86 81 82		info@vilabella.net
PHAC s.c.p.	972 87 21 24	619 170 179	administracio@phac.cat
COPISTERIA			
Copisteria Ju&els	972 10 23 45		copisteriajuels@gmail.com
DISTRIBUCIONS DE BEGUDES			
Distribucions Josep Molas		625 335 510	jmolas67@gmail.com
DROGUERIES			
Dispunt	972 86 80 01		marmora.65@gmail.com
ELECTRICITAT			
Mecanitzats elèctrics Mecalec	972 87 39 67		mecalec@mecalec.cat
ELECTRODOMESTICS			
Botigues Rossell-Confort electr.	972 86 96 95		joseprossell@confort-electro.com
Electro-Porcel (venda i reparació)	972 86 87 42		satporcel@perfil.cat
Josep Garcia (reparació i manteniment)		646 597 278	
Lampisteria Can Vilamala	972 86 93 14		canvilamala@canvilamala.com
ENSENYAMENTS			
Centre Formació Permanent d'Adults	972 86 86 56		escoladadults@gmail.com
CEIP Guillerries	972 87 87 29		ceipguillerries@centres.xtec.es
Col·legi Sant Josep	972 86 81 46		col-santjosep@centres.xtec.es
Escola de Música de St.Hilari	972 87 21 64	626 937 855	aulesmusicals@gmail.com
IES Anton Busquets i Punset	972 86 93 58		b7004517@centres.xtec.es
Llar Infantil "Les Cent Fonts"	972 86 80 61		b7003458@centres.xtec.es
Escola Bressol Municipal "La Baldufa"	972 87 28 88		labaldufa@santhilari.cat
@bc idiomes i repàs		639 069 121	
ESTANCS			
Casa Mimó	972 86 80 52		
Estanc Duran	972 86 80 05		
ESPECTACLES			
Cinema Catalunya	972 86 81 46	972 86 94 83	apf@colsantjosep.cat
ESPORTS			
Piscines municipals	972 86 97 62		santhilari@sportgest.com
FARMACIES			
J. R. Broto Soucheiron	972 86 80 98		
Xavier Muntalt Brugués	972 86 90 49		fxaviermuntalt@cofji.org
FERRETERIES			
Camó-Ridorsa, Can Jombo	972 86 83 08		canjombo@cifec.es
FERROS FORJATS I CARROSSERIES			
Art Català	972 86 82 91		artcatala@grn.cat
Bonjoch, S.L. carrosseries	972 87 39 00		bonjoch@bonjoch.net
Grup metal·lúrgic MADASH,S.L	972 87 38 36		madash@terra.com
Serralleria d'alumini Sacalm	972 86 96 18	605 800 148	alu.sacalm@gmail.com
Serralleria Solà, SL	972 87 21 57		serralleria.sola@gmail.com
Serralleria Toni Juvanteny		635 629 575	tjserralleria@gmail.com
FLEQUES			
Antiga Casa Forner Nou S.L.	972 87 28 91		anticfornernou@gmail.com
Can Castellà	972 86 80 05		
Fleca Artesania Danés	972 86 87 98		
Forn de pa Solà	972 87 21 07		
La Dama d'Ayma	972 86 94 12		
FLORS, PLANTES, JARDINERIA I CULTIUS FORESTALS			
Cultius La Pedra Llarga	972 86 95 71		lapedrallarga@gmail.com
Cultius Miralpeix Bosch	972 86 89 26		cultius@miralpeix.com
Cultius Sacalm		606 100 877	
Jardineria Macías	972 87 38 77	669 059 470	joanmacias@yahoo.es
Plajarsa		639 256 751	info@plajarsa.com
Plantes Masó	972 87 29 73	680 959 343	
Vivers Guillerries, S.L.		606 865 399	info@viversguillerries.com
Vivers Tortadès	972 86 87 30		info@tortades.com
FOTOGRAFS			
Irene Fotògraf	972 86 85 01		irenefotograf@gmail.com
FUSTERIES I MOBLES			
Avet Blau	972 86 97 23		mobleslavetblau@hotmail.com
Bellmoble	972 86 81 86		info@bellmoble.com
FIAM	972 86 81 72		fiamaymerich@gmail.com

Fusteria Joan Masó	972 86 91 80	630 650 333	
Fusteria Viladelbosch	972 86 91 09		
JMJ Fusteria i Decoració	972 86 97 70		info@jmjfusteriadeclaracio.com
Joan Jumbert Solé	972 86 87 66	616 436 032	joan.jumbert@gmail.com
Miquel Rovira S.L.	972 86 82 48	630 679 444	
Ramon Llopis	972 86 87 14		fusteriamonllopis@gmail.com
FUSTES			
Cornellà, S.C.P. (serradora)	680 222 805	608 432 369	serradoracornella@live.com
Fustes Sant Hilari, S.A.	972 87 21 80		antonibayes@gmail.com
GRAFQUES I PUBLICACIONS			
Gràfiques Anna	972 87 21 82		grafiquesanna@gmail.com
Gràfiques Montseny	972 86 84 06		info@montseny-impressors.com
HOTELS, HOSTALS, FONDES, CASES RURALS I RESTAURANTS			
Hotels, hostals i fondes			
Vilar Rural de Sant Hilari	972 87 28 20		infosanthilari@vilarsrurals.com
Hotel Balneari Font Vella	972 86 83 05		info@balnearifontvella.cat
Hotel Ripoll Restaurant	972 86 80 25		info@hotelripoll.com
Hostal Torras	972 86 80 96		info@hostaltorras.com
Fonda Rita	972 86 80 09		fondarita@gmail.com
Cases rurals			
Turisme rural "Les Clotas"	972 87 20 87	669 500 321	lesclotas2002@yahoo.es
Riudecós	972 86 04 53		riudecos@riudecos.com
La Casica		636 936 985	lacasicarural@hotmail.es
Mas Cal Sastre	972 87 22 41		info@mascalsastre.com
El Graner		622 642 383	elgraner@yahoo.es
Restaurants			
Bar Restaurant Aquari " Can Pinotxo"	972 86 93 69	649 192 438	restaurantaquari@hotmail.com
Bar Restaurant Ca la Fina	972 86 86 48		
Ca la Marta	972 86 89 18		info@restaurantcalamarta.com
Can Cames, S.C.P.	972 86 80 46	651 009 086	
El Caliu de Joanet	972 16 26 75		monjoan@gmail.com
Els Cortals	972 86 87 95		restaurantelscortals@gmail.com
L'Isard	972 86 96 09		
La Bàscula	972 87 38 87	635 541 120	labasculashs@gmail.com
La Pedra Llarga	972 86 86 77		
La Roda	972 87 39 60		larodasthilari@gmail.com
Les Tovalles de Can Rovira	972 87 39 57	663 616 192	restaurant@lestovalles.com
Mª Verdolet	972 86 81 06		info@verdolet.cat
Pizzeria La Teca (per emportar)	972 86 89 08		
Vico's pizza (per emportar)	972 87 28 91		
Villavecchia, food and drinks	972 86 95 64		pizzasvillavecchia@gmail.com
INFORMATICA			
El Taller Informàtic	972 87 39 56	649 330 626	eltallerinformatic@gmail.com
Sircam Informàtica		644 339 613	info@sircam.net
JOIERIES I RELLOTGERIES			
Joieria Fortuna-Fina Font	972 86 93 54		fina@autoreparacionstgb.com
Joieria i Rellotgeria J.Breix	972 86 80 57		
Joimar Joiers	972 86 95 15		joimar4@hotmail.com
LAMPISTES I MANYANS			
Argemí Instal·lacions	972 86 95 24		info@argemi.cat
Instal·lacions Carreras	972 86 81 43	607 547 878	i.carreras@outlook.com
Instal·lacions J.Pallarols, S.L.	972 86 81 64		info@jpallarols.com
Joan Moner (Calefacció i electricitat)	972 86 81 93	689 074 190	
Lampisteria Can Vilamala	972 86 93 14		canvilamala@canvilamala.com
Lampisteria Instalcomas		619 623 246	instalcomas@hotmail.com
Lampisteria Insteny, S.L.	972 86 81 04		info@insteny.com
Remiendos PR (Paco Rojas)	972 86 93 87	648 254 837	pacorojas.r@gmail.com
LOTERIES			
Eureka	972 86 80 10		missjeckyll@hotmail.com
LLENYA			
Excavacions i llenyes Pagès, S.L	972 87 21 94		excavaciopages@gmail.com
Llenyes i productes forestals Riudecós	972 86 04 53		riudecos@riudecos.com
Llenyes Josep Valls	972 87 20 52	628 090 165	
LLIBRERIES, COPISTERIES I PREMSA			
Can Vilamala	972 86 93 14		canvilamala@canvilamala.com
Jeimar	972 16 23 42		jeimar@telefonica.net
La Guilla d'or		696 892 810	laguillador@yahoo.es
MANANTIALS EN EXPLOTACIO			
Font del Subirà	972 86 82 40		ceam@fontsubira.com
Font Vella	972 86 82 50		
Fontdor	93 300 43 18	972 86 90 26	fontdor@vichycatalan.es
MANTENIMENTS INDUSTRIALS			
Agustí Donadeu (Cayo)	972 86 82 66		tmcayo@gmail.com
Fermanox	972 87 21 11	648 821 279	fermanox@fermanox.cat
Mecanitzats Macavi, SL	972 87 39 92		oficina.macavi@gmail.com
MECANICS I COMPRA-VENDA DE COTXES			
Antoni Fauria, S.L.	972 86 82 35		fauria@fauria.cat
Autoreparacions TGB (Mecànica de cotxes)	972 86 95 06		info@autoreparacionstgb.com
Autoreparacions Viladelbosch	972 86 94 70		viladelbosch@gmail.com
Garatge Guillerries-Citröen	972 86 88 73		estserveiguillerries@soc.redcitroen.com
Garatge Trima, S.L. Seat (Grup Volskswagen) (servei de grua)	972 86 83 28		g.trima@teleline.es
Motos Malet, S.L.	972 86 90 38		motosmalet@hotmail.com
Motos Villegas	972 87 22 12	665 527 433	motosvillegas@hotmail.com
Planxisteria i pintura Toni Masó	972 86 94 23		planxisteriatonimaso@gmail.com
Taller Casas-Güell - Opel - Suzuki	972 86 80 95		jasas1801@gmail.com
MERCERIES I CONFECCIO			
Confeccions Montse	972 86 94 72		
Isabel Serrano	972 86 90 10		
La Nova	972 87 21 91		novamercerialaura@outlook.com

Maria Ripoll, S.L.	972 86 82 08		info@teresaripoll.com
Més Moda	972 86 93 71		mm.mesmoda@gmail.com
Roba i complements Jordi		666 957 301	
MEDICINA, MEDICINA ALTERNATIVA I ALTRES			
Centre de fisioteràpia Teresa de Ribot	972 86 92 08		
Joan Torres, medicina i detètica	972 86 89 42		
Jordi Vila, osteòpata	972 86 81 81	669 175 929	info@osteopatiajordivila.com
OBJECTES DE REGAL			
Ca la Quimeta (roba de la llar)	972 86 96 21		
Rodamón	972 87 28 81		info.rodamon@gmail.com
OPTIQUES			
Estrada Centre Òptic (òptica i aparells auditius)	972 86 95 42		
Òptica Xica	972 86 89 60		opticaxica@gmail.com
PEIXATERIES			
Peixos Pere	972 86 83 21		
PERRUQUERIES			
Clips	972 87 28 53		shsclips@gmail.com
Carme Garriga	972 86 80 20		
Carme Ramon (home i dona)	972 86 89 51		
Estilisme Fina	972 86 82 94	682 263 374	finaarboleas@hotmail.com
Louan	972 87 21 50		louan@louan.net
Matilde i Silvia	972 86 82 65		silviacornella@yahoo.es
Maria Roquet	972 86 84 14		perruqueriamarioquet@hotmail.com
Perruqueria Elias	972 86 92 85	649 591 237	estetica_elias_04@hotmail.com
Perruqueria Elvira (home i dona)	972 86 94 58		verdolet54@hotmail.es
Perruqueria Imatge (home i dona)	972 86 97 82		imatge2003@hotmail.com
Perruqueria Josmay (depilacions)	972 86 93 48		josmay.27@hotmail.com
Perruqueria Montse i Silvia (home i dona)	972 86 89 97		p.montsesilvia@gmail.com
Perruqueria Styl (home i dona) - Solàrium	972 86 82 70		evallsa@hotmail.es
Rovira Perruquers	972 86 85 08		roviramaso@gmail.com
PINTORS			
Pintures Teodoro Arteaga - Andreu Arteaga	972 86 82 32		info@pinturestarteaga.cat
PSICOLOGIA			
Estímul (logopèdia, pedagogia, psicologia)	972 87 38 18		nuriafabregasc@gmail.com
SABATERIES			
Calçats Comas	972 86 95 26		
Calçats Masó	972 87 29 73	680 959 343	
Reparació de calçat			
Boutique 4 elements i servei de tintoreria		619 064 618	
TAXIS			
Taxis Toni Gonzalez		649 891 289	taxitoni@hotmail.es
TORNERIES			
Angel Ripoll, S.A.	972 86 82 75		info@angelripoll.com
Artesania Artidecoració, S.L.	972 86 82 14		joaquimsaurinaporta@gmail.com
Artesania Danés, S.L.	972 86 87 97		art.danessl@grn.es
Artesania i mobles J. Teixeira	972 87 23 03		teixeira@grn.es
Artonisa, S.L.	972 87 23 27		arttonisa@yahoo.es
Francesc Gol Busquets	972 86 88 39		jordi-gol@hotmail.com
Fusteria i Torneria Solà, S.L. Jordi Puig	972 86 88 55		info@solasl.com
M.D.C., S.A	972 87 22 26		mdc@mdc.es
Manufactures Sacalm	972 86 90 41		mansacalm@gmail.com
TRANSPORTISTES			
Agència Transports Sacalm, S.L.	972 86 94 39		
Hispano Hilariencia, S.A.	972 24 50 12		info@hispanohilariencia.com
Transport de paqueteria J. Gubern (Caseta)		620 875 910	joancaseta@gmail.com
Transports Josep Valls	972 87 20 52	628 090 165	ancose68@gmail.com
Transports Jordi i Carles Elias	606 918 061	636 015 722	
Transports Josep Canaleta i fills	972 86 92 01	699 978 314	
Transp. Maria Moragas (Ponet)	972 86 90 58	659 909 583	rosellmoragas@hotmail.com
Transports Miralpeix	972 86 85 77		
Transports Ricard Moragas i Fills	972 86 86 07		moragas@moragas.com
Transports Ruiz-Ruano	972 86 91 01		
Transports Soler	972 86 83 74		trans.soler@hotmail.com
TROFEUS, PUBLICITAT I REGALS D'EMPRESA			
Trofeus Wans	972 87 22 23	610 414 076	info@wanscat.cat
VARIS			
Aporta	972 87 23 51		
Assercat suport, S.C. Treballadores familiars	678 878 311	617 899 691	vial2@vial2.cat
Autoescola Vial-2	972 86 88 38		
Ca la Quimeta (Roba de la llar i objectes de regal)	972 86 96 21		
Cinema a la Fresca (J. Jumbert)		616 436 032	
Eureka loteries i llamins	972 86 80 10		missjeckyll@hotmail.com
Excavacions i llenyes Pagès, S.L.	972 87 21 94		excavaciopages@gmail.com
Fedor, S.A.	972 86 82 00	972 868 200	fedorsa@fedorsa.com
Hidroserveis Guillerries, S.L. (Bombes d'aigua i instal·lacions)		659 430 864	hidroserveis@gmail.com
Magatzems Sant Hilari	972 86 80 11		
Maria Roquet (manualitats)	972 86 84 14		perruqueriamarioquet@hotmail.com
Material Construcció Guillerries, GRUP GAMMA	972 87 21 05		guillerriesgamma@gmail.com
Productes agroalimentaris Ponet	972 87 22 84	659 909 583	rosellmoragas@hotmail.com
Punt Burricleta		625 699 991	elracodenserrallonga@gmail.com
Tapisseria Cuberta	972 86 83 33		tapisseriacuberta@gmail.com
Tintoreria Destaca		607 701 113	
Vernissats i lacats "Quim Busquets"	972 86 94 11	606 694 484	evallsa@hotmail.es
VINS I BEGUDES			
Magatzem Collsabena	972 86 86 05		

Contingut

SERVEIS D'ARQUITECTURA I APARELLADOR

www.c2arq.cat

AV. JAUME I, Nº 44, ENTR. 2B. 17001 GIRONA

TELF/FAX 972 20 02 22

C. Tres Creus, 72
17403 Sant Hilari Sacalm
Mòbil 625 335 510
jmolas67@gmail.com

Bonpreu Us desitgem Bona Festa Major!

ens trobaràs a:
Passeig de la Font del Ferro, 61 - SANT HILARI SACALM

Horari: de dilluns a dissabte: de 9 a 21 h.

902 16 09 25

Sempre a prop teu!

FERMANOX
Mecanitzats Manteniments i Muntatges

Josep Villacrosa i Coll
Mòbil: 648 821 279
C/Salvador Dalí s/n Apt. correus 11
17403 Sant Hilari Sacalm (Girona)
Telf: 972 87 21 11 Fax: 972 93 52 36
fermanox@fermanox.cat
www.fermanox.cat

Riudecòs
Ctra. de Joanet, s/n - JOANET

venda de llenya a domicili

972 860 453 • 609 832 112 (Jordi)
riudecos@riudecos.com

Vilar Rural ****
de Sant Hilari Sacalm
SERHS

Bufet lliure amb varietat de plats típics de la zona i carn a la brasa.
Realitzem tot tipus de celebracions i festes d'aniversari.

Corre a Prink!

A Prink trobes tots els productes de totes les marques per a totes les impressores!!!

ESTALVIES FINS EL 60%

Demana'ns pressupost. Lliurem GRATIS

700 Botigues especialitzades en cartutxos per a impressores - www.prink.es

Prink VIC Anna Bonvehí
Ronda Francesc Camprodón, 33
Tel/Fax: 938.867.237 • vic@prink.es

Mobles avet blau

C/Piscina, 117 - tel. 972 86 97 23
17403 Sant Hilari Sacalm
mobleslavetblau@hotmail.com
www.mobleslavetblau.com

TAXIS TONI GONZALEZ
WWW.TAXISLASELVA.COM

STA. COLOMA DE FARNERS MAÇANET DE LA SELVA

649 891 289 616 401 617
972 841 770 649 891 289

C/ Del Prat, 124 - 17430 SANTA COLOMA DE FARNERS
taxitoni@hotmail.es www.taxislaselva.com

PRODUCTES AGROALIMENTARIS
PONET

Josep Rosell Gerent

PUNT DE VENDA BUTA I PROPA

C/ Custanyers, 33 • Tel. 972 87 22 84 • Fax 972 86 90 58
Mòbil 659 90 95 83 • E-mail: rosellmoragas@hotmail.com

CONSTRUCCIONS Juvanteny
El Serrat, 64
Tel. 626 773 856

constructora.j2@telefonica.net
17403 Sant Hilari Sacalm

INSTAL·LACIONS CARRERAS
Miquel Carreras Artigas

- Aigua, Gas i Electricitat.
- Automatització
- Programació d'Autòmats
- Manteniment Industrial
- Xarxes Informàtiques

Oficina: Passeig Font Vella nº19
Telf: 607547878 972868143
i.carreras@outlook.com
17403 SANT HILARI SACALM
GIRONA

**Sant Hilari
Sacalm**

La vila de les cent fonts

**Ajuntament de
Sant Hilari Sacalm**

